

M'Cheyne-féle Bibliaolvasó vezérfonal – igei összefoglalók

Kitartást és sok örömet kívánok mindannyiunknak a Biblia naponkénti olvasásában! Emlékeztek -- és olvasni fogjuk többször is: "Aki mindvégig kitart, üdvözü." Egy gyönyörűsége út bontakozik ki ezzel előttünk, amelyben sorra feltárulnak a Szentírás benső összefüggései. Alázatos szívet kívánok ezen az úton, hogy megnyíljon a szívünk azokra az ajándékokra, amelyek hosszú-hosszú sorban várnak ránk. Találjon meg minket ez alatt az év alatt az a békesség és benső csend, amely tartalommal és szeretettel tölti meg a napjainkat és a körülöttünk élők életét. Töltsön be minket Isten igéje, és vezessen minket a jó úton. Imádkozzunk egymásért, és a Szentlélek vezetéséért ezen az utazáson, amely Jézushoz és a Mennyei Atyához vezet. Ámen.

Csermely Péter

DECEMBER

Új évet kezdünk. Új életet is kezdünk. Igével és várakozással teljeset. Négy kezdet áll előttünk. A testet öltött ember kezdete, a testet öltött ige (az evangélium) kezdete, a babiloni fogság utáni élet kezdete és az egyház kezdete. Várakozással indulunk el ezen az úton. Jézusvárással. Kívánom, hogy éhségünk nagy legyen és várakozásunk türelmes legyen. És akkor Jézus megszületik -- bennünk is. Felragyog bennünk egy benső fény, amely világosságot ad a legnagyobb sötétben. Így legyen! Így lesz. Ámen.

December 1. 1Móz 1, Mt 1, Ezsd 1, ApCsel 1

Velünk az Isten, aki erőt ad. -- Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. ... És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó (1Móz 1,1.31). -- **Jézus Krisztus születése pedig így történt:** ... „Íme, a szűz fogan méhében, és **fiút szül, és Immánuélnak nevezik majd**” – **ami azt jelenti: Velünk az Isten** (Mt 1,18.23). -- "Elindultak tehát Júda és Benjámín családfői meg a papok és a lévíták. Mindnyájuk lelkét arra indította az Isten, hogy menjenek el, és építsék fel az Úr házát Jeruzsálemben" (Ezsd 1,5). **Miért indultak el? Mert megérezték, hogy velünk az Isten, és hogy minden, amit alkotott, igen jó. És "erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig"** (ApCsel 1,8). -- Urunk, adj nekünk erőt ahhoz, hogy elinduljunk, hogy kövessünk Téged, hogy befogadjuk a mi szívünkbe Isten igéjét, amely benned öltött testet. Küldd el a Szentlelket, hogy erőnk legyen hirdetni Téged, szóval, tettel és az egész életünkkel. Ámen.

December 2. 1Móz 2, Mt 2, Ezsd 2, ApCsel 2

Vezessen a Szentlélek minket egy új úton. -- "A csillag, amelyet láttak napkeleten, előttük ment mindaddig, amíg odaérve meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor ezt látták, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt" (Mt 2,9-11). A betlehemi csillag MEGÁLLT a jászol felett. A három napkeleti bölcs (*akik a középkorban lettek az egész földet megtestesítő háromkirályok*) földre borult Jézus fensége előtt. **ÉS: utána más úton tértek vissza hazájukba** (12). **Bármelyikünk, ha találkozik Jézussal, nem folytathatja az útját ugyanazon az úton. Készüljünk fel erre az új útra a mostani adventben is. -- Pünkösöd napján Isten kitöltött Lelkéből minden halandóra** (ApCsel 2,17). És az írástudatlan, Jézust háromszor eláruló, hebehurgya Péter mondott egy olyan beszédet, amelyre háromezer ember megtért. Olvassuk el Péter beszédét. Találjon szíven (37) minket is. Kérjük Urunk Szent Lelkét mi is. Ránk is ki fog tölteni. Lehet hogy lassan, észrevétlenül. Évek alatt. **De évek múltán visszatekintve láthatóvá fog válni az új út, amin megyünk, és az a lelki gazdagság, amelyet a Szentlélek adott nekünk.** Ámen.

December 3. 1Móz 3, Mt 3, Ezsd 3, ApCsel 3

A bűnös embert Jézus tisztítja meg, hogy sírása örömujjongás legyen. -- Csakugyan azt mondta Isten??? (1Móz 3,1). Minden bűn eleje ez. Amikor kételkedni kezdünk abban, hogy Isten a javunkat akarja. Amikor jobban akarjuk tudni Istennél, hogy mit mondott. **"Olyanok lesztek, mint az Isten"** (5). Minden bűn veleje ez. Hogy olyanok akarunk lenni (*sőt, többek!*) mint Isten. **Az első bűnben nem a tudás a baj.** A tudás ugyanis a héberben meghatározást, teremtést is jelent. **Amikor az ember maga akarja eldönteni, hogy mi a jó és mi a rossz (Isten helyett) az a baj.** -- A keresztkelése során (Mt 3,13-17) nem a Jordán vize tisztítja meg Jézust, hanem **Jézus tisztítja meg a Jordán vizét, és emiatt minden más vizet is, amely valaha a földön volt és lesz. A mi testünk jóval több mint fele víz. Gondolkodjunk el ezen alaposan...** -- "Sokan az idősebb papok, léviták és családfők közül, akik még látták az első templomot, hangosan sírtak, amint a szemük láttára rakták le ennek a templomnak az alapját, sokan pedig hangosan ujjongtak és örvendeztek, úgyhogy a nép közül senki sem tudta megkülönböztetni az örömujjongás hangját a sírás hangjától" (Ezsd 3,12-13). **Urunk add, hogy a Benned megélt örömünk akkora legyen, hogy a sírásunkat örömujjongássá változtassa.** Ámen.

December 4. 1Móz 4, Mt 4, Ezsd 4, ApCsel 4

Hallgassunk a lelkiismeretünkre, és tisztuljunk meg az advent során. -- Legyünk mi befogadóbbak, mint a Templomot újjáépítők... Amikor a letelepített más népek azzal jönnek, hogy ők is szeretnék a Templomot építeni, mivel ők is ugyanahhoz az Istenhez imádkoznak, kitagadják őket... (Ezsd 4,1-3). Nyilván nem tudhatjuk az indítékokat, hogy miért született meg ez az elutasítás, könnyen lehet, hogy a letelepítettek "hite" csak álságos dolog volt. De ha nem... Akkor Isten kiválasztott népe nem lépett rá a jézusi útra. De hát ez persze nekünk "szerencse". Mert így jöhetett el Jézus. -- **"Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa!"** (Mt 4,17) Ezzel a mondattal kezdte meg Jézus a tanításait. **Mi más lehetne az advent legfontosabb üzenete, ha nem ez?** -- "Ők pedig azonnal otthagyták hálójukat, és követték őt..." "Ők pedig azonnal otthagyták a hajót és apjukat, és követték őt..." **Ha Jézus tanítványai akarunk lenni, nekünk is ott kell hagynunk sokmindent a mi életünkben, hogy kövessük őt.** Ráadásul azonnal... **Legyen az idej advent (is) ilyen tisztulási idő!** -- **"Vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre?"** (ApCsel 4,19). Ezt felelik Péter és János apostolok a Nagytanács parancsára, hogy ne tanítsanak Jézus nevében. Ugyanígy hivatkozott Luther a Szentlélekre az őt átokkal (*azaz törvényen kívül helyezéssel: bárki által való büntetlen megöléssel*) sújtó worms-i birodalmi gyűlésen, amikor kitarított tanai mellett. És amikor a gyülekezet hálaadó imát mondott Péter és János szabadulásáért, megrendült a föld a talpuk alatt (31), mutatva Isten kegyelmét. Ámen.

December 5. 1Móz 5, Mt 5, Ezsd 5, ApCsel 5

Töltsük be a törvényt magunkban szeretettel. -- "Énók az Istennel járt, és egyszer csak eltűnt, mert Isten magához vette őt" (1Móz 5,24). Lám-lám, mik meg nem bújnak egy látszólag holt-unalmas nemzetségtábla közepén... Énók volt az első ember, aki a mennybe ment. Őt követte Illés (Mózeset Isten maga temette el; 5Móz 34,6) majd a mi Urunk Jézus, aki azonban a mennybemenetelével istenként is visszatért az eredeti helyére. -- Ne riasszon el minket Anániás és Safira halála (ApCsel 5,1-11). A csodák bőséges áradása után szinte muszáj volt jönnie egy olyan alkalomnak, amikor Isten megmutatta az igazságának a hatalmát. A kulcs ugyanis Péter reagálásában ez a két mondat: "Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek" (4), illetve "próbára tesztitek az Úr Lelkét" (9). Láttuk két napja, hogy az ősbűn is Isten elleni lázadás volt. Anániás és Safira is ezt tette – ennek a konkrét formája a

történet lényege szempontjából másodlagos. **Fontoljuk meg jól, mielőtt szándékosan lázadni kezdünk Isten ellen. És ha tennénk is, azonnal rohanjunk Jézushoz és kérjük bocsánatát.** Ezt nem tette Júdás sem, hanem felakasztotta magát (Mt 27,5). -- **Az adventi idő gyönyörű alkalma az, hogy átforgathatjuk a szívünkben a Hegyi Beszédet.** Váljon Urunk tanítása bennünk sóvá (Mt 5,13) és világossággá (14). Töltsük be a törvényt (17) saját magunkban – szeretettel (Róm 13,10). Váljunk áldottá azaz, boldoggá (Mt 5,3-12). Ámen.

December 6. 1Móz 6, Mt 6, Ezsd 6, ApCsel 6

Bízzuk az egész életünket a gondviselő Istenre! -- "Az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz ... **DE Nóé kegyelmet talált az Úr előtt**" (1Móz 6,5.8). És a mi Urunk, Jézus Krisztus, amikor (*az Apostoli hitvallás fogalmazása szerint*) "alászállt a poklokra", elment még azokhoz is, akik miatt az özönvíz lett, és prédikált nekik (1Pt 3,19-20). Érezzük meg ennek az ajándéknak a súlyát. Ez nem csoki-mikulás. Ez az örök élet ajándéka. Még a pokolban is felkínálja a mi Urunk a megtérés lehetőségét még azoknak is, akik annyira menthetetlenül ocsmányul éltek, hogy miattuk egy egész özönvíznek kellett a földet elpusztítania (*kivéve Nóét, aki az Istennel járt; 1Móz 6,9*). -- **Imádkozzuk el az Urunktól tanult imádságot akkor, amikor a Hegyi Beszéd Mt 6-ban leírt fejezetét olvassuk.** Figyeljük meg, hogy mennyi idő alatt imádkozzuk el. Fél perc? Egy perc? Szoktassuk rá magunkat arra, hogy a legfontosabb ima, amelyet el tudunk mondani, ne legyen elhadart ima. Legyen minden mondatán a szívünk súlya. Akkor nem lesz ez kevesebb, mint egy perc... -- Forgassuk meg a szívünkben Urunknak az aggodalmaskodásról mondott tanítását is (Mt 6,25-34). **Bízzuk az egész életünket a gondviselő Istenre!** Ámen.

December 7. 1Móz 7, Mt 7, Ezsd 7, ApCsel 7

Szálljunk be a bárkába, a mi Urunkba! -- Nóé bárkája, amely megmentette az Istenben hívő lelkeket (*és a nekik kedveseket*) a végveszedelemtől (1Móz 7), minden más generáció számára a mi Urunk Jézus Krisztus. **Vegyük észre, amikor Urunk hív bennünket, hogy megszabadítson és megmentsen.** -- Az első vértanú, István a "Jézus-bárkában" kiáltotta: "Íme látom a megnyílt eget, és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felől áll" (ApCsel 7,55). Erre az István körül állók "egy akarattal rárohantak ... és megkövezték." (57-58). István pedig Jézusnak ajánlotta lelkét, és fohászkozott azokért, akik megkövezték (59-60). -- Vizsgáljuk meg a szívünket. Mit teszünk mi? Kövezünk, vagy betartjuk Urunk parancsát: "**Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük,** mert ezt tanítja a törvény és a próféták." (*Jézus: Hegyi Beszéd, az aranyszabály, Mt 7,12*) **Urunk! Kérjük, hogy tölts be minket a Te szereteteddel, hogy mindig a szívünk járjon előbb, mint a fejünk, vagy a kezünk.** Ámen.

December 8. 1Móz 8, Mt 8, Ezsd 8, ApCsel 8

Fakassza a mi hitünk az élő víz folyamait a lelkekben – özönvíz helyett. -- Nóénak az első dolga volt az özönvíz után, hogy abból a kevés állatból, ami vele volt, hálaadó áldozatot mutasson be az Úrnak (1Móz 8,20). **Nekünk mennyire az első dolgunk egy nagy megrázkódtatás túlélése után, hogy hálaadóan leboruljunk a minket megtartó Isten előtt?** -- "Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj" (Mt 8,8). **Átéljük-e a kapernaumi százados mondatát akkor, amikor Jézus megajándékoz minket a jelenlétével akár Isten igéjében, akár az úrvacsorában, akár bármely pillanatunkban?** -- Milyen szépek Ezsdrás próféta szavai: börtöltek és megalázták magukat Isten előtt, mert *szégyellt* sereget kérni a királytól, hogy oltalmazza őket az úton, ha már egyszer azt hirdeti, hogy ők mind Isten védelme alatt állnak... (Ezsd 8,21-22). **Ez a "proof-of-concept". Amikor nem "csak" hirdetjük Urunk tanítását, hanem levonjuk belőle a következményeket a saját életünkre is.** -- Pénzért nem lehet megvenni Isten

ajándékát, csak hittel lehet megkapni – ingyen, kegyelemből (ApCsel 8,18-22). De a hit még a sivatag közepén is keresztelővizet fakaszt (36-38). **Fakassza a mi hitünk az élő víz folyamait (Jn 7,38) a lelkekben!** Ámen.

December 9. 1Móz 9–10, Mt 9, Ezsd 9, ApCsel 9

Legyen Urunk megtapasztalása a mi igazi karácsonyunk! – A karácsony előtti énünk bizony tele van kisebb-nagyobb hibákkal. Még a Jézus elfogásakor mind szétfutó apostolok sem voltak ez alól kivételek. -- Olyan aranyos az egyébként nagyon szigorú Máté is, amikor a saját elhívásáról ír (Mt 9,9-10). Furi mód itt nem olyan szigorú... Nem tudjuk meg, hogy Lévi volt az eredeti neve (Mk 2,14), csak Jézus nevezte át Máténak. Nem Lévi házába mentek a vámszedők és bűnösök (Mk 2,15), hanem csak egy házba. *(Hasonló, minden bizonnyal "szelektíven megszépítő" emlékezet a saját szerepével kapcsolatban Jánosnál is előfordul.. Megnyugtató látni, hogy az apostolok is esendő emberek voltak :) Vigyázzunk. Ha saját magunkról van szó, ne legyen más mércénk.* -- Még ha csak Jézus ruhájának a szélét érintjük is meg, már attól is meggyógyul a mi lelkünk (Mt 9,20). **Igyekezzünk tehát akár csak egy kicsit is közelebb kerülni Urunkhoz! Megdöbbenő dolgok kezdenek el történni velünk...** -- Mint például a "13. apostollal", "az Úr tanítványai elleni fenyegetéstől és öldökléstől lihegő" (ApCsel 9,1) Saullal a damaszkuszi úton... (3-20). **Ha megjelenik Jézus a mi életünkben – mi is más emberként haladunk tovább.** Saját tapasztalásként döbbenünk mi is rá arra, mint Pál, hogy Jézus Isten Fia (20). Kérjük ezt, várjuk ezt. Legyen ez a várakozás az igazi advent a számunkra! Ámen.

December 10. 1Móz 11, Mt 10, Ezsd 10, ApCsel 10

Bábel tornya helyett kérjük el a Szentlelket! -- "Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen" (1Móz 11,1). **Hányszor akarunk mi is ilyen Bábel-tornyokat építeni a mi saját életünkben...** Mi elég jók, elég tehetségesek, elég erősek, elég kitartóak vagyunk. Megcsináljuk! És aztán *(kicsi földi céljaink egyikét...)* **elértük. Lett állás, előléptetés, család, lakás, luxusút, nyaraló.** De **lett-e bármelyikért hálaadás?** Minden ilyennek *(valamikor, valahol)* összezavarodás lesz a vége. Összezavarodik a nyelvünk (7-9), a családjaink, az élethelyzetünk. Csak az Úr az az út (Jn 14,6), amelyik mindig egyenes... -- Olyan szép az, ahogyan az egész nép ott ül reszketve az Isten háza előtti téren "az ügy meg a zuhogó eső miatt" (Ezsd 10,9). Az "ügy" az egész nép kollektív bűne: igen sok embernek (18-43) hitetlen felesége van. De annyira ilyenek vagyunk mi. **Kell nekünk bizony jeges eső is, hogy úgy igazán reszketni tudjunk...** -- "Aki elveszti életét értem, az megtalálja azt" (Mt 10,39) – erre tanította Urunk az apostolokat – és minket is. Itt nem vértanú halálról van szó. Hanem éppen arról, hogy vegyük észre, hogy **a mi saját kicsi céljaink nem az igazi életünk. A Jézus útja, az viszont igen.** -- És Isten olyan gyönyörűen előkészíti a mi változásainkat. Ahogyan a pogány pünkösödöt is, amikor Péter apostol megkereszteli a pogány Cornelius-t és háza népét, mert ugyanúgy kitöltetett bennük is Szentlélek. **Töltessen ki a Szentlélek bennünk is ezen az adventen!** Ámen.

December 11. 1Móz 12, Mt 11, Neh 1, ApCsel 11

A hit által vezetve haladjunk életünk útján! -- Ábrahám *(aki ekkor még "csak" Abrám, azaz Isten az, aki a tiszteletre méltó atya)* elindul a teljesen idegenbe (1Móz 12,1-4) a hit által, nem tudva, hogy hova megy (Zsid 11,8). **Van-e bennünk elég Istenbe vetett bizalom ahhoz, hogy mi is kilépjünk a komfortzónánkból a teljesen idegenbe?** -- Jézus nem azért tette a csodáit, hogy meggyógyuljanak, akik meggyógyultak és feltámadjanak, akik feltámadtak. Jézus nem jót tett az emberekkel. **Jézus azért tette a csodáit, hogy megtérés és hit támadjon azokban, akik átéltek, és akik látták** (Mt 11,20). "Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek"

(Mt 11,28). A lélek megnyugvása a lényeg, és nem a test gyógyulása. Az utóbbi, ha szükség van rá, következni fog az előzőből. -- Nehémiás a perzsa birodalom királyának a pohárnoka volt (Neh 1,11). Ez egy rendkívül bizalmi állás volt (*hazánkban a XIV.-XV. században a közjogi méltóságok/zászlósúrok egyike*), hiszen ő felelt azért, hogy a királyt ne mérgezzék meg. -- **Jézus zsidó és görög tanítványait** a Barnabás és Pál által tanított **Antióchiában neveztek először keresztényeknek** (*ApCsel 11,26, ahol a keresztény szó a Krisztus-követőt és nem a kereszt-hívót jelenti*). -- **Vezessen a Krisztusba vetett hit minket is egész életünkben!** Ámen.

December 12. 1Móz 13, Mt 12, Neh 2, ApCsel 12

Nagyobb van itt a templomnál – kérjük azt adventben is, hogy legyen velünk a mi Urunk minden tettünkben. -- Amikor kicsi lesz kettőjüknek Bétel környéke, Ábrahám előzékenyen felajánlja az unokaöccsének, Lótnak, hogy válasszon: Kánaán vagy Sodoma? (*Amiből a Jordán partján az utóbbi volt a bőségesen termő vidék, és csak sejteni lehetett róla, hogy a lakói híres romlottsága miatt nem egy tuti tipp...; 1Móz 13*). Azonban **Abrámé lett a jobb rész, mert az Istennel volt.** Abrám pedig "letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van, majd oltárt épített ott az URnak." (18). Vajon ma hogyan szoktunk élni? **Ha elkezdünk valamit, eszünkbe jut-e, hogy segítségül hívjuk az ÚR nevét? Ha tartósan ott vagyunk valahol, vágyunk-e arra, hogy ott lakják velünk az ÚR?** Mert "nagyobb van itt a templomnál" (Mt 12,6). -- A Szentlélek elleni megbocsáthatatlan bűn (Mt 12,31-32) vigyázzunk, nem az, ha valakinek a száján kiszalad egy istenkáromlás (*akármilyen szomorú és kerülendő dolog is ez*). **Megbocsáthatatlanná az válik, ha következetesen, megátalkodottan és gonoszul ördögnek tartjuk a Szentlelket** (*munkálkodásának a gyümölcseit ördögtől valónak*). -- István megkövezése után Heródes király kivégeztette Jakabot (*aki Péter és János mellett a harmadik "főapostol" volt; ApCsel 12,2*). Amikor látta, hogy ez "tetszik a zsidóknak" (3) elfogatta Pétert is. Biztos, hogy mindig helyes az, amikor a főhatalom a nép tetszése szerint dönt? Pétert azonban Isten kimenti a börtönből, Heródes királyt, pedig borzalmas halállal sújtja (6-23). -- Milyen szép, hogy **Nehémiás, a király főpohárnoka, először Istenhez imádkozik, és csak ez után terjeszti elő a kérését Jeruzsálem felépítéséről** (Neh 2,4). **Kérjük mi is, hogy legyen velünk a mi Urunk minden tettünkben!** Ámen.

December 13. 1Móz 14, Mt 13, Neh 3, ApCsel 13

Nőjön a mi mustármagnyi hitünk erős fává. -- Sodoma és Gomora megsemmisítő vereséget szenved (1Móz 14,10-11). **De még ekkor sem döbben rá arra, hogy mindez romlottsága** (ld. 1Móz 13,13) **miatt történik vele.** Még Lót-ot is elfogják (14,12), de Lót (*akit a nagybátyja, Ábrahám kiszabadít; 16*) sem jön rá arra, hogy el kellene Sodomából mennie... Sodoma királya meg akarja ajándékozni Ábrahámot – de ő nem fogad el semmit tőle (21-24). Bezzeg **Melkisédektől** (*Jeruzsálem + a béke és az igazság királyától, Isten papjától*) **Jézus Urunk előképétől** (*Zsolt 110,4; Zsid 7*) **Ábrahám áldást fogad el, és tizedet ad neki mindenből** (18-20). **Kérjük el Urunktól mi is a barátaink helyes megválasztásának kegyelmét.** -- Isten, a magvető számolatlanul szórja közénk igéjét (Mt 12,3-23). **Sarjadjon belőlük mustármagnyi hit bennünk, amely növekedjen óriási fává** (31-32). Ámen.

December 14. 1Móz 15, Mt 14, Neh 4, ApCsel 14

Jézus gyásza tartson meg minket a nehézségeinkben. -- "Amikor meghallotta ezt (mármint Keresztelő Szent János halálát) Jézus, eltávozott onnan hajón egy lakatlan helyre egyedül." (Mt 14,13). Milyen megrendítően szép ez a látszólag "semmitmondó" mondat! Jézus, mint ember, gyászolta Keresztelő Szent Jánost, aki közeli rokona volt. Jézus, mint isten, látta a

saját sorsát (a Golgotát) is János sorsában, és készült erre. **Kérjük Urunkat, hogy tartson meg minket a mi gyászunkban és nehézségeinkben úgy, ahogyan Pétert megtartotta a vízen (28-32).** Legyünk az Úr vendégei (14-21) mindenkor. -- "En vagyok a pajzsod" (1Móz 15,1b) mondja az ÚR Ábrahámnak – és **az ÚR szövetséget köt Ábrahámmal – és mivelünk (7-21). Éljük meg Isten velünk a Jézusban kötött szövetségét, most az adventben különösen.** -- Végül: "nagy nehezen lebeszéltek a sokaságot arról, hogy áldozatot mutasson be nekik" (ApCsel 14,18b). **Milyen nagy kegyelem lenne, ha bennünk is mindig működni tudna az az alázat, amely Pálban és Barnabásban!** Kérjük el mindezt Urunktól. Ámen.

December 15. 1Móz 16, Mt 15, Neh 5, ApCsel 15

A mi Urunk meghallgatja a szenvedő ember szavát. -- Ábrahám és Sára nem bízik az Úr ígéretében, és a szolgálóleányt kéri meg "béranyának". Ez azonban csak vizsályt szül... (1Móz 16,4-6). **Isten azonban meghallgatja a szenvedő ember (itt: a pusztába üzött szolgáló) hangját,** és a szolgáló gyermekét is pártfogásba veszi. Így Ábrahám lesz az ősapja a szintén egyistenhitű izmaelitáknak is. -- **Pontosan ugyanígy szánja meg Urunk a kánaáni asszonyt,** aki megalázza magát előtte, és "kutyaként" kér néhány morzsát a hitből (Mt 15,27). **Kérjük mi is Urunktól a hit morzsáit!** -- **Pontosan ugyanígy szánja meg Urunk az ötezer ember után (Mt 14,14-16) a négyezer embert (15,32) és** miután meggyógyította a betegeiket, ad nekik enni, számolatlanul. **Vegyük észre, hogy ezek mind egy-egy keresztyén istentisztelet előképek.** Előbb Urunk tanít (igehirdetés) és meggyógyít minket (gyónás, feloldozás), majd nekünk ajándékozza magát (úrvacsora). -- **És így szánja meg Nehémiás is Júda népét,** aki helytartóként nem vesz fel fizetséget, a népet az asztalánál eteti, sőt, még a tartozásait is kifizeti (Neh 5). -- És valahol így "szánja meg" az első zsinat (ApCsel 15,6-29) a pogánykeresztyéneket, hogy ne kellejen nekik körülmetélkedni ahhoz, hogy keresztyének legyenek.-- **Kérjük Urunktól mi is együttérzést minden szenvedő iránt.** Ámen.

December 16. 1Móz 17, Mt 16, Neh 6, ApCsel 16

Urunk adj nekünk aggodalom mentes szívet. -- "Amikor a tanítványok átmentek a túlsó partra, elfelejtettek kenyeret vinni magukkal" (Mt 16,5) -- és kétségbeestek. Jézus is "kétségbeesett": Hát hogyan lehettek ennyire "hülyék"... , hát most volt a kenyérszaporítás csodája. És itt vagyok én, Jézus az élő kenyér. Hát van bennetek hit? Hát mitől aggódtok? -- Nem készültünk fel eléggé egy vizsgára? Határidő közeledik? **Ha Te, Urunk itt vagy velünk, akkor miért aggódunk?** Lehet, hogy a vége nem az lesz, amit mi elterveztünk. De az lesz a jobb. Lehet, hogy ez csak nagyon sok év múlva derül ki. De ezért van az emberi élet, hogy rájövünk. És amire nem, azt meg majd megkapjuk a színről színre látásban. -- Jézus feddése után mondta el Péter a csodálatos Cezárea Filippi hitvallást (Mt 16,16) -- és utána közvetlenül megint elszurta... Olyan süket volt arra, hogy Jézus fel fog támadni, mint az ágyú... (Mt 16,22-23). Hát... Ilyenek vagyunk mi is. -- **Nehémiásnak aggodalom mentes szívet adott az Isten.** Olvassuk el, hogy mi mindennel fenyegették – és Istenben bízva hogyan maradt végig szilárd (Neh 6). -- **Pálnak és Szilásznak is aggodalom mentes szívet adott a mi Urunk.** Kegyetlenül megbotozzák és kalodában börtönbe zárják őket – de ők még éjfélkor is imádkoznak és énekkel magasztalják az Istent (ApCsel 16,22-25). Erre a börtön ajtói kinyílnak, de Pál és Szilász nem megy sehova... Erre a börtönőr családotól megtér és az előljárók bocsánatot kérve személyesen vezetik ki őket a városból (26-40). -- **Kérjük mi is aggodalom mentes szívet!** Ámen.

December 17. 1Móz 18, Mt 17, Neh 7, ApCsel 17

Élhessünk, mozoghassunk és lehessünk Urunkban mindenkor. -- Gyönyörű a **Szentháromság látogatása Ábrahámnál (1Móz 18,1-8).** Mélyüljünk el Andrej Rubljov ezt megmutató ikonjában, amely ez emberiség egyik csúcsteljesítménye (egy részletes elemzést

itt olvashatsz el: <https://csermelyblog.hu/blogbejegyzes231203>). Hasonlóan megható, ahogyan Ábrahám lealkudja az igaz emberek számát ötvenről tízre (*ennyi az ószövetségi hagyományban azok minimális száma, akiknek össze kell gyűlniük ahhoz, hogy Isten ott legyen közöttük; 1Móz 18,16-33*). Isten a tíz után nem folytatja az alkut, hanem otthagyja Ábrahámot. -- **Urunk megdicsőülése (Mt 17,1-13) mindegyik tanúban felejthetetlen emléket hagyott.** Jakab nem tudott erről még írni, mert ahogyan nemrég olvastuk, igen korán lefejezték (ApCsel 12,1-2). Péter (2Pt 1,16-18) és János (Jn 1,14) azonban lelkesülten tesznek a szemtanúságról tanúbizonyságot. **Ahogyan a lelkesült csapat leért a hegyről, csódtömegbe került (Mt 17,14-21).** A többi apostol totál kudarcot vallott. Szinte megisméltődött a mózesi történet: ameddig Mózes fent volt a hegyen, és először megkapta a törvényt, addig a nép aranyborjút épített... (2Móz 32). És a csód folytatódik... Jézus másodszor is elmondja, hogy a harmadik napon feltámad. Mi a válasz megint: Ekkor igen elszomorodtak (Mt 17,23). -- Forgassuk meg a szívünkben Pál athéni beszédének ezt a sorát: **[Isten] nincs messze egyikünkötől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk (ApCsel 17,27-28).** Kérjük ezt el Urunktól: élhessünk, mozoghassunk és lehessünk Benne mindenkor. Ámen.

December 18. 1Móz 19, Mt 18, Neh 8, ApCsel 18

Lehessünk mi az az eltévedt juh Urunk, aki téged keres (Mt 18,11). Borzalmas a sodomaiak története, akik meg akarják erőszakolni a Szentháromságot... (1Móz 19,4-5). (Lótnak, az egyetlen igaz embernek, meg a leányai erőszakolják meg az apjukat...; 33-36) "Az emberek apraját-nagyját pedig, akik a ház bejárata előtt voltak, vaksággal verték meg, úgymint hiába igyekeztek, nem találták meg az ajtót." (1Móz 19,11). **Kérjük Urunk, hogy ne kerülhessünk ilyen helyzetbe, amikor elzáród előlünk azt az Ajtót, ami Te magad vagy.** Hiszen te mondtad a filadelfiai egyháznak "nyitott ajtót bízam rád, amelyet senki be nem zárhat" (Jel 3,7 Békés-Dalos fordítás). Mi vagyunk azok egyedül Urunk, akik bezárhatjuk ezt az ajtót -- előtted... Hiszen: "Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem." (Jel 3,20) **Nyithassuk mindig meg az Ajtót Előtted, Benned, általad Urunk!** Ámen.

December 19. 1Móz 20, Mt 19, Neh 9, ApCsel 19

Legyen a mi kapcsolatunk Jézussal szoros! -- Mások hitével nem lehet csodát tenni – csak a sajátunkkal. Milyen szép az efezusi történet, ahol sokan, köztük egy főpap hét fia annak a Jézusnak a nevére akarta kényszeríteni a gonosz lelkeket, hogy hagyják el a megszállott embereiket, "akit Pál hirdet" (ApCsel 19,13). Erre a gonosz lélek válasza: "Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?" (15). És fölébe kerekedik a hitetlen hirdetőknél. **Ne kezdjünk el "babrálni" a túlvilági hatalmakkal, ha nincs hitünk, mert akkor könnyen az uralmuk alá kerülhetünk.** Csak Jézus tud megvédeni minket tőlük, ahhoz viszont a mi szoros, és személyes kapcsolatunk kell Jézussal. Ilyenkor másra nem hivatkozhatunk... -- **A gazdag ifjú nem tudja átlépni az utolsó akadályt, ami elválasztja Jézustól: -- a gazdagságát (Mt 19,16-22).** És szomorúan távozik (22). Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus a Minden. Bármit elhagyunk Érte, sokkal többet kapunk vissza Tőle. (*És ez nem csak a "cuccokra", hanem a szeretetkapcsolatokra is igaz. Éppen a Jézusban fognak újra erőre kapni. Egy minőségileg nagyobb erőre.*) Nehéz ez? Nehéz. De: Istennek minden lehetséges (26). **Kérjük el az akadályaink legyőzését Urunktól!** Ámen.

December 20. 1Móz 21, Mt 20, Neh 10, ApCsel 20

Bízzuk magunkat Isten ígéjére zsörtölődések helyett... -- Sára akkor is zsörtölődött, és a helyette gyermeket vállaló szolgálóját, Hágárt üzte el, amikor nem lett gyereke (1Móz 16,5-6),

és most is ugyanezt teszi, amikor gyereke lett (1Móz 21,9-10. *No persze a másik fél is ludas, mert akármilyen nem történik, vagy történik Sárával, kinevetik...*; 1Móz 16,4; 21,9). **Vizsgáljuk meg a szívünket. Nem ilyenek vagyunk-e mi is? De...** Mindegy, hogy valakivel A. dolog történik, vagy B. (*ami A.-nak éppen az ellenkezője*), **nekünk minden jó ürügy a lenézésre és a gúnyra.** "Nyuszika! Már megint nincs rajtad sapka..." -- -- Pontosan ilyenek a szőlőmunkások is... (Mt 20,1-16) Mindenki megkapja ugyanazt az előre megbeszélte egy dénárt (*hiszen örök életből nincsen kettő, vagy négy...*) mégis zúgolódik, aki reggeltől dolgozik, hogy a másik miért kapott annyit. (*Nekem az üdvösség nem kell, ha ennek a Matildnak is jut...!*) Pedig éppen annak kellene örülnünk, ha már e földi életünkben is **hosszabb ideig az Úr munkatársa tudunk lenni.** -- **Zsörtölődnek az apostolok is...** Jézus már harmadszor mondja el nekik, hogy feltámad. Lassan kezdik megérteni. Erre mi a válasz: ne a másik apostol, hanem én ülhessek majd ott melletted a dicsőségben... (20-28) Elkésztető... -- Pál búcsúja az efezusi vénektől (ApCsel 20,18-38) viszont megrendítő. Pál Isten ígéjére bízva az efezusi gyülekezetet (32). **Bízzuk mi is magunkat Isten ígéjére!** Ámen.

December 21. 1Móz 22, Mt 21, Neh 11, ApCsel 21

"**Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam.**" (1Móz 22,8) Érdemes átímadkozni Ábrahám és Izsák megrendítő történetét az innen <http://csermelyblog.hu/bibliakor230427> letölthető gazdag háttéranyag elolvasásával. -- "**a te utódod által nyer áldást a föld minden népe**" (18a). Az utód (*ahogyan Pál is kiemeli a Gal 3,16-ban*) egyes számban áll itt is, és két későbbi említés során is (1Móz 26,4; 1Móz 28,14). **Az egyes számban álló (semmi más által nem helyettesíthető) utód a kereszt áldozatának a Báránya, Jézus Krisztus.** -- **Amikor az utód bevonul Jeruzsálembe, a "Hozsánna!" csak látszólagos. Még öt nap: és "Feszítsd meg!" lesz belőle.** -- Jeruzsálem újranépesítése is áldozat volt (*ilyenek a mi emberi áldozataink: kicsik, de nekünk épp elég nagyok...*): áldották azt, aki önként vállalta (Neh 11,2). Pál életáldozatának a "finise" kezdődik el az ApCsel 21-ben, ahol Pál szerét ejti, hogy még a megölésére lázongó néphez is térítő beszédet intézzen (40). **Mi a mi saját áldozatunk másokért?** – Kérjük Urunk, add meg, hogy felismerjük a Hozzád vezető utat – és azt az örömet (*a feltámadás örömét*), ami minden áldozaton túlmutat. Ámen.

December 22. 1Móz 23, Mt 22, Neh 12, ApCsel 22

Urunk, lehessen helyünk a Te királyi menyegződön! -- **Elkezdődik a királyi menyegző már Sára temetésekor** -- hiszen Sára sírhelye (*a makpélai barlang a mai Hebron óvárosában*) lesz Izrael első ténylegesen megszerzett földterülete a Kánaán földjén (1Móz 23). Így a fájdalomba öröm vegyül. (*Lássuk meg mindkettőt az életünkben! Ott vannak -- mindig.*) -- **Ugyan az első meghívottak nem jönnek el a királyi menyegzőre (a mennyek országába!), de a király meghív mindenkit.** Sőt, még menyegzői ruhát is ad a bejáratnál – ingyen (Mt 22,1-14). **Az ingyenes menyegzői ruha: a kereszt, az ingyenes kegyelem. Mi van, ha éppen ma kínálja fel Urunk nekünk a legjobban? Vegyük észre. Fogadjuk el!** Hogyan? A pénzünket odaadhatjuk a császárnak (a Mammonnak...), de saját magunkat (*azt az "érmét", amin a mi arcunk van*) adjuk oda Istennek (15-22). Teljesen. (*Ő majd gondoskodik arról, hogy odaadjon minket mindenkinek -- házastársunknak, gyermekeinknek, stb. -- akiknek kell.*) **Ezzel megvalósul a nagy parancsolat** (34-40). -- Ezzel megvalósulhat az a nagy öröm is, amelyet Nehémiás népe élt át, amikor felavatta Jeruzsálem falait (Neh 12,27-43). **A mi falaink a mi erős várunk, az Úr maga.** -- Az Úr rendezte el azt is, hogy Pál sok helyen elmondhassa védekezését, és adhasson lehetőséget ezzel a megtérésre új és új embereknek (ApCsel 22,1-21). A dolgoknak nem az "okosok" által tudott "vége" a lényeg, hogy Pált lefejezték, mert az okosok által látott "vég" nem a dolgok vége, hanem az igazi, az örök élet

kezdete. Annak az örök életnek, amelyet a királyi menyegzőn kapunk. És itt a mai kör bezárul. **Urunk, lehessen helyünk a Te királyi menyegződön!** Ámen.

December 23. 1Móz 24, Mt 23, Neh 13, ApCsel 23

Karácsony előestéjén kérjünk erőt a hozzánk készülő Úrtól! -- Olyan szép, ahogyan **Ábrahám intézője imádkozik Urának, Ábrahámnak Istenéhez, hogy küldetése – Izsák feleségének megtalálása – sikerrel járjon.** Nem kér keveset. Tíz szomjas tevének mert víz – rengeteg. De Rebeka mindet megitatja, bőséggel. Izsák pedig megvigasztalódik anyja halála után (1Móz 24). -- **Jaj nekünk is, mint az írástudóaknak és a farizeusoknak, ha képmutatók leszünk (Mt 23).** Ments meg minket Uram ettől! -- Nehémiásnak csaknem ugyanúgy kell megtisztítania Isten házát, miután visszament a királyához szolgálni (Neh 13,6-31), mint Jézusnak ötszáz év múlva (Mt 21,12-13). -- Pál egy nagyszerű húzással összeveszíti a Nagytanácsot a feltámadás kérdésén, amelyet ő, mint farizeus is hihet, de a főpapi réteg, a szaduceusok, akik csak a Tórát ismerik el hiteles könyvnek, amelyben feltámadásról nincs szó, nem hisznek (ApCsel 23,1-10). **Urunk, adj erőt nekünk, hogy mi is leleményesen tanúskodhassunk rólad – nehéz körülmények között is.** Ámen.

December 24. 1Móz 25, Mt 24, Eszt 1, ApCsel 24

Szülessen meg bennünk is a Krisztus ezen a karácsonyon! -- Ezen a karácsonyon a **Máté szerinti evangéliumban a passióra készülünk (Mt 24).** És ez így van rendjén. Jézus születése, halála és feltámadása nem választható szét egymástól. Sem pedig Jézus második eljövételétől. Mindezek együtt adják ki a megváltásunk történetét. -- **Mekkora a kitartás, a türelem és a hit bennünk?** Ezt kérdezi Mózes könyve amikor Ézsau "egy tál lencséért" eladja az elsőszülöttségi jogát: "Mindjárt éhen halok; mit számít nekem az az elsőszülöttségi jog?" (1Móz 25,32) Ezt kérdezi Jézus, amikor a megpróbáltatásokról beszél (amelyekben kizsendül a korábban elátkozott fügefá ága... Mt 24,32). -- Ezt tárja elénk Pál fogsága is Félix helytartónál (ApCsel 24). (*És Eszter könyvében a ma még színre nem lépett Mordokaj kitartása is; Est 1-2.*) -- **Urunk, szüless meg bennünk is ezen a karácsonyon és add meg, hogy a Te közelségedben kitarthassunk melletted.** Ámen.

December 25. 1Móz 26, Mt 25, Eszt 2, ApCsel 25

Megszületett a Megváltó! És uralmának nem lesz vége. -- Isten könyörülő ereje mutatkozik meg abban is, ahogyan Izsák szolgálói új és új kutakat/forrásokat találnak -- a kősvitavag közepén. **"Meg kellett látnunk, hogy veled van az ÚR"** (1Móz 26,28). -- **Tartalékoljunk olajat, azaz: a hit erejét a nehéz napokra is (Mt 25,4). Használjuk a karizmákat, amelyeket kaptunk – akár kevés, akár több (Mt 25,14-30; Eszt 2). Tegyük a ránk bízott tehetséggel irgalmasságot (Mt 25,31-48).** Lássuk meg mi is, hogy velünk van az Úr. **Velünk van az ÚR! Immánuel!** Ámen.

December 26. 1Móz 27, Mt 26, Eszt 3, ApCsel 26

Urunk, szabj gátat bennünk az emberi gonoszságnak! -- **Karácsony másnapján elkezdődik a Máté passió.** Urunk átadja magát nekünk az úrvacsorában (Mt 26,26-28), majd átadja magát Júdásnak és az elfogására érkezőknek (47-56). A Nagytanács méltónak találja Jézust a halálra (66; *milyen szép ez a fordítás, mert nemcsak azt fejezi ki, hogy "megérdemli", hanem azt is, hogy kiérdemelte*). Az emberi gonoszság határtalan: Isten Fiát köpködni és ütlegetni kezdik... (67-68). -- **Jákób (anyja, Rebeka pontosan kidolgozott terve alapján) elcsalja az elsőszülöttségi áldást Ézsautól (1Móz 27). Megrendítő Ézsau gyásza (34): "Csak az az egy áldásod volt, apám?" (38).** Olyan keservesen ismétlődik Kain története (1Móz 4,6-8) itt is: a megkeseredett báty meg akarja ölni az öccsét (1Móz 27,41 *és milyen jó, hogy itt – ismét a ravasz Rebeka miatt – nem teheti meg*). Az emberi gonoszság határtalan... --

Hámánnak, I. Xerxész perzsa király (Ahasvérus) főemberének, nem hajt térdet Mordokáj, mert zsidó ember csak Istennek teheti ezt (Esz 3,4). Az emberi gonoszság határtalan: Hámán ki akar irtani minden zsidó embert a perzsa birodalomban (6-15). -- Pál csaknem megtéríti Festus helytartót és Agrippa királyt (ApCsel 26), de a császártól való félelmük győz az istenfélelmük felett (26,32). Az emberi gonoszság a rettevésben is határtalan... **Urunk, kérjük, hogy ne essünk áldozatul a bennünk élő öembernek, aki köpköd és üt Téged** (akár embertársainkban is). Ámen.

December 27. 1Móz 28, Mt 27, Eszt 4, ApCsel 27

A két ünnep közötti csendben térdeljünk le a kereszttel elé. -- Szerencsétlen Ézsau... Először kánaáni feleségeket vesz magához. Háborúság lesz belőle... Utána, javításként, izmaelitákat... (1Móz 28,6). **Ha a saját fejünk után akarunk menni, akkor csak egyre jobban eltévedünk.** -- **Jákóbnak** a menekülése közben, amikor egy kő lesz a párnája is, álmában megjelenik Isten lépcsője, amelynek a teteje az égig ér (1Móz 28,12). -- **A mi számunkra a mennyet és a földet összekötő lépcső Urunk kereszttel volt** (Mt 27,35-50). A mi Urunk értünk vállalta a Nagypéntek kínhalálát. A halála után a pogány százados volt az, aki hitvallást tett róla: "**Bizony Isten Fia volt ez!**" (54). -- Eszter hősiessé vállalja, hogy a király elé megy, amely halállal jár, ha a király meg nem kegyelmez neki (Esz 4). -- Pál hősiessé vállalja, hogy a császár elé vigyék és nem szökik meg, amikor hajótörés éri őket (ApCsel 27). -- **Urunk, nem tudjuk soha megköszönni neked eléggé azt, hogy megváltottál minket a kereszttel. Tisztíts meg minket az önfejtésedtől és add nekünk az önfeláldozás lelkét, amikor a kereszttel elé térdeljünk.** Ámen.

December 28. 1Móz 29, Mt 28, Eszt 5, ApCsel 28

Az Úr feltámadt! – Az Úr VALÓBAN feltámadt! (Mt 28,2-7) **Áldjuk és dicsőítsük az Urat!** -- Gyönyörű a missziós parancs a Máté szerinti evangélium zárszavaként: "Menjetekek tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig" (Mt 28,18-20). **Éljük meg, ahogyan Urunk** velünk van **minden napon, ma is!** -- És Urunk örömteli jelenlétében repüljön el bármely hosszú várakozás az életünkben abban az örömben, amelyben Jákób hét éve elrepült: "Így szolgált Jákób hét esztendeig Ráhelért, de ez csak néhány napnak tűnt neki, annyira szerette őt" (1Móz 29,20). -- Hámán galádul mesterkedik Eszter könyvében (Esz 5), de még nem tudja, hogy ez is az Isten dicsőségét fogja hirdetni (*csak nem úgy, ahogyan Hámán gondolja...*), ahogyan Pál is ezt tehetette Rómában két éven át (ApCsel 28). **Lehessen a mi életünk is Urunk dicsőségére.** Ámen.

December 29. 1Móz 30, Mk 1, Eszt 6, Róm 1

"Az igaz ember hitből él" (Róm 1,17). -- Az új év közeledtével újakezdhetjük Urunk élettörténetét (Mk 1). **Brutálisan dramatikus a legrégebbi, a Márk szerinti evangélium.** Passiótörténet, viszonylag hosszú bevezetővel... Minden fejezetben sokszor ismétlődik az "azonnal" (Mk 1,12.18.20.21.29.30.42.43). -- Nagy figyelemmel kezdjük bele Pál apostol tanításának a legjobb összefoglalásába, a Rómaiakhoz írt levélbe is. **A kegyelem nektek és béke...** (Róm 1,7) nemcsak Pál leveleinek egy gyakori fordulata, és nemcsak az igehirdetések kezdő mondata, hanem **egy igen erős áldás** is. Így olvassuk, és így hallgassuk mindig. A 17. vers "**Az igaz ember a hitből él**" volt az, amely Luthernek a toronyszoba élményt adta, azaz megmutatta, hogy a megigazulás, azaz: az üdvözülés, **az örök életbe jutás nem jötték és érdemek, hanem hit kérdése.** Hogy Luthernek a képen látható wittenbergi házában hol is volt a toronyszoba, azt nem tudjuk pontosan. De nem is ez a lényeg :) -- A nő féltékenysége szinte minden ósáta életében ott volt (*Sára és Hágár között: 1Móz 16 és 21;*

Ráhel és Lea között: 1Móz 30). De: **Isten ezt is jóra fordította, mert így lett Jákóbnak tizenkét fia.** És még gazdagságot is adott hozzá az Úr (1Móz 30,27). -- Hámán olyan példátlanul ráfarag a nagy merénylet készítésre, mint egy vicclapban (*érdemes elolvasni: Eszt 6*). **Kérjünk Urunktól mélyülő hitet!** Ámen.

December 30. 1Móz 31, Mk 2, Eszt 7, Róm 2

Legyen az évünk vége szeretet és békesség. -- Jézustól annyian várják a gyógyulást, hogy még a tetőt is megbontják, hogy egy beteget leeresszenek hozzá (Mk 2,4). **Várjuk-e ennyire a mi Urunk gyógyítását a mi életünkben?** -- Jákób a saját "csalását" (1Móz 31,37-43), és hazaindulási szándékát Isten akaratának állítja be (1Móz 32,11-13; *no persze még az is lehet, hogy ez igaz...*). Ráhel rátesz Jákób csalafintaságára még egy lapáttal: még apja házi bálványát is ellopja, és havi bajának eljátszásával menti ki magát a kutatás alól (19,34-35). De: mindennek békesség lesz a vége. **Legyen a mi évünknek a vége is békesség.** -- Hámánt, aki a zsidók vesztére tört, mert nem bírta elviselni, hogy Mordokaj nem hajt térdet előtte arra az akasztófára akasztják fel, amelyre Mordokajt akarta felhúztatni (Eszt 6). -- **Isten nem személyválogató** (Róm 2,11). A törvényt nem ismerő népek, ha igaz módon élnek, saját magukban hordozzák a törvényt (14). **Urunk, kérjük írd be a mi szívünkbe a szeretet törvényét! Záruljon ez az év nekünk szeretetben.** Ámen.

December 31. 1Móz 32, Mk 3, Eszt 8, Róm 3

Tekintsünk vissza az eltelt évre! Gondoljuk át, hogy mit tettünk jól, és mit rosszul. Sokat segítenek ebben a mai igeszakaszok. -- Jákób (*aki minden csalása ellenére végül is teljesítette Isten tervét és akaratát*) a visszaút nagy lelki mélypontja idején (1Móz 32,25) ugyanúgy találkozik Istennel, mint az odaút nagy lelki mélypontján (1Móz 28,13-15). És ugyanúgy áldást kap tőle. **Keressük Urunkat a mélypontjainkon (is)! Ott található a legközelebb. És ránk fog mutatni: "Íme, az én ... testvéreim."** (Mk 3,34). -- Mennyire szépen összecseng az Eszter fejezettel (*Eszt 8, ahol csak az a bosszúállás ne lenne...*) Pál kérdése a Rómaiakhoz írott levélben: "Hogyan van tehát? **Különbek vagyunk? Egyáltalán nem!**" (Róm 3,9). "Mivel mindenki vétkezett, és nélkülözi Isten dicsőségét, **Isten ingyen igazít meg az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban lett váltság által.**" (Róm 3,23-24). -- Lássuk meg az évünkben mindazt, ami helytelen volt. **Döbbenjünk rá a megtestesült ige, Jézus nekünk ajándékozott kegyelmére. Induljunk ebben a reménységben el holnap, az új évbe!** Ámen.

JANUÁR

Január elseje Jézus névadásának az ünnepe (Lk 2,21). Jézus neve hatalmas erő. Kezdjük el Jézus nevében az új naptári évet! A 2025-ös év ígéje arra biztat bennünket, hogy „Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg.” (1Thessz 5,21). Igenám, de mi a jó? Az a jó, ami Jézushoz közelebb visz minket. (És az az elvetendő rossz, ami elválaszt Jézustól.) Békével indul az új év: Ézsau kibékül Jákóbbal (1Móz 33). Magvetéssel indul az új év: befogadhatjuk Isten ígését (Mk 4). A kitartás példájával indul az új év: Ábrahám Isten vezetésében bízó, kitartó hite által lett sok nép atyja (Róm 4). Fogadjuk be kitartóan Isten ígését ebben az évben is – és békesség terem bennünk. Mindig, minden körülmények között. Így legyen! Így lesz. Ámen.

Január 1. 1Móz 33, Mk 4, Eszt 9–10, Róm 4

Adjon a hit nekünk megbékélést ebben az esztendőben! -- Az új év béküléssel indul: Ézsau kibékül Jákóbbal (1Móz 33). **Kezdjük mi is az új évet béküléssel!** Örömsírás lesz belőle (1Móz 33,4). Jákób azonban itt is cseles. Előreküldi, és nem megy utána, mert sejti, hogy a béke rövid lenne... **Legyen a mi békénk tartósabb (azaz: örök!) – a Krisztusban.** -- Szívleljük meg Urunk szavait: "Nem értitek ezt a példázatot? Akkor hogyan fogjátok

megérteni a többit?" (Mk 4,13). Az igét érteni nem ésszel, hanem hittel kell. **Kérjük Urunkat, hogy növekedjen az Őt megértő hitünk!** -- Ha ez a fejezet, a véres bosszúállás fejezete (*azért a bűnért, amit csak szerettek volna elkövetni, de nem is tudtak...; Eszt 9*) kimaradt volna Eszter könyvéből, akkor az egész könyv igen szép lett volna... De sajnos benne van... **Kérjük Urunkat, hogy sose legyünk bosszúállók.** -- **Ábrahám a "reménység ellenére is reménykedve hitt"** (Róm 4,18). Lehessen a mi hitünk is ilyen erős! Ámen.

Január 2. 1Móz 34, Mk 5, Jób 1, Róm 5

Legyen az igenünk tényleg igen. "Ha igent mondotok, az legyen igen, ha pedig nemet, az legyen nem" (Jézus Hegyi Beszéde Mt 5,37) Kettős értelmű beszédnek nagy kavarodás lesz a vége... Jákób nem szól (1Móz 34,5). Aztán békít. "Legyünk egy nép!" Milyen szépen hangzik... Csak hát kinek a népe lesz ki? Amikor mindkét fél uralma alá akarja hajtani a másikat (és lehet ilyenkor egy házasságra is gondolni...) abból béke nem lesz... Aztán (profí orvosi ismeretekkel felvértezve!) átverjük a másikat. Utána meg megöljük. Jákób sopánkodik (1Móz 34,30). --- Pedig elég lenne Jézus ruhájának a hátsó csücskét megérintenünk (Mk 5,28). --- **"Ne félj, csak higgy!"** (Mk 5,36) **Legyenek a vizsgáink ilyenek. Legyen ez az egész évünk ilyen. Legyen az életünk ilyen. És akkor az igenünk igen lesz, a nemünk nem, és meggyógyulunk.** Jób rendíthetetlen hite szinte vérlázító. Látni fogjuk majd holnap, amikor a saját felesége el is átkozza emiatt. De: ha majd február 10-én a végére érünk Jób történetének, látni fogjuk, hogy a "Ne félj, csak higgy!" ilyen brutálisan emberpróbáló helyzetekben is igaz. Mert Isten meg nem változik (Mal 6,3). Mert Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz (Zsid 13,8). Mert Ábrahám is "reménység ellenére is reménykedve hitte" (Róm 5,18) amit Isten ígért neki. Támadjon bennünk is ez a rendíthetetlen reménység. Legyen az igenünk tényleg igen. Ámen.

Január 3. 1Móz 35–36, Mk 6, Jób 2, Róm 6

Érezzük át, hogy a keresztségünk egy új, örök életre szól. Legyen ez az új évünk is egy új élet – a Krisztusban. -- Jób könyvében elértünk ahhoz az igeszakaszhoz, amely bizonyosan soha nem lesz a hívőknek osztott igés lapon: "Átkozd meg Istent, és halj meg!" (Jób 2,9). Ezt mondja Jób felesége a gyermekeit, vagyonát, és még egészségét is elvesztő, de mindezt türelemmel elviselő Jóbnak: **"Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk."** (10). **Urunk, lehessen ilyen bizalmunk nekünk is Benned még nagy bajunkban is!** -- Ráhel belehal a második fia, Benjámin szülésébe (1Móz 35,16-20). DE: ezzel lesz teljes Izráel törzseinek a száma. **Izsákot mindkét fia, Ézsau és Jákób együttesen, békében temették el** (29). -- Helyezzük a szívünkre Pál tanítását: **"A keresztség által ugyanis eltemettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk"** (Róm 6,4). "Hiszen tudjuk, hogy a mi őemberünk megfeszítettett vele, hogy megerőtlenüljön a bűn hatalmában álló test, hogy többé ne szolgáljunk a bűnnek" (6). "Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban" (23). -- A tanítványok az ötezer ember megvendéglése után is megdöbbennek azon, hogy Jézus a tengeren jár, és a szavára eláll a vihar. **"Mert a kenyerekből még nem okultak, és a szívük kemény maradt"** (Mk 6,52). **Lehessen Urunk, a mi szívünk nyitott Rád és mindarra, amit tenni akarsz az életünkben!** Ámen.

Január 4. 1Móz 37, Mk 7, Jób 3, Róm 7

Éljük meg a rendíthetetlen reményt. Isten ideje (a kairosz) nem az a lineáris idő (a kronosz), amit mi ismerünk. Így lehet ezer év egy nap és egy nap ezer év (2Pt 3,8). **Isten tervéből mi most az emberi gyarlóságok sorát látjuk.** Így történt ez végig az ősatyákkal. Így történik ez most Józseffel is (1Móz 50,20). **De Isten a végét, a célját, az eredményét látja mindennek.** Pontosan ezért történt Jézus minden csodája. Nem a jótett miatt. Nem a

gyógyulás miatt. A belőle támadó hit miatt. Ott ez volt a vége, a célja, az eredménye mindennek. Jóbot is elhagyja a rendíthetlensége: "Miért nem haltam meg, mikor megszülettem?" (Jób 3,11). Pedig a vég, a cél az eredmény itt is gyönyörű lesz (Jób 42,12-17). **Addig? Addig az út nehéz.** "Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat." (Róm 7,19). "Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?" – kiált fel Pál. És rögtön meg is válaszolja: "Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által!" (Róm 7,24-25) **Urunk! Kérünk, mutasd meg nekünk a Te szabadításodat. Adj erőt elviselni a kutat, amibe mások bedobnak, a szolgaságot és a nyomorúságot. Láttasd meg velünk a vég, a cél, az eredmény rendíthetetlen reményét.** Ámen.

Január 5. 1Móz 38, Mk 8, Jób 4, Róm 8

Tudom, hogy az én Megváltóm él! Hibás tett sokszor hibás tettek lavináját teremti meg. Júda és Támár története pontosan ez. Kapjunk észbe akkor, amikor egy ilyen lavina elindul a környezetünkben, és kérjük el a megoldást Jézustól imádságban, vagy a "testvérek kölcsönös vigasztalásában" (consolatio fratrum: Luther, Schmalkaldeni cikkek, az evangéliumról III/4). A hiba a legtöbbször abból fakad, amit az apostolok is elkövettek. **Ott utazik mellettünk az egyetlen kenyér** (Mk 8,14b), **Jézus, és még kilencezer ember megvendéglése után sem vesszük észre, hogy Ő a kenyér:** Ő az út, az igazság és az Élet. És **mi vagyunk azok is, akiknek Jézus – a hitvallásuk után! (Mk 8,29) – elmondja, hogy fel fog támadni** (Mk 8,31), **de ebből** (pedig ez a lényeg...) **SEMMIT sem hallunk meg.** Jób példája mutatja, hogy nincs igaza Elifáznak: szenvedhet ártatlanul is az ember, de ez a szenvedés azért van, hogy felismerje: ott utazik mellette a hajóban a kenyér, Jézus. Jób is pontosan ezt fogja tenni (Jób 19,25). **Olvassuk el legalább kétszer a Róm 8-at!** (Ötször is lehet :)) Ez a rómaiakhoz írott levél szíve. Minden mondata kincs. **Zendüljön meg bennünk a lezáró gondolat: "meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet ... nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban"** (Róm 8,38-39). **TUDOM, hogy az én Megváltóm él! Bennem is.** Ámen.

Január 6. 1Móz 39, Mk 9, Jób 5, Róm 9

Vízkereszt ünnepe van ma. Ez a karácsonyi ünnepkör lezárása, amelyben megjelenik az Úr dicsősége: **"Íme eljött az ÚR, akit kerestek: övé a dicsőség, az erő és a hatalom, benne nyer áldást a föld minden nemzetsége"** (Mal 3,1). Az ÚR áldása volt mindenben, ahol József megjelent. Rabszolga? Fogoly? Mindegy volt. Nem a helyzet az igazán lényeges. Hanem Isten jelenléte ebben a helyzetben. **Milyen gyönyörű Vízkereszt ünnepén Jézus megdicsőüléséről olvasni.** Arról, amelyről az egyik szemtanú, Péter ezt írta: "Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének." (2Pt 1,16) A másik szemtanú, János pedig ezt: "láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal" (Jn 1,14b). (A harmadik szemtanút, Jakabot lefejezték, mielőtt megírhatta volna mindezt.) **Utána pedig együtt kérhetjük Jézust a néma lélektől megszállott fiú apjával: "Hiszek! Segíts a hitetlenségemen!"** (Mk 9,24) Elifáz elspoilerezi a Jób történet végét: Isten jelenlétében a végén minden jóra fordul (Jób 5,17-26). (Hát, hogy persze ez a "vége" pontosan hogyan és mikor is lesz, azt Isten nem köti az orrunkra...) **Mert a dolgok vége "nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené"** (Róm 9,16), **aki könyörül, akin könyörül, és irgalmaz annak, akinek irgalmaz. Mi hát a mi részünk mindebben? A hit.** – tanít minket Pál (Róm 9,32). **És itt visszajutottunk a beleütközés kövéhez: Jézushoz. Akitől kérhetjük a hitet, és aki dicsőségben fogadja a föld minden részének hódolatát ma Vízkeresztkor. Boruljunk le Urunk előtt, és kapunk tőle hitet.** Ámen.

Január 7. 1Móz 40, Mk 10, Jób 6, Róm 10

Mindannyian vakok vagyunk, de... DE! -- A főpohárnok nem gondolt Józsefre, hanem megfélekedett róla (1Móz 40,23) Látjuk a borzalmat, mint Jób barátai, de félünk átölelni a szenvedőt (Jób 6,21), még a szemébe sem merünk nézni (Jób 6,28). A "gazdag ifjú" arca elborult Jézus kérésére, hogy adja oda a vagyonát a szegényeknek, és kövesse őt (Mk 10,22). Jézus harmadszor szólt a haláláról és feltámadásáról. Jakabnak és Jánosnak ekkor "esett le", hogy mintha a történet vége happy-end lenne. Mi volt az első kérdésük? "Hadd ülhessünk melletted MI ketten Urunk, nem ez a többi tíz itt ni..." Elképesztően vakok vagyunk mi, emberek... **DE: ahogyan a vak Bartimeus, otthagyta egyetlen vagyonát, a felsőruháját, és odarohant Jézushoz, hogy látást kapjon** (Mk 10,50), **úgy mi is megtehetjük ezt.** Csak vegyük észre azt, amikor Jézus elhalad mellettünk az úton! **"Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözlés."** (Róm 10,9) **Kérjük el Urunktól ezt a szívbeli hitet! "Az embereknek lehetetlen, de ... Istennek minden lehetséges."** (Mk 10,27b).

Január 8. 1Móz 41, Mk 11, Jób 7, Róm 11

Kérjük el életünk válaszait Istentől -- "Nem én, hanem Isten ad megnyugtató választ a fáraónak" (1Móz 41,16) – A fáraó pedig hallgatott Józsefre. – **az Isten által vezérelt, és ezért az egész akkori világ megmenekülését hozó kommunikáció gyönyörűsége szép példáját olvashattuk Mózesnél. – A hátsó emberi szándéktól vezérelt, és ezért csődbement kommunikáció fájdalmasan szép példáját olvashattuk Márknál:** "Milyen hatalommal cselekszed ezeket, és ki adta neked ezt a hatalmat, hogy ilyeneket tegyél? – kérdezték az írástudók és a vének Jézustól. -- Vajon János keresztsége mennyből való volt-e vagy emberektől? – kérdezte tőlük Jézus. -- Így feleltek Jézusnak: Nem tudjuk. -- Jézus pedig ezt mondta nekik: Én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal cselekszem ezeket." (Mk 11,28-33). – "A szemek, amelyek eddig láttak, többé nem találnak; szemed engem keres, de én már nem vagyok. -- Miért nem veszed le rólam a szemed? Nyálamat sem engeded lenyelni? ... Miért tettél a céltábláddá? Talán terhedre vagyok? (Jób 7,8.19.20) – **A kétségbeesés megindító monológját olvashattuk Jóbtól.** -- "Azt kérdelem tehát: XXX? Szó sincs róla!" – Az ismeretlen gyülekezetnek papírra vetett költői kérdések és a saját magával való vita áradatát olvashattuk Pálnál. **"Mily megfoghatatlanok [Isten] ítéletei, és mily kikutathatatlanok az ő útjai!"** – kiált fel Pál (Róm 11,33b). **DE: "megbánhatatlanok az Isten ajándékai és az ő elhívása"** és Isten mindenkin megkönyörül (Róm 11,29.32). **Ostromoljuk Istent kitartóan életünk válaszáért, még akkor is, amikor olyan mélyen vagyunk, mint Jób, és megjelenik a válasz előttünk és bennünk: a hatalommal cselekvő Jézus.** Halleluja! Ámen.

Január 9. 1Móz 42, Mk 12, Jób 8, Róm 12

Nem vagy messze Isten Országától! (Mk 12,34b) -- **József tettetett keménységére megszólal a bűntudat a testvéreiben** "Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá" (1Móz 42,21) -- József pedig elfordul, és sír. Amikor a testvérek megtalálják a pénzt a gabonaszák szájában, rádöbbennek, hogy Isten tervének az eszközei ők is (mint ahogyan mindannyiunk élete; 1Móz 42,28d). – **A gonosz szőlőmunkásokban, az írástudókban és a farizeusokban nem támadt sem bűnlátás, sem Isten jelenlétének a tudata.** Pedig Isten ott állt előttük Jézus személyében. Nem döböntek rá arra sem, hogy Jézus nem kompromisszumot ajánl, amikor a császárnak odaadta pénzt, amin a császár képe van (Mk 12,17). Merthogy min van Isten képe? Rajtunk, embereken, akiket az ő képmására teremtett (1Móz 1,27). **A cuccokat, a Mammont odaadhatjuk a császárnak, sőt adjuk is oda. Saját magunkat azonban csak**

Istennek adhatjuk. És adjuk is oda! Ez az Istenszeretet teljes szívünkől, lelkünkől, elménkől és erőnkől. Ebből már következik a felebarát szeretete (Mk 12,30-31). Bildád is elspoilerezi a Jób történet végét (Jón 8,5-7). Aki mindvégig kitart – üdvözül (Mt 24,13). Pál ugyanazt kéri az "okos istentisztelettel" mint Jézus: adjuk oda egész valónkat Istennek (Róm 12,1). És ha ez megtörténik, akkor egy sor dolog -- a 12. fejezet mind a harminc kérése -- már ebből következik (ugyanúgy mint a nagy parancsolatnál a felebarát szeretete). **Ha Isten szolgálatára adtuk az életünket, akkor – nem vagyunk messze Isten Országától.** Így legyen! Így lesz. Ámen.

Január 10. 1Móz 43, Mk 13, Jób 9, Róm 13

Öltsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust! (Róm 13,14a) -- Ha kitartó hittel közeledünk Jézus felé, akkor megdöbbentő dolgok kezdenek el történni velünk (tudatosodni bennünk). **"Istenetek, atyátok Istene tette azt a kincset a zsákjaitokba"** (1Móz 43,23b). -- mondja a háznagy Jákób megdöbbent fiainak. "Ne aggódjatok előre, hogy mit mondjatok, hanem azt mondjátok, ami megadatik nektek abban az órában, mert **nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a Szentlélek**" (Mk 13,11b). -- bátorítja Jézus a tanítványokat. **"Aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt"** (Róm 13,8b). -- összegzi Pál a tanítását. Mind-mind ugyanannak a jele. Ha magunkra öltöttük Jézust (amely már a keresztségünkben megtörtént; Gal 3,27), akkor rádöbbenünk Isten gondviselésére, a Szentlélek vezetésére, és Isten határtalan szeretetére. Megmutathatjuk, átadhatjuk mindezt másoknak. Jóbnak jogos lázadásában az utolsó szava mégis a reményé: "Ha levenné rólam vesszejét, és rettentése nem ijesztene, akkor beszélnék, és nem félnék tőle, hiszen erre magamtól semmi okom sincsen." (Jób 9,34-35). **Jób nem látja Isten szeretetét. Pedig így is árad rá. Sőt! Most árad igazán. Miért?** Amikor Isten kifoszt, azt veszi el tőlünk, ami gátolta volna a hozzá való közeledésünket. Amikor Istent nem látjuk, akkor egy sokkal mélyebb módon mutatta már meg magát nekünk mint addig, de azt még nem ismerjük fel. Ott keressük, ahol addig megtaláltuk, de ott már nincs, mert már többet mutat meg magából. Ilyen értelemben is igaz az, hogy "most közelebb van hozzánk az üdvösség, mint amikor hívőkké lettünk" (Róm 13,11b). És ilyen értelemben is igaz, hogy "tanuljatok a fügefá példájából: amikor már zsendül az ága, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár" (Mk 13,28). Ezt a képet általánosan szokás értelmezni. Nekem azonban kedves értelmezése a Jézus által elátkozott, elszáradt fügefá (Mk 11,13.20) is, amely az örök élet (a nyár) előtt kizsendül. **Így lehet Jób és fügefá története ugyanaz: Isten mérhetetlen irgalmának a története. Amely megadta nekünk, hogy magunkra ölthessük az Úr Jézus Krisztust.** Tegyük! Ámen.

Január 11. 1Móz 44, Mk 14, Jób 10, Róm 14

És mégis: "mindenkor az Úrral leszünk" (1Thessz 4,17). – A Márk szerinti evangélium drámája a tetőpontjához közeledik. A főpapok és írástudók keresik a módját, hogy megöljék Jézust (Mk 14,1). A tanítványok sajnálják tőle az "utolsó kenetet" (Mk 14,4-5). Az apostolok elalszanak, majd szétfutnak (Mk 14,50). Péter háromszor megtagadja Jézust (Mk 14,66-72). Júdás elárulja (Mk 14,43-44). Jézus pedig: "méltó" lesz a halálra (Mk 14,65). *[Milyen szép ez a magyar fordítás! Hiszen helyes fordítás lenne a "megérdemli a halált" is. Csakhogy Jézus nem MEG-érdemelte, hanem KI-érdemelte a halált: a mi megváltásunkat. Méltóvá vált rá.]* Jób (aki szívből megutálta életét; Jób 10,1) lázadása Isten ellen nekünk is annyira sajátunk. **Mi is hányszor kérdegethetnénk Jézust, mint a tanítványok az Utolsó Vacsorán** (Mk 14,19): **"Csak nem én árultalak el?"** De: Ne ítéljünk, hanem a gyengét fogadjuk be – kéri Pál (Róm 14,1-4). **De: van remény! Holnap (már másodszor) eljutunk oda, hogy Jézus megvált minket a kereszten. Júda** (aki korábban Rúbennel együtt az egyedüli testvér volt, aki meg akarta kímélni József életét; 1Móz 37,26-27) **eljut odáig, hogy saját magát ajánlja fel Benjámin helyett** (1Móz 44,33). Isten kegyelméből, Jézussal a mi

életünkben is megvalósulhat az, amit Pál mond: "Ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg" (Róm 14,8a). **"Mindenkori az Úrral leszünk!"** (1Thessz 4,17) **És ez a lényeg. A többi "csak" életünk története.** Legyen az életünk története az Úr közelségének a története. Ámen.

Január 12. 1Móz 45, Mk 15, Jób 11, Róm 15

Töltsön be minket a mi Megváltó Urunk újjászületett hittel! -- Isten elvezeti József testvéreit a teljes megbánáshoz, Józsefet pedig a teljes megbocsátáshoz. Rádöbbenek arra, hogy az egész élettörténetük (mint ahogyan mindannyiunké) Isten tervének része, minden rosszal és jóval egyaránt. Pontosan erre tanítanak minket Jób, Cófár és társaik. **Azt szokás mondani, hogy Jézus nem felelt Pilátus kérdéseire** (Mk 15,4-5 és a híres "Mi az igazság?" Jn 18,38 kérdésre sem). **Dehogynem felelt! Ott állt. Ő Maga volt az Igazság. A Felelet. Csak nem ismerték fel. Testvéreim! Mi felismerjük-e?** -- Jézus kiáltását (Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?; Mk 15,34) sokféleképp lehet értelmezni. Lehet úgy, hogy Jézus 100%-ig ember is volt a mellett, hogy 100%-ig Isten volt, és az ember-Jézus kiáltott így fel. Lehet úgy, hogy Jézust az Atyának el kellett hagynia egy rövid időre, hogy emberként meghalhasson. És lehet úgy is (ami hozzám a legközelebb áll), hogy Jézus elmondta (vagy szimbolikusan elmondta) az egész 22. zsoltárt, annak Istenközösséget mutató végével együtt. Mindez mit sem változtat azon, hogy **megváltásunk (húsvétal együtt) hitünk legnagyobb misztériuma. Hagyjuk is meg annak. Ne szedjük szét a szirmaira, mert akkor nem marad meg a virága.** És itt jutunk el a **százados hitvallásáig** (Mk 15,39), amely a **Márk szerinti evangélium egyik csúcspontja.** Testvérek vagyunk a megváltó Krisztusban és a hitben. Ezért **fogadjuk be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott minket Isten dicsőségére, és a reménység Istene töltsön be minket a hitben teljes örömmel és békeséggel, hogy bővüljünk a reménységben a Szentlélek ereje által** (Róm 15,7.13). Ámen.

Január 13. 1Móz 46, Mk 16, Jób 12, Róm 16

A názáreti Jézust kerestek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt. (Mk 16,6) – az **asszonyok pedig "senkinek sem mondtak el semmit, mert féltek"**... Itt fejeződött be a Márk szerinti evangélium eredeti szövege... A folytatás sem vigasztalóbb. Magdalai Máriaának – nem hittek. Az emmausi tanítványoknak – nem hittek. **Ugye, hogy magunkra ismerünk mindebben?** Nekünk is külön isteni jelenés kell, mint Jákóbnak, hogy elinduljunk oda, ahova Isten küld minket. A tanítványoknak is személyes tapasztalás kellett. Jézus ennek ellenére elküldte őket szerte az egész világba, hogy hirdessék az evangéliumot minden népnek. Pál is pontosan ezt tette. És milyen szép az, ahogyan Pál zárja a rómaiakhoz írt levelét. A szakadást okozókkal ne vitázzatok éjt nappá térve, hanem **"Térjete ki előlük!"** (Róm 16,17b). A sivatagi atyák is továbbvitték ezt a hagyományt, amikor arra kérték a többieket, hogy a teológiai vitákban ne vegyenek részt. Nem az eszünk tisztánlátása a legfontosabb (noha nyilván fontos az is). A szívünk állapota a lényeg. (Nem orvosilag, hanem pl. Jób-ilag :)). Jób milyen jogosan veti a barátai szemére, hogy teológiai igazságokat könnyű a szenvedő fejéhez dobálni. Együtt szenvedni vele – ahhoz már hússzív kell. Ahhoz már lélek kell. Ahhoz már Jézus kell. A kereszten. Mert **Nagypéntek után mindig jön húsvét. Feltámadás. És a feltámadás mindannyiunk közös ajándéka.** Ámen.

Január 14. 1Móz 47, Lk 1,1–38, Jób 13, 1Kor 1

Fiat. (Legyen meg a te akaratod!) -- Milyen szép az, amikor Jákób kétszer is **áldást mond a fáraóra** (1Móz 47,7.10). Nem köszönetet mond. Áldást. Isten áldó körébe vonja be. Megajándékozza egy olyannal, amely mérhetetlenül nagyobb bármelyiküknél – bármelyiküknél. **Mondjunk gyakran áldást mi is embertársainkra! Ellenségeinkre**

különösen. Megdöbbenően szép dolgoknak leszünk a tanúi. Bennük és magunkban egyaránt. -- Kérjük el azt is Urunktól, hogy el tudjuk fogadni azokat a megdöbbenő(en szép) dolgokat, amelyek történnek velünk. Nem úgy, mint Zakariás, aki azért némult meg (Lk 1,20-22), hogy a (majd holnap olvasott) megszólalása annál nagyobb hírt keltsen. Hanem úgy, mint Mária, aki a végén a potenciálisan a megkövezésével járó helyzetre ennyit felelt: "Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!" Történjék. **Fiat.** (Lk 1,38) -- És **ezzel megkezdődött a megváltásunk földi története.** -- Jób kérdőre vonja Istent. Ahogyan Mária is kérdőre vonta Gáabrielt. De ezek a kérdések válaszra váró kérdések. Nem hitetlenkedő kérdések, mint Zakariásé. Mi is Istennek mondjuk el a tőle kért kérdéseinket, és ne magunkban fortyogjunk rajta, vagy másoknak ócsároljuk Istent a mi saját kérdőjeleink miatt. - És "miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek (azaz: az emberek "proof"-okat követelnek, mint Zakariás) **"mi a megfeszített Krisztust hirdetjük"** (1Kor 1,22-23), **aki tegnap feltámadt, és ma megtestesült -- a számunkra is.** (És ez a sorrend különösen szép, mert Isten idejében íródik, ahol az alfa és az ómega azonos.) **Fiat. Hálát adunk a Te akaratodért, Urunk. Ámen.**

Január 15. 1Móz 48, Lk 1,39–80, Jób 14, 1Kor 2

Magasztalja lelkem az Urat! -- A mai napunknak különösen gyönyörű zengést ad az Újszövetség legszebb két zsoltára, Mária és Zakariás hálaadó éneke, amelyek Magnificat és Benedictus néven a vesperás, illetve az istentiszteleti rend részei is lettek. Áldott legyen az Úr, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét! **Ugrándozzunk mi is örömeinkben úgy, mint ahogyan Keresztelő Szent János,** aki ugyanazzal a görög igével jelölt módon kezdett el ugrándozni Erzsébet méhében, amikor megérezte Jézus közelségét, mint ahogyan Dávid ugrándozott az Ószövetség görög fordításában (LXX) a frigyláda előtt (2Sám 6,14). – Még Jóbban is él a remény a nagy keserősége közepén, hogy **ha lenne feltámadás "akkor egész küzdelmes életemen át is tudnék várni, míg csak a fordulat be nem következik"** (Jób 14,14b). **Kedves Testvérem! A fordulat -- bekövetkezett. A fordulat Mária méhében növekedik. Van húsvét! Van feltámadás! "Bennünk pedig a Krisztus értelme van."** (1Kor 2,16b) **És átadhatjuk a nekünk adott áldást a körülöttünk lévőknek** (sőt, még apánk hibáját sem követjük el közben; 1Móz 48,19), **mert kegyelmes az Isten, és még ezt is megadja nekünk Fiában, Jézus Krisztusban. -- Magasztalja lelkem az Urat! Ámen.**

Január 16. 1Móz 49, Lk 2, Jób 15, 1Kor 3

Üdvözítő született ma néktek! -- Milyen gyönyörűsége, hogy alig múlt el a karácsony, és nekünk már másodszor is újra karácsony van. Szinte hallom a csendes tiltakozásokat: "Maradjon a tényleges ünnep az ünnep! Minek ennyiszer kitérni erre?" Én mégis azt javasolom, hogy ma is kiáltsunk fel Ágostonnal: **"Ujjongjon hát a világ, amelynek megváltására jött az, aki által lett a világ!" Miért? Mert minden nap megszülethet bennünk is Jézus.** Kiáradhat bennünk is a fény, a mindent legyőző erő (aki a legemberibb erőtlenségbe született). – Különös szépsége a Lukács szerinti evangéliumnak, hogy benne Jézus mind az első, mind pedig az utolsó megszólalásában ugyanúgy az Atyát említi. A 12 éves Jézus szólal meg először: "Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?" (Lk 2,50b) és emberként a haldokló Jézus szól utoljára "Atyám, a te kezembe teszem le az én lelkemet. És ezt mondva meghalt." (Lk 23,46) **Jézus az Atyából indul és az Atyához érkezik.** És "engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig" (Fil 2,8). **Azaz: töltse el a lelkünket a hála, és boruljunk le Urunk nagysága előtt. A többit pedig felejtjük el.** Mert ahogyan Pál is mondja: "Az Úr tudja, hogy a bölcsék gondolatai hiábavalók" (1Kor 3,20), ahogyan Elifáz "bölcs" gondolatai is azok. **Csak az áldás marad. Az áldás, amelyet Jákób adott utolsó szavával az összes valódi és fogadott fiának, és az áldás, amelyet**

megtestesült, megváltó Urunktól kapunk. -- Üdvözítő született ma -- is -- nekünk!
Örvendezzünk és vigadozzunk ezen! Ámen.

Január 17. 1Móz 50, Lk 3, Jób 16–17, 1Kor 4

Amikor megjelenik a mi életünkben is a Szentháromság... -- A sírgödröt kell atyánknak neveznünk, a férgeket pedig anyánknak és nővéreinknek, mint Jóbnak? (Jób 17,14). Rosszat tervezünk, mint József testvérei? (1Móz 50,20a) Ítélezünk, mint a korinthusiak? (1Kor 4,5) Mindig "nyomorúságos vigasztalók" maradunk, mint Jób barátai? (Jób 16,2) -- **NEM! Mert Jézus beállt abba a megtisztulást váró sorba, ahol mi magunk is állunk. De nem a Jordán vize tisztította meg Jézust, hanem Jézus tisztította meg a Jordán vizét. És ekkor: megjelent a Szentháromság.** Akárcsak a teremtés során (1Móz 1,2,26). És felhangzott a Mennyei Atya szava: "Te vagy az én szeretett Fiam, benned gyönyörködöm." (Lk 3,22) -- **Kerüljünk közel Jézushoz! Vágyjunk erre, kérjük ezt!** Úgy kérjük, mint a megszállott ifjú apja: "Hiszek! Segíts a hitelenségemen!" (Mk 9,24) Öltük magunkra a Krisztust! (Gal 3,27) -- **És akkor a mi életünkben is megjelenik a Szentháromság. Honnan vesszük ezt észre? Onnan, hogy ítékezés helyett a Jézus szeretetével vigasztalókká válunk; jóra fordulnak a ballépéseink** (1Móz 50,20); **megtapasztaljuk azt az erőt, amely az Isten országa** (1Kor 4,20), és megnyílik a számunkra az örök élet. Ámen.

Január 18. 2Móz 1, Lk 4, Jób 18, 1Kor 5

Be tudjuk-e fogadni az Úr kegyelmének esztendejét? Jézus abbahagyta Ézsaiás próféta könyvének felolvasását akkor, amikor kimondta: "hirdessem az Úr kedves esztendejét" (Lk 4,19). A jelenlévők nagyon jól tudták, hogy itt kellett volna jönnie a "bosszúállás napjának" (Ézs 61,2), ezért is függött mindenkinek a tekintete rajta. **Ott állt a kegyelem maga, aki éppen most hirdette meg a kegyelem új részeként azt is, hogy a vakoknak a szeme megnyílik, és látni fogják azt, amit eddig nem. És mi történt?? Senki nem látott semmit...** Azt kérdezték: „Nem József fia ez?” Majd mindenki megtelt haraggal, kiűzték az Élő Kegyelmet a felnevelkedésének a városából, és elvitték annak a hegynek a szakadékához, amelyen a városuk épült, hogy letaszítsák... (Lk 4,28-29) **A csodához hit kell.** Emlékezhetünk a Márk szerinti evangélium leírására ugyanerről a názáreti találkozásról: "Nem is tudott itt [Jézus] egyetlen csodat sem tenni azon kívül, hogy néhány beteget – kezét rájuk téve – meggyógyított. Csodálkozott is hitelenségükön." (Mk 6,5-6). A tudott a görögben dynamai, azaz Jézus nem volt képes csodat tenni, mert nem volt hit. Vádaskodás volt hit helyett, mint Bildádban (Jób 18). **Kérjük el Urunktól a hitet, hogy befogadhatjuk a kegyelem esztendejét! Leheünk olyan hősök, mint az egyiptomi bábák** (2Móz 1,19), **leheünk kicsiny kovász** (1Kor 5,6). **És akkor ez az évünk valóban szent év lesz. Akkor ezentúl minden évünk szent év lesz.** Ámen.

Január 19. 2Móz 2, Lk 5, Jób 19, 1Kor 6

Mert én tudom, hogy az én megváltóm él! – Így kiált fel Jób akkor, amikor már a testvérei is iszonyodnak tőle, amikor már a kisgyermek is megvetik (Jób 19,17.18.25). **Milyen nagy félelem tud minket eltölteni, amikor az élő Isten valóságával találkozunk...** Úgy, mint Pétert, aki Jézus csodatévő ereje láttán felismeri magában a bűnös embert: "Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!" (Lk 5,8). Ilyenkor ismerjük fel igazán azt, amire Pál tanít minket: "Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de nem válok semminek a rabjává" (1Kor 6,12). Pedig **milyen sokszor rabjai vagyunk valaminek...** Sokszor azt hisszük, hogy valami/valaki másnak, pedig valahol saját magunknak. **De: az élő Isten figyel a hozzá küldött, szívből jövő segélykiáltásokra** (2Móz 2,24), **és megszabadít minket – a saját óemberünktől is.** Népének pedig Nőé bárkáját küldi el, hogy megmentse őket – ezúttal (az ugyanazzal a héber szóval jelölt) Mózes-kosár formájában (2Móz 2,3). Az

új bornak pedig Isten új tömlőt ad. És megmutatja nekünk azt is, hogy milyen jó megízlelni a kánai menyegző végére tartogatott legjobb bort, az óbort, amelyet Jézusból magából kapunk (Lk 5,38-39). **Jézus ajándékait megtapasztalva kettőzött hittel kiálthatunk fel: Mert én tudom, hogy az én megváltóm él!** Ámen.

Január 20. 2Móz 3, Lk 6, Jób 20, 1Kor 7

Megszólította őt Isten, ő pedig így felelt: Itt vagyok! (2Móz 3,4) -- "Az egész sokaság igyekezett megérinteni [Jézust], mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított. [Jézus] pedig tanítványaira nézett, és" (Lk 6,19-20) – elmondta a "Mezei Beszédet" (azaz a Hegyi Beszéd Lukács szerinti változatát; Lk 6,20-49). Mit kérünk Jézustól? A napi bajaink gyógyulását, vagy: -- az egész életünket megváltoztató tanítást? Erre mondják sokan: Nem lehetne mindkettőt...? Dehogynem! Csak el kell dönteni, mi akarunk mi lenni: "sokaság" vagy: tanítványok? A sokaság csak testben gyógyul. A tanítványok örök életet kapnak – ami a testüket sem hagyja változatlanul. Melyiket választjuk? Nekünk is az a válaszunk-e a "Vagyok, aki Vagyok"-nak (2Móz 3,14), mint Mózesnek: "Itt vagyok!""? Ne higgyük azt, amit Cófár, hogy "értelmes lelkünk megadja a választ" (Jób 20,3). Mint ahogyan Cófár "értelmes lelkéből" is hülyeség áradt, úgy a mi értelmünk is sokszor csak erre képes... Az Istennek adott "Itt vagyok!" válaszunknak a *szívünk*ből kell szólnia. Akkor tudunk érényesen is élni, mint ahogyan azt olyan részletekbe menően taglalja Pál (1Kor 7). Vágyjunk arra, hogy minket is megszólítson Isten. Legyünk készek arra, hogy azt válaszoljuk neki: "Itt vagyok!" – és akkor a megszólítás nem fog késni sokáig. Ámen.

Január 21. 2Móz 4, Lk 7, Jób 21, 1Kor 8

Uram, nem vagyok méltó... -- A kishitűség Mózesnek is "nagy érénye" volt... "Nem hallgatnak rá..." (Három csoda.) Nem tud beszélni. Nem hisz Istennek, hogy ad neki szót. (2Móz 4,1-17) **Ugye, hogy mennyire magunkra tudunk ismerni ebben?** Ha ma élne Keresztelő Szent János ("aki nem eszik kenyeret, nem iszik bort") mi is azt mondanánk: Ördög van benne. Ha ma élne Jézus ("aki eszik és iszik") mi is azt mondanánk: "Íme, falánk és részeges ember, vámszedők és bűnösök barátja" (Lk 7,33-34). Sőt nyomorúságunkban még olyan nagy marhaságot is gondolhatunk néha, mint Jób: "Édesek neki a sírgödör hantjai, hisz sok ember vonult ki utána, meg előtte is számtalan" (Jób 21,32). Bizony Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj (Lk 7,6). **Pedig milyen egyszerű a hit.** Ahogyan Pál írja: "Ha valaki azt gondolja, hogy ismer valamit, az még semmit sem ismert meg úgy, ahogyan ismerni kell. **De ha valaki szereti Istent, azt már ismeri Isten.**" (1Kor 8,2-3). **Urunk, magadhoz emeltél bennünket a kereszten a mi méltatlanságunkból. Kérünk, add meg nekünk, hogy a Te szereteted szeretetté és erős hitté válhasson bennünk.** Ámen.

Január 22. 2Móz 5, Lk 8, Jób 22, 1Kor 9

Tapasztaljuk meg az ige, Isten szeretete áradását! -- Isten minket megmentő tervei sokszor "direkt" késnek (2Móz 5), mert az ember olyan, hogy a "quick fix-et" akarni ugyan nagyon akarja, de sokra nem becsüli... Ne essünk mi se abba a hibába, hogy a magvető példázatát (Lk 8,4-15) olvasva azt találgatjuk, hogy vajon mi vagyunk-e azok, akik százszoros termést hoznak... (Mi az, hogy csak ennyit? Többet!) A példázat lényege az, hogy Isten *számolatlanul szórja ránk a magot, az igét. Isten mindent odaad. Egyetlen fiát is. Mi mit adunk neki?* **Leszünk-e lámpás? Megfognak-e Jézus ruhája szélét? Vagy maradunk gadarai megszállott?** Vagy maradunk Elifáz szeretet nélküli, üres szólammal (Jób 22)? Ez a kérdés. **Tapasztaljuk meg az ige, Isten szeretete áradatának bőségét,** és váljunk olyanokká, mint Pál: "mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket -- hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre" (1Kor 9,22b.27b). Ámen

Január 23. 2Móz 6, Lk 9, Jób 23, 1Kor 10

Ez az én Fiam, akit kiválasztottam, reá hallgassatok! – Mi már választ kaptunk Jób kérdésére: "Bár tudnám, hogy hol találom Istent!" (Jób 23,3) Hiszen a "lelki kőszikla, Krisztus" (1Kor 10,4) szinte ott áll előttünk a Lukács szerinti evangéliumban, ahol utánozhatatlanul tömör folytonossággal ömlik elénk Jézus és a tanítványok élete. Csak úgy zuhognak ránk az események: a 12 tanítvány kiküldése, az ötezer ember megvendéglése, Péter vallástétele, Jézus első szavai haláláról és feltámadásáról, Jézus követése, Jézus megdicsőülése, a megszállott fiú meggyógyítása, Jézus második szavai haláláról és feltámadásáról, a kisgyermek példája, az ismeretlen ördögűző. És itt jön a fordulat: "Amikor pedig közeledett felemeltetésének ideje, [Jézus] elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe" (Lk 9,51). **Innen kezdve Jézus a Lukács szerinti evangéliumban megy-megy és megy Jeruzsálembe tíz fejezeten keresztül, amíg el nem érkezik Virágvasárnap a 19. fejezet 28 versétől, és el nem kezdődik a Nagyhét, a passió. Jézust követni KELL. Mert Jézus megy. Megállíthatatlanul megy. Előttünk megy.** És Jézus dicsőségét megmutatva megszólal az Atya: "Ez az én Fiam, akit kiválasztottam, reá hallgassatok!" (Lk 9,35) De mi olyanok vagyunk, mint Mózes népe, akik "nem hallgattak Mózesre kishitűségük miatt" (2Móz 6,9). Példát vehetünk Jób megrendítően szilárd hitéből, amely a legnagyobb elkeseredésben is Istenhez kiált. Mert Isten a kísértéssel együtt elkészíti nekünk a szabadulás útját is (1Kor 10,13). **Hallgassunk Jézusra, kövessük Jézust és a szabadulásunk teljes lesz!** Ámen.

Január 24. 2Móz 7, Lk 10, Jób 24, 1Kor 11

Jézus itt van velünk ma is -- Vérére változott víz, békák -- és még csak az első két csapásnál vagyunk... (2Móz 7) Ne keményítsük meg a szívünket Isten végzése ellen! Isten nem eszköztelen arra, hogy "bebizonyítsa" nekünk, hogy neki van igaza, amikor elhív egy szolgálatra, amikor megmutat nekünk egy utat. **Ne kísértsük Istent, hogy megmutassa nekünk az Ő kreativitását...** Ne váljunk olyanná, mint akiknek "a sűrű sötétség a reggelük, hiszen megszokták a rémítő, sűrű sötétséget" (Jób 24,17). **Merítsünk erőt a samaritánus (aki valahol Jézus maga) irgalmából, üljünk le Jézus lábához, mint Mária, és döbbenjünk rá arra, hogy Jézus és az Atya egyek** (Lk 10,22). **Mélyedjünk el a szeretetési igékben** (1Kor 11,23b-26), **és döbbenjünk rá arra, hogy Jézus itt van velünk ma is.** *(Ugyanakkor a helyén kezeljük Pál egy nagyon is konkrét gyülekezeti helyzetben megfogalmazott intését arról, hogy mikor és hogyan kell venni úrvacsorát. Szívleljük meg az egyházatyák szavait, pl. Alexandriai Szent Cirill-ét: "Sohasem tartom magam méltónak a szentáldozásra, de ez nem akadályozhat meg abban, hogy ne részesüljek belőle.")* **Urunk nem vagyunk méltók, hogy a hajlékunkba jöjj, csak egy szóval mond... Csakazértis, minden óemberünk ellenére is, vágyjunk Jézusra – és akkor meggyógyul az ő szolgálója, aki mi vagyunk.** Ámen.

Január 25. 2Móz 8, Lk 11, Jób 25–26, 1Kor 12

Ne takarjuk le a bennünk lévő világosságot -- Mi is mennyire meg akarjuk őrizni a kontroll látszatát, ahogyan a fáraó... Ott vartyognak a békák tömegei az ágyában, és nem azt kéri Mózesztől könyörögve, hogy most, azonnal tűnjenek el, hanem azt, hogy "Holnapra" (2Móz 8,6). És akkor jönnek a szúnyogok, és bögölyök... Mi is vigyázzunk nagyon arra, hogy **ugyanabba a felismert, és Isten kegyelmével meghaladott, hibába ne essünk bele újra és újra – mert akkor sötétség lesz a bennünk való világosság** (Lk 11,35); jön még hét gonoszabb lélek is (Lk 11,26); meg a szúnyog, meg a bögöly... **De adatott nekünk a Jónás jele** (Lk 11,29-32), mert Isten Fia is három napon át volt a sírban, ahogyan Jónás a cet hasában, és feltámadt. **Ezért, a kegyelem által: meg tudunk mi is térni úgy, mint Ninive.** És akkor mindannyian Krisztus testének tagjai leszünk (1Kor 12,27). És mindegyikünk más-más kegyelmi ajándékot kap (1Kor 12). **De várjunk türelemmel, mert holnap mutatja meg**

nekünk Pál a legkiválóbb utat (1Kor 12,31). Urunk, add meg nekünk azt, hogy a te kegyelmeddel levetközhessük a folyton vissza-visszatérő óembert, és öltözhessünk fel Téged. Ámen.

Január 26. 2Móz 9, Lk 12, Jób 27, 1Kor 13

A szeretet soha el nem fogy – Jöhet dögvész, fekély, vagy jégeső (2Móz 9) – a szeretet akkor sem múlik el soha. Jöhet Jób minden megpróbáltatása (Jób 27) – a szeretet akkor sem múlik el soha. Ránk ömlik Isten szeretete Lukács 12. fejezetében is, ahol számolhatatlan bőségben tárul elénk Jézus tanítása. A szeretet soha el nem fogy – és megmutatkozik a Szentlélek jelenlétében, amikor éppen a megfelelő szavakat adja a szánkba (Lk 12,11-12), vagy amikor imát mond helyettünk (Róm 8,26). "A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr." (1Kor 13) A szeretet soha el nem fogy. **És elvezet minket a színről színre látásra, ahol majd megismerjük Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy Isten mindent átfogó teljességére jussunk (Ef 3,19). Ámen.**

Január 27. 2Móz 10, Lk 13, Jób 28, 1Kor 14

Legyünk a rosszban kiskorúak! -- A mai menünk: sáskák, sötétség, Pilátus vérengzése, terméketlen fügefafa... Vajon mennyire "tragikus hős" a fáraó, akinek Isten tette konokká a szívét (2Móz 10,1), hogy hatalmának minden csodája végbemehessen? Vajon hányszor szeretnénk mi is ilyen álarc mögé bújni, amikor csak "szimplán" a mi óember-szívünk konok? **DE: ott van velünk a kertész, azaz Jézus!** Aki Isten reánk szórt igéjével alaposan "körülás" minket, a saját vérével "megtrágyáz" minket, és kéri a gazdát, Istent, hogy várjon még az ítélettel (Lk 13,6-9). **Még van esélyünk arra, hogy mi lehessünk a mustármag, a kovász, és az az igen kevés, akik megkapják a bölcsességet Istentől (Jób 28,23) és akik átmehetnek a szoros kapun. Ne szalasszuk mindezt el! Legyünk a rosszban kiskorúak!** (1Kor 14,20) Ahol a rossz mindaz, ami elválaszt minket Jézustól. **Urunk, add meg nekünk, hogy felismerjük mindazt, ami elválaszt tőled, és bontsd le ezeket a falakat körülöttünk. Tisztítsd meg a mi szívünket a Te kiontott véred és a Szentlélek által! Ámen.**

Január 28. 2Móz 11, Lk 14, Jób 29, 1Kor 15

Mindannyian hivatalosak vagyunk Urunk vacsorájára – De vajon meg tudja-e mutatni a hitünk azt a körülöttünk állóknak, hogy mások lehetnek, ha elfogadják a meghívást az Úr vacsorájára? Van-e még ízünk (Lk 14,34)? Vagy mi is már rohanunk a vagyonunk, a földünk, az ökrünk, vagy éppen a szeretteink után? Hajlandóak vagyunk-e elfogadni azt a nehézséget, ami a mi életünknek éppen a sajátja, vagy már ki is bújtunk alóla az első adandó alkalommal? Adnánk már oda mindenünket azért, hogy távozzon el tőlünk a baj, mint az egyiptomiak (2Móz 11)? Vagy azon kesergünk, mint *(a vele való együttérzésünket tovább fokozó)* Jób, hogy miért nem kerülünk vissza a boldog és dicsőséges múltunkba (Jób 29)? **Vagy látjuk-e azt, hogy "ha Krisztus feltámadt, akkor mi is feltámadunk"!** És amikor feltámadunk elvettünk romlandóságban, és feltámasztatunk romolhatatlanságban (1Kor 15,42b). **És felkiálthatunk majd Pállal együtt: „Teljes a diadal a halál fölött! Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” Mert a mi Urunk vacsorája nem egyestés jóllakás. A mi Urunk vacsorája örök. És a mi örömünk a mi Urunkban kifogyhatatlan és romolhatatlan. Ámen.**

Január 29. 2Móz 12, Lk 15, Jób 30, 1Kor 16

Az elveszettségben az új életünk rejtőzhet – Elveszett juh. Elveszett dragma. Elveszett fiú. A 15. fejezet Lukács három csodálatos és egyedi elveszettség-története. **Mi a közös az elveszésen kívül? Az öröm. Minden elveszettségben ott rejtőzik a megtalálás határtalan öröme. De ehhez előbb mélyre kell jutni.** Sokszor le, csaknem egészen a moslékba. És ott Istenhez kell kiáltani (Jób 30; "Istenem, Istenem, miért hagytál el engemet?" Mt 27,46; Mk 15,34). **És ekkor, az elveszettség mélypontján -- elkezdődik a győzelem.** "Ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott" (Lk 15,24). **Feltámadunk.** Úgy, ahogyan Izráel népe feltámadt négyszázharminc év fogság után, négy napig magánál tartva a páskabarányt (2Móz 12,6), mintegy "családtagként" megismerve a levágás előtt. Eltüntetve a kovászt (azaz: szennyet, Isten útja helyett a saját útjára terelő valamit) az életéből akkor, amikor új életet kezdhett (2Móz 12,15-20). **Feltámadunk. Úgy, ahogyan Krisztus feltámadt, végképp legyőzve az ördögöt.** Feltámadunk. **És akkor mi válunk az "idősebb testvérré", aki mindig az Atyával van, és az Atya mindene az övé** (Lk 15,31). **Marana tha!** (1Kor 16,22b) **Urunk jöjj! – Maran atha! Urunk eljött.** Ámen.

Január 30. 2Móz 13, Lk 16, Jób 31, 2Kor 1

Az Úr előttünk megy, és erőt ad mindenhez – Jézus ugyanúgy előttünk megy állandóan, ahogyan Mózes népe előtt ment az Úr éjjel és nappal (2Móz 13,21). A baj akkor kezdődik, amikor elkezdünk bármi olyannal (a "mammonnal") foglalkozni, ami elválaszt minket Jézustól -- mert nem szolgálhatunk egyszerre Istennek és a mammonnak (Lk 16,13b). Jóbnak a "Szövetséget kötöttem a szememmel, hogy ne tekintsen a szüzekre" kezdetű, gyönyörű mondattól felsorolt témérek jótette olvastán (Jób 31) csak szégyenkezhetünk... Mégsem a rengeteg jótett a lényeg Jób egész életében. **Jób életének a lényege a folyamatos és állandó Istenhez fordulás. Még a végszavával is Istenhez kiált, és kéri, hogy válaszoljon neki** (Jób 31,35). **Jób jótettei mind-mind az Istenhez fordulásának a következményei.** Mert az Istenhez fordulásból jön a vigasztalódás – és az erő a vigasztalásra: **"Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket"** (2Kor 1,3-4). Ámen.

Január 31. 2Móz 14, Lk 17, Jób 32, 2Kor 2

Az Úr a mi szabadítónk: országa közöttünk van – "Izráel fiai szárazon mentek át a tenger közepén, a víz pedig falként állt mellettük jobbról és balról" (2Móz 14,29). Ahogyan olvassuk ezeket a szakaszokat, **leborulunk mi is Isten nagysága előtt, aki szabadulást támasztott népének – és aki szabadulást ad mindannyiunknak a saját óemberünk és mások börtöneiből. De... Mi lesz később? Amikor már megszabadított minket az Úr, mennyire felejtjük el a hálaadást, mint a kilenc leprás? (Lk 17,17) Amikor már megszabadított minket az Úr, mennyire hisszük azt, hogy a szabadulásunk a mi kiválóságunk, a mi jótetteink miatt történt?** Pedig akármit is tettünk előtte -- "haszontalan szolgálak vagyunk, azt tettük, ami kötelességünk volt" (Lk 17,10b). *(Vagy csak járt a szánk, mint Elihúnak... Jób 32)* Isten hit által, kegyelemből, ingyen szabadít meg mindannyiunkat a Jézusban. **Így lesz Isten országa közöttünk (vagy ugyanannak a közösségi ajándéknak a másik oldalát megmutató értelmezés szerint: bennünk). "Hála legyen Istennek, aki Krisztus ereje által mindenkor diadalra vezet bennünket, és ismeretének illatát terjeszti általunk mindenütt."** (2Kor 2,14) Ámen.

FEBRUÁR

A Vízkereszt utáni idő Krisztus dicsőségét és hatalmát mutatja meg – egyre fokozódó mértékben. Február a számunkra az újrainduló tanévet, a Lukács szerinti evangélium egyre

fokozódó drámáját, majd a János szerinti evangéliumnak már az indulásától tapasztalható emelkedettségét is jelenti. Hetvened vasárnapján jön a fordulat. Innen kezdve már a húsvétra tekintünk: elcsendesedéssel és bűnbánattal. A február azonban a farsang és a bálok ideje is. Ne tartóztassuk meg magunkat ezektől sem. De: legyen a szemünk előtt a 2025. évi hónap igéje: „Megismerteted velem az élet útját” (Zsolt 16,11). Az élet útja pedig Jézus – az a Jézus, aki velünk van a bál alatt is. Sose tévesszük Őt szem elől. Ámen.

Február 1. 2Móz 15, Lk 18, Jób 33, 2Kor 3

Erőm és énekem az Úr, megszabadított engem. Ő az én Istenem, őt dicsőítem (2Móz 15,2) – **Amikor eljön az Emberfia, vajon talál-e hitet a földön?** (Lk 18,8b) Hiszen még a fiatal Elifáz is bölcsességre akarja tanítani a szenvedésekben is Istenhez kiáltó Jóbot (Jób 33), nem beszélve a farizeusról, aki önmagát dicsőíti, és mindenki mást mocskol (Lk 18). Mi ne így tegyünk. **Fogadjuk úgy be Isten Országát, mint egy kisgyermek** (Lk 18). A mi ajánlólevelünk nem az önmagunk dicsőítése, mint a farizeusnak, hanem a gyermeki módon Jézushoz igyekvő életünk példájából merítők hite és élete (2Kor 3,2). Kiáltunk mi is Urunkhoz kitartóan, mint az özvegyasszony és bűnbánattal, mint vámszedő (Lk 18), és akkor bizvást várhatjuk a szabadításunkat, mint Mózes népe. **Kérjük Jézustól, hogy újra lássunk, mint a jerikói vak** (Lk 18,41). **És akkor: látást kapunk.** És **"miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre"** (2Kor 3,18). Ámen.

Február 2. 2Móz 16, Lk 19, Jób 34, 2Kor 4

Ismerhessük fel a meglátogatásunk idejét, Urunk -- Izrael zúgolódik a szomjúság és az éhség miatt – de az Úr ad nekik édes vizet, égi kenyeret -- és még fűrjeket is (2Móz 16). Április 2-án majd olvasni fogjuk ugyanezt még emberibb panaszként: "Egyiptomban ingyen ettünk halat, uborkát, dinnyét, póré hagymát, vöröshagymát és fokhagymát. Most meg ... semmit sem látunk a mannán kívül" (4Móz 10,4-6)... **Mi sem érzük be az igazi égi kenyérrel, Jézussal** (Jn 6), **hanem helyette póré hagyma kellene...** Kegyesen hangzó, de üres szavakat mondunk, mint Elíhú (Jób 34). **De! Van esélyünk! Ha nem látjuk Jézust, felmászhatunk egy fára, mint Zákeus** (Lk 19). Azaz: olvashatjuk a Bibliát, mondhatunk imát, rámosolyoghatunk valakire -- és még száz és száz módon közelíthetjük meg Urunkat. Mert a mindennapi kenyérünk is Jézusról beszél -- és **még a kövek is Jézusról kiáltanak** (Lk 19,40) -- **ha figyelmesen meghallgatjuk őket.** Urunk add meg nekünk, hogy soha ne kelljen elsíratnod bennünket, mint Jeruzsálemet, mert nem ismertük fel a meglátogatásunk idejét (Lk 19,41-44). Köszönjük, hogy "ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra" (2Kor 4,16b). **Kérjük hogy ragyoghasson fel "előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán"** (2Kor 4,6c). És ekkor lesz üdvössége a mi házunknak (Lk 19). Ámen.

Február 3. 2Móz 17, Lk 20, Jób 35, 2Kor 5

Hogyan nem morzsolódunk szét, ha "ránk esik" Jézus? – Olvashattuk: Jézus, akit az építők megvetettek, lett a sarokkő. "Aki erre a kőre esik, összezúródik, akire pedig ez a kő ráesik, szétmorzsolja azt" (Lk 20,18). Mi történik ha "ránk esik Jézus"? Szétmorzsolódunk? Nem. Örömmel és hálával befogadjuk. **Senki nem mondta azt, hogy a Jézussal való találkozás után nem leszünk más emberek. Szétmorzsolódott az óember bennünk? Annál jobb.** Legalább tényleg Isten képe lesz ránk írva, amelyet tényleg Istennek adunk, és utána nyugodt szívvel adhatjuk minden pénzünket (amelyre a "császár" képe van verve) a "császárnak" (Lk 19,20-26). Pedig milyen süketek is vagyunk mi a legtöbbször... Mint Elíhú, aki olyan mondatokat kér számon Jóbtól (Jób 19,10), amelyeket Jób épp nemrég mondott el -- jónéhányszor (Jób 9;12;13;16;19;23;26 stb.). De víz fakad a kősziklából (2Móz 17), amely

nem más, mint Krisztus (1Kor 10,4). És lesznek segítők, akik Istenhez felemelve tartják a mi kezünket akkor is, amikor mi már képtelenek lennénk erre (2Móz 17,12). És így lesz igaz az, hogy nem morzsolódunk szét, ha "ránk esik" Jézus, mert **"ha valaki Krisztusban van, új teremtetés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre"** (2Kor 5,17). **Így lehessen velünk is!** Ámen.

Február 4. 2Móz 18, Lk 21, Jób 36, 2Kor 6

Fiaimmá és leányaimmá lesztek, így szól a mindenható Úr – Pedig Urunk, mi milyen méltatlanok is vagyunk minderre... Nem akartam hinni a szememnek, hogy Elihú tényleg a saját maga tudásáról mondja, hogy "tökéletes", ezért megnéztem a héber szöveget. Tényleg a saját maga Istenismeretéről beszél... És néhány szóval később beszél a fölfuvalkodottak büntetéséről is... A sok-sok többi fölfuvalkodotról, mint pl. Jób... Csak azt a ménkü nagy gerendát nem látja a szemében... Jaj... És még a hit hősei (Zsid 11) is mennyire azt gondolják, hogy más képtelen arra, mint amire ők... Mózes apósának, Jetrónak kell felhívnia Mózes figyelmét arra (és milyen jól teszi ezt!), hogy a bíraskodást meg kell osztania. Ahogyan mások segítettek Mózesnek fenntartani a karját, úgy mások tudnak a bíraskodásban is segíteni neki. Okuljunk mi is ebből. Épp az alázat tesz minket nyitottá a kegyelemre. És akkor leszünk olyanok "mint akiknek nincsen semmijük és akiké mégis minden" (2Kor 6,10b). Mert a miénk lesz Urunk beszéde, amelyik nem múlik el soha (Lk 21,33). És Urunk kegyelmének áradásában megtapasztaljuk azt, hogy "Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!" (2Kor 6,2b) Így leszünk az Atya fiai és leányai (2Kor 6,18). Ámen.

Február 5. 2Móz 19, Lk 22, Jób 37, 2Kor 7

Ez a ti órátok és a sötétség hatalmának ideje (Lk 22,53) -- Elihú is egy zsoltáros gyönyörűséges szavaival zengi már Isten dicsőségét (Jób 37,23) -- csak éppen valaki (Jób) "ellen", és nem résztvevően mellette. És ez nem mindegy... Még Pétert és a többi apostolt is kikérte a Sátán, hogy megrostálja őket (Lk 22,31-32). **A sötétség hatalma -- itt, e földön az ember ellen -- nagy. DE! Meglátogathat minket a kegyelem.** Ahogyan a Sínai-hegyen meglátogatta népét Isten (2Móz 19,18-19). Ahogyan Jézus meggyógyítja még az elfogására érkező Málkus levágott fülét is (Lk 22,51). Ahogyan Jézus könyörög Péterért, hogy el ne fogyatkozzék a hite, és már előre látja/kéri, hogy megtérése után erősítse testvéreit (Lk 22,32). És **ahogyan Jézus még a passiója közben is ránéz Péterre, hogy megmentse.** És válasz támad bennünk a kegyelemre: "az egész nép egy akarattal felelte: Megtesszük mindazt, amit az Úr mondott" (2Móz 19,8). **"Péter pedig visszaemlékezett az Úr szavára, kiment, és keserves sírásra fakadt"** (Lk 22,61-62). **Sírjunk mi is. Keservesen. Magunk miatt, társaink miatt, a mindannyiunk által közösen ácsolt kereszt miatt. Mert ez a sírás jó. "Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre"** (2Kor 7,10). Ámen.

Február 6. 2Móz 20, Lk 23, Jób 38, 2Kor 8

"Feszítsd meg saját magad Jézust" kit... – Ma kaptuk meg a Tízparancsolatot (2Móz 20). Akármennyire azt gondoljuk, hogy "Ó, hát ez nekünk megy! Ma se öltem még..." a valóság az, hogy odabent azt kiáltjuk, amit a nép mondott Mózesnek: "Isten ne beszéljen velünk, mert akkor meghalunk!" (2Móz 20,19b) Mert mi vagyunk azok, akik az általunk megkötözött Jézussal tesznek egymásnak szívességet, mint Pilátus Heródesnek (Lk 23,7-12). **Mi vagyunk azok is, akik együtt Barabbást kiáltanak, holott külön-külön Jézust szeretettek volna.** És **mi vagyunk azok is, akik beverik a saját maguk életének kisebb-nagyobb szögeit Jézus testébe.** És Isten megkérdezi tőlünk: "Eljutottál-e a tenger forrásáig?" (Jób 38,16) "Melyik út visz a világoosság otthonába?" (Jób 38,19) És nem merjük sem azt válaszolni, hogy: "Igen!", sem pedig azt, hogy: "Tudom!" – Pedig tudjuk, hogy mindennek a forrása és az egyetlen út:

Jézus. -- **DE:** Jézus [akinek mind az első (Lk 2,49) mind az utolsó (Lk 23,46) szava a Lukács szerinti evangéliumban egyformán az Atyához szól] hű marad az Atyához mindhaláláig, mégpedig a kereszthaláláig (Fil 2,8). És mi **kegyelmet nyerünk Jézus által, aki gazdag létére szegényé lett értünk, hogy mi az ő szegénysége által meggazdagodjunk** (2Kor 9b).
Ámen.

Február 7. 2Móz 21, Lk 24, Jób 39, 2Kor 9

Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Halleluja! -- Bizony hányszor vagyunk mi is emmausi tanítványok, akik mellett ott megy a feltámadt Jézus, de a látásunkat mintha valami akadályozná, hogy ne ismerjük fel Őt... (Lk 24,16) Mi lehet ez a "valami"? Ez a "valami" saját magunk vagyunk. **DE: van reményünk! Hevülhet a mi szívünk is** (Lk 24,32), **amikor megmagyarázzák nekünk az írásokat, és felismerhetjük Urunkat a kenyér megtörésében, az úrvacsorában is.** A Lukács szerinti evangélium a templomban kezdődik (Lk 1,8) és a templomban fejeződik be (Lk 24,53). Lehesse a mi életünk is ilyen: **lehesse minden élethelyzet, amelybe kerülünk templom, ahol feltámadott Urunk jelenlétében vagyunk; lehesse mi magunk is templom** (1Pt 2,5). Mert Istennek van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárassza ránk (2Kor 9,8a). Ámen.

Február 8. 2Móz 22, Jn 1, Jób 40, 2Kor 10

Az ige testté lett. Íme az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét! -- **Olvassuk el a János szerinti evangélium prológusát: háromszor is.** Először az értelmünkkel, másodszor a szívünkkel és harmadszor a lelkünket kinyitva arra, hogy Urunk mit akar éppen most mondani vele nekünk. **Ez az egyetlen rész rendkívül el tudja bennünk mélyíteni Jézus és Isten ismeretét.** Kérjük meg mi is Urunkat, hogy "lakhassunk nála" – és utána figyeljünk az elkövetkezendő néhány napunkra. Lesznek az "együtt-lakásnak" fontos tapasztalásai a számunkra: megtaláljuk a Messiást (Jn 1,41), és **meglátjuk a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára** (Jn 1,51). Egyszerű módok sokasága van arra, ahogyan ezeket megtenni: pl. álljatok meg máshogyan egy fa előtt, amely mellett eddig is minden nap elmentetek. És utána döbbenjetek meg a különbségen... **Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy dolgok történhetnek vele:** "Akik pedig befogadták, azoknak hatalmat adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek" (Jn 1,12). Ámen.

Február 9. 2Móz 23, Jn 2, Jób 41, 2Kor 11

Isten féltő szeretete – Isten féltő szeretete angyalt küld előttünk, hogy megőrizzen minket az úton, és bevigyen arra a helyre, amelyet Isten a számunka kijelölt (2Móz 23,20): Jézus oltalmába. **De nem akkor és úgy teszi ezt, ahogyan mi elgondoltuk,** hanem apránként, ahogyan Isten elgondolta (2Móz 23,30). Az Isten háza iránti féltő szeretet "emésztette" Jézust, amikor megtisztította a Templomot (Jn 2,17). Pál is Isten féltő szeretetével féltette a korinthusiakat (2Kor 11,2). **Isten féltő szeretete a hányattatások sorozatában is velünk marad,** ahogyan Pállal is volt a több börtön, az ötször (csaknem) negyven botütés, a három vesszőzés, a megkövezés és a három hajótörés során (2Kor 11, 23-25). **Isten féltő szeretete áraszt el minket olyan váratlan és felfoghatatlan bőséggel,** amely a hatszáz liter bor volt a poshadt, emberi fogyasztásra totálisan alkalmatlan ciszternavíz helyett (Jn 2,1-11). **Isten féltő szeretete ajándékozta nekünk a Fiát, aki három nap alatt felépítette a templomot** (Jn 2,19), **nem máshol, hanem mibennünk** (1Pt 2,5), hogy ne legyen szüksége arra, hogy bárki tanúskodjék róla (Jn 2,15), mert a Szentlélek tanúskodik róla mibennünk. Ámen.

Február 10. 2Móz 24, Jn 3, Jób 42, 2Kor 12

Amikor erőtlén vagyok, akkor vagyok erős. – "A világosság eljött a világba, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert a cselekedeteik gonoszak." (Jn 3,19) **"Ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát"** (3). **DE: Tudunk újonnan születni, "mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen"** (16). Mert Isten (aki szövetséget kötött velünk; 2Móz 24,8) ... azért küldte el a Fiút a világba, hogy ... üdvözüljön a világ általa (17). Megláthatjuk mi is Istent, mint a nép vénei a Sínai hegynél (2Móz 24,10-11), mint Jób (42,5) és mint Pál (2Kor 12,2-4) a Jézusban a Lélek által. És támadhat bennünk bűnlátás, mint Jóbban (42,6). És támadhat bennünk Isten akaratának elfogadása, mint a népben (2Móz 24,3b). És hiába adatott tövis a mi testünkbe is, mint Pálnak (2Kor 12,7), elég nekünk Isten kegyelme, mert az Isten ereje erőtlenség által ér célhoz. **Ezért, a Krisztusért, örömünk telik minden hányattatásban, mert amikor erőtlének vagyunk, akkor vagyunk Urunkban erősek** (2Kor 9-10). Ámen.

Február 11. 2Móz 25, Jn 4, Péld 1, 2Kor 13

Isten pedagógiája -- Micsoda "pedagógiai érzékkel" felépített párbeszéd Jézusnak a samáriai asszonnyal való beszélgetése! (Jn 4) Már nővel sem lehetett szóba állni, hát még samáriaival... Hát még megkérni... De Jézus nem kér, hanem ad. Örök élet vizét. -- Az asszony fizikai víznek érti. -- Erre vált témát Jézus a férjekkel. -- Az asszony eljut a próféta-ságig. -- Jézus meghirdeti az "ökumenét" és a békét a két nép között. -- Az asszony eljut Krisztusig. -- Jézus "leleplezi magát": én vagyok a Krisztus. -- Az asszony elrohan: nem bírja magában tartani a hírt (ami még csak kérdés). -- **A végére az egész város hitre jut.** **Micsoda gyermekeit féltve nevelő szeretet mutatkozik meg abban is, ahogyan a Szentíró aprólékos gonddal leírja, hogy milyennek kell lennie bárminek, ami Isten tiszteletével kapcsolatos** (*sok-sok oldalon fogjuk ezt még olvasni...*) sokszor copy-paste módon kétszer, vagy akár négyszer is (2Móz 25). Olvassuk ezeket a részeket ilyen türelmes szemmel és szívvel! **A Példabeszédek egésze a "fiamat" nevelő mondások összessége**, amelynek summája: "Az Úrnak félelme az ismeret kezdete" (Péld 1,7). A hit vezet az igazi ismerethez és nem fordítva. Mindebben – "az Úr Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége *legyen* mindnyájatokkal!" (2Kor 13,13). Ámen.

Február 12. 2Móz 26, Jn 5, Péld 2, Gal 1

Új életünk Jézus által – Olyan gyönyörűségesen részlet-gazdag a szent hajlék leírása (2Móz 26), **hogy szinte már kedvet kapna az ember elkezdni összerakni.** A mai rész végén olvashatjuk a kárpit leírását is, amely -- *mint, ahogyan azt korábban olvastuk* -- Urunk halálakor *felülről* az aljáig kettéhasadt (Mt 27,51; Mk 15,38), hogy Jézus kereszthalála által mi is szabadon mehessünk be az Atyához (Zsid 10,20), ne csak a főpap évente egyszer. És **hiába vagyunk már mi is akár olyan reményvesztettek, mint a 38 éve hiába váró betesdai beteg** (Jn 5,7) -- **akkor is új életet kaphatunk Urunktól.** Mert ha halljuk Jézus igéjét, és hiszünk, akkor örök életünk VAN (5,24a). És az igéből meghalljuk a bölcsességet, amelyet csak az Úr ad (Péld 2,6). Így árad ránk a kegyelem és a békesség Istentől, a mi Atyánktól és a mi Urunk Jézus Krisztustól (Gal 1,3) Halleluja! Ámen.

Február 13. 2Móz 27, Jn 6, Péld 3, Gal 2

Urunk örök vendégszeretete – Az égőáldozat az ószövetségi nép életében a lakomát jelentette. Kősvatagban élve a húsevés luxus. Ezért volt csak ünnepen, áldozattal egybekötve lehetőség rá. Sokáig csak díszítésnek tűnt a számomra, hogy az állatok Istennek szentelt részeit elégető oltárnak négy szarva van (2Móz 27,2). Később jöttem rá, hogy ezek a szarvak gyakorlati jelentőséggel is bírtak: ezekhez kötözték a feláldozni kívánt állatot. -- **Urunk mindannyiunkat vendégül lát.** Öt kenyérrel és két hallal (Jn 6,1-15). De leginkább: **saját**

magával (Jn 6,35-58). Ez a **"Jézus-lakoma"** az örök életre szól (Jn 6,54.58b). Élet fája (ld. Jel 22,2) ez azoknak, akik megragadják, és akik rá támaszkodnak, boldogok (*azaz: áldottak*; Péld 3,18). És ha tényleg megízleltük, hogy milyen jó az Úr, akkor kiszakadnak belőlünk is Péter szavai: *Urunk, "kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje."* (Jn 6,68-69). Mert "tudjuk, hogy az ember nem a törvény cselekedetei alapján igazul meg, hanem a Krisztus Jézusba vetett hit által" (Gal 2,16). **"Többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem"** (Gal 2,20b). Ámen.

Február 14. 2Móz 28, Jn 7, Péld 4, Gal 3

Ömöljenek belőlünk élő víz folyamai -- Mennyire szépen felelgetnek egymásnak a mai (látszólag teljesen különálló) igeszakaszok! **Jézus mondja: "Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!"** (Jn 7,37b) És mindig és újra az Atyára utal: "Az én tanításom nem az enyém, hanem azé, aki elküldött engem" (16b). És a példabeszédek milyen szépen ráfelel erre, noha a bölcsességről beszél, de az is Isten beszéde, igéje: Támaszkodjék szavaimra szíved ... mert életet adnak azoknak, akik megtalálják. (Péld 4,b.22a) Sőt, a sok leírásban Mózes 2. könyve is folyton-folyvást Istenre támaszkodik, hiszen a művészi képesség is Isten adománya (2Móz 28,3), és (*a nem tudjuk, hogy milyen módon*) az urímmal és a tummim-mal meghozott döntéseink is azok kellene, hogy legyenek (30). -- **Mit teszünk mindegyikre mi? Kérdezősködünk arról, hogy mit mond a tömeg. Mit mond a felsőbbiség? Találgatjuk:** "Lehet, hogy a vezetők meggyőződtek arról, hogy ő a Krisztus? (Jn 7,26b). **Nem a vezetőknek, hanem Neked magadnak kell meggyőződnöd arról, hogy Jézus A Krisztus! Mert amikor Krisztusba keresztelkedtél meg, Krisztust öltötted magadra (Gal 3,27). Mert ha te magad megtapasztaltad, hogy Jézus A Krisztus, akkor a bensődből élő víz folyamai ömlenek (Jn7,38) és minden idő alkalmas lesz neked (Jn 7,6b; 2Tim 4,2).** Ámen.

Február 15. 2Móz 29, Jn 8, Péld 5, Gal 4

Formálódjon ki bennünk a Krisztus! -- Jézus hihetetlenül erős megfogalmazásokkal ajándékoz meg bennünket a János szerinti evangéliumban. "Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága" (Jn 8,12). "Ha valaki megtartja az én ígémet, nem lát halált soha" (51b). **Kövessük hát Urunkat, és tartsuk meg az Ő igéjét! Legyen bennünk kitartás!** Ahogyan az ószövetségi oltár is csak hét napon át való kitartó felszentelés során lett "igen szent hely" (2Móz 29,37). Ahogyan a példabeszédek kér, hogy idős korban is kitartóan örülj az ifjúkorban elvett feleségednek (Péld 5,18b). Ahogyan Isten ígéri hűségét népéhez, hogy közöttük fog lakni és Istenük lesz (2Móz 29,45). Ahogyan Jézus velünk volt már a világ kezdete óta (Jn 8,58b). **Mi pedig? Hitetlenkedünk. Ingadozunk. Bűnből bűnbe esünk. Ítélezünk és megszegyenülünk.** Az evangéliumi leírásokban Jézus csak egyszer írt... (Jn 8,6). Olvassuk ki belőle mi is a saját bűneinket... Megmérettünk, és könnyűnek találtattunk... **DE! Reménységünk mégis teljes legyen, mert "Isten elküldte Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt kiáltja: Abbá, Atyám!"** (Gal 4,6b). És Urunk kegyelméből **bennünk is kiformalódhat a Krisztus** (Gal 4,19b). Ámen.

Február 16. 2Móz 30, Jn 9, Péld 6, Gal 5

A szeretet által munkálkodó hit -- A szeretet által munkálkodó hit (Gal 5,6) **tisztában van azzal, hogy ennek a földnek minden teremtménye Isten tulajdona.** Ezért nem volt szabad összeszámolni Izráel népét, mert Isten vagyonát ember számba nem veheti. Ezért kellett ezt bűnként megváltani (2Móz 30,12), ha mégis sor került rá, és ezért hozott bajt Dávidra az, amikor ezt elmulasztotta (2Sám 24 majd augusztus 28-án). Ezért nem lehetett utánozni az ÚRnak fenntartott olajat, füstölőszert, stb. -- **A szeretet által munkálkodó hit elfogadja, hogy földi megpróbáltatásainknak olyan célja és értelme van, amelyeket a**

legtöbbször mi nem látunk át. Így volt ez a vakon született emberrel is, akinek a betegsége Jézus Istenfiúsága megmutatására szolgált (Jn 9). -- **De mi sokszor lázadozunk...** Számlálgatjuk azt, amit nem kellene, pénzünket, javainkat (2Móz 30). Pihenünk, amikor nem kellene (Péld 6,10). Ott keresünk örömet, ahol nem kellene (Péld 6,27). Legfőképp pedig: noha van szemünk, vakok vagyunk Jézus meglátására (Jn 9,41). -- **DE! Jézus és az Atya kegyelméből a Lélek vezet minket, megadja nekünk a gyümölcsseit** (Gal 5,22), és beteljesíti bennünk a törvényt (Gal 5,18a). **Mert a Krisztus Jézusban csak a szeretet által munkálkodó hit számít** (Gal 5,6). Ámen.

Február 17. 2Móz 31, Jn 10, Péld 7, Gal 6

Jézus, a Jó Pásztor vezet minket -- Urunk egyik legfontosabb énmondása "Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért." (Jn 10,11) szó szerinti fordítása: Én vagyok a pásztor, a jó. Azaz **Jézus nem egy pásztor a sokból, hanem AZ Egyetlen Pásztor, aki eszményi, vonzó és tökéletes** ("kalosz" és nem pusztán erkölcsileg feddhetetlen, vagy a szakmájához jól értő azaz "agathosz"). **Urunk minket a nevünkön szólít, és vezet**, mi pedig követjük, mert ismerjük a hangját (3-4). A "buta" birkák VALÓBAN nem keverik össze a pásztoruk hangját semmivel. -- Mi pedig? Mint a Példabeszédek tapasztalatlan esztelenje, követünk mindenfélét "oktalanul, ahogy a marha megy a vágóhídra" (Péld 7,22), csak nem Jézust, a mi Urunkat... -- **De Jézus mégis az a nyitott ajtó** (Jn 10,9), **amelyet senki nem zárhat be előttünk** (Jel 3,8). És ha valaki Jézuson "bemegegy" az megtartatik, bejár és kijár, és legelőre talál (Jn 10,9; azaz: örök életre) és nem veszik el soha, mert senki sem ragadhatja ki Jézus kezéből (29). Mert Jézus és az Atya egyek (30). **Így leszünk olyanok, akik betelnek isteni lélekkel és bölcsességgel, értelemmel és képességgel** (2Móz 31,3), **hogy szolgáljuk Urunkat. Így tudjuk egymás terhét hordozni** (Gal 6,2) és a jó cselekvésében el nem fáradni (9). Ámen.

Február 18. 2Móz 32, Jn 11, Péld 8, Ef 1

Isten irgalma örök életet ad nekünk -- Mózes racionális érvei ("mit fognak gondolni az egyiptomiak, stb.) mennyire leperegnek Istenről, amikor Mózes az aranyborjút készítő népet védi. **Az Úr szájalomra indul, és ezért nem irtja ki népét** (2Móz 32,14). Olyanok vagyunk mi is, mint Áron: mi véstük a borjú öntőmintát, és utána mit mondunk? Tűzbe dobtam és borjú lett belőle... (Jéé...) Isten mégis élni hagy. – Isten irgalma a minden idők előtt létező bölcsesség is: "Szeretem azokat, akik engem szeretnek, megtalálnak engem, akik keresnek" (8,17). -- Lázár feltámasztása a jézusi pedagógia újabb csodás remekműve. Jézus direkt vár négy napot, hogy a csoda nagyobb legyen. Több menetben próbálja Mártát ráébreszteni arra, hogy **ott áll az örök élet Márta előtt**. Jézus megkérdezi hol a sír. Nyilván tudta. Elemelteti a sírkövet. Egy szóval elrepíthette volna. Mindez azért, hogy **a jelenlévők részesei legyenek a csodatételnek**. Lázár összekötözve "repül ki" a sírból. Csoda a csodában. A feltámadt Lázárt Jézus lekeveri a színről. **Lázár totális mellékszereplő. A Jézus által adott örök élet a főszereplő.** "[Jézus mondja:] **aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha** [mert már itt e földön megízleli az örök életet]. Hiszed-e ezt?" (Jn 11,26). **Kedves Testvérem! Hiszed-e ezt? Legyen nekünk a mi hitünk szerint! "Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban."** (Ef 1,3) Ámen.

Február 19. 2Móz 33, Jn 12, Péld 9, Ef 2

Van egy hely nálam. Neve is van: Jézus -- Micsoda gyönyörű Mózes ragaszkodása Istenhez: "Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket!" (2Móz 33,15b) És **micsoda gyönyörű Isten védelme** -- a mi számunkra is: "Van egy hely nálam" (21). Mi már tudjuk, hogy ez a hely (a kőszikla) **maga Jézus**. -- A jézusi korban a ló a háború állata, a

számár a békéé. **Jézus a béke királyaként vonul be a hozsannázó Jeruzsálembe. A hozsannázók öt nap múlva a világ ellenségeként viszik majd ki onnan.** Micsoda gyönyörű dilemma a 100%-ban ember és a 100%-ban isten Jézus között: "Kérem azt: Atyám, ments meg ettől az órától engem? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem!" (12,27) A János szerinti evangéliumban ez után van Jézus megdicsőülésének teofániája, amelyben az Atya a saját nevét dicsőíti meg -- Jézusban: "Már megdicsőítettem, és ismét megdicsőítem." (Jn 12,28b) **A János szerinti megdicsőülés az elhalt búzaszem (12,24), azaz: maga a kereszt – ahol Jézus megváltó küldetése "elvégeztetett". -- Jézus nem általában vált meg, hanem Téged személy szerint vált meg. Számodra van egy hely az Atyánál – a Jézusban, aki ha felemeltetik a földről, magamhoz vonz mindeneket (12,32). Mert nem azért jött, hogy elítélje a világot, hanem azért, hogy megmentse (12,47b). "Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által" (Gal 2,8). **Támadjon hitünk! Kérjünk hitet Urunktól! Ámen.****

Február 20. 2Móz 34, Jn 13, Péld 10, Ef 3

Az ÚR irgalmas Isten, aki a szeretet -- Isten így mondja el a nevét Mózesnek: "**Az Úr, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!**" (2Móz 34,6) Ez a hosszútűrő, irgalmas Isten kötött újra szövetséget népével (10) az aranyborjú után is. Az Ő közelléte tette Mózes arcát sugárzóvá (29) a negyven napos böjtje alatt (28), ameddig leírta a törvényeket. **Isten irgalma Fiában testesült meg.** Fiában, aki noha Mester és Úr (*küriosz, azaz: Isten*) volt, mégis rabszolgaként a magára kötött kendőbe törölte fel (Jn 13,4) és a kereszten törölte el tisztátalanságainkat és bűneinket. **Nekünk is Jézus alázatával kell szolgálnunk (14) és Jézus szeretetével kell szeretnünk egymást (34b).** Mert minden hűtlenséget eltakar (*értsd itt: megváltoztathat*) a szeretet (Péld 10,12). Sorsának vállalása dicsőítette meg Jézust, a Krisztust (31-32). És bizony az igaznak a keresetéből élet lesz, a bűnösnek a jövedelméből véték (Péld 10,16) -- *az utóbbira lásd Júdás harminc ezüztjét...* És bizony az Úr áldása gazdagít meg, a gyarapodást nem lehet erőltetni (22). **Kövessük Jézus példáját! És akkor: hatalmasan megerősödik bennünk a belső ember Isten Lelke által (Ef 3,16); Krisztus lakik a szívünkben a hit által szeretetben meggyökerezve és megalapozva (17), hogy megismerjük Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, és Isten mindent átfogó teljességére jussunk (19). Ámen.**

Február 21. 2Móz 35, Jn 14, Péld 11, Ef 4

Jézus az út, az igazság és az élet -- Mennyire magunkra ismerhetünk Tamás és Fülöp apostolok értetlen kérdéseiben... (Jn 14,5.8) Nem tudjuk mi az út... Jézus: Én vagyok az út. Mutasd meg nekünk az Atyát. Jézus: Aki engem lát, látja az Atyát. **Minden kérdésünkre Jézus a válasz. Miért? Mert Jézus a Teljesség.** -- De mekkora "szerencsénk" van, hogy az apostolok még három év után is ilyen totál értetlenek voltak! Hiszen a jánosi logikában "emiatt" született meg a Szentlélek (a Pártfogó), a pünkösdi ígérete (16). Mert Isten, ahogyan tegnap olvashattuk "irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy" (2Móz 34,6). **Isten minden határon túl türelmes az apostolokhoz -- és hozzánk is.** És népéhez is. **Mózes 2. könyve mai, 35. fejezetében szinte szó szerinti ismétléseket olvashatunk a 31. fejezetből. Igenám... De közben volt az aranyborjú... Csak mindent újonnan kezdve lehet újra eljutni az Isten szentségét méltó módon sátorhoz. Csak így adhatja nekünk Jézus az Atya házában elkészített hajlékunkat (Jn 14,2).** A Szentlélek segít bennünket abban, hogy megtartsuk a Jézustól kapott (nem evilági) békesség (Jn 14,27) kötelékét (Ef 4,3). Mert a bennünk lakó Szentlélek egy (4). **Ne szomorítsuk meg a Szentleket, azaz megátalkodottan ne zárkózzunk el Jézustól, hiszen akkor nem leszünk az út, az igazság és az Élet (Jn 14,6) közelében, amikor eljön a "harag napja", és nem menekülünk meg Jézus által a haláltól (Péld 10,4). De ha a Szentlélekkel egységben maradunk, akkor az örök élet pecsétje lesz rajtunk a megváltás napjára (Ef 4,30). Ámen.**

Február 22. 2Móz 36, Jn 15, Péld 12, Ef 5

Ha életünk Jézusból táplálkozik örömünk Teljes lesz. -- Csak a Jézusból, mint szőlőtőből táplálkozva élhetünk mi, a szőlővesszők (Jn 15,1-8), Jézus barátai (15). **Csak így maradhatunk meg Jézus szeretetében, hogy örömünk teljes (azaz: a Jézusban végtelen)** legyen (9-11). Az igazak gyökere mozdíthatatlan (Péld 12,3b), mert az -- a Krisztus. Az igazak háza megmarad (7b), mert az -- a Krisztus: a köszikla. A bölcsék nyelve gyógyít (18b), mert az -- a Krisztus. Az igaz utat tud mutatni másnak is (26a), mert az út -- a Krisztus. -- Szép az, amikor az ember cselekvése Isten ékes rendje alapján megy végbe. Így olvassuk (*a tervek után szinte: újra*) a sátor elkészítésének gyönyörűen részlet gazdag folyamatát (2Móz 36). – És ha mindez így lesz, akkor igazak lesznek ránk Pál sorai: "Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: **éljetez úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség** (Ef 5,8-9). Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt (*kairosz: Isten ideje*), mert az idők (*hémerai: ezek a napok*) gonoszak (15-16). **Urunk, lehessünk a világosság gyermekei, a Te barátaid!** Amen.

Február 23. 2Móz 37, Jn 16, Péld 13, Ef 6

Hogy örömtök teljes legyen -- Jézus a tanítványoktól való elbúcsúzásának már majdnem a végéhez ért. Milyen mások itt Jézusnak a tanítványok értetlenkedő (*hangosan fel sem tett*) kérdéseire adott válaszai, mint korábban (Jn 14,16-23). Korábban volt Jézus válaszaiban jogos "elkeseredés" és indulat is. Itt élek három éve veled, tanítottalak erre százféle módon szóval, tettel, jelenléttel, és még mindig nem érted? Jézus maga is megbékélt, hiszen már nyilvánvaló, hogy a megváltásunk beteljesítése után (*Jézus utolsó szava: "Tetelesztai." – "Elvégeztetett." -- nemsokára*) Jézus mindennapos földi munkáját a Szentlélek fogja "folytatni" (4-14). **Jézus Teljes örömet ígér (24b) mindannyiunknak már itt, e földi életünkben.** Teljeset a szó "fokozhatatlan", "minden" értelmében is. **A búcsúzás főpapi ima előtti végszava kulcs a kereszt megértéséhez: "én legyőztem a világot"** (33b). Mennyire szívünkhöz szól, hogy "aki megveti az ígét eladósodik miatta" (Péld 13,13), ahol az "eladósodik" az eredeti héberben tönkremenést is jelent nemcsak anyagilag, hanem életrsorsban is. Jézus váltotta meg ezeket az adósságainkat -- ha nem megvetéssel fogadjuk őt. Tanuljunk alázatot Páltól, és **Krisztus szolgálóként cselekedjék Isten akaratát:** lélekből embertársaink felé (Ef 6,6b). **Erősödjünk meg az Úrban és az ő hatalmas erejében (10),** hogy örömünk teljes legyen. Amen.

Február 24. 2Móz 38, Jn 17, Péld 14, Fil 1

Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság (Jn 17,17) -- Az igehirdetések kezdő mondata: "Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól" (Fil 1,2) nem "Hello everybody!"-jellegű köszöntés, hanem egy igen erős áldás. Ezt az áldást (*ha lehet ilyet mondani: mennyei töménységben*) adja nekünk Jézus a búcsúimájában. Jézus búcsúimája olyan tágasságú, hogy (*dicsőségével együtt*) már akkor az övé volt a Mennyei Atyánál, mielőtt még a világ lett (Jn 17,5). Mekkora kegyelem a számunkra, hogy Jézus ezeket mondja: "**ami az enyém, az mind a tied, és ami a tied, az az enyém,** és én megdicsőítetem öbennük" (10). "Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy **egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én öbennük és te énbennem, hogy teljesen egygyé legyenek**" (22-23.) Nem úgy válunk egygyé Jézussal és egymással, hogy kiemel bennünket a világból, hanem úgy, hogy megőriz a gonosztól (15). Jézus mindezt nem is csak óhajtja, hanem így fogalmaz: "**Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok**" (24). Jézus nagyon ritkán használta az "akarom" szót az Atyával kapcsolatban. Annál erősebb ez itt most. Hiszen az Atya nem tagad meg semmit a Fiától, hiszen az Atya és Jézus egyek (22). Szinte előre vetíti már a Példabeszédek könyve is

ezt az imát: "Le fognak borulni a rosszak a jók előtt, és a bűnösök az igaz ember kapuja előtt" (Péld 14,19). Pál apostol pedig tovább erősíti reménységünket: "meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára" (Fil 1,6). Ámen.

Február 25. 2Móz 39, Jn 18, Péld 15, Fil 2

Mi az igazság? -- Amikor Urunk kimondja elfogóinak: "Én vagyok." -- azok visszatántorodtak, és földre estek. Mert Isten neve, a JHWH hangzott itt el. És ott állt Isten előttük. Milyen fájdalmas mondat az rólunk, emberekről, hogy akik vitték Jézust nem mentek be a helytartó házába, nehogy tisztátalanná legyenek, és ne ehessék meg a páskavacsorát (Jn 18,28). **Tisztátalanná lenni? Isten személyes jelenlétében? Eltiltódni a páskavacsorától? Amiatt, aki földi ésszel elképzelhetetlen mélységet adott neki?** Pilátus kérdésére: "Mi az igazság?" Jézus nem válaszolt. Nem válaszolt??? De hiszen ott állt előtte! **Az Igazság egésze állt egyetlen személybe sűrítve Pilátus előtt.** De senki nem lát semmit (*maximum Pilátus neje, ahogyan majd holnap olvashatjuk.*) Bizony... "a bölcs ember osztályrésze élet, a bolondé halál" (Péld 15). Kérjük el Urunktól a bölcsességet! Mi mással lehetne ma zárni, semmint az Újszövetség egyik legszebb himnuszával: **Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.** Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névénél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alattiaké; és **minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.** (Fil 2,5-11). Ámen.

Február 26. 2Móz 40, Jn 19, Péld 16, Fil 3

Elvégeztetett. – Íme az Ember! (Jn 19,5) Pilátusnak ezt a mondatát Jézusról én csak nagy E-vel tudom olvasni. Merthogy **mekkora kegyelem, hogy egy "jézusnyi" Teljesség -- ember lehetett!** És még ezen felül is egy milyen felfoghatatlanul nagy kegyelem, hogy meghalt értünk. És micsoda galád húzás a főpapoktól a pozícióját (*joggal...*) féltő Pilátusnak azt mondani, hogy nem királyuk van, hanem császáruk... (15). És milyen szép, hogy három Mária állt Jézus kereszttje mellett: a Teljesség női képe. **Jézus utolsó szava, a tetelesztai, az elvégeztetett. (30) Számomra ez nem a halál, hanem a küldetés sikeres bevégezése, a végleges, és immár visszafordíthatatlan győzelem az ördög felett.** Milyen szép ilyen értelemben értelmezni a Péld 16,15-öt: "A király arcának ragyogása életet, jóakarata olyan, mint a tavaszi esőt hozó felleg". Valahol Jézus halála legalább annyira ragyogás, mint amennyire borzalom. Jézus sírja (*a feltámadás helye*) tényleg megdöbbenően közel van a Golgotához. A Szent Sír katedrálisban igen megrázó élmény volt, hogy a kettő között talán ötven méter lehet a távolság. Az is megrázó volt, hogy a Golgota milyen meredek (és a teteje milyen kicsi). Ha az ember elképzeleli, hogy Jézus saját maga cipelte fel ott a kereszttjét, akkor már ebbe beleborzong... Felmenni is nehéz... Meg hát: nem sokan férnek oda Jézus mellé (fizikailag) egyszerre... Menjünk mi is visszafelé a Bizonyosságtól, mint Mózes (2Móz 40,20-33) -- arccal reá nézve mindig. És kövessük Pált, aki kárba veszni hagyott és szemétnak (*az eredeti görögben még ennél is erősebben fogalmazva: ürüléknek...*) ítélte mindent, hogy Krisztust megnyerje (Fil 3,8b). Mondjuk mi is: **egyed teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért** (14). Mert ekkor jelenik meg az ÚR dicsősége az életünkben, ahogyan a Sátorban is (2Móz 40,34). És **boldog** (azaz a héberben is: áldott) lesz az, aki **bízik az Úrban** (Péld 16,20b). Ámen.

Február 27. 3Móz 1, Jn 20, Péld 17, Fil 4

Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! – Az Ószövetségben csak hibátlan állatot lehetett Istennek áldozni (3Móz 1,3.10). Csak egy hibátlan ember volt: Jézus. Csak Ő lehetett az áldozat. A sír azonban üres. **Az Úr feltámadt!** Milyen szépen adja vissza Eugéné Burnand festménye a kettősséget: **a tanítványok** (Péter és fiatal társa) **még nem értenek semmit, de a fiatalabbik már hisz** (Jn 20,8-9). **Miben hisz? A Krisztusban hisz.** Nem az összegöngyöltített kendőben (7), amelynek csak a nyaknál nyitott gömböcéből emberi ésszel egy teljes fejet kivenni lehetetlen. **Mi sem a gömböcben hiszünk. A Krisztusban hiszünk.** A feltámadt Úr az a kertész (15), aki újra rendbe tette az ember által feldúlt paradicsomi kertet. Éljük át mi is magdalai Mária örömsikolyát: Rabbúni!!!! (16) **"Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek!"** (Fil 4,4). **A feltámadt Úr átmegy a falon (Jn 19.26). Azon a falon is átmegy, amelyet mi falaztunk közénk és közé.** Ekkor éljük át mi is Tamás leborulását: "Én Uram és én Istenem!" (28, ahol az Úr is isten: *kúriosz*). Ekkor tapasztaljuk meg, hogy **"mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem"** (Fil 4,13). **Ekkor hiszük, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia -- és e hitben lesz (örök) Életünk** (Jn 20,31). **És e hitben -- Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni a szívünket és gondolatainkat Krisztus Jézusban** (Fil 4,7). Ámen.

Február 28. 3Móz 2–3, Jn 21, Péld 18, Kol 1

"Ne hagyj le ételáldozatodról Istened szövetségének a sóját." (3Móz 2,13) **A föld sója mi magunk vagyunk** (Mt 5,13). **Nőjünk fel ehhez.** -- Simon Péter elment halászni (Jn 21,3). A nagyapám e mellé a vers mellé odaírta sok felkiáltójellel: **"Engedetlenség!!!"** Amikor először olvastam ezt az igét, nem értettem a nagyapámat. Ez? Miért lenne ez engedetlenség?? Aztán döbbsentem rá, hogy **Péter vissza akart térni a Jézus előtti életéhez. De azt nem lehet.** Mert már a három napkeleti bölcsnek is más úton tértek vissza hazájukba (Mt 2,12). Ezért kellett az apostoloknak újra találkozniuk Jézussal. Ezért volt még egy nagy halfogás. Hogy emlékeztesse őket az első elhívásra. Ezért rohant ki azonnal Péter. Ezért nem merték megkérdezni, ki Jézus... -- Jézus kétszer is az isteni szeretet szavával, az agapéval kérdezi meg Pétert, hogy szereti-e. Péter meg kétszer is csak az emberi szeretet szavával, a filia-val tudja azt válaszolni, hogy szereti. Milyen gyönyörű ezek után, hogy Jézus harmadszor már az emberi szeretet szavával kérdezi meg Pétertől, hogy szereti-e (15-17). **Jézus elfogadja azt, hogy a mi szeretetünk felé csak töredékes, csak annyi, amennyi épp akkor tőlünk telik.** És így bízta Péterre az egyházat (amelynek Jézus a feje -- aki előbb volt mindennél, minden Benne áll fenn, mert tetszett az egész Teljességnek, hogy Jézusban lakják; Kol 1,17.19). **De lesz pünkösöd!** Lesz a Szentlélekkel való betöltekezés. Megtapasztaljuk a legnagyobb titkot: hogy **Jézus közöttünk van** (Kol 1,27). **Lesz a mi szeretetünk nagyobb.** Teljesedjen ki az Írás a szívünkben, mert ha mind megírnák ami volt, maga a világ sem tudná befogadni a megírt könyveket (Jn 21,25). Mert "erős torony az Úr neve, oda fut az igaz, és védelmet talál." (Péld 18,10). Mert ameddig a lélek nem törik össze, elvisel mindent (Péld 15a). Ámen.

[Február 29 Tób13, Bölcs 7, Sir 18, 2Makk 6]

Tanuljunk a deuterokanonikus könyvekből is! A szőkőév napjára (*ami nem pont ez a nap, de nálunk így célszerű beilleszteni*) négy olyan fejezetet választottuk ki, amelyek csak a Biblia görög fordításában (és így a katolikus testvéreink által használt Szentírás fordításokban) szerepelnek. **Gyönyörű esszenciáját adják ezek a fejezetek a deuterokanonikus írásoknak.** Tóbit hálaéneke (Tób 13) olyan, mint egy gyönyörű zsoltár. **"Áldott legyen az élő Isten, mert uralma örökké tart"** (1). Elvezet egészen a Mennyei Jeruzsálemig (18; Jel 21,10-21). **Őszinte vallomás Salamoné** (Bölcs 7). Mikor megszülettem, én is a közös levegőt szívtam, és a földre estem, mint mindenki; első hangom a sírás volt, mint a többieké. Pólyában és gondok közt neveltek. Mert egyetlen király sem kezdi másképp az életét (3-5).

Bizony, a mi Urunk, a királyok királya is így kezdte el az életét, gondok között. Sirák fiának éneke Isten nagyságáról (Sir 18) szinte olyan lenyűgöző, mint a 139. zsoltár. "Mi is hát az ember és mi az ő haszna?" (8). "Az ember csak atyjafiához irgalmas, de az Úr irgalma mindenkit átölel." (13). És egy kedves mondat a végén: "Kölcsönből rendezett lakmározásokkal ne tedd magad tönkre, ha erszényed üres." (33). **Eleázár vértanúsága** (*aki igen idős kora ellenére nem volt hajlandó még színleg sem disznóhúst enni, hanem inkább kivégeztette magát*) **a Makkabeusok könyveinek egyik, igen megrendítő része** (2Makk 6,18-31). Ha lehet, akkor még megrendítőbb a következő fejezet, a hét testvér vértanúsága (2Makk 7). A "deuterokanonikus" könyvek magyarázatokkal bővített protestáns fordítását itt lehet megvásárolni: <https://www.lutherkiado.hu/deuterokanonikus-bibliai-konyvek>

MÁRCIUS

A teljes válasz az élet legnagyobb kérdéseire ott van annak a szívében, aki azért olvassa a Bibliát, hogy megtalálja ezt a választ. De ehhez a Biblia mindennapi olvasása kell. A választ nem kiolvasni kell egy-egy mondatból, hanem átérezni testünkben, szellemünkben, lelkünkben. (*Christian Bobin: Porszemnél is kisebb*) Folytassuk ezt a gyönyörű utat márciusban is! Várnak ránk a zsoltárok, a páli levelek, vár ránk a böjti idő áldott elcsendesedése és megtisztulása. Gazdagodjunk Jézusban ebben a hónapban is! Ő a teljes válasz. Ámen.

Március 1. 3Móz 4, Zsolt 1–2, Péld 19, Kol 2

Áldott az, aki az ÚR igéjében gyönyörködik. -- Áldással kezdődnek el a zsoltárok: boldog (áldott) ember az, aki az ÚR törvényében gyönyörködik (Zsolt 1,1-2). Kétszeresen is áldott: áldott azért, mert így cselekszik, és áldott azért mert így (gyönyörködve) cselekszi. Kérjük el a Szentlélektől, hogy áldottá legyünk mi is az ÚR igéjének olvasása közben. Csókoljuk a fiút (Jézust): áldottak leszünk, ha Hozzá menekülünk (Zsolt 2,12). -- Négyféle vételáldozatról is olvashatunk 3Móz 4-ben. Olvassuk ezeket úgy, hogy **az összes áldozat nem más, mint a mi hibátlan Urunk, Jézus Krisztus.** A mi bűneink (pl.: tಂಬolasaink, lázadásaink; Zsolt 2) azok, amelyek feláldozták Őt. De **Jézus eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet,** amely minket vádolt, és eltávolította azt az útból, **odaszegezve a keresztfára** (Kol 2,14).-- Minden, ami csak fontos a mi életünkben, az Istennel függ össze. Az ÚR-tól van az okos feleség (Péld 14); a könyörülő az ÚR-nak ad kölcsön (17) és csak az ÚR tervei valósulnak meg (21). -- Jussunk el Isten titkáinak, a Krisztusnak ismeretére (Kol 2,2c), a keresztségben temetessünk el Jézussal, és támadjunk fel vele az Isten erejébe vetett hit által (12) -- és mindezek összefoglalásaként: **éljünk a Krisztusban** (6b). Ámen.

Március 2. 3Móz 5, Zsolt 3–4, Péld 20, Kol 3

A sebeink a feltámadásunk kincsei. Evangélikus egyházunkban (*sajnos*) ritka a személyes gyónás. Kötelező módon előírt jóvátétel (3Móz 5) nincs. A jóvátétel azonban fontos gesztus. Ha van sértett, akkor felé. Ha Isten a "sértett", akkor a jóvátétel a vétkező számára adhat megnyugvást. Csak egyet ne felejtsünk: **az egyetlen és örök jóvá tevő Krisztus volt a kereszten.** -- Milyen szép, hogy a zsoltáros hosszabb csendet (szela) ír elő ott, ahol egy imagondolaton el kell időzni. Tartsuk be ezeket olvasás közben! -- Milyen mélyen el lehet gondolkodni ezen a mondáson: "**Zúzóadások, sebek tisztítanak meg a gonoszságtól,** és a test belsejében is érzett csapások" (Péld 20,30). Nagypénteknek az egész emberiséget megtisztító kínjai mellett a kintsugi jut eszembe erről. Ha Japánban egy fontos cserépedény eltörik arannyal futtatják ott be, ahol összeragasztották. **A sebeink kincsek. A sebek** belátást, tisztulást és leginkább: **feltámadást teremnek.** – "Ha tehát feltámadtatok Krisztussal, azokat keressétek, amik odafent vannak"; "öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami földi"; (mert) "felöltöztétek az új embert, aki Teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre

jobban megismerje őt" (Kol 3,1a.5a.10). És akkor felzendül bennünk a zsoltár: "**De te, URam, pajzsom vagy nekem, dicsőségem, aki fölemeled fejem.**" "Az ÚRtól jön a szabadítás. Legyen áldásod népeden!" (Zsolt 2,4,9). Ámen.

Március 3. 3Móz 6, Zsolt 5–6, Péld 21, Kol 4

Legyünk az ÚR kedves illata – Az ószövetségi áldozatok sok-sok fajtája, így az ételáldozat is "kedves illat az ÚRnak" (3Móz 6,8). Isten neki engedelmes népe maga is kedves illat, amelyben Isten gyönyörködik (Ez 20,41; Kor 2,15-16). A lényeg azonban ez: **Krisztus "önmagát adta értünk áldozati ajándéku, Istennek kedves illatként"** (Ef 5,2b). -- **Gyönyörű a zsoltárok fent-lent hullámozása.** Ez egy zsoltáron belül is megfigyelhető (5. zsoltár) és két egymást követő zsoltárban is: "Örvendeznek általad, akik szeretik nevedet. Mert te, URam, megáldod az igazat, körülveszed kegyelmeddel, mint pajzzsal" (Zsolt 5,12-13). "Kegyelmezz, URam, mert elcsüggedtem, gyógyíts meg, URam, mert reszketnek tagjaim!" (Zsolt 6,3) **Az emberi lélek így képes tanulni** (ld. ezt a *Lelkipásztor* cikket: <http://csermelyblog.hu/sites/default/files/Hogyan-tanul-a-lelk%C3%BCnk.pdf>). -- A nagyapám nagy felkiáltójelet tett e mellé az ige mellé: "*Jobb a tető sarkán lakni, mint zsémbes asszonnyal együtt a házban*" (Péld 21,9). Jót mosolyogtam a "lebuktatott" nagyanyámon... (*aki idős korára már egyáltalán nem volt zsémbes*). -- Pál biztatása szerint mondjunk el egy-egy imát a lelkészünkért (papunkért): "*Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk Krisztus titkát*" (Ef 4,3). A Szentlélek legalább annyira közösségi adomány, mint amennyire az egyént átalakító erő. -- Kérjük Istent, hogy nyissa meg előttünk is az ige ajtaját. Lendüljünk így túl csüggedéseinken és zsémbességeinken. **Legyünk mi is az ÚR kedves illata – a Krisztusban élt életünkkel!** Ámen.

Március 4. 3Móz 7, Zsolt 7–8, Péld 22, 1Thessz 1

Micsoda az emberfia, hogy gondod van rá? -- "Ha látom az eget, kezéd alkotását, a holdat és a csillagokat, amelyeket ráhelyeztél, micsoda a halandó – *mondom* –, hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?" (Zsolt 8,4-5). **Urunk, milyen kis semmik vagyunk mi ebben a világban, mégis:** nem tekintve zsákmánynak, hogy egyenlő vagy Istennel, megüresítetted önmagadat, szolgálai formát vettél fel, emberekhez hasonlóvá lettél, és emberként éltél. **Értünk, a megváltásunkért** megaláztad magadat, és **engedelmes voltál mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig** (Fil 2,6-8). Hát hogyan is tudjuk mi azt elfelejteni, ezek után olyan gyakran, hogy amikor "találkozik a gazdag a szegénnyel: mindkettőt az Úr alkotta"? (Péld 22,2) És még **mennyi bűnünk és hibánk van, Urunk. Adj nekünk a holnap kezdődő böjtben látást, hogy észrevehessük őket,** és ami a legfontosabb: **észrevehessünk Téged, ahogyan vársz és hívsz bennünket.** Válhasson a mi szívünk is olyan hálássá, mint Pálé, aki meghatottan ad hálát a thesszalónikai "választottak hitből eredő munkájáért, és szeretetből eredő fáradozásáért" (1Thessz 2-4). "Ó, URunk, mi Urunk! Mily felséges a te neved az egész földön!" (Zsolt 8,10) **Válhassunk Urunk mi is a Te választottaiddá** és mondhassuk együtt a zsoltárossal: "Hálát adok az ÚRnak, mert igaz, zengem a felséges ÚR nevét." (Zsolt 7,18). Ámen.

Március 5. 3Móz 8, Zsolt 9, Péld 23, 1Thessz 2

Idő kell a kegyelem teljességéhez bennünk – Milyen szép, hogy Áron és fiai főpapi felavatása hét napig tartott (3Móz 8,33). Ez egyrészt a teljesség száma, másrészt azt mutatja, hogy **a teljes emberi lényünket átalakító kegyelemhez sokszor idő kell. Nem a kegyelem erőtlensége miatt, hanem Isten megértésének egy külön mélysége miatt:** Isten megadja nekünk azt is, hogy ne kelljen a mi óemberünknek túl gyorsan átalakulnia. Ezért mentek Jézus után 3 évig az apostolok. Ezért 40 nap a böjt is, és nem csak mondjuk: kettő. -- Mennyire örök érvényű a zsoltáros kérése "Ne engedd, URam, hogy erőszakoskodjanak az emberek!" (Zsolt

9,20a) és mennyire mindannyiunkra vonatkozik – kivétel nélkül. -- Ne kívánd az uralkodó jó falatjait (Péld 23,1-3). Milyen bölcs tanács ez Istenre nézve is. **Ne kívánjunk soha mi eldőnteni, vagy megtenni azt, ami Isten dolga a mi saját életünkben, vagy mások életében.** Az árvák (szegények, megalázottak, elesettek) jogait **megváltójuk védi** (Péld 23,11). Bízunk ebben, ha elesettek vagyunk – és figyeljünk nagyon-nagyon erre, ha hatalom van a kezünkben. (*És hát bizony: a gyermek is elesett; bottal verni – 13,14 – ma már: bűncselekmény.*) -- Mennyi nehézségről számol be Pál az Újszövetség első írásában (1Thessz 2,14-16). Rómában is csak hárman maradtak mellette az egész gyülekezetből (Kol 4,10-11). De ahol ketten vagy hárman összegyűlünk Urunk nevében, **Ő ott van velünk** (Mt 18,20). **Urunk, kérünk adj nekünk elmélyülést és megtisztulást életünkben. Színhessen meg sok olyan akadály, amely elválaszt minket Tőled. Lehelessünk Urunk Veled minél teljesebben!** Ámen.

Március 6. 3Móz 9, Zsolt 10, Péld 24, 1Thessz 3

Isten az elnyomottak reménysége. -- Amikor Áron immár felszentelt főpapként bemutatja első áldozatát saját maga és a nép nevében "megjelent az ÚR dicsősége az egész nép előtt" (3Móz 9,23a). A liturgiánknak az úrvacsorát közvetlenül megelőző mondata -- "Íme minden kész!" -- zendült meg bennem akkor, amikor a fenti ígét olvastam. **Szép dolog, amikor emberként mindent megtettünk, amit lehetett, és "csak" az maradt, hogy várjuk a kegyelmet. És a kegyelem ebben az esetben nagyon-nagyon kevészer marad csak el.** Mert mindannyian valahol "elnyomottak" vagyunk, akiken megesik Isten irgalmas szíve. De ha nekünk egymáson nem esik meg (Zsolt 10), akkor jaj nekünk! Mert milyen sokszor a pusztításon töpreng szívünk (Péld 24,2a), és milyen sokszor mi is bolondságokat fecsegünk a "kapuban" (7b). (*A "kapu" a városkapun belül lévő tágasabb térség volt, ahol ostrom esetén a városkaput védők összegyűlhettek és ahol békében a piacozás és a férfiak egész napos "dolga", a politizálás ment.*) -- **Az Úr gyarapítson és gazdagítson a szeretetben egymás iránt és mindenki iránt** (1Thessz 3,12a). Ámen.

Március 7. 3Móz 10, Zsolt 11–12, Péld 25, 1Thessz

Mindenkor az Úrral leszünk -- Már Mózes és Áron is az Úrral volt. Olyan megható számomra Mózes 3. könyve 10. fejezetének az egésze. A törvény egészének a megtartása embernek lehetetlen. Áron két fia (*Nádáb és Abihú*) idegen tüzzel áldoztak az ÚR előtt -- és meghaltak. Mózes még le is teremtette utána Áront. Meg a maradék két fiát is. Áron ezek után csendesen fellázadt, és így szólt Mózeshez: "Nézd, ma mutatták be vétekáldozatukat és égőáldozatukat az Úr előtt, engem pedig ilyen dolgok értek!" (19) És ami úgyszintén igen megható: Mózes igazat adott neki (20). Valahol ez is az előképe Jézusnak annyiban, hogy Isten irgalma mindig "valamivel" (*egy Jézusnyival, azaz: a Mindenséggel*) nagyobb, mint igazsága. -- **Dávid is az Úrhoz menekült** (Zsolt 11,1). Mert "az ÚR ígéretei tiszták, olyanok, mint a hétszer tisztított ezüst, melyet földbe vajt formába öntöttek" (12,7). -- **Mi is az Úrral vagyunk, amikor olvassuk a mai igeszakaszokat.** A szívem is gyönyörködik ebben a mondásban: "Mint az aranyalma ezüsttányéron, olyan a helyén mondott ige" (Péld 25,11). **Legyen az ige a helyén a szívünkben: mindenkor!** "Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhozza Jézus által, vele együtt" (1Thessz 4,14). Emberként nem tudjuk elképzelni sem, hogy mi minden fog történni a feltámadáskor. De a lényeg egyetlen egy dolog: "**Mindenkor az Úrral leszünk**" (1Thessz 4,17b). **Ha megismertük Jézust ideát – Ő lesz az a biztos pont, akit felismerünk odaát. Mert Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz** (Zsid 13,8) Ámen.

Március 8. 3Móz 11–12, Zsolt 13–14, Péld 26, 1Thessz 5

Urunk áldása áradjon minden nőtestvérünkre! -- 3Móz 12 tisztulási szertartása tulajdonképpen egy áldás a szülés után az édesanyára, amelyet az evangélikus hagyományban is megőriztük egyházkezelés néven. **Legyen áldott minden nő, hogy nőiségével gazdagítsa a földet!** -- A zsoltárok gyönyörűsége hullámszerűen olyan szépen "tetten érhető" a 13. és 14. zsoltárt "egybeolvasva": "Mert én hűségemben bízom, szívből ujjongok, hogy megsegítesz. Éneklek az ÚRnak, mert jót tett velem. – "Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten!" – Mélyüljünk el a böjti megtisztulásban e sorokat olvasva: "**Mindnyájan elfordultak tőle, egyaránt megromlottak. Senki sem tesz jót, egyetlen ember sem.**" (Zsolt 14,3) Ugyanez a mondat az 53. zsoltárban is előfordul és Pál idézi majd a Róm 3,10-12-ben. – Gyönyörűsége, ahogyan a Példabeszédek írója "ellentmond" magának: "Ne felelj az ostobának a bolondságához illően, mert magad is hasonló leszel hozzá! Felelj meg az ostobának a bolondságához illően, hogy ne tarthassa magát bölcsnek" (Péld 26,4-5). **Kérjük el a megkülönböztetés kegyelmét Urunktól!** Szép az, hogy a revideált fordítás készítői sem finomították ezt az igét: "Ahogyan a kutya visszatér okádására, úgy ismétli meg bolondságát az ostoba" (11) mert hát valóban mekkora marhaság ez – és hányszor megtesszük... De szinte minden vers gyönyörűsége (és mélyen megfontolandó) hasonlatokkal van tele ebben a fejezetben. Pál záró sorai legyenek igazak minden cselekvésünkre, a mai és minden napunkra: "**mindenkor örüljétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok**" (2Thessz 5,16-18). Ámen.

Március 9. 3Móz 13, Zsolt 15–16, Péld 27, 2Thessz 1

Az ÚRra tekintek szüntelen -- Ma a Biblia három, egymást követő olvasatából (eszünkkel, szívünkkel, lelkünkkel) a szívemnek nagy örömet adott két szakaszt emelem ki (*és nem írok a 3Móz 13 egész orvostudományi és járványtani kurzusáról, valamint a Péld 27,2.19.20 mélységeiről sem*). Zengjük hát a zsoltárossal: "**Osztályrészem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem. Az ÚRra tekintek szüntelen ... Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engeded, hogy híved leszálljon a sírba. Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobboldon**" (Zsolt 16,6-11). A zsoltár előremutat a keresztre és a húsvétra, ahol Jézus legyőzte a halált és megmutatja Urunk Teljességét. Örvendezzünk együtt ennek: "**Szüntelen hálával tartozunk Istennek értetek, testvéreim, amint ez méltó is, hiszen hitetek nőttön-nő, és az egymás iránti szeretet gazdagodik mindnyájatokban...** Ezért aztán mindenkor imádkozunk értetek, hogy a mi Istenünk tegyen titeket méltóvá az elhívásra, és **töltsön meg titeket teljesen a jóban való gyönyörködéssel és a hit cselekedeteivel hatalmasan, hogy megdicsőüljön a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek**, és ti is öbenne a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből (2Thessz 1,3.11-12) Ámen.

Március 10. 3Móz 14, Zsolt 17, Péld 28, 2Thessz 2

Támadjunk új életre a Krisztusban -- Milyen szép szimbólum a poklos embernek a holt madár vérével bekent élő madárral való meghintése, majd az élő madár szabadon engedése a mezőn (3Móz 14). Meghaltál, de íme, új életre támadtál (mi már úgy is értük, hogy: a Krisztusban; Róm 6,4). -- Az új élet megéléséhez és a benne való haladáshoz **kitartás kell Urunk követésében**. Figyeljünk a zsoltáros szavaira: "Bármit tettek az emberek, én a te beszédedre figyelve őrizkedtem az erőszakosok útjától. Lépteim ösvényeidhez ragaszkodnak, nem inognak meg lépteim. ... Én pedig meglátom orcádat, mint igaz ember, öröm tölt el, ha meglátlak, amikor fölébredek" (Zsolt 17,4-5.15). -- Mennyire szép böjti ige ez: "**Aki takargatja vétkeit, annak nem lesz jó vége, aki pedig megvallja és elhagyja, az irgalmat nyer**" (Péld 28,13). És itt is a kitartás mindenben: "Akik keresik az Urat, egészen megértik [a törvényt] (5b). ... A megbízható ember bőven kap áldást, de aki gyorsan akar meggazdagodni, nem marad büntetlenül" (20). – A végére nem marad más, mint a hála: "Mi pedig hálával

tartozunk Istennek mindenkor értetek, **testvéreim, akiket szeret az Úr, mert kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva az üdvösségre**, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által. ... Maga pedig a **mi Urunk Jézus Krisztus** és Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, **vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben**" (2Thessz 2,13.16-17). Ámen.

Március 11. 3Móz 15, Zsolt 18, Péld 29, 2Thessz 3

Ne fáradjatok bele a jó cselekvésébe – Mi a legfontosabb jó? A készség arra, hogy jót tegyünk. Honnan jön a jóra való készség, ha "nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem" (Róm 3,12b)? A kegyelemből. A hit által. Azaz **a legfontosabb jó, hogy kérjük a kegyelmet, hogy Urunk legyen szívünk középpontjában**. Mert "az emberektől való rettenetes csapdába ejt, de aki az Úrban bíz, az oltalmat talál" (Péld 29,25). Milyen gyönyörű az, amikor ilyen szívvel megfordul a helyzet: nem mi gyújtunk mécsest Istennek, hanem **"te gyújtasz nekem mécsest, Uram; az én Istenem fénysugarat küld nekem a sötétbe"** (Zsolt 18,29). Így juthatunk el abba benső öröme, amely a jó cselekvésének az alapja, és mondhatjuk a zsoltárossal együtt: "Van-e Isten az Úron kívül? Van-e köszikla Istenünkön kívül? **Szeretlek, Uram, erősségem! Az Úr az én köszálam, váram és megmentőm**, Istenem, kösziklám, nála keresek oltalmat, pajzsom, hatalmas szabadítóm, fellegváram! (32.2-3) És így kérhetjük mindenki másnak és saját magunknak is: **"Maga a békesség Ura adjon nektek mindig minden körülmények között békességet"** (2Thessz 3,16). Mindig. Minden körülmények között. Ámen.

Március 12. 3Móz 16, Zsolt 19, Péld 30, 1Tim 1

Vezesse új útra a böjti bűnbánat a lelkünket – Az engesztelési ünnep (a Jom Kippur) az egyik legnagyobb Tóra ünnep (3Móz 16). A bűnbak, amelyet megöltek, illetve kiűztek a városon kívülre a pusztába (7-10.21-22), igen elterjedt hagyomány volt a Földközi-tenger medencéjében. Ezért is állt a Golgota az akkori jeruzsálemi városfalon kívül. Urunk lett a mi "bűnbakunk", aki magára vette a mi összes bűneinket. Mondjuk tehát Pállal együtt: "Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy **Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok**" (1Tim 1,15). És fogadjuk meg Ágúrnak, a masszái Jáke fiának szavait is: "Adj [Uram] annyi eledelt, amennyi szükséges, hogy jóllakva meg ne tagadjalak, és ne mondjam: Kicsoda az Úr? El se szegényedjek, hogy ne lopjak, és ne gyalázzam Istenem nevét!" (Péld 30,8-9). És akkor eljutunk oda, hogy a zsoltárossal együtt felkiálthatunk: **"Az Úr törvénye tökéletes, felüdíti a lelket. Az Úr intő szava határozott, bölcsé teszi az együgyűt. Az Úr rendelkezései helyesek, megörvendeztetik a szívet. Az Úr parancsolata világos, ragyogóvá teszi a szemet"** (Zsolt 19,8-9). Ámen.

Március 13. 3Móz 17, Zsolt 20–21, Péld 31, 1Tim 2

Mi Istenünknek, az ÚRnak a nevében bízunk -- A 3Móz 17-ben leírt "feketevágás" törvénye csak kis részben szolgálta a ritka húsetel megosztását másokkal. Miért? Mert az izraeli kőszivatagban egy nagyobb állat levágásának mindenképpen áldozati jellege volt. Ezért a törvény legfőképp az ÚR nevének tiszteletét erősítette. -- Ez a zsoltáros korára már a szív mélységeiben megélt tapasztalás lett: **"Ezek a harci kocsikat, amazok a lovakat emlegetik dicsekedve, mi pedig Istenünknek, az ÚRnak a nevét. Ők térdre rognak és elesnek, mi pedig felkelünk, és talpon maradunk"** (Zsolt 20,8-9). – Voltak azonban, akik csak félig részesültek sok mindenben: a nők. Milyen gyönyörű a Péld 31 derék asszony részének (10-31) a bevezetése: **"Derék asszonyt kicsoda találhat? Értéke sokkal drágább az igazgyöngynél"** (10). Aztán kiderül, hogy a "derék asszony" látástól vakulásig robotol, a férje

meg a városkapuban üldögél naphosszat, és "politizál" (23). Ismerjük ezt ma is... Pál meg úgy vélekedik, hogy a bűnös asszony legyen csendben, és örüljön annak, ha szüléskor nem hal meg... (1Tim 2,9-15). De milyen szerencse, hogy ugyanez a Pál ugyanitt meghirdeti, hogy **Isten "azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére"** (1Tim 2,4). Másutt meg Pál leszögezi, hogy **"a Krisztusban ... nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban"** (Gal 3,28). Így hát férfiak és nők együtt dicsérhetjük (immár lelkészként is) az Urat, kérhetünk és kaphatunk örök életet tőle (Zsolt 21,5) és zenghetjük a zsoltárossal: **"Mutasd meg hatalmadat, URam! Mi pedig énekelünk, zsoltárt zengünk hatalmas tetteidről!"** (Zsolt 21,14). Ámen.

Március 14. 3Móz 18, Zsolt 22, Préd 1, 1Tim 3

Minden hiábavalóság? A föld legvégéig mindenkinek eszébe jut az Úr – Gyönyörű így, egyben látni a Prédikátor első könyvét a 22. zsoltárral. Tudománnyal foglalkozó emberként nem tudom nem megértéssel olvasni e sorokat: "Rászántam magam arra, hogy megvizsgáljak és bölcsen kikutassak mindent, ami az ég alatt történik. Rossz foglalkozás ez, azért adta Isten az embereknek, hogy bajlódjanak vele" (Préd 1,13). Bizony a tudás megszerzésének és alkalmazásának igen nagy része "favágó munka". DE: mégsem igaz az, hogy minden hiábavalóság (1) vagy hogy ugyanannyi bölcsesség van, mint amennyi bosszúság (18). Mert **Isten "gyújtott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán"** (2Kor 4,6). A tudomány is pontosan ehhez a világossághoz képes minket közelebb vezetni (*ha a szívünkkel is kutatunk, nem csak az eszünkkel*). **Sok írásmagyarázó úgy véli, hogy Urunk a kereszten a 22. zsoltár egészét elmondta, de a többiek számára csak a zsoltár eleje, az "Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?" (2) volt hallható.** A zsoltár versei (2,9,16,19) végig a passió megjövendöléseivé váltak. **Mekkora erő mindezek után a 23-verstől induló rész. "Mert az volt méltó Istenhez ... hogy őt, aki számtalan fiát vezet dicsségre ... szenvedések által tegye tökéletessé.** Mert a megszentelő és a megszenteltek mind ugyanattól származnak, ezért nem szégyelli őket testvéreinek nevezni, amikor így szól: „**Hirdetem nevedet testvéreimnek, a gyülekezet körében dicsérlek téged**” (Zsid 2-10-12). "A föld legvégéig mindenkinek eszébe jut az Úr, és megtérnek hozzá, előtte borul le a népek minden nemzetsége" (Zsolt 22,23.28). Itt jutunk el Pállal ehhez a mondathoz: "Valóban nagy a kegyesség titka: **aki megjelent testben, igaznak bizonyult lélekben, megjelent az angyaloknak, hirdették a népek között, hittek benne a világban, felvitetett dicsségben**" (1Tim 2,16). Ámen.

Március 15. 3Móz 19, Zsolt 23–24, Préd 2, 1Tim 4

Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm – A legszebb zsoltárok egyike a 23. zsoltár. Olvassuk (f)el többször is! Hallgassuk közben magunkat: úgy olvassuk-e már, mint aki ismeri a Pásztor? Ha nem, majd egy év múlva olvassuk fel újra. És újra. És megint. Ameddig már nem halljuk ezt. **Mikor nem szűkölködöm tehát?** Nem akkor, ha jókat eszem és víg vagyok, mert "ki ehet, és ki lehet vígan [Isten] nélkül?" kérdezi a Prédikátor (2,25a), és igaza van. **Szűkölködöm-e, ha bölcs vagyok?** Igen (*mondja a Prédikátor*) mert meghal a bölcs is, és a bolond is (2,14-16). Nem mindegy, hogy milyen a bölcsességem, mondja Jézus, mert nagyon más az, ha nem az emberek szerint, hanem Isten szerint gondolkodom (Mk 8,33). **Az Isten szerinti bölcsesség az a hit, amely örök életre vezet.** Akkor nem szűkölködöm, ha adok a javaimból azoknak, akiknek nincs (3Móz 19,10). Akkor nem szűkölködöm, ha nem gyűlölöm szívemben embertársamat, és ha szeretem a felebarátomat, mint magamat (17-18). "Mert Isten minden teremtménye jó (*folytatja Pál*) és semmi sem elvetendő, ha hálaadással élnek vele, mert Isten igéje és a könyörgés megszenteli" (1Tim 4,4-5). Ha az ÚR az én pásztorom, akkor **"ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól"** (Zsolt 23,4). Ki az a Pásztor? "Ki az a dicső király?" (24,8a) János válaszol: "Nátánaél így szólt [Jézushoz]:

Mester, te vagy az Isten Fia, te vagy Izráel királya!" (Jn 1,49) Mi pedig ráfelelhetjük: **"Bizony, jóságod és szereteted kísér életem minden napján, és az ÚR házában lakom egész életemben"** (Zsolt 23,6). Ámen.

Március 16. 3Móz 20, Zsolt 25, Préd 3, 1Tim 5

Legyetek szentek, mert én, az Úr szent vagyok – Gyönyörűség, ahogyan a 3Móz 20 elején (7) és végén (26) is megismétlődik az Úr legyetek szentek felszólítása, a második alkalommal már úgy, hogy Isten a tulajdonába vesz minket (mint: 2Móz 34,9-ben). **Hogyan éljük meg azt, hogy Isten tulajdona vagyunk? Szabadságkorlátozásként? Vagy éppen biztonságérzetként?** -- Tudjuk-e azt mondani a zsoltárossal, hogy "Uram, utánad sóvárog a lelkem! Benned bízom, Istenem" (Zsolt 25,1-2)? Kérjük-e, hogy Isten útján (és csak ott) járhassunk (4-5)? Rádöbbenünk-e arra, hogy milyen tengernyi bűnünk van (7a.11)? Rádöbbenünk-e Isten ennél sokkalta nagyobb irgalmára (7b-11)? -- **Hogyan éljük meg azt, hogy mindennek megszabott ideje van?** (Préd 3,1) Amióta a Szentföldön jártam, a dolgozóasztalomon ott van egy fehér és egy fekete kő a Genezáreti tó partjáról, hogy a sírás idejében emlékezzek a fehér kő idejére, a nevetésre, és a nevetés idejében emlékezzek a fekete kőre, a sírásra. Mert "mindaz, amit Isten tesz, örökké megmarad; nincs ahhoz hozzátenni való, és nincs belőle elvenni való. Ami volt, régóta megvan, és ami lesz, már régen megvolt; és az Isten előkeríti azt, ami tovatűnt" (14-15). -- Mennyire gyönyörű olvasni Pál sorait: "Ezután ne csak vizet igyál, hanem – gyomrodra és gyakori gyengélkedésedre való tekintettel – élj egy kevés borral is" (1Tim5,23). Ez nemcsak orvosi tanács, mert az úrvacsorai bor: Urunk vére. Élünk gyakran vele. Ámen.

Március 17. 3Móz 21, Zsolt 26–27, Préd 4, 1Tim 6

Emberi gyarlóságaink és a kegyelemből kapott erőnk -- Milyen sokatmondó rátekinteni a 3Móz 21,10c-re: a főpap **"ne szaggassa meg a ruháját"** azzal a szemmel, hogy **Kajafás főpap megszaggatta a ruháját** Jézus elítéltetésének a kikényszerítésekor a Mt 26,65-ben. Mennyire visszaéltek később a főpap nem lehet testi fogyatékos paranccsal, amikor a főpapot megcsonkítottak azért, hogy ne lehessen tovább főpap... Pál apostol mondásához: **"minden rossznak gyökere a pénz szerelme"** (1Tim 6,10) annyit lehetne még hozzátenni: és a hatalom hajszolása. -- **"Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradozásuknak szép eredménye van"** (Préd 4,9). Sokféle értelmezése van az ennek a folytatásaként leírt **"a hármassal nem szakad el egyhamar"** (12) népi mondásának. Ez a mondat az esketési ígértetések egyik gyakori és szép fordulata, ahol az első két fonál a házaspár, a harmadik pedig Isten, aki összetartja a házasságukat. A bibliamagyarázók egyszerű fokozásnak is értelmezik, vagy allegorikus jelentést tulajdonítanak neki (pl. Rási <https://hu.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1si> értelmezése : apa, fia, unoka; vagy: Írás, Misna és közkerkölcs). – Milyen gyönyörűségesen válaszolnak egymásnak a mai zsoltárok: "Egy dolgot kérek az ÚRtól, azért esedezem: hogy **az ÚR házában lakhassam egész életemben**" (Zsolt 27,4a). "Lábam biztos talajon áll, **áldom az URat a gyülekezetben** (26,12). Ámen.

Március 18. 3Móz 22, Zsolt 28–29, Préd 5, 2Tim 1

Mi Isten öröme? – Gyönyörű válaszsorozatot kapunk Isten örömeinek (és ezáltal Isten létének) a tulajdonságaira a mai igeszakaszokból. Pál írja Timóteusnak: **[Isten] "hívott el szent hívással, nem a mi cselekedeteink alapján, hanem saját végzése és kegyelme szerint, amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk"** (2,9b). Micsoda gyönyörűség hitvallás ez Jézus öröktől fogva való (preegzisztens) létéről (Kol 1,15-20). Milyen fontos mondat (indirekten) a hit általi megigazulásról is. **Isten (bennünk is megélt) öröme tehát kezdet nélkül való.** "Ez most nyilvánvalóvá lett a mi Üdvözítőnk, Krisztus Jézus megjelenése által, aki megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta

az elmúlhatatlan életet" (10). **Isten (bennünk is megélt) öröme vég nélkül való.** "A rád bízott drága kincset őrizd meg a bennünk lakozó Szentlélek által" (14). Milyen gyönyörű foglalata ez a két ige az evangélium egészének és egyben a Szentháromság természetének! **Isten öröme közösségi öröm (Fiában, a Szentlélekben és bennünk).** "Nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét" (7). **Isten öröme minket megajándékozó, megszabadító és erővel eltöltő.** Így válik a Prédikátor egyik központi gondolata: az ember "örüljön fáradozása eredményének: ez Isten ajándéka" (Préd 5,18c) sokkal gazdagabb tartalommal, mint ahogyan elsőre tűnik. **Az ember öröme: Isten öröme a nekiajándékozott része.** Az ember életének egészében, az ember életének bármely (akár keserű) részében is. Itt juthatunk el átéléssel a zsoltáros soraihoz: "Az ÚR erőt ad népének, az ÚR megáldja népét békességgel" (Zsolt 29,11). Ámen.

Március 19. 3Móz 23, Zsolt 30, Préd 6, 2Tim 2

Hálaadás az életért – Gyönyörű keretet ad a mai igeszakaszoknak a 30. zsoltár címe. Mert **Istennek "csak egy pillanatig tart haragja, de egész életen át a kegyelme"** (6b). -- Példaadó, ahogyan Isten választott népe megemlékezik az ÚR-ral való kapcsolatáról az ünnepeken. Alkalmat ad a hálaadásra a termésért, az engesztelésre és a megpihenésre (3Móz 23). **Kapja meg méltó helyét az ünnep a mi életünkben is!** Nem okvetlenül formalizáltan, de az Istenkapcsolat szintjének mélységében mindenképpen. -- Ugyan ki mondhatná meg az embernek, hogy mi történik utána a nap alatt? kérdezi meg a Prédikátor (6,12b). Jézus az, aki nemcsak megmondta, hanem bizonyossággá is tette mindezt halála és feltámadása által. **Adjunk tehát hálát nemcsak a földi, hanem az örök életért is.** – "Gondolkozz azon, amit mondok, mert az Úr megadja majd neked, hogy mindent megérts" (2Tim 2,7) – írja Pál Timóteusnak és nekünk is. Hányszor jön a megértés napokkal (néha évekkel...) később. Adjunk hálát ezért is – és támadjon bennünk vágy és remény a még teljesebb megértésre. Ennek a teljességére jutunk el majd odaát, a színről-színre látásban – de addig is gyönyörű út vár ránk. Mert a kegyelem teljes: **"Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja"** (13). Ámen.

Március 20. 3Móz 24, Zsolt 31, Préd 7, 2Tim 3

A reménység nem szégyenít meg -- Az ÚR előtt állandóan fénynek kellett égnie (3Móz 24,4) és állandóan kenyereknek kellett állniuk (5-9). **Vagyunk-e mi magunk az Úrnak fénye és kenyere?** Mennyire tudjuk magunkat felülemelni a szemet-szemért, fogat-fogért elven (17-20)? A prédikátor szinte gúny tárgyává teszi a Péld 29,13 tanácsát: "jobb a hírnév a drága olajnál", amikor így folytatja: "és a halál napja a születés napjánál" (Préd 7,1). De vajon tényleg nincs értelme a mondat második felének? "Ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhossa Jézus által, vele együtt" (1Tim 4,14). Ezért maradjunk meg a hitben, amelyek üdvösségre vezetnek (2Tim 3,14). **A hívó ember földi életének a vége átlépés Urunk végleges és teljes közelségébe.** Ez olyan rossz lenne? Nagypéntek kínja után mindig jön húsvét. Ezért mondjuk örömmel a zsoltárossal: **"Kezedre bízom lelkemet, te váltasz meg engem, Uram, igaz Isten!"** (Zsolt 31,6) Ámen.

Március 21. 3Móz 25, Zsolt 32, Préd 8, 2Tim 4

A nagy örömnép éve – Az ötvenedik, jubileumi esztendőben (a jóbelben) fűjték meg a kosok szarvából készült kürtöket (jóbel-eket; 3Móz 23,8-22). A pihenés és a megbocsátás esztendeje volt ez. Szent év. 1300 óta a nyugati egyházban minden 50. év (később, a generációk rövideje miatt már minden 25. év) szentév. A mostani is az. A nagy örömnép éve. Ne fanyalogjunk, amikor ezt olvassuk. De hiszen a hírek... De hiszen a világ... Ma kezdődik a naptári tavasz. Nézzünk Krisztusra, éljük át a jelenlétét – és akkor minden nap

elkezdődik az újjászületés tavasza a számunkra, minden évünk a nagy örömnappal éve lesz – akárhol is, és akárhogyan is. – **A föld, a vagyon, a tehetségünk mind Istené. Mi csak gondozni kaptuk mindezt. Jóra használjuk-e azt, amink van?** (Részleteket itt hallgathatsz erről: <https://youtu.be/xGxLZxK-IBg>) Felelősen használjuk-e, amink van? -- Örömnappal van, hiszen "boldog, akinek hűtlensége megbocsátott, vétke eltöröltetett" (Zsolt 32,1). Boldogok (azaz: áldottak) vagyunk mi mind – a Krisztusban. A Prédikátor is az örömet dicséri (7,15), de "az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, béke és öröm a Szentlélekben" (Róm 14,17). Így fogjuk hirdetni az igét "akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő" (2Tim 4,2), hiszen **egész életünk az ige hirdetésévé válik – a Krisztusban.** Ezért a jubileum folyamatos évében fogunk élni (részleteket ld. itt: <https://youtu.be/UgKM3FVWZs0>): "Örüljete az Úrnak, ujjongjatek, ti, igazak! Vigadjatek mind, ti, igaz szívűek!" (Zsolt 32,11) Ámen.

Március 22. 3Móz 26, Zsolt 33, Préd 9, Tit 1

Az Úr terve örökké megmarad -- Olyan szívet melengetőek 3Móz 26 áldásai: a szokott időben lesz eső, ehettek tavalyi gabonát, mert lesz elég, alhattok, ha lefekszetek. Milyen kézenfekvő mindez nekünk. Milyen természetes. Mennyivel hosszabb az a mi minimálistánk, amely nemhogy áldásra, hanem "na jó, akkor nem utállak meg Uramra" elég... És mennyire nagy élettapasztalat szól az átkokból: "**akkor is menekültök, ha senki sem üldöz titeket**" (18). **Nézzünk szét! Nézzünk magunkba! Ugye mennyi van ilyen itt, most, ma?** A hitehagyóknak van olyan átok, amely "túlzásnak hat": fiaitok húsát eszitek... (29). Majd, ha a 2Kir 6,28-29 szívet facsaró történetéhez érünk, meglátjuk, hogy ez mind így volt igaz... De soha ne feledjük, hogy **Isten mindig irgalmaz a megtérő bűnösnek** (40-46) mert "az Úr szeretetével tele van a föld" (Zsolt 30,5b). --- "Az igazak és a bölcsök minden munkájukkal együtt Isten kezében vannak" (Préd 9,1c) "**az örök élet reménységére**, amelyet Isten, aki nem hazudik, örök idők előtt megígért" (Tit 1,2). "Semmivé teszi az Úr a nemzetek tervét, megghiúsítja a népek szándékait. De **az Úr terve örökké megmarad**, szívének szándéka nemzedékről nemzedékre" (Zsolt 30,10-11) "**Maradjon velünk, Uram, szereteted, mert mi is benned reménykedünk!**" (Zsolt 30,22). Ámen.

Március 23. 3Móz 27, Zsolt 34, Préd 10, Tit 2

Éreztétek, és lássátok, hogy jó az Úr! -- Az úrvacsora előtt Dáviddal együtt kiálthatunk fel: "Éreztétek, és lássátok, hogy jó az Úr!" (Zsolt 34,9). Milyen gyönyörű előképét adja ez a zsoltár is Urunk megváltó kegyelmének: "**Az Úr megváltja szolgálóit, és nem kell bűnhódnia senkinek, aki hozzá menekül**" (22). -- A fogadalmak megváltása a kor fontos értékrendi viszonyait tükrözi: **Egy férfi értéke kb. annyi, mint egy nagyobb zsák árpáé...** Egy nő 60%-át, húsz év alatti legény egyötödét, leány egytizedét éri egy férfinak. Egy hónap és öt év közötti kisfiú egytizede, kisleány 6%-a. Az egyhónaposnál kisebb gyermeknek még nincs értéke (*nyilván a nagy gyermekhalandóság miatt*). A hatvan évesnél idősebb ember értéke kb. a 15 éves ember értékével azonos (3Móz 27, 1-8). Hát bizony... Idős korunkban újra gyermekek leszünk :) (*Reménységeink szerint ezzel is közelebb kerülve Urunkhoz*). Így már (*valamivel...*) jobban meg lehet érteni Jóbot, aki elfogadta tíz gyermeke halálát (Jób 1,2.19-21). Az összes gyermeke együtt is kb. annyit "ért", mint másfél zsák árpa... -- **Sokkal időt állóbb bölcsesség a Prédikátoré.** "Egy döglött légytől bűdös lesz, és megerjed a kenőcskészítő olaja" (10,1). "Akármerre jár is az ostoba: Őbelőle hiányzik az ész, mégis azt gondolja, hogy mindenki más az ostoba" (3). "A higgadtság nagy vétkeket akadályoz meg" (4b). Milyen szép lenne, ha mindezt mi is el tudnánk kerülni, illetve meg tudnánk tartani az életünkben... -- Miért van erre reményünk? "**Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek**" (Tit 2,11). Ámen.

Március 24. 4Móz 1, Zsolt 35, Préd 11, Tit 3

Hogyan tudunk növekedni? – A kamaszkor végéig: hosszban. Utána: széltében :). **Az igazi növekedés azonban belül van.** És a **belső növekedés** (*a dilatatio cordis, ami nem szívtágulat, hanem a lelkünk megnyílása Isten és Krisztus felé*) **korlátlan.** Ennek biztos útja a zsoltárosé: "Nyelvem hirdeti igazságodat és dicséretedet mindennap" (Zsolt 35,28). Ugyanakkor a "hirdetést" nem szabad szó szerint értelmezni, hiszen Pál minket is figyelmeztet, hogy "**kerüld az ostoba vitatkozásokat**" (Tit 3,9a). Isten igazságát az életünkkel hirdetjük a leginkább. Ha hitvitába kerülünk, akkor se "logikával" akarjunk "győzni", mert az nem fog menni. Az földi igazság. **A saját élet történetünk hitvallását mondjuk el, mert az a Szentlélek igazsága.** (Pál is ezt tette, amikor már "rutinosabb" lett az érvelésben; vö. ApCsel 17,22-31; 22,3-21). -- **Isten választott népe Jákóbtól Mózesig tízezerszeresére növekedett.** 4Móz 1-ben Isten rendeli el a "népszámlálást" (2). Amikor majd Dávid "saját szakállára" cselekszi ezt (2Sám 24), az bűn lesz. Isten csodálatos műve az, ahogyan (a kor mérhetetlen gyermek/felnőtt halandósága és a sok viszontagság ellenére) hetvenből (1Móz 46,27) csaknem hétszáz ezret (4Móz 1,46) teremtett. **De: Isten népének az igazi növekedése a hitében történt.** -- Gyarapodjunk mi is így a mi hitünkben! Nem saját erőnk, hanem Isten és Krisztus kegyelme által. Örvendezzünk annak, hogy "**üdvözített minket [Isten] újjászüelő és megújító fürdője a Szentlélek által ... hogy az ő kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk az örök életnek**" (Tit 3,5b,7). Amen.

Március 25. 4Móz 2, Zsolt 36, Préd 12, Filem 1

A haszontalanságról és a hasznosságról -- A Prédikátor könyvének végén az **öregség** igen költői leírását adja (12,1-6). Reszket a láb, kihullottak a fogak, hályogos a szem, néma a száj, süketek a fülek... "**Nem szeretem idők...**" **Tényleg azok?** Isten kegyelme mindig megmarad. Sőt. Minél kevesebbet lát a szem, annál tágasabb lesz a benső látás. Minél kisebb az ingertenger, annál erősebben vonz az odaát. És ez az odaát nem a Seol, a halottak árnyvilága, hanem a Krisztus jelenvalósága. **A színről-színre látás, a romolhatatlan test, a bekapcsolódás a Szentháromság szeretetkapcsolatába. Ezek lennének a nem szeretem idők...??** – Milyen szép az, ahogyan haszontalanból hasznossá válhatunk – a Krisztus által, mint Onészimosz (Fil 11), (a Szentlélek és) hívő testvérünk által (újja)"szülve" (10). -- **Urunk, de jó lenne, ha soha az életünkben nem jutnánk oda, hogy azzal hízelegjünk magunknak, hogy bűnünkkel gyűlöletet tudunk szítani** (Zsolt 36,3). Micsoda fertelmes öröm ez... Mekkora romlásba taszító "tehetség"... Áradjon ránk, Urunk a Te örömed, mint (*a kősvivatag-Izrael közepén*) egy patak (9). **Láthassuk meg a Te szerető világosságodat, amely mindent beborít, Urunk!** Amen.

Március 26. 4Móz 3, Zsolt 37, Énekek 1, Zsid 1

Légy csendben, és várj az Úrra! -- A 37. zsoltár volt az első vigasztaló zsoltár, amelyről egy elmélkedést küldött Luther az özvegyen maradt Mária királynénak a mohácsi vész után. "Ne indulj haragra a gonoszok miatt, ne irigykedj a cselszövőkre! Mert hamar elhervadnak, mint a fű, elfonnyadnak, mint a zöld növények (1-2). **Akik az Úrban reménykednek, az alázatosak, akiket megáld az Úr, az igazak, AZAZ: TE öröklöd a földet** (9,11,22,29,34). (Ld. Hegyi Beszéd: "Boldogok a szelídek, mert ők öröklék a földet"; Mt 5,5). Ha elesel is, nem maradsz fekvő mert az Úr kézen fog (24). – Az Énekek éneke a (néhol pajzán) gyönyörűség maga. Ugyanakkor néha elképesztően mély gondolattársításokat enged meg. Példaként a 12. vers nárdusa, amely ugyanaz a vagyionokba kerülő, fűszeres indiai aroma, amellyel a passió előtt, Betániában Jézust (a királyt) megkenték (Mk 14,3; Jn 12,3) – Ma belekezdhetünk a Zsidókhoz írt levélbe is. **A mi Urunk, Jézus valóban a "dicsőségének kisugárzása és lényének képmása, aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget"** (3). Legyünk csendben és érezzük meg a közösséget Urunkkal, aki velünk van, minden nap a

világ végezetéig (Mt 28,20). -- **Reménykedj az Úrban, maradj az ő útján!** (Zsolt 37,34)
Ámen.

Március 27. 4Móz 4, Zsolt 38, Énekek 2, Zsid 2

A szenvedés fel tud emelni. – Gyönyörű egymás után olvasni a 38. bűnbánati zsoltár küzdő, szenvedéssel teljes sorait és az Énekek éneke örömét. **A bűnlátás** ("bűneim összecsaptak fejem fölött"; Zsolt 38,5a) **nem az ördög mesterkedése azért, hogy minket szenvedésbe taszítson, hanem a kegyelem része. Miért?** Mert megtisztít. Mert Jézushoz közelebb vezet, közelebb enged, mert eleve Jézus közelségében támad fel bennünk. Nem véletlen, hogy a 38. zsoltár annyira Utal Urunk szenvedéseire is: "olyan vagyok, mint egy néma, aki nem nyitja ki száját (14)" (*ld. Isten Szolgájáról az "Ézsaiás passió" – 53. fejezet – 7. verse*). És a (*Jézus által a kereszten mondott*) 22. zsoltárral való hasonlóság sem véletlen. "Ne hagyj el engem, Uram, Istenem, ne légy távol tőlem! Siess segítségemre, Uram, szabadítóm!" (Zsolt 38,22,23). A Zsidókhoz írt levél megfogalmazása fájdalmasan gyönyörű: "**Mert az volt méltó Istenhez, hogy üdvösségük szerzőjét szenvedések által tegye tökéletessé**" (2,10). Ha Urunknak is ez volt az útja, akkor mit okoz nekünk vajon az "Isten szerinti szenvedés"? (*Ami nem a világ szerinti szenvedés, amikor pl. azért "szenved" valaki, mert megint nem ő kapta a lottó ötöst...*) **A Jézushoz való közeledés szenvedései ugyanazok, mint a bűnlátás fájdalmai: kegyelmek.** De: Nagypéntek után mindig eljön a húsvét ideje. És akkor marad nekünk a tiszta öröm, az "árnyékában vágyom ülni" (Én 2,3b) öröme. A gazella vagy fiatal szarvas (9,17) öröme. Így legyen! Ámen.

Március 28. 4Móz 5, Zsolt 39, Énekek 3, Zsid 3

Istenre bízva életünket a parancsolat követelményből következmény lesz -- Milyen jó lenne, ha mélyen átéreznénk ezt az intést: "**A háznál nagyobb méltósága van az építőjének**" (Zsid 3,3b). (*A cuccnál az embernek. A teremtménynél a Teremtőnek.*) Csak így kerülnek a helyükre a világ dolgai. -- Milyen szép a zsoltáros fogadalma: **Ezt határoztam: vigyázok szavaimra**, hogy ne vétkezzem nyelvemmel, megzabolázom számat, ha gonosz ember kerül elélem (Zsolt 39,2). Hasonlít Jób fogadalmára: "**Szövetséget kötöttem a szememmel, hogy ne tekintsen a szüzekre**" (31,1). Milyen szép az indok is: "nem nyitom ki számat, hiszen te [Isten] munkálkodszt" (Zsolt 39,10b). Bizony. **Ha Istenre tudjuk bízni az életünket, akkor békeesség támad a szívünkben**, akkor következmény lesz a Zsidókhoz írt levél kérése: "ne keményítsétek meg a szíveteket, mint az elkeseredéskor" (3,8a.15b). -- Az Énekek Éneke háromszor ismétli a kérést: "ne ébreszd fel a szerelmet, amíg nem akarja" (*azaz a héberben: ameddig nem hoz örömet; 2,7; 3,5; 8.4*)! Azaz: **ne csábíts passzióból.** -- **Mai szemmel olvasva a féltékenység törvényét** (4Móz 5,11,31) óriási **hiányérzete támad az embernek. Mi van, ha az asszony húnek bizonyul**, és nem hoz rá bajt az "átokhozó, keserű víz"? **Ki kér bocsánatot tőle?** Ha Istenre bízunk az életünket, a bocsánatkérés is olyan természetessé válik, mint a lélegzetvétel. Ámen.

Március 29. 4Móz 6, Zsolt 40–41, Énekek 4, Zsid 4

Járuljunk bizalommal a kegyelem trónusához. – A názírok (3Móz 6), azaz (ideiglenesen, vagy élethosszig tartóan) az Úrnak szentelt emberek áldottak voltak. Többjükről név szerint is tudunk a Bibliában: Sámson, Sámuel, valószínűleg Keresztelő Szent János, Akvila és Priscilla (nők is lehettek názírok; 2), valamint Pál apostol utolsó jeruzsálemi útján (ApCsel 21,23-26). – Milyen szép a mai két zsoltár így egyben! Elsőként a 40. (hálaadó) zsoltár, amely azzal fejeződik be, hogy "Te vagy segítségem és megmentőm, Istenem, ne késlekedj!" (18b). Utána pedig a 41. zsoltár, **a nagybeteg zsoltára, amely azzal fejeződik be, hogy "Áldott az Úr, Izrael Istene öröktől fogva mindörökké. Ámen, ámen"** (14). -- Az énekek éneke még Salamon király kincseket érő ötszáz aranypajzsát (1Kir 10,16-17) is felsorolja (jellemzően:

megduplázva; 4,4b), hogy a menyasszony elmondhatatlan szépségét lefesse. – De Urunk szemében a mi erőtlenségeink is szépek. **"Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk"** (Zsid 4,15-16). – Ilyenkor is halljuk meg az áldást, Isten nevét: **Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad! Fordítsa feléd orcáját az Úr, és adjon neked békességet!** (4Móz 6,24-26) Ámen.

Március 30. 4Móz 7, Zsolt 42–43, Énekek 5, Zsid 5

Vágyakozás Isten után -- A mai zsoltárok Isten után vágyódó kiáltásaira: **"Ahogyan a szarvas kívánczik a folyóvízhez, úgy kívánczik a lelkem hozzád, Istenem! Isten után szomjazik lelkem, az élő Isten után"** (Zsolt 42,1-2) milyen gyönyörűen rímel az Énekek éneke menyasszonyának a szerelmese utáni sóvárgása (5). A sokkal későbbi gondolattársítás, hogy az egyház Jézus menyasszonya mennyire egybe tudja foglalni ezt a két vágyódást. – **Sok elgondolkodni valót ad a Zsidókhöz írt levél 5. fejezetének okfejtése.** Olyan olvasata is lehet a 7. versnek, hogy Jézus az istenfélelme (*azaz a Nagypéntek vállalása*) miatt támadt fel. Szó szerinti értelmezésben ez helyes, mert nyilván, ha Jézus él a szabadságával, és elfut a Nagypéntek elől, akkor feltámadás sem lett volna. Csakhogy ez kizárólag elméleti lehetőség volt, mert Jézus **soha** nem hasonlott meg az Atyával, mert a Szentháromság egysége nem bontható meg. Ez már Jézus megkeresztelkedése és megkísértései esetén is kiderült. Hasonlóképpen a 8. vers "szenvédéseiből megtanulta az engedelmisséget" fogalmazása is első olvasatra félreérthető, hiszen Jézus végig, mindig engedelmes volt. Egy száz százalékos Istennek tanulnia sem kell... A 9. vers "miután tökéletességre jutott" fogalmazása is kicsit félreérthető, mert előtte Jézus nem "tökéletlen" volt, hanem a földre szállásakor kiüresítve magát, a földi ember része nem volt benne a Teljességben, amely Teljesség a halála és a feltámadása után újra egyedülivé vált benne. **Adja Urunk nekünk az Ő emberi ésszel le nem írhatóan teljes természetének gyönyörűségét megtapasztalását!** Ámen.

Március 31. 4Móz 8, Zsolt 44, Énekek 6, Zsid 6

Az Isten irgalmába vetett reménységünkről -- Hányszor döbbenünk mi is rá arra, amit a zsoltáros olyan szépen megfogalmaz: nem a mi tehetségünk folyománya, és **nem a mi érdemünk az, ha bármit elértünk az életben, hanem Isten ajándéka és kegyelme** (Zsolt 44,4)? És hányszor voltunk olyan hűségesek Istenhez, mint a zsoltáros akkor is, amikor Isten "kibabrált" velünk, megalázott és "odadobott minket, mint vágójuhokat" (12), a "sakál tanyájára üzött és a halál árnyékát borította ránk" (20)? Hányszor mertük megkérdezni Istent imánkban: "Serkenj fel! Miért alszol, Uram?" (24) és sürgetni: "Siess segítségünkre! Válts meg minket irgalmadból!" (27) -- Olyan szép az élet másik oldalát, az Énekek énekét olvasni ez után, amely ma úgy is szól, mint egy magyar népdal: "Királyné van hatvan, másodfeleség nyolcvan is, lány meg számtalan. De galambom csak egy van" (6,8-9). Maradjon is ez az egy! – Mert az Isten irgalmába vetett **"reménység lelkünknek biztos és erős horgonya, amely behatol a kárpit mögé"** (Zsid 6,19). Ezért **"Istent dicsérjük mindennap, neved magasztaljuk örökké"** (Zsolt 44,9). Ámen.

ÁPRILIS

Április hozza el a tavasz teljességét. 2025-ben április hozta a Nagyhetet is. Hozsannából -- Utolsó vacsorára. Nagypéntek gyötrelméből -- a feltámadás teljességébe. Ez a mi utunk is. Urunkat követve a választott nép vándorlásában (megingásaiban, és újraindulásaiban); a zsoltárokból; Ézsaiás dorgálásaiban, Jézus-próféciaiban és gyönyörűségű vigasztalásaiban; Jakab, Péter és János leveleiben. Gyöngyszemek mind. Ha teljes szívünkkel és teljes

lelkünkben keressük az Urat, meg fogjuk találni minden körülmények között (5Móz 4.29). Kérjük el a Szentlélektől, hogy szívünk és lelkünk teljes legyen! Ámen.

Április 1. 4Móz 9, Zsolt 45, Énekek 7, Zsid 7

Mi a titka a szép, a gazdag és a boldog életnek? Szép a rendelkezés a páskakészítés kötelességéről akkor is, ha halott miatt tisztátalan valaki (4Móz 9,6-14). *(Az egyik barátom története jut erről eszembe, aki megkérdezte a rabbit: "Mondd rabbi, Tóra olvasás közben lehet-e szivarozni? Nem – hangzott a válasz – a Tóra olvasása olyan fontos, hogy közben nem lehet csinálni semmit, ami elvonja tőle a figyelmet. Látva, hogy a barátom mennyire elszontyolodott, a rabbi hozzátette: Nem jól kérdezted, fiam! Ha azt kérdezted volna, hogy szivarozás közben lehet-e Tórát olvasni, arra azt mondom, hogy igen, mert a Tórát olvasni mindenkor és minden helyzetben hasznos.")* Érdemes nekünk is átgondolnunk ezeket a finom distinkciókat az életünkben. Páskakészítés közben lehet-e az ember tisztátalan? Nem. Akadálya lehet-e bármi a páska elkészítésének? Nem. – Milyen szép beleélni magunkat Isten népének a helyzetébe a vándorlás közben. Ha egy éjjel nyugodott felhő a sátron, egy éjjel táboroztak csak ott, ha hónapokig, akkor hónapokig. Ilyen a mi életünk is, csak nem látjuk (nem akarjuk látni). **Isten néha hihetetlenül begyorsít minket, és akkor száguldani kell. Máskor meg leállít és akkor nagy türelemmel várni kell. Amikor száguldunk, nem kell a várakozás nyugalma után sóvárogni. Amikor várakozunk nem kell a száguldás öröme után sóvárogni. Ez a titka a szép, a gazdag és a boldog életnek.** Így lesz az életünk királyi menyegző (Zsolt 45) és a boldog együttlét (Én 7). Mert a mi együttlétünk a Melkisédek rendje szerinti Messiás pappal és királlyal (Zsolt 110, Zsid 7), Jézus Krisztussal örök. Ámen.

Április 2. 4Móz 10, Zsolt 46–47, Énekek 8, Zsid 8

Erős vár a mi Istenünk! Gyönyörűsége a 46. zsoltár, amelynek alapján Luther megírta az evangélikus egyház himnuszát. **Mennyire vigyáznunk kell, amikor kimondjuk, hogy "erős vár a mi Istenünk", hogy még véletlenül se a Mi-t mondjuk nagy betűvel és az istenünket kicsivel, hanem fordítva!** Ez a "mi" Istenünk ugyanis az az Isten, aki "aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére" (1Tim 2,4). Ha bármikor megrettenénk, kiáltjuk a 46 zsoltár szavait hangosan az égbe! Urunk velünk lesz, és ujjongani fogunk neki (Zsolt 47). -- Izráel vonulása (4Móz 10,14-28) is pontosan így rendeződött el. Az elővéd után jött a hajlék, utána a szentély, Isten "helye". Így az új táborhelyen a hajlékot készítőik már fel tudtak mindent állítani, mire a szentély megérkezett. Az egész vonuló nép Isten hajlékát erős várként vette körbe, és hordozta. -- **"Tégy engem, mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a karodra!"** – hangzik az Énekek éneke utolsó fejezetének egyik gyönyörű sora (6). Legyen erős vár a mi párkapcsolatunk is, maradjon szilárd minden kavarodás közben. – A legerősebb földi életben megtapasztalható várunk pedig az Úr által épített szentély és sátor, az új szövetség főpapja, Krisztus (Zsid 8). **Legyen velünk a mi Urunk minden nap, a világ végezetéig.** Ámen.

Április 3. 4Móz 11, Zsolt 48, Ézs 1, Zsid 9

Jézus hófehérré mos minket, ha a bűneink skarlátpirosak, akkor is. – Milyen emberi a nép panasza, amikor felemlegeti, hogy Egyiptomban halat, uborkát, dinnyét, póréhagymát, vöröshagymát és fokhagymát is ettek és húst kér (4Móz 5,11.18) a "pfuj mindig manna" helyett (aminek az íze olyan volt, mint a sütemény...; 8). (Ne feledjük, hogy a manna a mennyei kenyér, Jézus... Jn 6,31-33) Isten adott fűrjeket, annyit, hogy nép rosszul is lett tőle... Mennyire elege lesz Mózesnek mindebből – Isten neki is ad 70 (72) segítőt (4Móz 11,26-29). Ézsaiás korára sem változott sokat a helyzet... Üresek lettek a szertartások, amelyekben Isten nem lelte örömét, mert a nép és vezetői bűnösök voltak. És mégis: **hófehérré lehet válni, ha a bűneink skarlátpirosak, akkor is.** Mert Urunk "nem bakok és bikák vérével, hanem a

tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett" (Zsid 9,12) és ezzel **Urunk új szövetséget teremtett, hogy örök életünk legyen.** "Bizony, itt van **Isten, a mi Istenünk örökkön-örökké, ő vezet minket mindhalálíg**" (Zsolt 48,15) Ámen.

Április 4. 4Móz 12–13, Zsolt 49, Ézs 2, Zsid 10

Ragaszkodjunk a reménység hitvallásához -- Mennyire logikus Mózes két testvére, Áron és Mirjám kérdése a hetven Szentlelket kapott ember után (*ahol Mózes etióp felesége a kiváló ok*): "Vajon csak Mózes által beszélt-e az Úr? Nem beszélt-e miáltalunk is?" (4Móz 12,2) Fogalmazhattak volna úgy is, hogy: "Mi miért nem kaptunk Szentlelket?" De ők nem Istenre, hanem kiválasztottságra vágytak (nem mintha főpapként és prófétanóként nem lettek volna már eléggé kiválasztottak...). Emiatt haragudott meg rájuk Isten. Mennyire hasonló ez az apostolok vitájához még az Utolsó Vacsorán is, hogy melyikük a legnagyobb (Lk 22,24). Mennyire mindig és állandóan óemberek vagyunk... Ilyenek a kémek is, akik hűen beszámolnak a kánaáni gazdagságról, de Isten erejében nem bízva, megrettennek Anák óriásaitól és a váraktól (4Móz 13). Milyen más, Urunk megváltó művét megjósoló hangon szól a zsoltáros: "**Miért féljek a gonosz napokon?**" "**Isten engem kivált a holtak hazájából, és magához fog venni**" (Zsolt 49,6a.16). Mert eljön a béke korszaka, az Úr világossága (Ézs 2,1-5). A [Jézusban kapott] "reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett." Mert "**mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitői, hogy életet nyerjünk**" (Zsid 10,23b,39). Ámen.

Április 5. 4Móz 14, Zsolt 50, Ézs 3–4, Zsid 11

A lázadók, a hit hősei -- és a kegyelem -- Isten népe nem tanul... Rettegni kezd a megígért föld elfoglalásának nehézségeitől, és még mindig azt hiszi, ha győz, akkor ő győz, és nem Isten helyette. Amikor Isten megbünteti a népét, és kerülőútra kényszeríti, ugyanaz a nép, amelyik eddig rettegett, hirtelen nagy bátor lesz, a szövetség ládája (Isten) nélkül felvonul az amálékiak és a kánaániak ellen – és csúfos vereséget szenved... (4Móz 14). -- Az 50. zsoltár is Isten helyes tiszteletére tanít. **A hálaadásunk és az engedelmisségünk az, amit Isten kér tőlünk**, nem a neki bemutatott rituális áldozatok (14). Isten szabadítása az Őt befogadó, hálaadó engedelmes lelket látogatja meg (23). – Ézsaiás is óriási felfordulásról számol be Jeruzsálem életében. Az ördögi rendbontó, a diabolos tobzódik (Ézs 3). De lesz új Jeruzsálem, amely fölött az Úr dicsősége lesz az oltalom (Ézs 4). -- **A Zsidókhöz írt levél gyönyörű sorban tárja elénk a hit hőseit**, Ábelt, Énokot, Nóét, Ábrahámot, Izsákot, Jákóbot, Józsefet, Mózeset, sőt még Ráhábot, a honfoglalókat segítő kurtizánt is (Józs 2), és a sok-sok többit. **De Isten a számunkra valami még ezeknél is különbről gondoskodott** (Zsid 11,40) – aki a mi megváltó Urunk Jézus. Halleluja! Ámen.

Április 6. 4Móz 15, Zsolt 51, Ézs 5, Zsid 12

Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem! -- Elgondolkodtató, hogy miért pont a mai 4Móz 15 szakaszok kerülhettek pont ide, a nép lázadása után. Az első valahol vigasztalás, hiszen olyan áldozatokról szól, amelyet majd a Kánaán földjére való bejutás után kell végezni. A második kettő (a bűnök és a ruhabojtok) figyelmeztetés lehet. Még a szombatnap "határeset" (a tűzifa szedés) kemény büntetése is annak tűnik. -- Ezt követi a legszebb bűnbánati zsoltár. Böjt van, Ítélet vasárnap, feketevasárnap. **Érezzük át Dávid bűnbánatát, és érezzük át a szabadulás örömét is. Isten Báránya elvette a világ bűneit.** -- Ézsaiás daláról érdemes elolvasni vagy meghallgatni ezt az igehirdetést: <http://csermelyblog.hu/igehirdetes250316> De "jaj azoknak, akik azt mondják a rosszra, hogy jó, és a jóra azt, hogy rossz, akik a sötétséget világosságnak, a világosságot pedig sötétségnek mondják" (Ézs 5,20). Ez valahol közel jár a Szentlélek elleni bűnhöz (Mt 12,31-32), amikor Istent megátalkodottan ördögnek tartja valaki. -- **Nézzünk fel Jézusra, a**

hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett vállalta a keresztet, és Isten trónjának a jobbára ült (Zsid 12,2). Ámen.

Április 7. 4Móz 16, Zsolt 52–54, Ézs 6, Zsid 13

Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz -- Milyen szomorú lázadás-sorozatot indított el az, hogy Mózes megosztatta Isten Szent Lelkét a nép hetven vezetőjével. Elsőként Áron és Mirjám lázadtak fel (4Móz 12), utána meg már 250 ember mondván: "Hiszen szent az egész közösség a maga egészében, és közöttük van az Úr!" (4Móz 16,3). (*Ez persze az egyetemes papság 1Pt 2,5-ben meghirdetett elve, de ott és akkor Isten elleni lázadás volt, mert emberi vágyakból és nem Isten szolgálatából indult el.*) – Az 53. zsoltár 4. verse már a 14. zsoltárban is előfordult, és majd Pál fogja idézni a Róm 3,12-ben: **"Mindnyájan elpártoltak tőle, egyaránt megromlottak. Senki sem tesz jót, egyetlen ember sem." Mégis Istenhez könyörgünk** (Zsolt 54). – Tisztátalanok vagyunk mint Ézsaiás (6,5) de **Isten megtisztít minket** (7). A megtisztulás nemcsak a szánkat illeti, hiszen utána Ézsaiás maga jelentkezik azonnal Isten szolgálatára (8). És milyen gyönyörű prófécia hangzik el Jézusról a végén: De egy ilyen hajtás végül szent maggá válik! (13b). – Milyen gyönyörű a Zsid 13,1: sose féledjük, hogy lehet hogy -- *tudtunkon kívül* -- angyalokat (*Istent magát*) vendégeljük meg (*mint Ábrahám egykor; 1Móz 18*). **"Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük"** (14). És itt van az egyik központi gyöngyszem is: "Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz" (8). Ámen.

Április 8. 4Móz 17–18, Zsolt 55, Ézs 7, Jak 1

A kegyelem ingyen van, de nem olcsó. -- A hetven Szentlélekkel eltöltött ember nem hagyja nyugodni Izráel népét... **A nép új és új bizonyítékot kíván** (mint majd Gedeon Bír 6,36-40). Itt éppen **Áron kivirágzott vesszejét** (4Móz 17,23).-- Az gyaláz engem és hatalmaskodik felettem, akivel együtt jártunk Isten házába a gyülekezet körében, szája simább a vajnál, de viszálykodáson jár az esze (Zsolt 55). Bizony, micsoda életbölcösségek ezek. Imádkozzunk Urunkhoz minden megtévedt testvérünkért! – Milyen elgondolkodtató a végsőkig elkeseredett Áház király története, aki ellen Izráel északi része az ösellenség szírekkel együtt jön hadba. Isten mondja a királynak, hogy kérjen jelet (Ézs 7,10). De a király nem kér, mert "nem akarja kísérteni az Istent". Erre mondja Ézsaiás: "Halljátok meg, Dávid háza! Nem elég, hogy embereket fárasztotok, még Istenemet is fárasztjátok?" (13). **A jel egy Emmánuel-nek,** velünk az Isten-nek hívott fiú lesz, akit egy fiatal nő (a Septuaginta görög fordítása szerint: szűz leány) fog szülni. Ez a jel nem más, mint **a mi Urunk, Jézus Krisztus.** – Jakab apostol levelét Luther "szalmalevélnék" tartotta, mert úgy vélte, hogy a cselekedetek általi megigazulást hirdeti. Pedig ifjabb **Jakab** apostol, a jeruzsálemi keresztény közösség mártírsorsú vezetője **a hitből fakadó cselekedetéről beszél** (hitpróbáról: 1,3; hittel kérésről: 6; "ha valaki csak hallgatója az igének, de nem cselekszi, olyan, mint az az ember, aki a tükröben nézi meg az arcát" 23). **Milyen fontos figyelmeztetés ez a lutheri tanítást félreértőknek, az "olcsó kegyelem" hirdetőinek! Adj Urunk nekünk a szeretet cselekedeteiben megmutatkozó hitet!** Ámen.

Április 9. 4Móz 19, Zsolt 56–57, Ézs 8, Jak 2

Ha Isten velünk, ki ellenünk? -- A hagyomány szerint a megtisztításhoz szükséges hibátlanul vörös tehénből (4Móz 19,2 *amelynek minden szőrszála vörös*) csak hat darabot tudtak találni az írott történelem egésze során -- legyen ez szimbolikus jelkép a számunkra arról is, hogy Urunk Jézus Krisztus megtisztító áldozata a kereszten mekkora kincs. -- Milyen szép az 56. és az 57. zsoltár egymás után: **"Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem?!"** (56,12) (*eszünkbe juthat Pál felkiáltása: Ha Isten velünk, ki ellenünk? Róm 8,31*) -- Ézsaiás megjövendöli a most egymással szövetséges Szíria és Izráel északi része bukását

Asszíria által, és azt is, hogy Asszíria Jeruzsálemet is fogja fenyegetni, de a város mégis megmenekül (*ha Isten velünk, ki ellenünk?*). És milyen szép, hogy a próféta megjövendöli Jézus, a majdani Messiás küldetésének a kezdetét a most asszír uralom alá és szétszórásra kerülő északi, "pogánnyá váló" területeken. – Ahogyan Isten nem személyválogató (ApCsel 10,34) úgy a keresztény hit sem lehet az (Jak 2,1-13). **A hit ha (szeretet) cselekedetei nincsenek, halott** (Jak 2,17). Pál is a Gal 5,6-ban a szeretet által munkálkodó hitről beszél, azaz nincs ellentét a két levél között. (*A megigazulás pontos pillanatát meg hagyjuk Istenre.*) Nekünk maradjon meg a zsoltáros hite: **"Magasztallak, Uram, a népek közt, zsoltárt zengek rólad a nemzetek közt, mert szereteted az égig ér, hűséged a magas fellegekig"** (Zsolt 57,10). Ámen.

Április 10. 4Móz 20, Zsolt 58–59, Ézs 9, Jak 3

A mi elkeseredéseink – és Jézus békéje. -- Ugye milyen ismerős, amikor Kánaánt akarunk már ott is, ahol még nincs Kánaán? Mert ha az lett volna csak a baj, hogy nincs víz, és emiatt nem lehet vetni, az teljesen érthető. De hogy az volt a felsorolás közepe, hogy nincs füge, szőlő és gránátalma (4Móz 20,5), az mennyire hasonlít a korábbi 4Móz 11,5 póréhgyma, vöröshagyma és fokhagyma felsorolásra – csak hogy kissé igényesebben... **Nagyon elgondolkodtató Mózes vétke a sziklával.** A szikla (*másutt tsúr, itt: szela*) már a héberben Isten erősségét is jelenti, számunkra pedig 1Kor 10,4 alapján a "lelki kőszikla" maga Krisztus, aki népét kísérve 2Móz 17-ben is már adott vizet és itt újra teszi. Igenám: de 2Móz 17,6-ban Isten maga mondta, hogy Mózes üssön a sziklára (egyszer) és akkor lesz víz. Itt viszont azt mondja, hogy Mózes csak szóljon (8), és attól már lesz víz. De Mózes nem hogy egyszer, hanem kétszer is ráüt a sziklára, amely immár Isten jelképe is. Azaz Mózes 1. nem hisz Istennek; 2. nem azt teszi, amit Isten parancsolt; 3. elkeseredett és dühös Istenre és Isten népére, amelynek ő a vezetője. – **A nyelv bizony olyan, mint a hajó kicsike kormánylapátja: sorsokat irányít át...** (Jak 3,4) És bizony mennyire jó lenne, ha a szánk olyan lenne, mint a forrás: csak egyféle, édes, víz folyna belőle... (10) -- **Megdöbentően erősek az 58. zsoltár képei:** süket vipera, amelyik nem hallja a kígyóbüvölőt (5), az örvendező igazak lába a bűnösök vérében fürdik (11)... De jó lenne, ha "igaz"-ként sem tudnánk így örvendezni sose... Milyen szép ellentét: az ellenségek, mint a kutyák, vonyítanak, **de Dávid minden nap Isten hatalmáról énekel** (59,16-17), **aki az erős vár háromszor is.** -- De a béke győz: **egy gyermek születik nekünk**, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme! **Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége** (Ézs 9,5-6). Ámen.

Április 11. 4Móz 21, Zsolt 60–61, Ézs 10, Jak 4

Aki feltekint a megfeszített Jézusra, annak örök élete van. -- A "charam", az "Istennek áldozatként való teljes odaszentelés" (a 4Móz 21,2 "mindenestül kiirtom" héber megfelelője) az Ószövetségnek a mai lélekkel egyik legnehezebben elfogadható fogalma. A charam kiterjeszti az ószövetségi, istennek bemutatott áldozat fogalmát egy egész népre. Nem "túlzásba vitt vérbosszúból", vagy "elővigyázatosságból" irtja ki tehát a népet, hanem azért, hogy az Izráel Istenében nem hívő nép (*állataival, mindenével*) ne különülhessen el többet Istentől. **Ilyenkor gondolhatjuk át azt egy másik szemszögből, hogy mekkora hála élhet bennünk, hogy Urunk egyszer és mindenkorra saját magát áldozta fel bármely nép kiirtása helyett...** – Szinte válasz erre Jakab levele: "Kívántok valamit, és nem kapjátok meg, öltök és irigykedtek ... de nem kapjátok meg, mert nem kéritek" (Jak 4,2). Ki vagy te, hogy ítélsz a felebarátod felett? (12b). **Közeledjétek Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok** (8). -- Kár, hogy a 60. zsoltár gyönyörű és igaz felkiáltása "Isten segítségével hatalmas dolgokat viszünk véghez" szintén az ellenségek elpusztításával kötődik egybe... A 61. zsoltár 3b. versének "szó szerinti" fordítása: az én szívemet (lényegemet) az Istenhez/sziklához, amely

fenségesebb/magasabb mint én, vezesd el. Újra az 1Kor 10,4 szikla = Jézus párhuzam. -- A rézkígyót Jézus Nikodémushoz beszélve a keresztre feszített Krisztushoz hasonlítja, **ahogyan a rézkígyóra feltekintve életben maradtak, úgy aki a megfeszített Krisztusra feltekint** (hisz benne), **annak örök élete van** (Jn 3,14-15). Ámen.

Április 12. 4Móz 22, Zsolt 62–63, Ézs 11–12, Jak 5

Szenved-e valaki közöttetek? Imádkozzék! Öröme van-e valakinek? Énekeljen dicséretet! (Jak 5,13) A tömegtől is lehet szenvedni... **"Ez a tömeg úgy leleget körülöttünk mindent, ahogyan a marha leleget a zöld mezőt."** (4Móz 22,4b). Tegyük a szívünkre a kezünket: nem hangzott el bennünk is Móáb királyának Izráel népéről mondott mondata akkor, amikor éppen letapostak bennünket egy Black Friday vagy karácsonyi tülekedésben... Móáb és Midján vénéjei tehát viszik a "stólapénzt" (*a varázslás díját, 7b*) Bálámhoz, a prófétához. **Hányszor nem látjuk meg mi sem az Urat... Még egy szamar is képes rá, de mi nem...** (22-34). – A békesség viszont mekkora öröm. **Gyönyörű Ézsaiás látomása arról, hogyan ad a békesség fejedelme békességet** (Ézs 11) "Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről, hajtás sarjad gyökereiről. Az Úr lelke nyugszik rajta, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erő lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke" (1-2). **Adjunk mi is hálát az Úrnak** (Ézs 12): "Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok reménységet." (Zsolt 62,6) "Szólt egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értettem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram, a szeretet" (12-13a). **"Íme, a bíró az ajtó előtt áll."** (Jak 5,9b). **De a bíró, a mi Urunk maga az irgalom és a szeretet:** "szereteted az életnél is jobb" (Zsolt 63,4). Ámen.

Április 13. 4Móz 23, Zsolt 64–65, Ézs 13, 1Pt 1

A kereszten győz Krisztus a halál felett. -- Hiába volt Móáb királyának háromszor hét áldozata: Bálák próféta, akit Izráel megátkozására hívtak, háromszor is megáldja Isten népet (4Móz 23-24). **Hiába a kereszt látszólagos "kudarca", mert éppen ott győz végérvényesen Krisztus az ördög és a halál felett** (1Pt 1,11b). Elpusztul a világ gonoszsága és gőgje (Ézs 13,11), elpusztul az ősbűn óta bennünk élő óember, "Babilon" (Ézs 13). De hiába a gonoszság (Zsolt 64), mert Isten megbocsátja a bűnöket (Zsolt 65,4), és hálát ad neki a világ (Zsolt 65). Kegyelem és békesség adatik nekünk a Krisztus vérével való meghintés által (1Pt 1,2). "Ezért tehát ... "teljes bizonyossággal reménykedjetez abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok" (13). **"Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre"** (3). Ámen.

Április 14. 4Móz 24, Zsolt 66–67, Ézs 14, 1Pt 2

Isten csodálatos útjai -- Isten csodálatos nagyheti útján haladt a mi Urunk a Golgota ÉS a feltámadás felé. -- Isten csodálatos útján Bálám követi Isten szavát, és átok helyett: megáldja Isten népet (4Móz 24). -- **Isten az Ő csodálatos útján minden elpártolásunk ellenére megkönyörül rajtunk**, és továbbra is minket választ magának (Ézs 14,1). -- **Isten az Ő csodálatos útján nem engedi, hogy a lábunk inogjon** (Zsolt 66,9), megáld (67,8) és ránk ragyogtatja az Ő arcát (2b). -- Leheünk Urunk a te csodálatos utadon újszülött csecsemők, akik úgy kíváncsozunk a Te igéd után, mint ők a hamisítatlan tej után (1Pt 2,2). E hasonlat eredeti értelme szerint élhessük át Urunk a Te Országodat a számunkra megnyitó keresztségünk erejét újra és újra! Mert számunkra nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtunk (10b) Mert olyanok voltunk, mint a tévelygő juhok, de most megtértünk lelkünk pásztorához és gondviselőjéhez (25). **Leheünk Urunk mi élő kövek, választott nemzet, királyi papság, a Te tulajdonba vett néped, akik igéd erejével, egymás szeretetével és lelki áldozatokkal építik a Te Országodat már itt, e földön is** (5.9). Ámen.

Április 15. 4Móz 25, Zsolt 68, Ézs 15, 1Pt 3

Legyünk készen mindenkor számot adni a bennünk élő reménységről (1Pt 3,15b) -- Mennyi minden pusztítja a mi reménységünket! **Milyen reményt pusztító az aszály a kősvatag Izráelben!** De Isten irgalma végtelen: "csepegett az ég is Isten színe előtt" (Zsolt 68,9b). Bőven adtál esőt örökségedre, Ó Isten (10a). – **Milyen reményt pusztító az állandó elpártolásunk Istentől!** Izráel történetében folyton-folyvást ismétlődik a "más népből származó feleség hozza magával a más nép isteneit" helyzete (4Móz 25). Híres esete Aháb izráeli király felesége, a Baál- és Asera-imádó Jezabel, aki Illés prófétát akarja majd megöletni (1Kir 16-19). De mi sem vagyunk mentve a kétség és az Istennel való "harc" vissza-visszatérő mélypontjaitól... Mégis: Fíneás elfordítja Isten haragját Izráeltől (4Móz 25,11), ahogyan a mi Urunk Jézus tette egyszer és mindenkorra a kereszten. -- **A reménység nem hivalkodó, hanem csendes.** Péter apostol figyelmeztet mindannyiunkat: "a szív elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes Isten előtt" (1Pt 3,4). Ha gonoszul cselekszik valaki velünk: mondjunk rá átok helyett áldást (9). **A jó ereje az igazi erő, mert az Isten és az értünk meghalt Úr ereje.** -- **A reménység örök.** A 19. versben találhatjuk az "alászállt a poklokra" hitvallási rész forrását és magyarázatát: Jézus a halála után lement az alvilág börtöneiben sínylődő lelkeknek és hirdette nekik a megváltás evangéliumát. Ez egy gyönyörű kép. Bizony **"Isten a mi szabadító Istenünk, az Úr, a mi Urunk kihoz a halálból is"** (Zsolt 68,21)" Legyen a reménységünk örök! Legyen áldott az Isten! (Zsolt 68,36b) Ámen.

Április 16. 4Móz 26, Zsolt 69, Ézs 16, 1Pt 4

Jézus engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. -- Mennyire szép példája az engedelmességnek az Úr által elrendelt népszámlálás (4Móz 26), amely hasonló a 4Móz 1-hez, és éles ellentétben áll a Dávid által kezdeményezett, engedetlen népszámlálással (2Sám 24). A két mózesi népszámlálás között a nép (*az engedetlenség miatt*) 1770 fővel csökkent, és csak hárman maradtak a már indulásnál is több mint húsz évesek közül: Mózes, Káléb és Józsué (65). **Urunk adja meg nekünk, hogy engedelmesek lehessünk mindhalálig, és megmaradhassunk azok között, akik megláthatják az ígéret földjét.** -- A zsoltár Jézus szenvedéseit jövendöli az ecet itatásával (Zsolt 69,22b; Mt 27,34). Kialtsunk mi is a zsoltárossal Urunkhoz: **Jöjj hozzám, és válts meg engem!** (Zsolt 69,19a). – Jövendöl Ézsaiás is: "Kegyelem által készül egy trón. Meginvithatatlanul ül azon Dávid sátrában a bíró, aki törődik a joggal, és szorgalmazza az igazságot" (Ézs 16,5). **A trón: a kereszt. Az irgalmas bíró: Krisztus.** – Nagypéntek után mindig van húsvét. **A szenvedések után "a dicsőség Lelke, Isten Lelke megnyugszik rajtatok"** (2Pt 14b). Lehessen így velünk is. Ámen.

Április 17. 4Móz 27, Zsolt 70–71, Ézs 17–18, 1Pt 5

Birtokot ad nekünk Urunk a Mennyek Országában. -- "Miért tűnjék el apánk neve a nemzetségéből?" -- kérdezik Mózeset Celofád leányai (4Móz 27,4). **Miért tűnjék el a mi nevünk az igazak könyvéből?** -- kérdezi Jézus, és az Utolsó Vacsora után elindul a Golgota felé... **És birtokot ad nekünk Urunk a Mennyek Országában, ahol helyet készít nekünk** (Jn 14,3). "Azon a napon Alkotójára tekint majd az ember, és meglátja szemével Izráel Szentjét" (Ézs 17,7) -- Mózes azt kéri Istentől, hogy "az Úr, a minden embernek lelket adó Isten rendeljen egy férfit a közösség élére. Az legyen előttük jártukban-keltükben, vezesse harcba és vezesse haza őket, hogy ne legyen az Úr közössége olyan, mint a juhok, melyeknek nincsen pásztora" (4Móz 16-17). **Az Úr (Jézus Krisztus) az én pásztorom, nem szűkölködöm...** -- "Mert te vagy, Uram, reménységem, te vagy, Uram, bizodalمام ifjúkorom óta. Te voltál támaszom születésem óta, te hoztál ki anyám méhéből, téged dicsérlek szüntelen" "Öregkoromban se vess el engem, ha elfogy az erőm, ne hagyj el!" (Zsolt 71,5-6.9). **"A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök**

dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, **maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni.** Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen." (1Pt 5,10-11).

Április 18. 4Móz 28, Zsolt 72, Ézs 19–20, 2Pt 1

Térdeljünk mi is a kereszt alá. Jézus Nagypénteken ajándékozott meg minket mindazzal, ami az örök élet (2Pt 1,3a). **Számunkra minden áldozat (4Móz 28) Urunk keresztáldozata.** Jézus életáldozata azonban nem jelenti (és nem jelentheti) azt, hogy "nekünk már nincs dolgunk..." Jézus nem kevesebbet, hanem többet kér tőlünk mint égőáldozatokat és ételáldozatokat. **Nekünk saját magunkat kell odaszánnunk "élő, szent, Istennek tetsző áldozatul"** (Róm 12,1). Mi is olyan hiteles tanúi lehetünk Urunknak, mint Péter második levelének szerzője (2Pt 1,16-18), aki szinte bizonyosan nem volt már kortársa Jézusnak, hiszen a II. század elején élt. Ahogyan a zsoltáros (Zsolt 72) **a kereszt alá térdelve mondjuk el imádságunkat a királyért** (Zsolt 72; Ézs 19,4b), **Jézus Krisztusért.** "Áldott legyen dicső neve örökre, töltsé be dicsősége az egész földet! Ámen. Ámen" (Zsolt 72,19).

Április 19. 4Móz 29, Zsolt 73, Ézs 21, 2Pt 2

Jó csendben várni az Úr szabadítására (JSir 3,26) Az ünnepi áldozat (4Móz 29) Urunk, aki Nagyszombaton a sírjában fekszik. Nézzük meg alaposan Hans Holbein festményét (https://en.wikipedia.org/wiki/The_Body_of_the_Dead_Christ_in_the_Tomb). Figyeljük meg, hogy Jézus kezének a középső ujjá már mekkora erővel mutat a feltámadásra. Imádkozzuk együtt a zsoltárossal: **"szívemnek kősziklája és örökségem te maradsz, Istenem, örökké"** (Zsolt 73,26). Ámen.

Április 20. 4Móz 30, Zsolt 74, Ézs 22, 2Pt 3

Isten **"nem azt akarja, hogy némelyek elvessenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen"** -- "Isten a királyom kezdettől fogva, aki szabadító tetteket vitt véghez a földön" (Zsolt 74,12). -- **A Templom ugyan (többször is) elpusztult** (Zsolt 74). **DE: a feltámadt Krisztus új Templomot adott – saját magában** (Jn 2,19). Kereszthalálával és feltámadásával Jézus **minket is templommá emel** (1Pt 2,5). – Jeruzsálem is megaláztatik (Ézs 22). DE: a mennyei Jeruzsálemben a feltámadt Úr, a Bárány trónjából az élet vize fakad, amely az élet fáját öntözi (Jel 22,1-4). -- Egy fogadalom (4Móz 30) is *lehet* feltámadás egy új, Jézusban élt életre. Lutherrel mélységesen egyetértve hadd hangsúlyozzam azonban azt, hogy az elhamarkodott, elkapkodott fogadalmak (a fogadkozások...) nem ilyenek. – Mert Isten **"nem azt akarja, hogy némelyek elvessenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen"** (2Pt 3,9b). Ezért tehát **"növekedjete a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Övé a dicsőség most és az örökkévalóságban!"** (18). Ámen.

Április 21. 4Móz 31, Zsolt 75–76, Ézs 23, 1Jn 1

Mert megjelent az élet, mi pedig láttuk, és bizonyoságot teszünk róla, és hirdetjük nektek **is az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk** (1Jn 1,2). Olvassuk el egyben János apostol első levelét. Ez a levél a Biblia egyik koronaékszere. A mondatai együtt válnak teljessé. **Váljunk mi is hirdetőjévé a mi Urunk feltámadásának,** mint az emmausi tanítványok a kenyér megtörése és a feltámadt Jézus felismerése után (Lk 24,31-34). Ott van Urunk állandóan velünk is, mint a képen két tanítvány mellett. -- "Nem keletről, nem nyugatról, nem is a pusztá felől jön a fölmagasztalás, hanem Isten fog ítélni" (Zsolt 75, 7-8). "Ha mégis dicsekszel: **nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged**" (Róm 11,18) **A gyökér (azaz a szőlőtő) pedig nem más, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus** (Jn 15,5). "Mert pohár van az Úr kezében, tele habzó, fűszeres borral. Ha tölt belőle, meg kell inni, még a seprőjét is le kell nyelni minden bűnösnek a földön" (Zsolt 75,9). Mekkora példát mutatott

ebben is nekünk Jézus: a "bor seprője" a keserű pohár (Mt 26,38), a kereszthalál volt. A habzó, fűszeres bor pedig a kánai menyegző bora (Jn 2,9-10), a feltámadás, a teljesség öröme. **Éljük meg a feltámadás örömét mi magunk is!** Ámen.

Április 22. 4Móz 32, Zsolt 77, Ézs 24, 1Jn 2

Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság -- Milyen szép, hogy amit Mózes 4. könyvében is olvashatunk (*pl. csak akkor választhatsz földet magadnak útközben, ha végig utána mindenki előtt vonulsz hadba; 32*) az a zsoltáros visszaemlékező szavaiban már a csüggedést felváltó reménység lesz: "Mint nyájat, úgy vezetted népedet Mózes és Áron által" (Zsolt 77,21). – Gyönyörű képei vannak Ézsaiásnak az ítélet idejére: "Gyászol a must, búsul a szőlő" (24,7) (az eredeti héberben: **a kimerülésig gyászol a must, nyöszörög a szőlő**) **aki a veremből kimászik, kelepcébe jut** (18b) Tántorog a föld, mint a részeg, düledezik, akár egy kunyhó (20a) **Micsoda evangélium mindezek után János első levele!** Gyermekeim, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus (2,1). **"A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké"** (17). Maradjunk meg Krisztusban! Ámen.

Április 23. 4Móz 33, Zsolt 78,1–39, Ézs 25, 1Jn 3

Isten gyermekei vagyunk. -- **Mennyire fontos a múlt emlékezete** (4Móz 33, Zsolt 78) ahhoz, hogy ébren tartsa a jelen lelkiismeretét. **Milyen áldás a számunkra az, hogy Urunk maga és a Szentlélek velünk van minden nap a világ végezetéig,** és így nemcsak családjunk, vagy népünk múltjára tudunk támaszkodni. **És még így is milyen útja vesztett, kóborló birkák vagyunk...** Csak a szájunkkal hitegetjük Istent, csak a nyelvünkkel hazudozunk neki, szívünk azonban nem tartott ki mellette (Zsolt 78,36-37). Pedig: Istennek (a Krisztusban beteljesedett) ígérete az örök élet: **"Véget vet a halálnak örökre! Az én Uram, az Úr letörli a könnyet minden arcról"** (Ézs 25,8; 1Kor 15,55; Jel 7,17). Mert **"Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk"** (1Jn 3,1). Olvassuk el többször is János első levelének ezt a fejezetét. A sorai elkezdnek zengeni bennünk és összeállnak egy gyönyörű egésszé (*Hans Urs von Balthasar szerint János levele olyan mint egy gömb: akárhogyan megyünk benne, ugyanoda jutunk. A Krisztushoz – aki a szeretet. Örvendezzük ennek!*). Ámen.

Április 24. 4Móz 34, Zsolt 78,40–72, Ézs 26, 1Jn 4

Az Isten szeretet -- **Olvassuk el János első levele 4. fejezetét többször. A feltámadás öröme van benne.** -- Erős az a hit, amellyel Mózes (és Isten választott népe) készül a megígért földre. Fejezetről fejezetre Mózes "végrendeleteként" egy egyre részletesebb "forgatókönyv" bontakozik ki minden fontos részlettel (4Móz 34). De a nép hite ingatag... Hátborzongatóan szépek a zsoltáros képei Izráel büntetéséről: szüzeinek nem énekeltek nászdalet, papjai fegyver által estek el, özvegyei nem sírhattak (Zsolt 78,63-64). De jött Dávid, népének Istenhez hú pásztora a "szoptatós juhok mögül" (71a) és a borúra fény derült. A próféta szavaival: "Terhesek voltunk, vajúdtunk, de csak szelet szültünk" "De a te halottaid életre kelnek, föltámadnak a holttesteik!" (Ézs 26,18a.19). És **"aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent, mert Isten szeretet"** (1Jn 4,7.8b). "Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne" (16b). **"Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket"** (19). "Bízzatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi kösziklánk mindörökre!" (Ézs 26,4). Ámen.

Április 25. 4Móz 35, Zsolt 79, Ézs 27, 1Jn 5

Aki oltalmat vár Istentől, béküljön meg vele, béküljön meg vele! 4Móz 35,28 a főpap halálához köti a nem szándékosan gyilkoló visszatérésének a lehetőségét a saját földjére. Ez

összefügghetett az ókorban az új uralkodó (aki sok államalakulatban egyben a főpap volt) trónra lépésekor szokásos amnesztiával, de **mi Jézusra gondolunk, akinek, mint örök főpapnak a kereszthalála mentesített minket a bűneink alól.** Ugyanakkor a visszatérés általában hosszú ideje esélyt adott a megbékélésre Istennel és egymással is. A 79. zsoltár a babiloni fogság panaszát idézi. Ézsaiás 27 már a megbékélés képeit tárja elénk. **Izrael a termésével elárasztja a világot (6c), ami számunkra: a Krisztus.** "Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van." (1Jn 5,13) "Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és **az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk**" (4). Ámen.

Április 26. 4Móz 36, Zsolt 80, Ézs 28, 2Jn 1

Uram, Seregek Istene, újíts meg bennünket! -- Milyen tanulságos, hogy 4Móz 36-ban a honfoglalás előkészítésének a közvetlen előzményeiről olvashatunk (Jerikóval szemben). A rá következő 80. zsoltárban pedig arról, hogy Isten a választott nép engedetlensége miatt lerombolta népe szőlőjének (életének) kerítését (13; Ézs 28). Papok részegen tántorognak, minden asztalt beborít a hányás... (Ézs 28,7-8). Mennyire jézusi és páli nyelven szól Ézsaiás, amikor az elburjánzó szabályerdőt teszi szóvá! (10,13) **De Isten letesz egy szilárd, drága sarokkővet a Sionra, a Krisztust.** És a Krisztus (az igazság) bennünk marad, és velünk lesz örökre (2Jn 2-3). Nem lehet a Krisztuson "túllépni" (9), mert az Atyával együtt Ő az alfa és az ómega, a kezdet és a vég (Jel 22,13). **Elpártolásaink nekünk is vannak – minden nap. Könyörögjünk mi is naponkénti megújulásért.** Ámen.

Április 27. 5Móz 1, Zsolt 81–82, Ézs 29, 3Jn 1

"Úgy vitt téged az Úr, ahogyan a fiát viszi az ember" (5Móz 1,31). Milyen szép, ahogyan Mózes a Kánaán kapujában visszatekint az egész megtett útra. A zsoltáros szinte folytatja ugyanezt a történetet. "A búza legjavával etetném, kősziklából szedett mézzel tartanám jól." (Zsolt 81,17). A kősziklából szedett méz a mi Urunk vére is lehet, amely a kereszten megtisztított minket. Milyen tanulságos a 82. zsoltár is. Elsőként úgy hangzik, mintha Izraelnek még a több-istenhit korából származó zsoltára lenne, ahol JHWH nem az egyedüli isten, hanem a "főisten" volt. Aztán rádöbben az ember arra, hogy az "istenek gyűlése" akár a megigazult emberek gyűlése is lehet... **Vigyázzunk mi is: el ne veszítsük az istengyermekségünket!** Hit nélkül mennyire semmit sem ér a "betanult parancsolat" (Ézs 29,13). Szívleljük meg jól ezeket a sorokat egész életünkben: **"Egyenrangú talán az agyag a fazekassal? Mondhatja-e az alkotás alkotójának: Nem ő alkotott engem?!"** (16). "Jó csendben várni az Úr szabadítására" (JSir 3,26). Ámen.

Április 28. 5Móz 2, Zsolt 83–84, Ézs 30, Júd 1

"Bizony, jobb egy nap a te udvaraidban, mint máshol ezer" (11Móz 2). Fontos a babiloni fogság ideje alatt véglegesítődött logikája annak, hogy minden történés Isten akaratából következik. Ha nem foglalt el valamit, azért történt, mert Isten korábban másnak adta. Ha nem adta, akkor elfoglalta. Ez a logika hatja át a 83. zsoltárt és Ézs 30-at is. Szép, ahogyan Egyiptom a Fél Behemótja lesz (6). És milyen szép a "sózott abrak", mint a jólét jelképe (24). És milyen erő az, hogy Ézsaiás folyamatosan jövendőli Asszíría megveretését, amely majd a 37. fejezet végén következik be. A fogság idejét idézi a 84. zsoltár is: **"Sóvárog, sőt eleped a lelkem az Úr udvarai után. Testem és lelkem ujjongva kiált az élő Istenhez"** (3). **"Seregek Ura, boldog az az ember, aki benned bíz!"** (13). Ámen.

Április 29. 5Móz 3, Zsolt 85, Ézs 31, Jel 1

Én vagyok az Alfa és az Ómega. Mózes befejezi a nép vándorlásának addigi történetét (5Móz 3) és kéri Istent hadd mehessen be ő is az ígéret földjére, de Isten következetes, és nem engedi ezt meg neki. *(Talán azért is, hogy az "új kezdet tekintélye" már azon nyugodjon, aki majd letelepedve is vezeti népét: Józsuén.)* Olyan szép a jólét kifejezése a 85. zsoltárban: **"Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást"** (11). Bizony nem a harci lóban *(érdemeinkben, múltunkban, pénzünkben, kapcsolatainkban, stb. stb.)* hanem **egyedül Istenben bízhatunk** (Ézs 31,1-3). "Boldog, aki felolvassa, és boldogok, akik hallgatják ezeket a prófétai igéket" írja János a Jelenések könyve elején (1,3a). Ez mindennapos Biblia olvasásunkra is igaz. **Olvassuk** (olvassuk fel) **így az Írást minden nap: áldással, áldottan.** Jézus (az Atyával együtt) az első az utolsó (8,17b). **Legyen Jézus a mi számunkra is első és utolsó, essünk mi is a lábához,** mint János (17a), **és éljük meg mi is a Jézushoz emeltetés örömét.** Ámen.

Április 30. 5Móz 4, Zsolt 86–87, Ézs 32, Jel 2

"Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját". Mózes a vándorlás után a Isten törvényadására és szövetségkötésére emlékezik vissza (5Móz 4). Előre látja népe elhajlását, elüldöztetését és nyomorúságát: "Ott aztán majd olyan isteneket kell tisztelnetek, amelyek emberi kéz alkotásai: fa és kő, amelyek nem látnak, nem hallanak, nem esznek és nem szagolnak. **De ha keresni fogod ott az Urat, a te Istenedet, megtalálod, ha teljes szívedből és teljes lelkedből kutatsz majd utána.**" (28-29). Erre a *(fogság korában véglegesített szövegű)* jövendölésre válaszol a 86. zsoltár: immár tapasztalatról beszélve "A nyomorúság idején hozzád kiáltok, mert te meghallgatsz engem" (7). Ézsaiás pedig már Krisztusról és Isten Országáról (32,1-5), valamint a Szentlélek kiadásáról (15) beszél. A Jelenések könyve pedig mindezt hét gyülekezethez írott levéllel konkretizálja, amelyből ma (Jel 2) az első négyet olvashatjuk. **Ne hagyjuk el mi sem az első szeretetünket!** (4) Ne féljünk mi sem a megpróbáltatásoktól (10). Érezzük meg Isten erejét, amely velünk van Jézusban és a Szentlélekben, és naponta megtérve adjunk hálát az Úrnak: **"Magasztallak, Uram, Istenem, teljes szívből, és tisztelem nevedet örökké"** (Zsolt 86,12). Ámen.

MÁJUS

Húsvét után hat héten át a feltámadás örömnepét üljük. Együtt ünnepelünk a természettel. Együtt éljük át a Mennybemenetel ünnepét, amelyben Urunk nem magunkra hagyott bennünket, hanem éppen ellenkezőleg: lehetővé tette, hogy minden nap mindegyikünkkel együtt lehessen. És együtt is van velünk. Ezért jöhetett és ezért jött is el a Szentlélek. Hogy Isten immár "belül" legyen. A szívünkben és a lelkünkben. A Tórárt lezáró gyönyörűséges mondatokkal, a zsoltárok imáival, Ézsaiás felemelő soraival, a Jelenések könyve minden emberi határon túlnyúló szimbólum-rendszerével és gyönyörűséges ígéreteivel az eljövendő, örök életről. És az evangéliumi leírások újraolvasásának az elkezdésével is. Legyen ez a mi májusi utunk is örömnep -- bármi is érjen minket a földi életünkben. Ámen.

Május 1. 5Móz 5, Zsolt 88, Ézs 33, Jel 3

Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be. A Tízparancsolat második kihirdetésekor Mózes ezt kéri a néptől: **"Tanuljátok meg, tartsátok meg és teljesítsétek azokat!"** (5Móz 5,1c). Minden oltár előtti igeolvasás után ezt mondjuk: Boldogok akik hallgatják és megtartják Isten igéjét. Tartsuk meg a megtestesült ígét, a mi Urunkat! És akkor az előttünk lévő nyitott ajtót *senki* nem zárhatja be. Még akkor sem, ha elkeseredünk, mint a zsoltáros, aki elkeseredésében is Istentől kérdezi: **"Fölkelnek-e az árnyak, hogy magasztaljanak téged?"** (Zsolt 88,11b). Ézsaiás így válaszol neki megjósolva a mennyei Jeruzsálemet és az örök élet örömét: **"Saját szemeddel nézheted a király szépségét. ... Szemeid meglátják Jeruzsálemet, a nyugalom hajlékát: a sátrat, amelyet nem bontanak le ...**

mert dicsőséges lesz ott az Úr! Folyók lesznek azon a helyen, amelyeken nem járnak gályák.... Nem mondja többé Sion lakója, hogy beteg, az ott lakó nép bűnei bocsánatot nyernek" (Ézs 33,17.20.21.24) Ha megmaradunk ingadozásainkban, a laodiceaiak sorsa lesz a miénk is: "mivel langyos vagy ... kiköplek a számból" (Jel 3, 16). De ha meghalljuk Urunk hangját, kinyitjuk az ajtót, akkor: **"Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem"** (20). Így legyen! Ámen.

Május 2. 5Móz 6, Zsolt 89, Ézs 34, Jel 4

Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! – Ez Izráel legnagyobb imája, a "sömá" (5Móz 6,4-5), és Jézus Urunk szerint is minden parancsolatok elsődleges összefoglalása, a Nagy Parancsolat (Mt 22,38). Gyönyörűsége az, ahogyan belegondolunk, hogy **Isten szeretetének befogadása és visszatükrözése minden más parancsolatot "nyilvánvalóvá tesz" a mi számunkra.** Természetes dolog a többi embert szeretni, ha az ember "túl van töltve" Isten szeretetével. A Tízparancsolat betartása is "könnyű" lesz (*ahogyan Jézus igája az; Mt 11,30*). -- Milyen szép a 89. zsoltár felkiáltása Istenről: "Hűséged körülvesz téged!" (9a). **Isten hűsége Isten nevének része** (2Móz 34,6), és **ő magát (Jézussal együtt) meg nem tagadhatja** (2Tim 2,13). A 30. és 37. versek Jézusról szólnak, hiszen **Dávid trónja Jézusban örökött meg örökké.** Mennyire megható, hogy **az Istenhez intézett méltatlankodás és panasz (39-52) után a zsoldáros Isten magasztalásával zárja a zsoldárt** (53). Ez olyan mint amikor egy koncentrációs táborban tárgyalást rendeztek Isten ellen, hogy miért tűri ezt, teljes felháborodással elítélték, majd a rabbi így szólt: "Most pedig kezdjük meg imánkat a mi Urunkhoz!" -- Edóm pusztulása elképesztően erős képekkel van leírva Ézs 34-ben. A vértől tocsogó hegyekhez (az eredeti héberben: a **vérben feloldódó hegyekhez...**) képest Mel Gibson pólyás gyermek volt... – Méltó befejezése a mai igének a mennyei istentisztelet leírása (Jel 4): **"Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, és aki van, és aki eljövendő!"** Ámen.

Május 3. 5Móz 7, Zsolt 90, Ézs 35, Jel 5

Méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség, az áldás és a hatalom örökkön örökké! Milyen fontos figyelmeztetni a "győzedelmes népet", hogy ne bízsa el magát: **"Nem azért ... választott ki benneteket az Úr, mintha valamennyi népnél nagyobbak volnátok – hiszen a legkisebbek vagytok valamennyi nép között –, hanem azért, mert szeret benneteket"** (5Móz 7,7-8). **Minden "eredményünk" és "kiválóságunk" ajándék.** És a népirtás eddigi és ezutáni tobzódásában és rettenetében milyen fontos az, amikor arra figyelmezteti népét az Úr, hogy Kánaánt csak apránként adja a kezébe (a valóságban: sok száz év alatt), "nehogy elszaporodjon a mezei vad a nép kárára" (22). -- **Ezer év az örökkévaló Istennek annyi, mint egy nap** (Zsolt 90,4; 2Pt 3,8). -- Ézsaiás Isten népének visszatéréséről zeng dalt: "Erősítsétek a lankadt kezeket, tegyétek erőssé a megroskadt térdeket!" (35,3) -- Krisztus, a Bárány (aki az eredeti görögben mindig Bárányka) az egyedül méltó arra, hogy átvegye az Atya kezéből a könyvet, amelyben minden meg van írva (Jel 5). **Urunk, Isten Báránya "taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk,"** (Zsolt 90,12) a Te ismeretedre. Ámen.

Május 4. 5Móz 8, Zsolt 91, Ézs 36, Jel 6

"Föl ne fuvalkodjék a szíved" -- kéri Mózes a népét előre látva, hogy **a jólét bizony sokszor elkényelmesít és önelégültté tesz** (5Móz 8,14). Ne gondoljuk, hogy ezt "mi szereztük" (17), hanem tekintsük kegyelemként (18). **Isten gondviselő kegyelme** ("megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon"; Zsolt 91,11)

pontosan így válhat elbizakodottsággá a kezünkben, ahogyan azt az ördög megpróbálta (*a Bibliát idézve!*) felhasználni Jézus ellen mondván, hogy vesse le magát a Templom párkányáról, mert az angyalok úgyis vigyáznak rá... De Jézus kidobta az ördögöt azzal, hogy "ne kísérsd a te Uradat, Istenedet" (Mt 4,6). **Húzódjunk oda Jézushoz, és akkor mi is megkapjuk az alázat kegyelmét.** -- Ézsaiás könyve 36. fejezetében Szanhérib asszír uralkodó megkezdte Jeurzsálem ostromát. Isten irgalmának (és angyalainak) a gondviseléseként majd a holnapi, 37. fejezetben kísértetiesen megismétlődik Dávid és Góliát története (1Sám 17), ahol Góliát Izráel Istenét is gyalázza, de Isten a sokkal gyengébb, Dávid kezébe adja őt. -- A Jelenések könyvében elindul az utolsó idők első hét csapása, a hét feltört pecsét (*őket követi majd a harag hét pohara*). Hihetetlen képgazdag a pusztulás leírása (az ég is eltűnt, mint egy felgöngyölődő papírtekercs; 6,14), de milyen szép, hogy az ötödik pecsét fehér ruhát ad a mártíroknak (11). Csak ezt mondhatjuk minden időkben: **"Oltalmam és váram, Istenem, akiben bízom!"** (Zsolt 91,2b). Ámen.

Május 5. 5Móz 9, Zsolt 92–93, Ézs 37, Jel 7

Nem a magad igazságáért, vagy szíved tisztaságáért kapsz bármit Istentől (5Móz 9,5) – hanem kegyelemből. Milyen szép, hogy Mózes negyven nap és negyven éjjel az Úr előtt leborulva bűjtölt a nép bűnéért és Áronért (18,20). -- Mit szoktak tenni a vezetők, ha fenyegetés éri a városukat? Megszervezik a védelmet, fegyvereket gyártatnak, megerősítik a falakat, élelmet és vizet gyűjtenek, stb. stb. **Ezékiás király a megadást követelő asszír levelet kiterítette az Úr előtt, és imába kezdett (Ézs 37,14-15). És Jeruzsálem megmenekült (36-37).** -- A Jelenések könyvében a végidők haragja egy pillanatra felfüggesztődik. Látjuk azokat, akik **fehér ruhájúakká (bűnmentessé, megigazultakká, üdvözültekké) lettek a Báránynak (Jézusnak) a kereszten kiontott vére miatt (7,14). A Bárány (aki a Jó Pásztor) legelteti őket, elvezeti az élet vizének a forrásához, és letöröl szemükről minden könnyet (17).** Így legyen! -- "Igaz az Úr, kösziklám ő, akiben nincs álnokság!" (Zsolt 92,16). Ámen.

Május 6. 5Móz 10, Zsolt 94, Ézs 38, Jel 8

"Metéljétek azért körül a szíveteket" -- kéri Mózes a népét a búcsúbeszédében (5Móz 10,16a). Jeremiás (9,25) és István vértanú (ApCsel 7,51) is pontosan így feddi a népet. Milyen szép, hogy mind Mózes (18), mind pedig a zoltáros (94,6) az árvát, özvegyet és a jövevényt védi. **Isten nem személyválogató, (17) de a kiszolgáltatottakra különös gondja van.** Aki a fület alkotta, az ne látna? Aki a szemet formálta az ne hallana? (94,9) Hát, bizony... -- Ezékiás király, amikor megtudja halálos betegsége hírét, könnyek között imádkozik az Úrhoz. És az Úr meghallgatja: mert sírt. Még az időt is visszafordítja (Ézs 38,8), ahogyan Józsuének és népének megállította a napot (Józs 10,12-13). **Az egzisztenciális ima (azaz: az az ima, amelyre az egész életedet ráteszed) meghallgatást nyer.** -- A végidőkben a hét pecsét és a harag hét pohara között hét harsonaszó hallatszik (8). Csak akik ismerték Jézust ideát, azoknak a "homlokán lesz pecsét" és menekülnek meg a megpróbáltatásokban. -- **"Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted, Uram, támogatott engem. ... Nekem az Úr a váram, Istenem az oltalmam és kösziklám."** (Zsolt 94,18.22) Ámen.

Május 7. 5Móz 11, Zsolt 95–96, Ézs 39, Jel 9

Ne aggodalmaskodjatok... Mózes áttér a múlt felidezéséről a népe előtt álló jövő leírására (5Móz 11). Áldást és átkot ad a nép elé. **A nép választhat: hova áll. Isten mellé, az áldáshoz, vagy a saját feje után megy az átokba.** -- A 95.-96. zoltár szinte folytatja ezt a sort, és megmutatja az engedetlenség és az áldás nagy erejét és örömét. **"Énekeljétek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld!"** (96,1). -- Ezékiás király, mintha nem tanult volna semmit a birodalmak logikájából az Isten csodája miatt éppen elvonult asszír

sereg láttán, megmutat mindent a babiloni követeknek, ami csak van a palotájában (Ézs 39). Ézsaiás figyelmezteti arra, hogy az egész nép babiloni fogságba megy majd. Ezékiás válasza megdöbbenő: Dejó! Akkor az én időmben béke lesz (8). A hosszú távon gondolkodó államférfi ékes példája... (*Persze eszünkbe juthatnak Urunk sorai is a Hegyi Beszédből: "ne aggodalmaskodjatok..." Mt 6,31*) -- A Jelenések könyvében az ötödik és hatodik harsona (trombita) szót olvasva (9; emberevő sáskák; tűzzel, füsttel és kénnel embert ölő lovak és angyalok...) érdemes sokszor elmondanunk magunknak a jézusi szavakat: "Ne aggodalmaskodjatok..." **Aki ismeri Jézust ideát, ott lesz vele odaát is.** Ámen.

Május 8. 5Móz 12, Zsolt 97–98, Ézs 40, Jel 10

Akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnya kelnek mint a sasok. 5Móz 12-ben válik világossá az, hogy Isten sátrát a letelepedés után nem lehet ide-oda hurcolászni többet, azaz "Templom" csak egy helyen van. Mindezzel egy bonyolult processzus indul el, hiszen évente háromszor fel kell vándorolni (*majd*) Jeruzsálembe és vissza, ami a kor viszonyai között egy hosszú és fáradságos út – egész kaland. Igaz: Jeruzsálem a közös ünnepek helye lesz. (*Viszont ember legyen a talpán, aki az évi három óriási hús-zabáló "Las Vegast" az istentisztelettől precízen meg tudja különböztetni...*) -- Az Ézsaiást követő ismeretlen próféta, "deutero-Ézsaiás" a kezdő írásában (Ézs 40) megjövendöli a babiloni fogságból való hazatérés örömét, és az Úr dicsőségének a megjelenését. -- "Tapsoljanak a folyók, a hegyek mind ujjongjanak az Úr előtt" (Zsolt 98,8-9a). "Fényözön árad az igazra, és öröm a tiszta szívűekre" (97,11). -- "Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el" (Ézs 40,30-31). Ámen.

Május 9. 5Móz 13–14, Zsolt 99–101, Ézs 41, Jel 11

Jézus a tökéletes út, amely az Atyához vezet. Tanulságos a tized felhasználása. A tized kétharmada a rendszeres jeruzsálemi zarándokút élelmiszerköltése. Csak a tized harmada a papságé (5Móz 14,24-29). -- **Jön már a szabadító Napkeletről -- mondja Ézsaiás (41).** **Velünk van a húsvét hajnalán feltámadt szabadító: Jézus -- mondjuk mi.** -- A Jelenések könyve (11,1-14) szinte "megduplázza" a feltámadt Úr jelenlétét a két megölt, el nem temetett, de feltámadó és mennybe menő próféta által. A hetedik trombitászó (15-19) pedig már szinte előre vetíti a majdani üdvösséget, hiszen megjelent a mennyei templomban Isten szövetségének a ládája (amely Jósias király idejében még megvolt -- 2Kron 35,3 -- de 35 évvel később, a babiloni fogság előtt elrejtették és/vagy elveszett). -- Megrendítően szép a 101. zsoltár: "Ügyelni akarok a tökéletes útra. Mikor jössz hozzám [Uram]?" (2). **Azaz: a tökéletes út nem az én erőfeszítésem gyümölcse, hanem az Úr ajándéka. Jézus maga az Út (Jn 14,6). Ezért hívom Őt, hogy nyiljon meg előttem a tökéletesség útja, amely a mennyei Atyához vezet.** Ámen.

Május 10. 5Móz 15, Zsolt 102, Ézs 42, Jel 12

"Megparancsolom neked, hogy légy bőkezű az országodban lévő elesett és szegény testvéreidhez!" (5Móz 15,11b). Mert az Úr "a megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő méceszt nem oltja ki" (Ézs 42,3) Mennyire szép bizalom lenne Isten gondviselésében, ha mai világunk is minden hetedik év végén elengedné az adósságokat (5Móz 15,1). Mennyire jó lenne kevesebb csödbement ember (és sokkal kisebb különbség a vagyoni helyzetekben). Hát... GDP növekedés az nem biztos, hogy lenne... Földmelegedés se... (*Azt csak remélni tudjuk, hogy az ott maradni akaró rabszolgák ajtófélfához szegezett füléből – 17a – ki is húzták az árt, és nem csak beledöfték... :)*) -- Mennyire szépen rímel a nincstelen ember imádsága (102. zsoltár) éppen az adósság és rabszolga elengedésre. Mert **Isten "törődik a gyámoltalanok imádságával"** (18). A természet változik, de **Isten**

ugyanaz marad, éveinek soha nincs vége (28). -- És Isten Fia mentes marad a büntől (Jel 12,5b), az ördögöt pedig végleg legyőzi a menny és a Bárány vére (7-11). Dicsérje az Urat az újjáteremtett nép (Zsolt 102,19b). Amen.

Május 11. 5Móz 16, Zsolt 103, Ézs 43, Jel 13

"Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!" (Ézs 43,1b) -- **Ne legyél személyválogató** (5Móz 16,19b) – parancsolja az az **Isten** a bíraskodásra, aki **maga sem személyválogató** (5Móz 10,17; Lk 20,21; ApCsel 10,34; Róm 2,11), "**megbocsátja minden bűnödöt**" és "**megváltja életedet a sírtól**" (Zsolt 103,3-4). "Megújul ifjúságod, mint a sasé." (5b) A 103. zsoltárban újra halljuk Isten nevét: "**Irgalmas és kegyelmes az Úr, türelme hosszú, szeretete nagy**" (8; 2Móz 34,6). "**Amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt**" (11). -- Sok találgatás övezte azt, hogy mi lehet a Jelenések könyve tízszarvú és hétfejű tengeri vadállata, illetve kétszarvú földi vadállata (13). Pedig érdemes magunkba nézni, és megtalálhatjuk mindkettőt... Mégis: **Isten "amilyen messze van napkelet napnyugattól, olyan messzire veti el vétkeinket"** (Zsolt 103,12) -- "**Áldjad, lelkem, az Urat!**" (22b). Amen.

Május 12. 5Móz 17, Zsolt 104, Ézs 44, Jel 14

Ezt mondja az Úr: "Én vagyok az első és az utolsó, rajtam kívül nincs isten". Halállal kellett büntetni azt, aki átadta Izráel bírójának bármely ügyét, de (*önteltségből és elbizakodottságból*) nem tartotta be a bíró ítéletét (5Móz 17,12). Mózes 5. könyvének szövegét a babiloni fogság alatt véglegesítették. Így nem csoda, hogy a könyv már szabályokat fogalmaz meg a királyokról, sőt a bölcs Salamon tengeryi aranyáról (1Kir 10,14) és ezer feleségéről (1Kir 11,3) is előre jelzi hogy az fogja okozni Izráel kettészakadását (5Móz 17,14-17). -- "**Ezt mondja az Úr, Izráel királya és megváltója, a Seregek Ura: Én vagyok az első és az utolsó, rajtam kívül nincs isten**" (Ézs 44,6) – az egyértelmű egyistenhit (*ahol JHWH már nem "csak" főisten, hanem az egyetlen Isten*) szintén a babiloni fogság alatt (*deutero-Ézsaiás korában, ahol már a szabadító, Círus is megjelenik a szövegben; 28*) alakult ki véglegesen. A többi isten egy fatuskó, amit csak a bolondok imádnak (19). -- A Jelenések könyve borzalmi lépten-nyomon meg vannak szakítva újabb és újabb figyelmeztetéssel az abban a korban élők számára, hogy *térjenek meg* (14,6-13). **Vajon mi észrevesszük-e a saját figyelmeztetéseinket?** -- "**Éneklek az Úrnak, amíg élek, zsolnárt zengek Istenemnek, amíg csak leszek**" (Zsolt 104,33). Így legyen! Amen.

Május 13. 5Móz 18, Zsolt 105, Ézs 45, Jel 15

Jézus valóban az a próféta, akinek el kellett jönnie a világba (Jn 6,14b) Izráel papjainak szokásos ételei a húsleves, a pörkölt, a marhapofa és a pacal voltak :) (*volt már akkor is papi habzsi-dőzsi az éhező nép közepén... 5Móz 18,3b*). "**Prófétát támaszt majd testvéreid közül Istened, az Úr: őreá hallgassatok!**" (15) Mózesnek erre a mondatára is igaz Pál fontos mondása Ábrahám utódjáról, aki által áldást nyer a föld minden népe: csak egyről beszél az Írás, aki a Krisztus (Gal 3,16). **A próféta nem más, mint Isten Fia, Jézus** (Jn 1,45; Jn 6,14; ApCsel 3,22), **akire Isten maga mondja Péternek, Jakabnak és Jánosnak a megdicsőülés hegyén, hogy "őt hallgassátok!"** (*Mózes és Illés helyett; Mk 9,7*). -- Olyan szép a 108. zsoltár: csak a jóra emlékezem. **Vegyük észre, és tartsuk meg mi is így a jót a mi saját életünkben!** -- Annyira szép az is, ahogyan Ézsaiás alázatra nevel minket: "**Mondhatja-e formálójának az agyag: Mit csinálsz? – és a készítmény ezt: Nem ügyes a kezed!?"** (45,9b) "**Megszégyenülve mennek hozzá mind, akik szembeszálltak vele**" (24b). -- De a győztesek (*az alázatosak, akik hallgattak a prófétára, Jézusra*) a Bárány (azaz Jézus) énekét éneklük (Jel 15,3a). "**Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten**" (3b) Amen.

Május 14. 5Móz 19, Zsolt 106, Ézs 46, Jel 16

A fehér és a fekete kő tanítása: Amikor jó dolgod van, gondoldj a rosszra, és amikor rossz, akkor a jóra. Mi lesz majd, ha valaki ártatlanul, véletlen balesetben egy másik ember halálát okozza? Szép az erről előre való gondoskodás és precizitás, ahogyan **egyenlő mértékben elérhető három menedékvárost** jelöltet ki Mózes a néppel (5Móz 19,3) majd még hármat, ha lesz rá mód (8-9; *ebből is látszik, hogy a honfoglalás évszázadok munkája volt*). -- Szép az is, ahogyan a "csupa jó" 105. zsoltárt követi a "csupa rossz" 106. zsoltár. Emlékeztet ez engem a fehér és fekete kő szokására. **Ha csupa jó dolgod van, vedd elő a fekete követ és gondoldj arra, amikor rosszabb volt. Ha csupa rossz dolgod van, vedd elő a fehéret és gondoldj arra, amikor jobb volt – és jobb lesz :)** . Még a fogságban tartók is válhatnak irgalmassá (106,46). -- De a bálványok nem változnak meg soha: mindig némák és tehetetlenek maradnak (Ézs 46). -- A Jelenések könyve ítéletének a vége felé (16) a harag hét pohara kiöntetik mindazokra, akiken "fenevad bélyege van", hiszen a "fenevadat" (*a bálványt, a bűnt, az ördögöt*) imádják és nem Istent. De a választottak a Jelenések könyvében is így énekelnek: "Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!" (Zsolt 106,1). Amen.

Május 15. 5Móz 20, Zsolt 107, Ézs 47, Jel 17

Aki bölcs, értse meg az Úr kegyelmes tetteit! Ha életed olyan fordulatot vesz, amitől mindenki félne, te ne tedd, mert az Úr veled van (5Móz 20,1). Ha életed nehéz időszakait éled át, kiált az Úrhoz nyomorúságodban és Ő megszabadít (Zsolt 107). Te is legyél olyan irgalmas, mint az Úr: Ha egy várost hosszabb időn át kellene ostromolnod, ne pusztítsd ki a fákat körülötte (5Móz 1,19). Ne legyél olyan, mint Babilon: kegyetlen, irgalmatlan, gögös, kevély és önelégült. Soha ne legyél Babilon, aki sérthetetlennek hiszi magát, és nagyobbak hiszi magát Istennél (Ézs 47). **Mert a Bárány legyőzi minden Babilon minden ármánykodását, mert Uraknak ura és királyoknak királya, és akik vele vannak, azok az elhívottak, a választottak és a hűségesek** (Jel 17,14). Amen.

Május 16. 5Móz 21, Zsolt 108–109, Ézs 48, Jel 18

Tanuljunk meg áldás mondani ellenségeinkre. Szép az engesztelés ismeretlen tettes által meggyilkoltakért szokása (5Móz 21). Ha szörnyűséggel szembesülünk, sokszor a legnagyobb bajunk az, hogy tehetetlennek érezzük magunkat. Pedig ez nem igaz. Ezért alakult ki a temetések méltó módja, és az elhunytért való ima is (*amelyből egy-kettő elmondását a "Nagy hitvallás az úrvacsoráról" című írásában Luther is támogatta*). Szép az is, hogy a foglyul ejtett nő egy hónapig sirathatja a családját, mielőtt "feleségnek kényszerítenék" (*amely persze a saját sorsát rendezni fogja, hiszen ha elküldik, akkor szabad lesz*). Nem lehet válogatni az elsőszülöttséget (*kivéve azt a néhány esetet, amikor ez Isten akarata, lásd Jákób esetét; 1Móz 27 vagy a Manassé/Efraim cserét; 1Móz 48*). Ijesztően brutális az engedetlen fiú büntetése... Bizony a gyermek "értéke" a sok-sok gyermek születésére berendezkedett, igen nagy gyermekhalandósággal bíró társadalomban igencsak más volt... -- Nem szívesen lenne az ember a 109. zsoltár rosszakarójának a bőrében... Az átokzsoltár átka és gyűlölete "Isten felé robban". És ott lesz jó helyen. Mert Isten maga a szeretet (1Jn 4,6) De milyen tanulságos a 17. vers: "Szerette az átkot: érje is utol! Nem telt kedve az áldásban: maradjon is távol tőle!" **Tanuljunk meg áldást mondani ellenségeinkre!** -- Gyönyörű Ézsaiásnál a creatio continua, a folyamatos teremtés leírása (Ézs 48,7) -- **Kérjük Urunkat, hogy teremtsen bennünk több szeretetet: "Kész a szívem arra, Istenem, hogy énekeljek és zengedezzek lelkesen!"** (Zsolt 108,1). Amen.

Május 17. 5Móz 22, Zsolt 110–111, Ézs 49, Jel 19

Tenyerembe véstelek be téged – mondja neked szabadító Urad. A mózesi előrelátás újabb gyöngyszemét találhatjuk meg a mai igében: ha házat építesz, építs korlátot a *(kevés eső miatt lapos)* tetőre, hogy ne essen le senki róla (5Móz 22,8). -- A 110. zsoltár 4. verse tartalmazza a Jézusról, mint a Lévi törzséhez *(a papi törzshöz)* semmilyen módon nem tartozó jeruzsálemi főpap, Melkisédek (1Móz 14,18-20) "törzsébe" tartozó főpapról szóló prófeciát, amelyet a Zsidókhoz írt levél 7. fejezete fejt ki bővebben. Jézus itt Isten balján van, amely nem mond ellent a Jézus ül Isten jobbán későbbi kifejezésnek, hiszen itt nem trónon ülésről, hanem harcról van szó, ahol a felállás éppen fordított. -- A 111. zsoltár tartalmazza a Példabeszédek könyve alap gondolatát: **"A bölcsesség kezdete az Úr félelme"** (10). -- Ézsaiás 49 könyvében találjuk az Úr Szolgájáról, azaz Jézusról szóló második prófeciát *(a 42, az 50. és az 52-53. könyvekben van a másik három)*. Isten ezt mondja Fiának: "A népek világosságává teszlek, hogy eljusson szabadításom a föld határáig" (6b). -- A Jelenések könyve 19. fejezetében a Bárány (azaz Jézus) mint a mindenség Ura, Pantokrator) jelenik meg. **"Ujjongjatok, egek, vigadozz, föld, ujjongásba törjete ki, hegyek! Mert megvigasztalja népét az Úr"** (Ézs 49,13-14a). Ámen.

Május 18. 5Móz 23, Zsolt 112–113, Ézs 50, Jel 20

Isten kiemeli a szemétből a szegényt. Milyen előrelátóak a táborozás intézkedései 5Móz 23-ban (10-15). *(A héber – és a magyar bibliafordítás... – nagyon szemérmes nyelv, így az "éjszakai eset" -- ami magömlés -- éjszakai kiüresedést, megtisztulást jelentő főnévi igenévként szerepel)*. Milyen szép előképe a 16. vers a Filemonhoz írt levélnek és benne Onézimosznak, a szökött rabszolgának a testvérként való visszafogadásáról. A 26. vers szerint a szombati kalásztépésben (Mt 12,1) a tépés nem volt büntetendő, csak a szombat... -- **"A bűnösök kívánsága a semmibe vész"** (Zsolt 112,10b). Milyen fontos lenne ezt saját imádságunkra is kérni néha... Ha nem olyant kértem Uram, amely akaratom szerint való, vesszen Uram a semmibe. -- Ézs 50,4-11 az Úr Szolgájának (Jézusnak) a harmadik leírását adja -- megjövendölve Urunk leköpiését Nagypénteken. -- A Jelenések könyve újabb agyonmagyarozott részéhez értünk Krisztus ezeréves földi uralmával (20,1-6). Ebben ne a mikor-t meg a hogyan-t találgassuk, hanem az örömet, hogy a Jézusban hívők mindig vele maradnak. Az ördög, a halál és a pokol pedig örökre megszűnik. Ehhez kapcsolódik Isten kérdése Ézs 50-ben: **"Olyan rövid már a kezem, hogy nem tud megváltani?"** (2c) A mi Urunk még a pokol mélyére is a bűnös után ember tud nyúlni (Jel 20,13b; 1Pt 3,19-20). -- **Isten "kiemeli a szemétből a szegényt"** (Zsolt 113,7b). Hányszor érezzük mi is magunkat szemétként *(vagyunktól függetlenül...)*. Urunk, kérünk emelj ki onnan bennünket! Ámen.

Május 19. 5Móz 24, Zsolt 114–115, Ézs 51, Jel 21

Kezem árnyékával takarlak be – mondja szabadító Urad. Változatlanul megható, ahogyan a "fontos" szabályokat (pl. mindenkinek csak a saját vétkéért kell meghalnia 5Móz 24,16) igencsak részletekbe menők kísérik, így pl. a kézimalom zálogba vételének a tilalma (6), vagy a mezőn feledett kéve (19). -- Isten hatalmának igen szép leírása ez: **"Mi lelt téged, tenger, hogy elfutottál, és téged, Jordán, hogy meghátráltál?** Hegyek, mit ugrándoztok, mint a kosok, és ti halmok, mint a bárányok? Reszkess, te, föld, az Úrtól, Jákób Istenétől, ⁸aki a sziklát bővizű tóvá változtatta, a kovakövet forrássá!" (Zsolt 114,5-7). -- **"az ég szétfoszlik, mint a füst, és a föld szétmállik, mint a ruha, lakói pedig úgy elhullnak, mint a legyek. De az én szabadításom örökre megmarad, és igazságom nem rendül meg"** (Ézs 51, 6). "Igéimet adom a szádba, és kezem árnyékával takarlak be, amikor újra kifeszítem az eget, és alapot vetek a földnek" (16). -- A Jelenések könyvében elérkeztünk a gyönyörűséges, záró tutti-hoz: **"maga Isten lesz velük, és letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak."** (Jel 21,3-4). "Megtörtént! Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég. Én

adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen. Aki győz, örökölni fogja mindezt, és Istene leszek annak, az pedig fiam lesz" (6-7). -- "Akik félték az Urat, az Úrban bízzatok! Segítségetek és pajzsotok ő" (Zsolt 115,11). Ámen.

Május 20. 5Móz 25, Zsolt 116, Ézs 52, Jel 22

Jöjj! Aki csak hallja, az is mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen! Mózes törvényei még a verekedés igen sajátos helyzeteire is kitérnek (5Móz 25,11-12). Az embernek néha már-már olyan gondolata támad, hogy mekkora tanácstalanság üthette fel a fejét, ha olyan helyzet állt elő, ami nem szerepelt szó szerint a törvényekben... -- Nagyon sok olyan zsolttárunk van (*így pl. a 116.*), amelynek a legfontosabb szava egy DE (*vagy egy mégis*). "Körülfontak a halál kötelei, a sírtól való rettegés fogott el engem, **nyomorúságban és bánatban van részem.**" DE az Úr nevét hívom segítségül..." (3-4). -- Ézsaiás leggyönyörűsegebb Isten Szolgája leírásához érkezünk el az 52. fejezet végén: "Íme, eredményes lesz a szolgám! Magasztos lesz és felséges, igen magasra emelkedik. Sokan csak iszonyodtak tőle, annyira torz volt; nem volt már emberi a külseje, kinézete nem volt emberhez hasonló. De bámulatba ejt majd sok népet..." (13-15). Micsoda gyönyörűségesen érthetetlen ellentét Krisztus 100%-ban isteni és 100%-ban emberi természete, valamint megalázó kereszthalála és kereszten való győzelme között. Készüljünk imádságban és lelkileg a holnapi folytatásra, az 53. fejezetre! Készüljünk a győzelem leírásának (Jel 22) az ismeretében: az élet vize a Bárány trónjából ered (1), az élet fája folyton terem (2), Isten fénye világít az emberek fölött (5). Ámen.

Május 21. 5Móz 26, Zsolt 117–118, Ézs 53, Mt 1

Az ő sebei árán gyógyultunk meg. Az egy nagyon szép szokás, hogy hálát adunk azért az élelemért (és italért), amellyel Isten táplál bennünket. "Borulj le Istenednek, az Úrnak színe előtt!" (5Móz 26,10b). A XXI. századra a legtöbbünk elvesztette annak a megérzését, hogy mennyi emberi munka van (volt...) valaminek az előállításában, és hogy mennyire Isten kegyelme az, hogy az egész lehetett. (*Én akárhányszor eperizű epret, málnaizű málnát, vagy bármi más olyant eszem, aminek az az íze, ami annak az íze kell, hogy legyen, nagy hálát adok mindazoknak és mindazokért az emberekért, akik ezt termelték, leszedték, idehozták, odaadták, stb. stb.*) Istenhez emelő a törvénykönyv befejezése (17-18), amely nagyon szimmetrikusan fogalmazza meg, hogy Isten és az Ő népe mit kíván egymástól. Ezt a dicsőítést tartalmazza a legrövidebb zsolttár, a 117. is. -- A 118. zsolttár sarokköve, amelyet az építők megvetettek (22) a mi Urunk Jézus Krisztus, akiről Ézsaiás könyvének passiója, a megrendítő 53. fejezet szól. "Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele. Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta." (3-4) Ugye mennyire magunkra ismerhetünk ebben? "Az ő sebei árán gyógyultunk meg" (5b). És micsoda gyönyörű egybeesés, hogy pont ez után kezdődik újra az evangélium Jézusról, akinek a neve "Isten szabadítását" jelenti, ami az eredeti héber jelentése szerint "tágas tér" (Mt 1,21). "Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!" (Zsolt 118,25). Ámen.

Május 22. 5Móz 27, Zsolt 119,1–24, Ézs 54, Mt 2

"A hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő Urad" (Ézs 54,10). Valahol gyönyörű az, ahogyan a későbbi országgyűlések pusztáját, a Sikem-mezőt (*vagy Sikem-hágót*) övező két hegyről a Garizim és az Ébál hegyéről kellett az áldást és az átkot mondani (*ha a nép megtartotta, vagy megszegte a törvényt; 5Móz 27*). **Bárcsak minden döntésünk előtt mi is így tudnánk látni azt, hogy melyik irányba fordulva lesz áldás a döntésünkön. Kérjük el ezt Urunktól és a Szentlélektől!** – Elértünk a leghosszabb (és az

egyik leggyönyörűbb) zsoltárhoz a 119.-hez. 8 soros versekből (*ahol a 8 a 7+1 azaz a szent szám utáni szám, a transzcendencia, Isten száma*) 22-öt tartalmaz, amely a héber ABC betűinek a száma. Emiatt is szokás a 8-as strófákat a héber ABC betűivel is jelölni. **"Hogyan tarthatja tisztán életútját az ifjú? Úgy, hogy megtartja igéjét."** (9) -- Amikor a napkeleti bölcsek megtalálták Jézust (*mert a betlehemi csillag MEGÁLLT Jézus szálláshelye felett*), örömük (*az eredeti görögben*) hatalmasnál is nagyobb volt (Mt 2,10). Muszáj volt más úton hazamenniük (12), nemcsak azért, hogy ne szolgáltassák ki Jézust Heródes gyilkos kezének, hanem azért is, mert **aki Jézussal találkozott, nem mehet tovább ugyanazon az úton, mint amin addig ment.** -- **Bárcsak állhatatosan járhatnék utadon, megtartva rendelkezéseidet!** (Zsolt 119,5) Ámen.

Május 23. 5Móz 28, Zsolt 119,25–48, Ézs 55, Mt 3

"Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel!" Olyan érthető de egyben aranyos az áldások között az **"Áldott lesz a kosarad és a sütőteknőd"** (5Móz 28,5). Borzalmas jövendölések az átkok, amelyekből a **"megeszed saját fiadat"** (53) hátborzongatóan igaz lett Samária ostroma közben (lásd: 2Kir 6,28-29). Rabszolgának kínálnak, de nem vesz meg senki... (68). -- Egy ilyen sorozat után az ember szinte bemenekül a 119. zsoltárba, és kéri az Urat: **"Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel!"** (25). És ez megvalósul, mert Isten igéje nem tér vissza Istenhez üresen, hanem eléri célját, amiért küldte (Ézs 55,11). Maga az Úr, mint egy piaci árus, hív minket: **"Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek!"** (1). **A víz az örök élet vize** (Jn 4,14), amely – mint minden kegyelem – a hit által van és ingyenes. **"Keressétek az Urat, amíg megtalálható!"** (6) -- Jézus alázata, amellyel beállt a bűnösök sorába a Jordán partján (*noha bűn nem tapadt hozzá*), és amellyel megkeresztelkedett, gyönyörűsége fakasztotta az Atyát, mert látta, hogy Jézus (*noha szabad akarata volt, és mondhatott volna nem-et*) elindul, és bevégzi küldetését – majd a Golgotán... (Mt 3,16-17). Mondjuk együtt Urunkkal: **"Vezess parancsolataid útján, mert abban gyönyörködöm"** (Zsolt 119,35). Ámen.

Május 24. 5Móz 29, Zsolt 119,49–72, Ézs 56, Mt 4

"Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa!" (Mt 4,17). Jézus első mondata Mennyire általános üzenete a Biblia egészének. Ugyanerről szól az a féltő szeretet, amely Mózesből beszél, amikor halála előtt nem sokkal figyelmezteti népét arra, hogy ne tántorodjon el soha Istenétől (5Móz 29). -- **"Emlékezz szolgáltnak tett ígéretedre, amelyhez nekem reménységet adtál."** (Zsolt 119,49). Szinte ugyanezt a gondolatmenetet folytatja a zsoltáros, kiegészítve azzal, hogy **a reménység maga is a kegyelem része, amely Istentől jön.** "Éjfélkor fölkelek, hogy hálát adjak neked igazságos döntésedért. (62)" Volt egy olyan hónap az életemben, amikor bekészítettem az ébresztőórát, felébresztettem magam éjfélkor, és nekiálltam az aznapi igével kapcsolatban imádkozni. Tanácsolom ezt (*majd a vizsgák után...*) másoknak is (*későn fekvőknek hajnalban...*). Hihetetlenül szebb mélység ez, mint a nappali. -- Milyen ravasz a Csábító, amikor Isten igéjével akarja a bűnbe vinni Jézust... (Mt 4,6). Vigyázzunk mi is a "hamis fényre". Könnyű lépre menni... Mennyire sokat mondó, hogy az apostolok azonnal otthagyják az egész addigi életüket, és követik Jézust (Mt 1,20.22). -- **"Uram, kegyelmed betölti a földet"** (Zsolt 119,64). Ámen.

Május 25. 5Móz 30, Zsolt 119,73–96, Ézs 57, Mt 5

Kérjük el Urunktól, hogy a föld sója és a világ világozása legyünk. **"Megteremttem ajkán a hála gyümölcsét: ... Meggyógyítom őt!"** (Ézs 57,19). Mennyire igazak Ézsaiás szavai: A hálaadás milyen ritka az életünkben, pedig mennyire gyógyító! Miért? Mert helyreállítja és megerősíti a szeretetkapcsolatunkat a Szentháromsággal. Adjunk hálát a Hegyi Beszédért (Mt 5-7). A nyolc boldogmondás azért is eggyel több mint a szent szám, a hét, mert

a nyolc a transzcendencia, Isten magasságának a száma. – Mózes a záróbeszédében a gyógyulás teljességét mondja el: **"Szeretni fogod az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, és így életet nyersz"** (5Móz 30,6b). Hiszen az Élet -- a Krisztusban -- az örök élet. **"Mert ez a parancsolat, amelyet ma megparancsolok neked, nem túl nehéz a számodra, és nincs távol tőled" ... a szádban és a szívedben [van]** (11,14b). -- Mert Jézus nem érvénytelenné tenni jött a törvényt, hanem betölteni (Mt 5,17). Betölteni a lelkünk és az örök élet megnyitásával, hogy felülmúlhassuk a farizeusok igazságát (20). "Ti azért legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes (48)". Nem a magunk erejétől. A kereszten kapott kegyelemtől. -- **"Szabadításod után sóvárog lelkem, igédben reménykedem."** (Zsolt 119,81). Ámen.

Május 26. 5Móz 31, Zsolt 119,97–120, Ézs 58, Mt 6

"Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága" (Zsolt 119,105). -- **Légy erős és bátor** – mondja Isten Józsuének, majd hozzáteszi: **"Én veled leszek!"** (5Móz 31,23)! Hogyan máshogyan is lehetnénk erősek és bátrak? Sehogyan. A saját erőnk (*Istennel szemben??*) semmire sem elég. De Istennel a leghetlenebb vállalkozások is sikerre visznek. -- "Ilyen az a böjt, amely neked tetszik? Ilyen az a nap, melyen az ember a lelkét gyötri? Ha lehajtja fejét, mint a káka, zsákruhát ölt, és hamut szór maga alá, azt nevezed böjtnek és az Úr kedves napjának?" – mondja Isten megromlott népének (Ézs 58,6). "Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket" mondja Jézus a Hegyi Beszédben (Mt 6,16). Ugye milyen szép párhuzam? -- **Imádságunk és minden tettünk, amely Istennel kapcsolatos a.) legyen Isten előtt és ne az emberek előtt; b.) vezessen a szeretetnek olyan cselekedeteire minket, amelyek önmagukban hirdetik Isten dicsőségét.** Ámen.

Május 27. 5Móz 32, Zsolt 119,121–144, Ézs 59, Mt 7

"Menjete be a szoros kapun!" (Mt 7,13) Jézus úgy tanít, mint akinek hatalma van (29a) – mert hatalma VAN. -- "Meghízott Jesúrún, kirúgott a hámból – elhíztál, kövér vagy, hájat eresztettél!" figyelmezteti Mózes a népét a honfoglalás utáni, a jólétben bekövetkező hitehagyásaira a búcsúénekeiben (5Móz 32,15a). **Vajon izmos-e még a mi hitünk, vagy már elhajasodott?** -- Ézsaiás mindezt már múlt időben mondja: "A békesség útját nem ismerik, eljárásuk soha nem törvényes." (Ézs 59,8a). **Gondoljunk abba bele, ha ide eljutnánk, hogy soha ne legyen békés és törvényes az, amit teszünk: mi maradna akkor belőlünk?** Ez: "Tapogatózunk a falat, mint a vakok, tapogatózunk, mint akinek nincs szeme" (10a). Vagy ez: "Morgunk mindnyájan, mint a medvék, nyögünk, mint a galambok" (11a). Ez után mondja ezt az Úr: **"Lelkem, mely rajtad nyugszik, és igéim, amelyeket szádba adtam, nem fogynak ki a szádból, utódod szájából és utódod utódainak a szájából, mostantól fogva mindörökké"** (21). -- Megrendítően szépek a zsoltáros sorai: **"Csodálatosak intelmeid, azért megfogadja azokat lelkem.** Igéd kijelentése világosságot gyújt, értelmessé teszi az együgyűeket. **Kinyitom számat, és csak sóhajtozom, úgy vágyódom parancsolataid után."** (Zsolt 119,129-131). Ámen.

Május 28. 5Móz 33–34, Zsolt 119,145–176, Ézs 60, Mt 8

"Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad" (Ézs 60,2b). Ma fejezzük be a Tóra (Mózes könyvei) olvasását. Mózes utolsó szavával áldást ad népének: **"Mennyre szereti [Isten] népét! Szentjei kezében vannak, lábaidhoz telepednek, befogadják beszédedet."** (5Móz 33,3). Nagyon bensőséges és megható, ahogyan Isten maga temeti el Mózeszt (34,6). -- Ma fejezzük be a 119. zsoltárt is. Kétszer is olvashatjuk: **"Uram, döntéseiddel éltess engem!"** (149b; 156b) Mennyre igaz ez, hiszen Isten minden döntésével közelebb akar vinni minket a Benne való, örök élethez. -- Ézsaiás (a mi olvasatunkban) ismét

Jézusról profétál, amikor így biztat bennünket: **"Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége"** (60,1). **"Én az Úr, nem tétovázom"** (22b). Mennyire nyilvánvaló ez, és mégis: hányszor noszogatnánk az Urat, hogy tegye már azt a jót, amit MI elgondoltunk magunknak, hogy milyen jó lesz... Tényleg az lesz...? És ha azzal teszi a jót az Úr, hogy nem tesz semmi olyant, amit mi akarunk? Jézus nem alszik, amikor a hajó viharba kerül (Mt 8,24b), hanem a hitünket növeli. Mondjuk együtt a kapernaumi századossal ma is: **"Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj"** (8b). Ámen.

Május 29. Józs 1, Zsolt 120–122, Ézs 61, Mt 9

"Légy erős és bátor." Négyszer hangzik el Józsuének ez a biztatás, mielőtt népével elindulna a Jordán felé (Józs 1). A magyarázat a lényeg: **"Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr mindenütt, amerre csak jársz"** (9b). -- Elérkeztünk a zarándokzsoltárokhoz (120-134), amelyeket a nép évente háromszor Jeruzsálemben menve énekelt. És "pontosan" ugyanezt olvassuk: **"Megőriz az Úr jártodban-keltesben, most és mindenkor"** (121,8). -- Ézsaiás könyve 61. fejezetének elejét olvasta fel Jézus a lakóhelyén, Názáretben (Lk 4,18-19), DE: összegöngyölte a könyvtékercset, és abbahagyta az olvasást ott, hogy "hirdetem az Úr kedves esztendejét". És azt már nem mondta ki, hogy: "Istenünk bosszúállásának napját" (Ézs 61,2b). Mert **"nem azért jöttem, hogy elítéljem a világot, hanem azért, hogy megmentsem"** (Jn 12,47b). -- És Jézus gyógyít, és feltámaszt, és elhívja a vámszedőt tanítványának, mert "irgalmasságot akar, és nem áldozatot" (Mt 9,13b). **Járhassunk Urunk úgy és arra a mi életünkben, hogy mindig Veled maradhassunk!** Ámen.

Május 30. Józs 2, Zsolt 123–125, Ézs 62, Mt 10

"Aki elveszti az életét Jézusért, megtalálja azt." Igen ám, csak hogy nem ugyanazt a szokványos földi életet találjuk meg Jézussal, mint amit odahagytunk (*mint a tanítványok a halázzatot, vagy a vámszedést*), hanem egy mérhetetlenül gazdagabb, örök életet. Hogyan lesz Ráháb, a prostituált (Józs 2,1; *aki szemenszedetten hazudik, és kémeket rejteget*) a hit hőse (Zsid 11,31)? **Sokat lehet az ilyen történetekből tanulni arról, hogy ne a felszínes dolgokból induljunk ki** (*Jézus az aljanéppel barátkozik, megszegte a szombat törvényét, stb. stb. ...*), **hanem érezzük meg Isten vezetését az életünkben.** Egy kulcshelyzetben való kiállás sok-sok év bűnét és baját "felülírhatja". -- Emlékezzünk Jézus szavaira, amelyet a tanítványainak mondott: "hirdessétek: elközelített a mennyek országa" (Mt 10,7) "Ingyen kaptátok, ingyen adjátok!" (8b). Bizony, mi is bízhatunk abban, hogy amikor szükség lesz rá, a Szentlélek meg fogja mutatni, hogy mit kell szólnunk (19). Csak a Lelket ki ne oltuk (1Thessz 5,19). -- Milyen szép a Mennybemenetel ünnepe után egy nappal a 123. zsoltár **"Hozzád emelem tekintetemet, aki a mennyben laksz!"** (1) Bizony "a mi segítségünk az Úr nevében van" (124,8). És bizony "akik az Úrban bíznak, olyanok, mint a Sion hegye, amely nem inog, hanem örökre megáll" (125,1) Ámen.

Május 31. Józs 3, Zsolt 126–128, Ézs 63, Mt 11

A bibliaolvasó utunk feléhez jutottunk. Tekintsünk nagy örömmel vissza mindarra, amivel Urunk megajándékozott már eddig minket ezen az úton. És utána tekintsünk még nagyobb örömmel előre, mert kibeszélhetetlenül gazdagok még Istennek azok az ajándékai, amellyel vár bennünket. Ne felejtjük: **"Aki mindvégig kitart: üdvözülni"** (Mt 24,13). **Aki meg "csak" most kezdi, az olvassa el a szőlőmunkások példázatát és legyen megajándékozott:** (<https://szentiras.hu/biblia/ruf/mat/20#vers1>). -- Józsué könyve (3,13-17) arra tanít minket, hogy **a bizalom erejével először be kell lépnünk a Jordánba, a folyó csak utána fog kettéválni előttünk.** Fordítva nem megy... -- Egész életünkre tanulság lehet a 127. zsoltár: "Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők" (1b). Bizony... Életünk bármely

fáradozása tökéletesen hiábavaló, ha az Úr nélkül van. Arról pedig most ne is beszéljünk, ha ellene... -- **Miért jó Jézus igája, és miért könnyű a terhe?** (Mt 11,30). Jó, mert csak arra lehet menni benne, amerre Jézus megy. Az pedig az egyedül helyes út. Könnyű, mert Jézushoz közel minden könnyűvé válik (*különösen az, aminek a javát ő vitte fel a Golgotára...*). -- **Boldog (azaz: áldott) mindenki, aki az Urat féli, és az ő útjain jár** (Zsolt 128,1). Ámen.

JÚNIUS

Június szentháromsági idő. Keressük Isten gyönyörűséges gondviselése mellett Jézus és a Szentlélek jelenlétét a választott nép honfoglalása (Józs), harcai (Bír) hűtlensége és szabadulása (Jer) során is. Gyönyörködünk és töltekezzünk a zsoltárokból, a pünkösdi és az őskeresztény gyülekezet kiáradó kegyelmében, Pál első missziói útjában (ApCsel), valamint a Máté és a Márk szerinti evangélium ígéiben. Legfőképp pedig: merítsünk erőt mindebből a mindennapi törődéseinkben, akár vizsgák azok, akár munkahelyi vagy családi gondok. Ha rádöbbenünk arra, hogy minket a Szentháromság szeretetkapcsolatából nem emelhet ki semmi és senki, akkor mindenkinek, aki a mi környezetünkben van, óriási nyugalommá, erővé és derűvé válunk. Adja meg a Szentháromság egy igaz Isten nekünk, hogy ez a szeretet-átadás az Ő közössége gyümölcseként megteremhessen a mi júniusunkban és a mi életünkben. Ámen.

Június 1. Józs 4, Zsolt 129–131, Ézs 64, Mt 12

"De mondom nektek, nagyobb van itt a templomnál!" (Mt 12,6) -- A bizonyosság ládáját vivő papok addig álltak a kettévált Jordán közepén, ameddig a negyvenezer fegyveres mind át nem kelt. A Jordán csak akkor zárult össze ismét, amikor utolsóként elhagyták a medrét (Józs 4). Valahol ez a lelkészi hivatásnak is egy hitvallása. **A lelkész olyan mint a hajón a kapitány: utolsónak hagyja el a hajót. A lelkész nem menekül. A lelkész nem hagyja ott a gyülekezetét.** -- A 130. (*a kezdőszavairól "De profundis"-nak nevezett*) zsoltár az egyik legszebb bűnbánati zsoltár. Naponta hányszor elmondhatnánk: **"Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor?"** (3) És itt jön a hatalmas DE. Mert "az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!" (2Móz 34,6) És a kegyelem reménységében megnyugvó bűnös így kiált: **"Mint a gyermek, olyan most a lelkem"** (Zsolt 131,2b). -- A Szentlélek káromlása (*Mt 12,31-32, amely megbocsáthatatlan*), nem egy véletlenül a számon kiszaladó mondat, ami után az örök kárhozat rabjai leszünk. A Szentlélek káromlása Isten megátalkodott és meg nem változtatható tagadása, elutasítása, az ördöggel való azonosítása. Magunkat hozzuk ezzel abba a helyzetbe, hogy bezárul előttünk a bűnbocsánat kapuja. Mi nem engedjük kinyitni soha. -- **"Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt"** (Zsolt 130,6) Ámen.

Június 2. Józs 5, Zsolt 132–134, Ézs 65, Mt 13

Számolatlanul szórja ránk a kegyelmét az Úr. Gyönyörű az, ahogyan a honfoglaláshoz készülő Józsué seregéhez megérkezik az Úr seregének a vezére (Józs 5,14) – Elérkeztünk a zarándok zsoltárok végéhez. **"Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!"** (Zsolt 133,1). Érdemes ezt kiírni valahová a szobánkba és a "testvérek" helyébe ne csak a saját testvéreinket, hanem (*az eredeti héber jelentés szerint is*) a "hasonlókat" mind belegondolni, ahol a "hasonlót" értsük a teremtettségben hasonlóknak. Élünk egyetértésben a természeti környezetünkkel is! -- "A szerencseistennek terítetek asztalt, a sorsistennőnek öntötök italáldozatot" (Ézs 65,11) szól Isten dűhe népéhez. Nézzünk magunkba... **Hányszor kértünk mi is már "szerencsét" Isten kegyelme helyett... -- Örvendezzünk az új teremtésnek!** A Krisztusban van az. "Mielőtt kiáltanok, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom. Nem árt és nem pusztít szent hegyemen senki – mondja az Úr." (24-25). -- Mert **záporozik ránk Isten igéje és kegyelme mint a**

magvető kezéből a mag (Mt 13,1-23). Figyeljük meg: **van Gogh képének hátere már az aratásra váró búza!** – Nem marad más hátra, csak az áldás: "Áldjon meg téged a Sionról az Úr, aki az eget és a földet alkotta!" (Zsolt 134,3). Ámen.

Június 3. Józs 6, Zsolt 135–136, Ézs 66, Mt 14

Szánj meg minket is Urunk, Jézus! Jerikó bevétele (*a hatalmas csoda ellenére*) szörnyűség, hiszen csak a parázna Ráháb és családja menekül meg (*mert előrelátóan árulóvá, azaz a hit hőségé - Zsid,11,31 - lett*). De ha nem ez történt volna, akkor hátba támadtak volna a továbbhaladó honfoglalókat, és hát bizony a kevés megművelhető és legeltethető föld a honfoglaló népnek kellett... Isten adjon a mai világnak méltóbb eszközöket! **Szánj meg minket is Urunk, Jézus!** -- Jézus megszánta a sokaságot, és jóllakásig etette mind az ötezret. És megszánta a tanítványokat, akik ellenszélben hányódtak, és odasietett a tenger tetején. És megszánta Pétert, aki utánozni akarta Jézus isteni hatalmát, és engedte vízen járni. **De Péter megrettent, mert az erős szélre figyelt, és nem Jézusra, aki osztatlan figyelmet kér tőlünk.** De Jézus megszánta, és kimentette megint. És Jézus megszánta a betegeket is, akik ha csak a ruhája szélét érintették, meggyógyultak (Mt 14). **Szánj meg minket is Urunk, Jézus!** Mert örökké tart a Mennyei Atyával a ti irántunk való szeretetetek. -- **Örvendezzünk úgy az Úrnak mint zsoltáros, aki 26-szor mondja ki mert örökké tart szeretete (Zsolt 130). Ámen.**

Június 4. Józs 7, Zsolt 137–138, Jer 1, Mt 15

Urunk adj nekünk is olyan alázatos hitet, mint a kánaáni asszonynak! -- Isten népének minden cselekvése az Úrnak szentelt kell, hogy legyen (*még a rombolás is...*) Aki nem teljes szívvel végzi, amiatt fellángol az Úr haragja. Ez történt Józsué népével is (Józs 7,1) és ezért bukik meg majd Saul király is, aki helyett Sámuel Dávidot keni fel királlyá (1Sám 15,9-16,13). -- Amikor a sanyargatók örömeiket követelnek (Zsolt 137,2), akkor a lelket akarják megtörni. Ezért nyomorúságosabb ez még a testi kínoknál is. (*A sziklához csapott csecsemők miatt érkező áldásról, 9, pedig most ne essék szó...*) **Uram add, hogy ne kezdjük el soha a kegyetlenség spirálját, mert annak csak Te tudsz véget vetni.** -- Ma kezdjük el Jeremiás könyvét, akinek ezt mondta az Úr: "Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek, népek prófétájává tettelek" (Jer 1,5). **Minket is ismer a mi Urunk végtelen idők óta, és célt rendelt a mi életünknek. Legyen nyitott a szívünk, hogy betöltsük azt, amire megszentelt minket Urunk.** -- Olyan szép Jézus tanítása a tisztátalanságról (Mt 15). Valóban: **az Istenközelség nem a higiéniai és járványvédelmi előírások betartásából fakad...** -- "Az Úr meglátja a megalázottat, és messziről megismeri a fennhéjázót" (Zsolt 138,6). **Olyan szomorú, amikor Isten népe maga nem veszi észre, hogy megalázottból fennhéjázó lett... Vigyázzunk nagyon: ez vízvázasztó. A fennhéjázók kiesnek az Úr kegyelméből.** A kánaáni asszony (Mt 15,27) is az alázatával nyerte el, hogy Jézus kiterjesztette a kegyelmet reá is. **Urunk adj nekünk is olyan alázatos hitet, mint a kánaáni asszonynak!** Ámen.

Június 5. Józs 8, Zsolt 139, Jer 2, Mt 16

Vezess Uram az örökkévalóság útján! Valahol a nagy irtóhadjáratban a tisztelet jele is, hogy Aj királyát a törvény előírását (5Móz 21,22-23) megtartva nem hagyják átokként lógni a fán, hanem nagy kőhalmot emelnek föléje (Józs 8,29). – **Hogyan zendül meg bennünk a 139. zsoltár első sora? "Uram, te megvizsgálasz, és ismersz engem."** Rettegéssel tölt el? (*Semmilyen bűnöm nem maradhat rejtve Isten előtt, aki megítél.*) Vagy éppenhogy örömet és biztonságérzetet ad? (*A gondviselő, irgalmas Isten óvó-védő kezében vagyok mindig.*) Érdemes időről időre elolvasnunk ezt a zsoltárt, és megfigyelnünk magunkat közben. **"Minden oldalról körülfogtál, kezedet rajtam tartod" (5). Bezártság-, vagy védettség-érzésünk van ezt olvasva?** És a végén is csak nálad vagyok (18) gondoljunk a 431-es

énekünkre ekkor: <https://enekek.lutheran.hu/enek431.htm> -- Az idő megszépíti a múltat. Ezt láthatjuk Jeremiás 2. fejezetének elején is (2-3 vers). Gyönyörű képeket olvashatunk saját bűneinkről is: ha "a szappant pazarlod magadra: bűnöd akkor is szenny marad előttem" (22). Bizony. **Mi XXI. századi emberek mennyi mindent pazarolunk magunkra, a helyett hogy épülnénk...** -- És hiába tett Jézus számtalan csodát a mi életünkben is már újabb és újabb jeleket akarunk Tőle (Mt 16,1). Milyen elgondolkodtató az, hogy a két csodálatos kenyérszaporítás után ott megy a tanítványokkal az Élet Kenyere, és azt gondolják: "Nem hoztunk kenyeret" (7). De Péter mégis megszólal a Szentlélek által: Te vagy a Krisztus az élő Isten Fia! (16). És közvetlenül ez után ugyanez a Péter meg sem hallja azt, hogy Jézus fel fog támadni, hanem elakad ott, hogy megölik... (21-22). -- Vezess Uram az örökkévalóság útján! (Zsolt 139,24b) Ámen.

Június 6. Józs 9, Zsolt 140–141, Jer 3, Mt 17

Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok! -- Milyen sokféle reakció lehet egy vészhelyzetre. Van, amikor a ravaszság eredményezi a túlélést (Józs 9). No persze ott van a fontos közbevetés (14), hogy Józsué a parancs ellenére nem kérdezte meg az Úr akaratát az főpapnál lévő urimmal (4Móz 27,21). Mai eszünkkel hozzátehetjük: Honnan tudjuk, hogy nem ez volt az Úr akarata, hogy Józsué elfelejtse mindezt, és hogy az a nép, amelyik be akar hódolni: irgalmat nyerjen? -- **Hányszor mondtunk imát kísértés idején** (Zsolt 141)? Hányszor tettünk zárat a szánkra (3)? És a szemünkre (Jób 31,1)? Hányszor mondtuk mi azt, hogy nem akarunk enni a gonosztevők finom falatjaiból (3)? Hányszor imádkoztunk a gonoszságban élőkért (5b)? -- Jeremiás is arra a szokásra utalhat (3,3b), hogy a prostituáltaknak a homlokukra volt írva a nevük (Jel 17,5). Milyen mély szimbólum ez az ókori Izráelben, ahol a név ismerete birtoklást jelentett! Az igazak homlokára Isten és Jézus neve volt írva (Jel 14,1), mert hozzá tartoztak. A kárhozottak homlokára pedig a fenevad bélyege volt sütve, mert azt imádták (Jel 14,9). -- **"Uram, jó nekünk itt lenni!"** (Mt 17,4). Hányszor idézzük egyetértően és lelkesen Péter apostol szavait, mert valóban milyen jó a megdicsőült Úrral lenni. Csak azt feledjük el ilyenkor, hogy Péter ezzel megint maga volt a kísértő, hiszen ha Jézus ott maradt volna a hegyen, akkor elmaradt volna a megváltás egésze... (Ezért teszi hozzá Márk és Lukács, hogy Péter nem tudta mit beszél... Mk 9,6a; Lk 9,33c.) Érdemes elolvasni a holdkóros fiú meggyógyítását Márknál <https://szentiras.hu/biblia/ruf/mrk/9> (14-29 versek). Gyönyörű. És annyira szomorú, hogy az apostoloknak már másodszer mondja el Jézus, hogy fel fog támadni, és mi történik? Igen elszomorodnak... (23). -- **Urunk adj nekünk hitet, hogy mindig Téged, hogy mindig Terád hallgassunk!** Ámen.

Június 7. Józs 10, Zsolt 142–143, Jer 4, Mt 18

Ha meg akarsz térti, hozzám térj meg. A napcsoda, ami Józsué népével esett (*megállt a nap az égen; Józs 10,12-13*) majd megismétlődik (*kisebb mértékben*) Ezékiás királlyal (2Kir 20,9-11), amikor a napóra tíz fokkal visszafelé halad. -- Tanulságos olvasni Dávid Istenhez kiáltó sorait arról az időről, amikor a barlangban volt (Zsolt 142), és visszaemlékezni arra, amikor Jeruzsálem királya, Hebrón királya, Jarmút királya, Lákis királya és Eglón királya a mekkédái barlangba volt bezárva (Józs 10,16-18). Ha megtértek volna, és Istenhez könyörögtek volna... (**Ha meg akarsz térti – hozzám térj meg; Jer 4,1**) -- **Elkeserítő, hogy hányszor kérdezik Jézust a tanítványok, hogy ki a nagyobb Isten Országában... Jézus pedig mindig elmagyarázza nekik, hogy a legkisebb a legnagyobb.** (Mt 18,1-4) Aztán megint kérdik... és megint... Soha nem javulunk meg, mi emberek, ha az egónk mértékéről van szó. Csak a kegyelem által. **Eltévedt juhok vagyunk Urunk. A te szabadításodra várunk.** (11-14). DE: egymás iránt legyen bennünk türelem és megbocsátás (*ahogyan Istenben és Jézusban mennyi de mennyi van irántunk; 15-35*). Ámen.

Június 8. Józs 11, Zsolt 144, Jer 5, Mt 19

Istenünk, ha kiárasztod Lelkedet, élet támad! (Zsolt 104) -- "**Ó, Uram, micsoda az ember, hogy törődsz vele, az emberfia, hogy gondolsz rá?**" (Zsolt 144,3) Nézzünk magunkba, és boruljunk le Isten irgalmának nagysága előtt, aki még Szent Lelkét is elküldte a Fia által, hogy életünket teljessé tegye. -- A honfoglalás legvégén az anákiakat pusztította ki Józsué. Csak (*Gátban, Asdódban és*) Gázában maradtak meg... (Józs 11,22). És béke lett az országban a háború után... (23c.) A híreket hallva, látva felmerül a keserű kérdés: de meddig... ? **Egyedül Krisztusnak, a Békesség Fejedelmének (Ézs 9,5) a békessége az, ami megmaradhat a szívünkben.** -- A gazdag ifjú szomorúan távozott Jézustól, mert nem akarta szétesztani a vagyonát a szegényeknek, és követni Jézust (Mt 19,21-22). **Vajon mi az a mi életünkben, ami akadályoz minket abban, hogy kövessük Jézust?** Kérjük, hogy hagyassuk el: "**Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges**" (26b). -- "**Boldog nép az, amelynek az Úr az Istene!**" (Zsolt 144,15b) Ámen.

Június 9. Józs 12–13, Zsolt 145, Jer 6, Mt 20

"**Magasztallak téged, Istenem, királyom, áldom nevedet mindörökké**" (Zsolt 145,1). -- A zsoltárokból elérkeztünk az utolsó öt zsoltár "tutti"-jához. Ez olyan, mint amikor az egész énekár és zenekar "tutti" dicsőítésbe kezd. "Országod örökkévaló ország, uralkodásod nemzedékről nemzedékre tart" (13). **Gyönyörködjön a mi szívünk ebben, és nyíljon meg a mi lelkünk a Szentlélek vezetésére!** – Milyen szép (*ma is nagyon megfontolandó*) szidást ad Jeremiás Izráel népének: "**Körülmetéltlen a fülük, nem tudnak figyelni**" (Jer 6,10b). Nézzünk magunkba... Hányszor nem tudtunk figyelni Isten igéjére? Vagy inkább azt kellene megkérdeznünk magunktól, hogy hányszor igen? Vagy: hányszor történik ez: könnyelműen mondogatjuk: "Békesség, békesség! – pedig nincs békesség!" (14b) Vagy hányszor mondjuk mi is Urunknak, amikor a követésére hív: "Nem megyünk!" (16d) -- Annyira példátlanul elszomorító az is, hogy amikor Jézus már harmadszor szól a keresztről (*immár igen részletesen!*) és a feltámadásáról, akkor erre az a válasz, hogy ki fog mellette ülni az ő országában... (Mt 20,20-28). "De közöttetek ne így legyen!" (26a) -- És hát zúgolódni is tudunk, mint a szőlőmunkások (Mt 20,1-16). Miért adsz neki ugyanannyit, mint nekem? Én többet dolgoztam! **Örök élet csak egy van. Nincs kettő, vagy öt.** Örvendezzünk mi is úgy minden "később" megtérőn, ahogyan Urunk és a mennyei sereg örvendezik a megtalált juhnak, drachmának, vagy fiúnak (Lk 15). -- Vakok vagyunk mi is, mint a Jerikó mellettiek (29-34). De Jézus és a Szentlélek látást ad nekünk és Jézus követését. Így legyen! Ámen.

Június 10. Józs 14–15, Zsolt 146–147, Jer 7, Mt 21

Dicsérjétek az Urat! -- Szép, ahogyan Káléb, aki (*Józsuéval együtt*) az egyedüli volt a kémek közül, aki nem rettent meg a Kánaánban lakók nagy erejétől (4Móz 14) elkéri jogos jussát, Hebrón városát, és meg is kapja (Józs 14,13). A Istenben való bizalom és hűség emléke nem feledtetik el. Szép, ahogyan az "**És béke lett az országban a háború után**" mondatot kétszer is megismétli Józsué könyve (11,23 és 14,15). -- Folytatódik a zsoltárokat záró dicsőítő tutti. Milyen gyönyörű ezeket olvasni pünkösdi és a Szentháromság ünnepe között! **Dicsérjétek az Urat!** -- **Jeremiás minket is önvizsgálatra készít ezekkel a szavaival** "Loptok, öltök, paráználkodtok, hamisan esküsztok, Baalnak tömjéneztek, és más isteneket követtetek, akiket nem ismertek. Azután idejöttök, és megálltok előttem ebben a házban, amelyet rólam neveztek el, és ezt mondjátok: Megszabadultunk! De azután ugyanazokat az utálatos dolgokat követitek el. Hát rablók barlangjának nézitek ezt a házat, amelyet rólam neveztek el? Majd én is annak nézem! (És a Templomot bizony többször is eltörölték...) **Jézus is a "rablók barlangja" szavakkal tisztította meg Atyja Templomát** (Mt 21,13). (*Milyen szép, hogy a mai igékben ez a két ige pont egymás mellé került!*) -- **A fügefafa** Zak 3,8-10 és Mik 4,4-ben is

Isten Országát jelöli. Azaz Jézus a terméketlen fügefa elszáritásával (Mt 21,18-20) azt akarja jelezni, hogy *(Nagypéntekhez közeledve)* még nem érett meg az idő Isten Országának az eljövételére. A szimbólum Mk 13,28-ban válik teljessé: amikor zsendül a fügefa ága, akkor közel van a nyár. *(És hát a terméketlen fügefa a Jézust elutasítók szimbóluma is, akik – ha nem változnak sose – a kárhozat fiai. De a passióba forduló történet épp Nagypéntekhez közeledik, amely elhozta a megváltásunkat. Ebben bízunk és reménykedjünk.)* Ámen.

Június 11. Józs 16–17, Zsolt 148, Jer 8, Mt 22

Isten szeretetéből következik a felebarát szeretete. De nem fordítva... -- Érdekes a "logika" József fiainak érvelésében (Józs 17,14-16): Miért csak ilyen keveset kaptunk? Hiszen nagy és erős nép a miénk. Válasz: menjetek a hegyre is. Viszontválasz: a hegy nem elég nekünk, és a völgyben vas harci kocsik vannak. Hoppá... Most nagyok és erősek vagyunk, vagy képtelenek vagyunk legyőzni a vas-kocsikat? **Vagy talán a hitünk kevés...?** Izráel fiai eddig sem erővel győztek soha. -- **Lett is ebből később csillagimádás** (Jer 8,2), **csalárdság** (5), **békétlenség** (11), és **szégyentelenség** (12). És a próféta keserűen felkiált: **"Bárcsak a fejem víznek és a szemem könnynek forrásává válnék! Éjjel-nappal siratnám népem megöltjeit"** (23, lásd majd JSir). *(Itt a megölt a héberben nemcsak a fizikailag halottra, hanem a lelki halottra is vonatkozik... Gondoljunk bele, hogy milyen érzés lehetett valakinek a saját népéről folyton a legborzalmasabb jövőt hirdetnie...)* -- Mert mindenki hivatalos a királyi menyegzőre *(azaz: az örök életre)*, de aki nem fogadja el a kapuban felkínált menyegzői ruhát, azaz nem tér meg, nem kezd el a kegyelem által egy új életet, az kivettetik *(és lesz Máté "kedves" szavaival: sírás és fogaknak csikorgatása...; Mt 22,1-14)*. Mert a **császár képmását, azaz: a pénzt adjuk oda a császárnak nyugodtan. Oda való. De az Isten képmását, azaz: saját magunkat, adjuk oda teljesen Istennek. Ne kerüljön a világ fejedelméhez abból semmi** (15-21). Nem véletlen a nagy parancsolat sorrendje sem (34-40). **Isten szeretetéből következik a felebarát szeretete. De nem fordítva...** -- Az Isten szeretetének egy gyönyörűséges példája a zsoltárokat záró dicsérő "tutti", ahol eljutottunk addig, hogy már **az egész menny és világ dicséri az Urat** (148. zsoltár). És még lesz több is... **Minden lélek dicsérje az Urat!** Ámen.

Június 12. Józs 18–19, Zsolt 149–150, Jer 9, Mt 23

Nyolc boldogmondás vagy nyolc jaj... -- Szép az, hogy a két hű *("boldogmondásos")* kém, Káléb és Józsué, akik a 12 kiküldött kémből egyedül merték azt mondani annak idején, hogy Isten segítségével meghódítható a Kánaáni vidék (4Móz 14,6-30) saját maguk választhattak maguknak várost. Káléb Hebrónt (Józs 14,13), Józsué pedig Timnat-Szerahot (Józs 19,50). -- Végére értük a zsoltárok dicsérő "tutti"-jának. Az utolsó két zsoltárban már szinte minden mondat dicsérettel kezdődik. **"Minden lélek dicsérje az Urat!"** (151,6) -- Kijózanító a "jaj" folytatás Jeremiás könyvében: **Az egész nép romlott** (Jer 9). Mennyire nekünk szól a Pál apostol által is (1Kor 1,31; 2Kor 10,12-17) felerősített intés: **"Ne dicsekedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsekedjék erejével az erős, ne dicsekedjék gazdagságával a gazdag! Aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy érti és tudja rólam, hogy én vagyok az Úr"** (22-23a). -- Milyen szép különbségtétel Jézus részéről ez: "Az írástudók és a farizeusok Mózes törvényhozó székében ülnek. Mindazt tehát, amit mondanak, tegyétek meg és tartsátok meg, de cselekedeteiket ne kövessétek, mert nem azt teszik, amit mondanak" (Mt 23,2-3). Mert Jézus nem eltörölni jött a törvényt, hanem betölteni (Mt 5,17). **Jézus a farizeusok szemére veti a képmutatást, az ítélezést, az irgalmatlanságot, a hamisságot és a hűtlenséget.** (Mt 23,4-32). A nyolc boldogmondásnak itt a párja, a nyolc jaj... -- Urunk, add meg nekünk, hogy méltók lehessünk a boldogmondásaidra, és a te kegyelmeddel elkerülhessük a nyolc jajt. Ámen.

Június 13. Józs 20–21, ApCsel 1, Jer 10, Mt 24

Aki mindvégig kitart, üdvözü. – Most kezdjük el olvasni a pünkösdi történet előzményeit (ApCsel 1). Valóban: **a Szentlélek erőt ad (8a) arra, hogy növekedjen a hitünk és követni tudjuk Urunkat, Jézust.** Aranyszájú Szent János egyik szép gondolata az, hogy a Szentlélek a "majdnem" apostolnak választott Jusztusz Barsabbásra (23) is kiáradt (*a többi 120 emberrel -- 15 – együtt, akik ott voltak*). -- Gyönyörűen kreatívak a próféták (*és a zsoltárok*) bálványgúnyoló szakaszai. Egy mai gyöngyszerm: "olyanok, mint madárijesztő az uborkaföldön" (Jer 10,5a). -- És milyen megrendítően igaz Jeremiás jóslatának (17-22) egybecsendülése Jézus jövendölésével (Mt 24,2) a jeruzsálemi Templom első és második lerombolásáról... Jézus a végidők szörnyűségeiről beszélve mondja el másodszer azt, hogy **"aki mindvégig kitart, üdvözü"** (13) és ígéri, hogy a választottakért megrövidül a pusztulás mértéke (22). Az ég és a föld elmúlik, de Jézus beszédei nem múlnak el (35), mert Isten ígéje örök, mint ahogyan a testet öltött ige, Jézus is az. Ebben bízhatunk: **aki ismerte Jézust földi életében, fel fogja ismerni a védő-óvó jelenlétét a végidőkben is.** Jövel Urunk Jézus! Várunk Téged türelmesen az örök időkben -- de bármely pillanatban is. Ámen.

Június 14. Józs 22, ApCsel 2, Jer 11, Mt 25

Kérjünk Szentlelket! Szép dolog annak az átgondolása, hogy **miért lehet oltárt építeni** (Józs 22,9-34). Azért, hogy legyen "saját istenem", vagy azért, **hogy tanúskodjon az "igazi oltárról"** (*amely az Ószövetségben Izráel földjén, a Jordántól nyugatra és nem keletre -- Dávid után Jeruzsálemben -- volt, az Új szövetség óta pedig Jézus Krisztus. Minden keresztény templom oltára pontosan ilyen Jézus-tanú.*). "Rövid" volt a szövetség, amely ekkor kötött a nép és Isten között, mert Isten népe hamar megszegte (a sok példa egyikét ld. Jer 11). -- **Gyönyörű a Szentlélek kiáradása** (ApCsel 2). Aki el akar olvasni néhány gondolatot és imát a Szentlélekről, az töltsse le erről a linkről: <https://shorturl.at/rNaWp> (*ez a csütörtöki online imakör beszélgetésének az összegzése*). Álljunk mi is ott egyikeként azoknak, akik Nagypénteken "Feszítsd meg!"-et kiáltottak (*hiszen hányszor tesszük ezt tetteinkkel életünkben...*), és rendülünk meg mi is Péter beszédétől, mint a háromezer megtérő ember. **Kérjük, hogy áradjon ki ránk is a Szentlélek! Nem fog akkor azonnal** (*bár még ez is megtörténhet, mint ahogyan többekkel a gyülekezetem tagjai közül tavaly és idén*), de a munkájának a gyümölcsei elkezdnek látszani az életünkben. -- **Persze ez attól is függ, hogy elássuk-e a talentumot, azaz: indíttatást, amelyet a Szentlélektől kaptunk, vagy használjuk?** (Mt 25,14-30) Hogy készen várjuk-e az Urat, és Szent Lelkét, amikor vezetni kezdi az életünket, vagy addigra "kifogyott az olajunk", és épp földi gondokkal vagyunk betemetkezve nyakig? (1-13) **Mert ha a szeretet cselekedeteivel irgalmasak vagyunk akár csak eggyel is Urunk legelesettebb testvérei közül, az olyan, mintha vele tettük volna meg mindezt** (31-46). Ámen.

Június 15. Józs 23, ApCsel 3, Jer 12, Mt 26

Jézus méltó volt a halálra. -- A születése óta sánta koldulása a Templom Ékes-kapujában (ApCsel 3,1-5) annyira hasonlít a mi életünkre... **Eszünkbe sem jut, hogy csip-csup földi dolgok helyett Teljességet is kérhetnénk a mi Urunktól: Őt magát...** De Péter és János ezt válaszolja: "Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked: **a názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel, és járj!**" (6). Péternek a fejezet további részében a második, megrendítően erős beszédét hallhatjuk. És kétezer újabb ember megtér... (4,4). -- Mennyire szépen rímel Jeremiás mai fejezete (a 12-es!) Péter és János szavaira: "És **ha majd jól megtanulják, hogyan kell az én nevemre, az élő Úrra esküdni, akkor újra felépülnek majd népemmel együtt**" (16). Péter és János a názáreti Jézus Krisztus nevében "parancsolták" a némának, hogy keljen fel: és az felkelt... Itt a "névében" nem azt jelenti, hogy benne volt a mondatukban ez a formula, hanem azt, hogy **Péter és János a Krisztusban élve,**

Jézus akaratát tolmácsolva beszéltek, amikor ezt mondták. Kérjük el ezt a kegyelmet mi is Urunktól! -- Hirdessük mi is (tetteinkkel is!) az irgalom cselekedeteit mint ami Jézus megkenetése volt Betániában (Mt 26,6-13), hogy beteljesedjék: "bárhol hirdetik majd az evangéliumot az egész világon, amit ez az asszony tett, azt is elmondják majd az ő emlékezetére" (13b). -- **Mi is kérdezhethetnénk a többi tanítvánnyal együtt Jézust: Talán csak nem én vagyok az, aki elárullak Téged, Uram?** (22b). Mi is megtagadjuk őt, mint Péter (69-75), és mi is elalszunk, amikor Urunkkal kellene virrasztani a Gecsemáné kertben (40-45). És nekünk is megbocsát Jézus, ha töredelmes szívvel kérjük Őt. -- Igen megrendítő a **"Méltó a halálra!"** (66b). Nemcsak azért, mert ez Jézus halálos ítélete. Hanem a **"méltó"** miatt is (*ami a magyar nyelvben felmagasztalás is – az eredeti görögnek nincs meg ez a gazdag jelentése: néha a fordítás lehet jobb, mint az eredeti...*) Add meg Urunk, hogy mire eljön a mi halálunk perce, válhassunk méltóvá mi is a halálra. Ámen.

Június 16. Józs 24, ApCsel 4, Jer 13, Mt 27

Máté passió -- "Olyan földet adtam nektek, amelyért nem ti fáradoztatok, városokat, amelyeket nem ti építtetek, mégis letelepedtetek bennük, szőlőket és olajfákat, amelyeket nem ti ültettetek, mégis ti esztek róluk" olvassuk Józsué a népéhez intézett záróbeszédében (Józs 24,13). **Gondolkozzunk el ezen mi is mélyen. Mi az, amit ne Istentől kaptunk volna? És... Szoktunk hálát adni ezért? Szoktunk hálát adni Urunkért, hogy meghalt értünk?** Legyen olyan rendíthetetlen a hitünk, mint Józsué hite, aki azt mondta népének, hogy ha mindenki bálványimádó lesz, ám: tegye: "De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!" (15d). -- A Szentlélek adja a szót a szánkra (Jn 14,26), ha szólni kell (ApCsel 4,8-13). A Szentlélek adja azt a bátorságot is, amellyel mindkét apostol visszautasította a Nagytanács tiltását: **"Ítéljétek meg ti magatok, vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre! Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk"** (19-20). -- Soha ne legyenek ránk igazak Jeremiás szavai: **"Ha majd fehérre változtatja bőrét az etióp, vagy ha a párdúc elrejtí foltjait, akkor tudtok ti is jót tenni, úgy megtanultátok a rosszat!"** (13,23) -- (*Rengeteg értelmezés született arról, hogy miért mondta Jézus az "Én Istenem, én Istenem miért hagytál el engemet?" mondatát a kereszten [Mt 27,46]. Számomra nagyon közel álló megközelítés az, amelyik szerint Jézus elmondhatta a 22 zsoltár egészét, amelynek a 21. verse után az eredeti héber szövegben ez áll: És Te válaszoltál nekem.*) **Urunk, kérjük, hogy mutathassunk mi is Rád úgy egész életünkkel, mint a római százados a kereszten: "Bizony, Isten Fia volt ez!"** (Mt 27,54b) Ámen.

Június 17. Bír 1, ApCsel 5, Jer 14, Mt 28

Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig (Mt 28,20). -- Milyen szomorúan aktuális tud lenni néhány olvasott sor ma is... "Majd elfoglalta Júda Gázát határával együtt ... De a völgy lakóit nem lehetett kiűzni, mert vas harci kocsijaik voltak..." (Bír 1,18a.19b). A "végelszámolás" (Bír 1,27-36) szinte előre vetíti azt, hogy a "vegyesen lakott" északi országrész hamarabb szóratik szét, mint az egy tömbben maradt Júda. -- Nagyon vegyes érzelmeket kelthet bennünk ma Anániás és Safira története (ApCsel 5,1-11). Pilótajátékot játszott a Jézus azonnali eljövételében hívó őskeresztény gyülekezet, hogy erre a kis időre éljék fel minden vagyonukat és minden idejüket az Úrnak szenteljék (4,32-37)? Ráadásul halálbüntetés volt a terhe, ha ezt valaki nem tette? Nem pontosan ez a helyzet... Anániás és Safira megtarthatta volna a birtokát (4). Csakhogy ők Istennek is tetszeni akartak, meg a sajátjukat sem akarták teljesen odaadni. És ez az, ami nem megy. (Már az Ószövetségi párhuzamnál, Ákánál sem ment Józs 7,10-26). Ahogyan Jézus mondta: **Nem szolgálhatunk egyszerre két Úrnak, Istennek és a Mammonnak** (Mt 6,24). Mi lett volna, ha Péter kemény szavaira Anániás sírva leborul a lába elé, és Isten bocsánatáért esedezik? Nehezen lehet

elképzelné, hogy a Péter és a gyülekezet ne imádkozott volna vele együtt... -- Nagyon bölcs és megfontolandó Gamáliél (Pál tanítója) tanácsa (34-39). **Legyen nekünk is türelmünk kivárni a saját életünkben, hogy egy nekünk nem tetsző dolog vajon eloszlik-e, vagy megmarad.** -- Megrendítően kreatívak Jeremiás képei a pusztulásról "Még a szarvas is, ha megellett a mezőn, otthagyja borját, mert nincsen fű" (14,5). És jön a MÉGIS: "**Ha bűneink ellenünk szólnak is, tégy jót velünk, Uram, a te nevedért!**" (7a). -- És jön a legeslegnagyobb MÉGIS: **Az Úr feltámadt! Az Úr VALÓBAN feltámadt.** (Mt 28,6) Áldott legyen az Úr neve! Ámen.

Június 18. Bír 2, ApCsel 6, Jer 15, Mk 1

Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban! (Mk 1,15b) -- A Bírak könyve is feltételezhetően a babiloni fogság alatt nyerte el közel végleges formáját. A ma olvasott 2. fejezete az ekkor kikristályosodott, "deuteronómiumi" teológiai értelmezés egyik szép példája: ha a nép Istent tiszteli, a sorsa jóra fordul. Ha más isteneket imád, akkor rosszra. -- Mennyire megszívlelendő a ma egyházában is a diakónusok kijelölésének indoklása: "**Nem helyes az, hogy az Isten ígését elhanyagolva mi szolgáljunk az asztaloknál**" (ApCsel 6,2b) -- mondják az apostolok. Hányszor kellene egy mai lelkésznek ugyanezt mondania... Hányszor hanyagolódik el Isten ígésének hirdetése (és az imádkozás; 4b) pályázatírás, XXX-felújítás, gyülekezeti veszekedések békítése, stb. stb. miatt... -- **A Szentlélekkel teljes István (az első vértanú) arca a Nagytanács előtti vallatásakor olyan volt mint egy angyalé** (15b). Ez szinte egy mikro-transzfiguráció, azaz Jézus "színeváltozásának" (megdicsőülésének; Mt 17,1-13) a töredékes, emberi változata. – Jeremiás egyik mai igéje "**Ha eljutott hozzám ígéd, én élvezettel forgattam a számban, ígéd vidámságot szerzett nekem és szívbeli örömet, hiszen rólad neveztek el engem, Uram, Seregek Istene**" (15,16) az Evangélikus Útmutató mai igéje is. Utal ez az ige a megkeresztelkedés utáni örök öröme is. Isten ígéje még hitvallók (vértanúk) sorsát is elviselhetővé teszi. – Az időrendben első evangéliumi leírás a ma olvasni kezdett Márk szerinti evangélium hihetetlenül dramatikus. Tele van "azonnal" szavakkal és mintegy elröpíti az embert a történeteken át a passióig, ahol viszont hihetetlenül lelassul. Szokták emiatt a Márk szerinti evangéliumot passiótörténetnek is nevezni – egy viszonylag hosszú bevezetővel... **Urunk, siessen a mi életünk is a Te megváltó műved felé úgy, mint ahogyan a Márk szerinti evangélium.** Ámen.

Június 19. Bír 3, ApCsel 7, Jer 16, Mk 2

Látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felül áll -- A Bírak könyvének a 3. fejezete akár a középkori Magyarország történetének néhány fejezete is lehetne. (*Szinte már népmesei elemekkel illusztrálva – hájas király hasában kard, 22; ökörsztoke, 31; stb.*) -- **Megrendítően szép, ahogyan István vértanú látja a megnyílt eget, és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felül áll** (ApCsel 7,56). Az ifjú Pál apostol (Saul) pedig ott áll a megkövezőkkel (58b). – "Íme, sok halászt hívatok, hogy halásszák ki őket." -- mondta Isten Jeremiásnak (Jer 16,16). Mennyire szépen rímel ez az "emberhalászokká teszlek titeket" jézusi mondásra (Mt 4,19), amellyel elhívta apostolait. – Sokszor elgondoltam, hogy milyen lehetett Jézus élete: a tetőt kellett megbontani, mert még az ajtó előtt is tülekedtek a gyógyulni vágyók (Mk 2,2-4). Bizony: az Emberfia ura a bűnöknek, ura a betegségnek, ura az elhívásnak, a börtnek és a szombatnak (Mk 2). **Látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felül áll. Add meg Urunk, hogy megláthassunk Téged mindenekben!** Ámen.

Június 20. Bír 4, ApCsel 8, Jer 17, Mk 3

Ha megtaláltuk a Krisztust, örvendezve haladjunk tovább az utunkon -- Sose felejtsem el, ahogyan a bécsi képtárban egy idős, karakán hölgy óriási lelkesedéssel mutatta a mögötte kullogó férjének Juditot Holofernész vértől csöpögő, levágott fejével: "Wie herzlich!" azaz:

"Milyen cuki!" Kicsit kevésbé vonzanak engem az amazonok... Így Jáélt, Héber feleségét sem tartom "cukinak" akkor, amikor egy pöröllal bever egy sátorcöveket a nála menedéket kereső, alvó Sisera hadvezér halántékába... (Bír 4,21). (*Lehet, hogy egy túlfinomodott korban élek...?*) -- Jeremiás képei kifogyhatatlan kreativitásúak: **bűneink vasvesszővel és gyémántheggyel vannak a szívünkbe vésve** (Jer 17,1) **"de áldott az a férfi, aki az Úrban bízik"** (7a). – Jeremiás a szombatot védi (17,19-27), Jézus pedig szombaton gyógyít (Mk 3,1-6), és már itt, a harmadik fejezetben végezni akarnak vele... Milyen megrendítő, hogy a tisztátalan lelkek (*a démonok*) hamarabb ismerik fel, hogy Jézus az Isten Fia, semmint az ember... (11). Mi is a mélypontjainkon tudunk a legjobban találkozni Urunkkal. -- Milyen elgondolkodtató az újabb ellentét az ApCsel 8 elején: Saul (*a későbbi Pál apostol*) üldözi az egyházat; Fülöp meg Krisztust hirdeti Samáriában. Szívleljük meg Péter apostol szavát Simon mágusnak, aki pénzért akarta megvenni a Szentlélek hatalmát: **"Vesszen el a pénzed veled együtt, amiért azt gondoltad, hogy pénzen megszerezheted az Isten ajándékát!"** (20b). Csak imádkozni tudtam azért az asszonyért, akivel egy kolostorban találkoztam, és lelkendezve mesélte, hogy ő már 1827 misét kifizetett az üdvösségéért... Szegény... De hosszú út van még előtte... -- Olyan szép a "szerecseny komornyik" története (26-30). **"Érted is; amit olvasol?" Azaz: megtaláltad-e Krisztust a Biblia soraiban mindenütt?** (30b). **És amikor megtaláltad, akkor "örvendezve haladsz tovább utadon"** (39b). Ámen.

Június 21. Bír 5, ApCsel 9, Jer 18, Mk 4

Erősödjön a mi hitünk nagy fává. -- **Debóra hálaéneke** (Bír 5) Sámuel anyja, **Anna hálaéneke** (1Sám 2,1-10) és a **Magnificat-hoz** (Lk 1,46-55) **hasonló örömkialtás** (*azzal az igen nagy különbséggel, hogy itt halál felett van az öröm, míg a másik kettőben élet felett...*). A gazdagokat ostromozó részei (10-11) hasonlítanak Ámós későbbi szavaihoz. -- **Milyen szép, hogy a fenti kettősség után Saul/Pál apostol megtéréséről olvashatunk** (ApCsel 9). Pál nem tagadta meg a természetét: amilyen harciasan (*lihegve!*) korábban irtani akarta a keresztényeket, megtérése után ugyanolyan harciasan vitázott a nem keresztényekkel. Ki is kellett menteni a "slamasztikából" kétszer is (25,30). -- Mert **a mi Urunk számolatlanul szórja ránk igéit, mint a magvető a magot** (Mk 4,1-20). Hatalmas kegyelmében elküldte hozzánk a megtestesült igét, Jézust. Márk igen kevés "saját" (*csak nála előforduló*) történetei egyike a magától növekedő vetés (26-29). Valóban: **nem tudjuk, hogy a Szentlélek hogyan érleli meg bennünk azt, hogy Isten igéje megcselekedje a célját** (Ézs 55,11), de a vetés mégis nőttön nő és olyan lesz mint a mustármagból növekedő hatalmas fa (31-32). -- Noha növekedik bennünk a vetés, **mi pedig olyan kishitűek vagyunk, mint a tanítványok. Jön az első baj, és rögtön rémüldözünk:** "Mester, nem törödsz azzal, hogy elveszünk??" (37-41). Nézzünk magunkba: hányszor gondoljuk mi is azt, hogy Jézus alszik a helyett, hogy nekünk segítene. Pedig éppen ezzel segít... -- Urunk: erősödjön a mi hitük nagy fává Benned és Általad. Ámen.

Június 22. Bír 6, ApCsel 10, Jer 19, Mk 5

"Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön, és eljusson az igazság megismerésére" (1Tim 2,4) -- Mennyire megalázottá válhat egy nép hit nélkül... Rejtekhelyeken és barlangokban rettegve várja, ameddig mindenéből kifosztják (Bír 6,2). Milyen szép Gedeon apjának a válasza: pereljen Baál a fiammal, mert lerombolta az oltárát (32). **Gedeon furmányos próbái a gyapjűfűrttel** (36-40) **ékes példák a kishitűségünkre – és egyben Isten hatalmas hosszútűrésére és szeretetére.** -- **Gyönyörű a "pogány pünkösdek"** (*Kornéliusz és házanépe megtérésének*) **a leírása** (ApCsel 10). Elsőként a "hatalma csúcsán lévő", éppen Tábitát feltámasztó (9,36-42) Péter apostol (akinek mondania kell, hogy ő is csak ember... 26b). Kap Péter egy jókora adag undorító cuccot. "Edd meg!" "Én???" "Te!" (*Nem lenne Péter Péter, ha nem tiltakozna háromszor... De Isten háromszor is ráparancsol...*; 9-16).

Milyen gondosan előkészíti Isten az Ő tervét minden résztvevő lelkében! Mennyire nyilvánvaló lesz, ami nemhogy nem volt nyilvánvaló, hanem Péternek lehetetlen volt: megkeresztelte a pogányokat, mert kitöltetett rájuk a Szentlélek, és náluk lakott néhány napig (44-48). -- Jeremiás elkezdte a próféta "performanszait": azaz Isten által parancsolt jelképes cselekedeteit: elsőként a fazekas cserepét töri össze úgy, ahogyan Isten fogja majd Izráel népét (Jer 19). -- **Amikor Gadarában voltam a Genezáreti tó túlsó partján, elképzeltem, ahogyan a hajónk körül ezer sertés visít és fuldoklik...** (Mk 5,1-20). Hát... nem volt egy épületes dolog... **Képzeljük el, ha mindez bennünk lakna! Aztán gondolkodjunk el, hogy nem lakik-e...** -- Gyönyörű annak a leírása, hogy Jézusból "erő áramlott ki", amikor meggyógyított valakit (30). Bizony. Ha bárkivel Urunk kegyelméből egy olyat beszélgettünk, ami adott neki valamit, ennek az egyik fontos jele az, hogy lefáradtunk. **Egy valóban a Szentlélek jelenlétében való istentisztelet egyik fontos jele az, hogy a lelkész utána holt fáradt lesz. Erő (nem a mi erőnk... az IGE ereje) áramlik ki belőlünk.** Ámen.

Június 23. Bír 7, ApCsel 11, Jer 20, Mk 6

Legyen perzselő tűz a Te igéd Urunk minden igehirdető szívében! (Jer 20,9) -- Milyen sokat mondó, hogy az "aki fél, menjen haza" felszólítás után 22 ezer ember hazament, és csak 10 ezer maradt ott Gedeonnal (Bír 7,3). Milyen sokat mondó az is, hogy Isten számolatlan jelet ad Gedeonnak arról, hogy vele lesz, és győzni fog, de **a hadicselt (kürtök, fazekak, fáklyák) Gedeon "maga eszelte ki". Mikor? Imádság után. Ilyen a jó ima. Amelyben az imádkozó figyel az Úrra – és inspirációt kap a Szentlélektől (16-18).** -- **Bárcsak minden vezetőt úgy számoltatna el népe, mint Péter apostolt a jeruzsálemi gyülekezet a "pogányokkal való együtt evés után" (ApCsel 11,3). És bárcsak minden nép, amelyik "elszámoltat" pontosan úgy leborulna a Szentlélek nagysága előtt, mint ők (18).** -- Antiókhában nevezték a tanítványokat először keresztényeknek, ahol már Barnabás és Pál tanított (25-26). -- Megrendítően tanulságos, hogy Jézus "nem tudott" több csodát tenni az őt megtagadó szülővárosában, Názáretben, mint néhányat (Mk 6,5). **A jézusi csoda nem jött. A jézusi csoda azért van, hogy hitet támasszon.** De ahol nem lehet, hogy csoda sem lehet... Úgy peregnék az események, hogy csak kapkodjunk a fejünket... (*tanítványok kiküldése, Keresztelő Szent János halála, ötezer ember megvendéglése, tengeren járás: mind-mind csak annyi mondatban, amennyi minimálisan kell*). -- Mennyire emberi és megrendítő Jeremiás kesergése: **"Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj"** (Jer 20,7). Olyan, mint Illés prófétáé (1Kir 19,4). "Azt gondoltam: nem törődöm veled, nem szólok többé az ő nevében. **De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve.** Erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam." (9). **Add Uram, hogy minden igehirdető szívében perzselő tűz legyen a Te igéd! Ámen.**

Június 24. Bír 8, ApCsel 12, Jer 21, Mk 7

"Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbé kell lennem" (Jn 3,30). – Ma ünnepeljük Keresztelő Szent János születésnapját. Keresztelő Szent János (*Jézus közeli rokona*) ezekkel az előző szavakkal szólt Jézusról. **Legyen ez a mottója a mi egész életünknek is!** – Ne ítéljünk a számarányokból (*pl. 300 a 15 ezerhez képest*), mint Szukkót vagy Penuél lakói (Bír 8,5-9), **mert ott van az erő, ahol Isten (Jézus) van.** Ne gyűjtsünk kincseket, és ne imádjuk hajdani dicsőségünket (24-27), **mert a mi kincsünk és dicsőségünk egyedül Jézus.** -- Jézus ereje hozta ki Pétert a börtönből (ApCsel 12,1-19), és mentette meg. Jézus ereje sújtott le Heródes Agrippa királyra is, mert Istennek járó dicsőítést fogadott el (20-23). -- **Jeremiás "árulásra" biztatja a népet** (Jer 21,9), mert a kárhozatba kóborló többségtől el kell válnia a jónak. -- A pogány asszony elismeri, hogy sorstársaival (*Jézus nélkül!*) olyan, mint a kutya (Mk 7,28). Ezért az alázatért felmagasztaltatik, és gyermeke meggyógyul (29-30). – **Urunk,**

mutathasson a mi egész életünk is Rád úgy, mint ahogyan Keresztelő Szent János!
Ámen.

Június 25. Bír 9, ApCsel 13, Jer 22, Mk 8

Ma van az Ágostai Hitvallás emléknapja. -- Melancton (*Luthernek – aki a birodalmi átok miatt személyesen nem vehetett részt a gyűlésen – a legközelebbi "védett várból", Coburg várából való háttértámogatásával*) ma 495 éve olvasta fel a mindmáig az evangélikus hit alapjaként szolgáló Ágostai Hitvallást az augsburgi birodalmi gyűlésen. **A hitvallás első mondata már maga is forradalmian új: "A gyülekezetek nálunk nagy egyetértéssel tanítják"**. Azaz nem egy "új pápa", Luther, hanem az egész közösség a Szentlélek által jutott közös hitre, amely az idén 1700 éves niceai hitvallásból indul ki. -- Abimélek és Sikemiek szomorú története (*Bír 9; amely az első fabulát, tanmesét és az első "eutanáziát" is tartalmazza az Ószövetségben*) eszünkbe juttathatja Péter és János beszédét (ApCsel 5,29), hogy **inkább Istennek engedelmességek, semmint az embereknek** (*Ágostai Hitvallás XVI/4 pont*). -- Pál antiókhiai beszéde első missziós útján (ApCsel 17) még nagyon hasonló Péter beszédeire, egy jelentős új elemmel: **[Krisztus által] mindenki megigazul, aki hisz** (*39b; Ágostai Hitvallás, IV pont*). Ahogyan majd egyre tovább és tovább megyünk, úgy fog a hangsúly átkerülni Pál személyes megtérésére és hitvallására. -- Jeremiás (22) sorra írja le mindazt, ami az Istentől való elfordulás jele. Mert **a bűn oka a gonoszok akarata, amely elfordult Istentől** (*Ágostai Hitvallás, XIX pont*). -- "Ti kinek mondotok engem?" – kérdezi Jézus az apostolait. "Te vagy a Krisztus." – válaszolja Péter. (Azaz: **az egy Krisztus, aki valóságos Isten és valóságos ember az Ige, azaz Isten Fia** -- *Ágostai Hitvallás, III pont*). **Kérjük Urunk, vezess el bennünket a Te Teljességed megismerésére.** Ámen.

Június 26. Bír 10, ApCsel 14, Jer 23, Mk 9

Urunk, segíts a mi hitetlenségünkön! -- Isten mondja hűtlen népének: "Vajon (*itt egy hosszú lista jön...*) nem én szabadítottalak-e meg benneteket? Ti mégis elhagytatok engem, és más isteneket tiszteltetek. Ezért nem szabadítalak meg többé benneteket!" (Bír 10,11-13). Add Urunk, hogy soha ne jussunk el ide. DE: Izráel népe bűnbánatot tart és Isten mégis megszabadítja újból (16). **Nézzünk végig az életünkön: hány ilyen (meg nem érdemelt) szabadítás volt már benne? És hányról (de hányról...) nem is tudunk...** -- Pál első missziói útjának a végét olvashatjuk el ma. Milyen szép az, amikor Pál apostol "látta, hogy **van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon**" (ApCsel 14,9). Félre ne értsük ezt: a gyógyulás nem a hitért kapott jutalom, hanem a gyógyuló és a környezete hitének a mélyítése. Ha azonban a mélyítés falba ütközik, akkor el sem tud kezdődni. Hiába van a gyógyítóban a Szentlélek ereje, ha az maga Jézus Krisztus, akkor sem lesz gyógyulás, még ha akarja se (Mk 6,5). -- **Milyen szánalmas az, amikor Pált görög főistennek akarják megtenni...** (11-12). **Másnap meg megkövezik...** (19). Ha szétnézünk a mai világban, nem ugyanezt látjuk...? A hamis próféták "egymástól lopkodják Isten igéjét" (Jer 23,30). De az igazi (*az egyetlen*) pásztor Jézus lesz majd (*akinek a megdicsőüléséről is olvashatunk ma: Mk 9,2-13*) -- jövendőli meg Jeremiás (Jer 23,5). Szép az, ahogyan Jeremiás különbséget tesz Isten elmondható és el nem mondható ígéretei között (38). **Csak azt lehet elmondani, amit az Úr megenged, hogy elmondjuk. Azt viszont muszáj.** De szép is lenne, ha ezt jobban megéreznénk! -- Urunk, hányszor kiálthatnánk fel hozzád mi is, mint a néma lélektől megszállott ifjú apja: **"Hiszek! Segíts a hitetlenségemen!"** (Mk 9,24). Segíts a mi hitetlenségünkön! Ámen.

Június 27. Bír 11, ApCsel 15, Jer 24, Mk 10

Kérjük a Szentlélek vezetését döntéseinkben. -- **Az első egyetemes zsinat**, a jeruzsálemi (ApCsel 15) **döntéseit a Szentlélek hozta meg:** "mert jónak látta a Szentlélek és mi is" (28). (*Milyen fontos üzenet, hogy a nemrég lezajlott szinóduson a katolikus egyház visszatért ehhez*

a II. vatikáni zsinaton is győzedelmeskedő gyakorlathoz. Fontos lenne nekünk is ezt követnünk minden tanácskozásunkon, legyen az kicsi, vagy nagy.) -- Milyen Jézus számkivetettekhez fordulását előrevetítő kép az, amikor nagy bajukban Gileád vezetői egy "parázna nő száműzött fattyához", Jeftéhez mennek könyörögni, hogy legyen a vezérük (és mennyire József és testvérei történet ez az egész...; Bír 11,1-6). Milyen sokat eláruló gondolat az "istenek osztozása" gondolat a 24. versben. Kemós, az ammóniak istene is isten, aki az ammóniaknak ad földet. Izráel Istene meg Izráelnek. Férjen mindenki ott el, amit kapott. (Ez a babiloni fogság előtti henoteizmus egyik, a szövegből utólag ki nem gyomlált maradványa, amikor más isten létezését is elismerték még. Ezt váltotta fel a monoteizmus, amely már tagadta minden más isten létezését.) Milyen megrendítő, hogy a végén egy mérhetetlenül tragikus hős lesz Jeftéből, aki egyetlen lányát áldozza fel (34-40). -- Annyira mélységes szomorúsággal tudnak eltölteni azok az igék, amikor Jézus elmondja szenvedéseit és FELTÁMADÁSÁT, és az apostolok a.) elakadnak a szenvedésnél, és SEMMIT nem hallanak meg az igazán megdöbbentő, háromszor is elhangzó feltámadásból, sőt, amikor bekövetkezik, akkor sem hiszik el... b.) sorozatban arról kezdenek el utána beszélgetni, hogy ki lesz az első közülük... (Mk 10,32-45; 9,30-35). Mi is pontosan ilyen elkésztőek vagyunk... -- Érdekes elolvasni XIV. Leó katekéziséét Bartimeusról: <https://www.magyarkurir.hu/hirek/xiv-leo-papa-katekezise-nincs-olyan-kialtas-amelyet-az-ur-meg-ne-hallana> Jézus meghallva a vak Bartimeus kiáltását, magához hívhatja, mert **nincs olyan kiáltás, amelyet Isten ne hallana meg.** Bartimeus az egyetlen biztos pontot az életében, **az egyetlen ruháját ledobja magáról, felkel és elindul oda, amiből semmit sem lát.** Nekünk is ezt kell tennünk. **Bartimeus a látása mellett a méltóságát is újra visszanyeri.** Velünk is ez fog történni, ha találkozunk Jézussal. Ámen.

Június 28. Bír 12, ApCsel 16, Jer 25, Mk 11

Kérjük Urunk békéjét és a Szentlélek vezetését életünkben. -- Pál második missziói útjáról olvashatunk ma (ApCsel 16). Érdekes az, hogy Pál (aki épp a jeruzsálemi zsinatnak a körülmetélést eltörlő határozatát viszi körbe...) saját kezüleg metéli körül későbbi hűséges segítőtársát, Timóteust (3-4). **Gyönyörű, ahogyan a Szentlélek vezeti Pált az útján (6-10).** Az is izgalmas, hogy a 10. verstől többes szám első személybe vált az író (Lukács), aki feltételezhetően itt már részese volt Pál útjának. Annyira jellemző az indulatos Pálra a szolgálólány esete (16-18). Van egy leány, aki hirdeti Isten dicsőségét, akármerre járnak. Pál ezt megtiltja neki. Erre megbotozzák őket és börtönbe vetik. Persze miért? Hogy megmutatkozzon Isten csodája, kinyíljon a börtön ajtaja (ahonnan NEM mennek el!), és a börtönőr háza népével megtérhessen (27-34). -- Nehéz a próféta sorsa... **Jeremiás 23 évig hirdette Isten akaratát – hiába...** (Jer 25,3). A harag poharának (15) a szimbóluma nagy szerepet kap majd a Jelenések könyve 16. fejezetében is. – **De Jézus mégis, feltartóztathatatlanul jön, és megszabadít minket a saját élete árán.** Elérkeztünk a Nagyhéthez, Jézus, a békét hozó, alázatos király, a számarcsikó hátán bevonul Jeruzsálembe (Mk 11). Ezzel a Márk szerinti evangélium eddigi, örült lendülete elkezd lassabbá válni. -- **Urunk, vonulj be a mi életünkbe is, hogy végre megtalálhassuk azt a békességet, amely nem rohan, hanem elidőzik a Te gyönyörű jelenlétedben.** Ámen.

Június 29. Bír 13, ApCsel 17, Jer 26, Mk 12

"Isten nincs messze egyiküktől sem." "Nem vagy messze Isten Országától" -- Az írástudó, akinek Mk 12,28-34-ben Jézus elmondja a Nagy Parancsolatot, ritka kivételként: helyesel. Jézus neki mondja: "Nem vagy messze Isten Országától" (34b). **Hogyan halljuk Jézustól saját magunkra vonatkoztatva ezt a mondatot? Gúnynak? Iróniának? Ígéretnek? Bízgatásnak? Elismerő ténymegállapításnak?** Aki ezen elgondolkodik, és ügyel arra, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy

igazságoknak jöhet a nyomára. -- Sámson az első, akit úgy ígér Isten, hogy anyja méhében már Istennek szentelt lesz (Bír 13,5). **Sámson** a bort szintén nem ivó (názír) **Keresztelő Szent János előképe**, aki már anyja méhétől betelt a Szentlélekkel (Lk 1,15). **És végső soron Jézusé**, akit már anyja méhében Isten szabadítójának (Jézusnak) neveztek (Lk 2,21). -- Pál a Szentlélek utasítására Európába jön, ahol menekülnie kell az öt más városokba is utána menő üldözők elől (ApCsel 17). Mégis: nem sokkal később a gyűlölködő Thesszalónikaiak megtért részéhez születik meg Athénból az Újszövetség első írása, amely példaként állítja őket mindenki elé (1Thessz 1). -- Pál nagyon rafinált beszédet mond Athén tanácsa előtt. A beszéd szinte egésze "captatio benevolentiae", azaz: a hallgatóság jóindulatának a megnyerése. Gyönyörű gondolata: **Isten "nincs messzire egyikünkől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk"** (ApCsel 17,27-28). Krisztusra a feltámadás utal egyedül, ahol (*néhány megtérő kivételével*) kinevetik Pált: "majd meghallgatunk erről máskor is..." (32). -- Urunk, add meg nekünk, hogy Benned élhessünk, mozoghassunk, és lehessünk egész életünkben! Ámen.

Június 30. Bír 14, ApCsel 18, Jer 27, Mk 13

Legyünk állhatatosak Jézus követésében. -- Sámson egy elég együgyű és hirtelenharagú emberként mutatkozik meg nekünk a Bírak könyve 14. fejezetében. DE: Isten éppen az együgyűségéből kovácsol erényt. Azaz: próbáljunk javítani magunkon, ha tudunk, de **bízzunk abban, hogy Isten minden gyengeségünket is fel tudja használni a jóra – ha követjük Őt.** -- Pál második és harmadik missziói útjáról olvashatunk ma (ApCsel 18). Korinthus, ahol Pál másfél évig tanított, az ókor Las Vegas-a volt. Volt ott minden... Mégis: Isten igéjéből gyülekezet formálódott a káosz közepén. Apollós (*aki a zsidókhöz írt levél ismeretlen szerzője is lehetett akár*) egy izgalmas példa. Nem kapta meg a Szentlélek kegyelmét a keresztségben (25), mégis nagy hasznára lett a kereszténységnek (27-28). Ez is bátorít bennünket. **Sok út vezet a mi Urunkhoz, Jézushoz. A Szentlélek messze nem mindig nyilvánvalóan mutatkozik meg az életünkben.** -- Jeremiás mindent elkövet, prófétaí performanszként még igát is a nyakába vesz (Jer 27) annak érdekében, hogy belátásra bírja a népet, és az egójának az elengedésére. Mindhiába... **Tudjunk megalázkodni a mi saját életünkben, ha Isten erre hív bennünket.** -- A Márk szerinti evangéliumban Jézus elmondja a végidőket (Mk 13). De **aki mindvégig állhatatos, az üdvözülni fog** (13). Ámen.

JÚLIUS

Július az aratás hava. Tartsunk ki a nyár hevében is Urunk igéje mellett. A reggeli, hűvösebb időből szánjunk az Írás tanulmányozására is. Mélyedjünk el Benjámín törzsének kiirtásában és helyreállításában, amikor "mindenki azt csinálta, amit jónak látott" (Bír 21,25). Örvezzünk Ruth megtartó történetének, Sámuel elhívásának, valamint Saul és Dávid viszálya sok-sok tanulságot adó fordulatának. Adjanak erőt nekünk Jeremiás vigasztalásai és helytállása. Legyen gazdag a mi aratásunk Pál térítő munkájának erőt adó történeteiben (ApCsel), a rómaiakhoz írott levél teológiai mélységeiben és az evangéliumi leírások erejében. "Mert Isten nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön a világ általa" (Jn 3,17). Az üdvösség áldott aratását kívánom – minden élethelyzetünkben. Ámen.

Július 1. Bír 15, ApCsel 19, Jer 28, Mk 14

Urunk, adj erőt arra, hogy követhessünk Téged. -- Elérkeztünk a Márk-passió elejéhez (Mk 14). Innen kezdve "lassít le" Márk igazán. Ahogyan Jézus jósolta, az elfogásakor a tanítványok mind szétfutottak. Egyetlen fiatalember követte Jézust, arról is lehúzták minden ruháját (52). Milyen szimbolikus ez: **Jézust csak mindenünket (még a ruhánkat is) otthagya lehet követni.** A keresztre meg már sehogyan sem, mert arra a keresztre csak Isten

Fia léphet fel. -- Szinte már népmeseivé válnak Sámson történetei az összekötözött rókákkal és a számarállkapoccsal agyonvert ezer emberrel (Bír 15). **Urunk igen erőteljes szavakkal óv minket attól, hogy bosszúállók legyünk** (Mt 5,44). Mégis: Sámson bosszúállásai Isten kezében Izráel szabadításává váltak. -- Pál harmadik (utolsó) missziós útján Efezusban tanít két éven át (ApCsel 19). Szinte a későbbi ereklye-kultusz előzményét is olvashatjuk itt, hiszen Pálnak még a kendőit és kötényeit is elvitték (*sikeres!*) gyógyításra (12). Milyen fontos történet a Szkéva főpap hét fiáról szóló: ha nem hiszek Jézusban, és úgy hívom segítségül a nevét, akkor nemhogy "sikert" érek el, hanem még bajom is lesz belőle (13-16). **A meghallgatott imádság lényege a kételkedés mentes hit** (Jak 1,6). (*Mert akkor már nem azt kérjük, amit mi akarunk, hanem azt, amit Jézus – és a Szentlélek; Róm 8,26 – akar általunk.*) **Urunk, kérjük, adj erőt arra, hogy követhessünk Téged mindenhová, ahová lehet.** Ámen.

Július 2. Bír 16, ApCsel 20, Jer 29, Mk 15

Kiáltunk teljes szívünkől értünk a halált is vállaló Urunkhoz! -- Ma érkezünk el a Biblia olvasó évben hetedszer (*hatszor olvasva, egyszer pedig a Nagyhéten*) **Urunk minket megváltó halálához** (Mk 15). Milyen megrendítően szép, hogy **ma van Mária és Erzsébet találkozásának az emléknapja is**. Kezdet és vég. Alfa és ómega. Így, ebben teljes Jézus küldetése. -- A kedves jó Pál tanításán annyira el lehetett aludni, hogy még a harmadik emeletről is ki lehetett esni... De Pál nem adja fel, "feltámasztja" a fiút, majd rendíthetetlenül beszél még hajnalig (ApCsel 20,9-12). **Pál búcsúját az efezusi vénektől** (18-38) **okvetlenül érdemes elolvasni. Megrendítően szép – egyfajta végrendelet.** Pál élete is a halálában lett teljes. Mint ahogyan mindannyiunké ott lesz. – Sámson már-már népmesei történetei tovább folytatódnak (*az eszének a hiánya mellett a nők voltak a gyengéi*), de még vaksága és fogsága is a javára lesz népének, amikor (*végre*) az Úrhoz kiált (Bír 16,26-30). -- Jeremiás levele (29) óriási botrányt okozhatott a babiloni foglyok körében. Az egy dolog, hogy a rövid ott tartózkodás reményét több generációra hosszabbította vele... Az igazi botrány a rendszeres imádság kérése volt a fogva tartókért – és általában is. Hiszen istentiszteletet tartani csak a Templomban lehetett – Jeruzsálemben. Pedig: **"megtaláltok engem, ha teljes szívűből kutattok utánam"** – mondja az ÚR (13). Kiáltunk hát teljes szívünkől értünk a halált is vállaló Urunkhoz! Ámen.

Július 3. Bír 17, ApCsel 21, Jer 30–31, Mk 16

Bár mi sokszor azt csináljuk, ami nekünk tetszik... Isten mégis minket örökre szeret. -- Abban az időben nem volt király Izráelben: mindenki azt csinálta, ami neki tetszett (*írja a Bírák könyve Miká bálványozásáról... 17,6*). A keresztények királya Jézus Krisztus, aki azon az úton vezet minket, ami Ő maga, és amely az Atya szeretetébe visz. Halleluja! -- Pál szemére vetik Jeruzsálemben, hogy a körülmetélkedés ellen "agitál" (ApCsel 21,21) még a zsidók között is, holott épp ők törölték ezt el a jeruzsálemi zsinaton – persze csak a pogányoknak. Nehéz idők voltak ezek... (*Abban az időben mindenki azt csinálta, ami neki tetszett.. És ma?...*) Pál viszont (*óriási lélekjelenléttel*) még az elfogatását is felhasználja arra, hogy beszédet mondjon a jeruzsálemieknek (40). -- Jeremiás a sok-sok keserű hír után végre vigasztalni is tudja népét: **"Az én népem lesztek, én pedig Istenetek leszek"** – így szól az Úr (Jer 30,22). **"Örök szeretettel szerettelek"** (Jer 31,3). **"Új szövetséget kötök Izráel és Júda házával"** (31). **"Törvényemet beléjük helyezem, szívükbe írom be"** (32), **"mindenki ismerni fog engem"** (34). – Isten örök szeretete legfontosabb, győzedelmes jeleként: **az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!** (Mk 16) Halleluja! Ámen.

Július 4. Bír 18, ApCsel 22, Jer 32, Lk 1

A bálványimádás következményei – és az Úr megtestesülése. -- Dán törzse hamis istent és hamis papot rabol... (Bír 18) Valóban igaz, hogy "Abban az időben nem volt király Izráelben:

mindenki azt csinálta, amit jónak látott" (Bír 17,6). **Soha ne veszítsük el az igazi király, Jézus látását.** -- Az őt megölni akaró jeruzsálemiek előtt **Pál elmondja az első "igazi" beszédét, amelyben már személyes tanúságtételén keresztül próbál hatni az őt hallgatókra** (ApCsel 22). Az antióchiai (ApCsel 13) és athéni (ApCsel 17) beszédei még nem ilyenek voltak. Pál igen alkalmas időben "játssza ki" az "én római polgár vagyok" ütőkártyáját (17,25-29). De a jeruzsálemiek változatlanul meg akarják ölni, és az ezredes sem ereszi el... **Bezáródik a fülünk, az eszünk és a szívünk akkor, ha messze vagyunk az Úrtól.** -- Jeremiás a legborzasztóbb (*kisvártatva majd be is teljesül*) próféciai ellenére is földet vesz – akkor amikor semmilyen józan ember, aki hisz neki ezt nem tenné (Jer 32). Mert "fognak még házat, szántóföldet és szőlőt venni ebben az országban" (15b). Valahol olyan aranyos antropomorfizmus, amikor Isten azt mondja Jeremiásnak, hogy "eszébe sem jutott az, hogy fiakat fel lehetne áldozni neki..." (35c) Hoppá... És Izsák? **Annyira szeretjük mi Istent embernek látni. Emberi logikával. Isten bölcsessége ennél sokkalta több. Aki nem tudja így elfogadni, az sokat veszít: emberbálványt imád a mindenható Isten helyett.** -- Gyönyörű az, ahogyan Mária csak egy percig áll tanácstalanul a hihetetlen hír hallatára, hogy ő fogja megszülni Isten Fiát, majd kimondja azt, hogy "legyen" (*fiat*) (Lk 1,34-38). És ezzel a szóval elindul a megváltásunk földi története. **Olvassuk el többször is a Magnificat-ot (46-55) és a Benedictus-t (68-79). Öröm lesz a nyarunk ha így teszünk.** Ámen.

Július 5. Bír 19, ApCsel 23, Jer 33, Lk 2

A mai igék a rosszból a legjobb jó, Jézus születéséhez vezetnek el minket. -- **A lévita története tele van zavarodottsággal.** Elinduljak? Ne induljak? Ej ráérünk arra még... Aztán meg: siessünk! (Bír 19) Aztán jön a Sodoma vétke (1Móz 19,4-5). Az egész út céljának, a másodfeleségnek a kiszolgáltatása... (*Nyugodt alvással közben...*; 27) Utána meg a felháborodott, bizarr bosszú, amely az egész országot lángba borítja... (29-30). Folyt. köv. (*sajnos...*) -- Pál Nagytanács előtti beszéde a ravaszság mintaképe. Elsőként szinte jézusi hang: meszelt fal (ApCsel 23,3 v.ö. Mt 23,27). Utána igei idézettel alátámasztott visszavonulás (5). Majd az egész Tanács összeveszejtése egyetlen mondattal, ami persze igaz mondat, de azért igen ravasz is (6). És a cselszövések folytatódnak... **És Pál megindul Róma felé, ahova az Úr küldte. Valahol milyen tanulságos ez a két történet együtt. Az emberi élet butaságtól és bűntől zavarodott. De ha Istenre hallgatunk, minden rosszból jó indul el.** -- **Pontosan ilyen rosszból jó indul el Jeremiás 33-ban, amely megjövendöli a mi Urunk, Jézus Krisztus születését** (15). -- És milyen elképesztően szép, hogy ahogyan tovább olvasunk, **Lk 2-ben a jeremiási jövendölés valóra válik: megszületik a mi Urunk** (1-7)! Halleluja! Ámen.

Július 6. Bír 20, ApCsel 24, Jer 34, Lk 3

A világ gonosz, de a mi Urunk elkezd benne a küldetését. -- **A lévita esztelenségéből (és a gibeóniak sodomai bűnéből Bír 19) gyilkos polgárháború lesz...** (Bír 20). Benjámín törzse már akkor is hajszálpontosan tudott parittyázni (16), mint később Dávid király (1Sám 17,48-49). De hiába: több menetben szinte teljesen kiirtották Benjámín törzsének egészét. -- **Pál tanítani kezdi a római helytartót Félixet és feleségét Jézusról. De fogságban marad, mert Félix kedvében akar járni a jeruzsálemieknek...** (ApCsel 24). -- **A jeruzsálemiek még Nebukadneccar ostroma alatt is fogadalmat szegnek...** Először a törvény szerint szabadon engedik a rabszolgákat, majd újra rabszolgának kényszerítik őket (Jer 34). – De a mi Urunk meghajlik az Atya akarata előtt, megkeresztelkedik (*erre támad az Atyának akkora öröme, hogy a Szentháromság egésze megjelenik a földön; Lk 3.21-22*), és elkezd küldetését. **Köszönjük Urunk, hogy nem hagytál minket magunkra bűneinkben!** Ámen.

Július 7. Bír 21, ApCsel 25, Jer 35, Lk 4

Ismerjük fel Jézust, amikor meghirdeti a kegyelmének az esztendejét. -- A nép, miután csaknem teljesen kiirtotta Benjámin törzsét, bűnbánatot tart, és a maradék férfiaknak (*cselesebbnél cselesebb módokon...*) feleségeket szerez (Bír 21). **Abban az időben nem volt király Izráelben: mindenki azt csinálta, amit jónak látott** (25). -- Pál az új helytartó előtt (*mint római polgár*) a császárhoz fellebbezik (ApCsel 25,12). Pál a helytartó és Heródes Agrippa király előtt elmondja legszebb védőbeszédét, amelyet majd holnap olvashatunk (*de már előre is el lehet olvasni* :). -- Volt olyan Jeremiás idejében is, aki megtartotta az Úr parancsait: a rekábiak (Jer 35 vö.). -- Igen sokat mondó Lukács záró mondata Jézus megkísértéseinek a leírása után: Amikor mindezek a kísértések véget értek, eltávozott tőle az ördög egy időre (Lk 4,13). Azaz: **még Jézushoz is vissza-visszatért az ördög** (*például Péter apostol szavaival, amikor a Cezárea-Filippi-beli hitvallása után a haláláról akarta lebeszélni Jézust, vagy amikor Jézus megdicsőülése során azt mondta, hogy maradjanak ott három sátrat csinálva Mózesnek, Illésnek és Jézusnak, vagy a Gecsemáné kertben*), **akit Jézus a kereszten győzött le végérvényesen.** -- Jézus a saját városában, Názáretben NEM olvassa fel Ézsaiás próféta könyvéből a 61,2b verset, azaz nem hirdeti Isten bosszúállásának napját, csak az Úr kegyelmének az esztendejét. Noha ezt mindenki tudja, mégis le akarják taszítani a szikláról – de Jézus átmegy köztük, mert nem jött el még az ő ideje (16-30). **Urunk, add meg nekünk, hogy felismerjünk téged, amikor ott állsz miközöttünk, és meghirdeted a te kegyelmed esztendejét.** Ámen.

Július 8. Ruth 1, ApCsel 26, Jer 36, Lk 5

Jézus mellett a saját életünknel nincs hitelesebb tanúságtétel. -- Ruth anyja két, özvegyen maradt, nem izraeli menyével ment vissza a szülővárosába, az éhínség miatt egykor ott hagyott Betlehembe. Útközben azonban átgondolta, hogy milyen sors várna a két menyére, és visszaküldte őket. De Ruth nem ment: **"mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is"** (1,16). **Tartsunk ki Urunk követésében is így!** -- Pál legszebb védőbeszédét olvashatjuk el az Apostolok Cselekedeteinek 26. fejezetében. Elmondja a megtérését a damaszkuszi úton. **Jézus mellett a saját életünknel nincs hitelesebb tanúságtétel.** Erre mondja Agrippa király: "Majdnem ráveszel engem is, hogy keresztyénné legyek!" (28). Csak azért nem engedik el Pált, mert a császárhoz fellebbezett. (*Milyen szép csavarja ez a Szentlélek munkájának, amely megjövendölte Pálnak, hogy muszáj Rómába mennie – az élete árán is.*) -- Izráel királya, Jójákim elégeti Jeremiás könyvét, mert képtelen meghallgatni az igazságot, és bűnbánatot tartani (Jer 36). **Ne legyünk ilyen megátalkodottak a saját életünkben. Legyünk képesek a változtatásra, ha Urunk erre vezet minket.** -- Péter apostol leborul Jézus lábához a nem alkalmas időben és nem alkalmas helyen kapott csodálatosan bő halfogás után: **"Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!"** (Lk 5,8b), ahol az "Uram" már nem az általa korábban használt "Mester", azaz az epistata (*előljáró, "főnök"*), hanem a kúriosz, ami istent jelent. Ez után küldi el Pétert "emberhalásznak", amely nem az emberek kifogását és megfullasztását jelenti, hanem az embereknek a pusztulásból az örök életre való megmentését jelenti (*lásd majd a jövő hétfőtől elérhető video-áthíratomat*). **Vegyük észre mi is így, amikor Urunk megváltoztatja az életünket.** Ámen.

Július 9. Ruth 2, ApCsel 27, Jer 37, Lk 6

Krisztus nagylelkűségre vezet. – A nagylelkűségben a "*dilatatio cordis*"-t tapasztaljuk meg (*amely nem szívtágulatot, hanem a lélek kitágulását jelenti*). Ferenc pápa a Szentlélek e működését "túlcsordulás"-nak nevezte. A nagylelkűség ilyen szinte leleményes szeretetbe vezet. A mai igék gyönyörű példákat adnak erre. A nagylelkűség első története Ruth és Bóáz (*Jézus ősapja és ősapja; Mt 1,5; Lk 3,32*) megismerkedése. Milyen szép Ruth kemény munkája és a "csel", ahogyan Bóáz a szolgáit arra utasítja, hogy szándékosan húzogassanak ki

a kévékből "elejtett" darabokat, hogy több maradjon Ruth-nak (Ruth 2,16). -- A nagylelkűség második története Pál útja Rómába, amelyről Lukács *(valószínűleg a saját személyében is átélve a történeteket)* többes szám első személyben számol be (ApCsel 27). **Pál szinte úrvacsorát oszt az őt fogva tartóknak és bátorítja őket (35).** -- Sajnos **az istenhiányos korban**, mint amilyen Jeremiásé volt, **csak "miniatűr" nagylelkűségre telik.** A király a fogva tartott Jeremiást nem engedi szabadon, hanem "csak" eteti *(ami az ostromlott városban lehet, hogy a túlélését jelentette; Jer 37,21).* -- A farizeusok sem a nagylelkűségükről voltak híresek... (Lk 6). Nem így Jézus, aki meggyógyított boldog-boldogtalant (19). Lukácsnál a "Hegyi Beszéd" (Mt 5-7) mezei beszéddé alakul át. **Jézus nagylelkűségre tanít benne minket ellenségeinkkel (35-36) és minden embertársunkkal (37-42).** – **Urunk, nyisd meg a mi szívünk nagylelkűségét a Te végtelen szeretetteddel!** Ámen.

Július 10. Ruth 3–4, ApCsel 28, Jer 38, Lk 7

Uram, nem vagyok méltó, hogy a hajlékomba jöjj. – Ma az alázat kegyelméről tanulhatunk. Ruth alázattal közeledik Bóázhoz. Amikor Bóáz bejelenti a véneknek, hogy elveszi Ruth-ot, akkor ezt mondják neki: "*Legyen híres a neved Betlehemben!*" (Ruth 4,11). Az asszonyok pedig a fiúgyermekük születésekor *(aki Óbéd, Dávid király nagyapja)* ezt mondják Ruth anyósának, Naominak: "*Legyen híres a neve Izráelben!*" (14). Bizony, híres lett. Nemcsak Dávid király által Izráelben, hanem utódjuk, Jézus által örökkön örökké. -- Pál *(fogolyként)* alázattal gyógyít meg sokakat Máltán, és hirdeti Isten igéjét Rómában (ApCsel 28). -- Jeremiás alázattal túri, hogy ciszternába dobják, majd kihúzzák (Jer 38). – A kapernaumi százados az alázat híres példája. Mondjuk mi is el vele együtt: "**Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. Csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgám.**" (Lk 7,6-7). És meggyógyul a mi szolgánk – és a mi lelkünk is. Ámen.

Július 11. 1Sám 1, Róm 1, Jer 39, Lk 8

Az Urunktól kapott kegyelem békessége. – Isten kegyelmét és békességét sugározzák Sámuel próféta apjának, Elkánának a szavai Sámuel későbbi anyjához, Annához: "Anna, miért sírsz, és miért nem eszel? Miért vagy úgy elkeseredve? Nem érek én többet neked tíz fiúnál?" (1Sám 1,8). A kegyelem és békesség tovább fokozódik, amikor a főpap, Éli a nélkül mondja Annának, hogy az Úr teljesítse a fiúgyermek kérését, hogy tudná, mi volt a kérés (17). A kegyelem és békesség még tovább fokozódik, amikor Sámuel megszületése után Anna és Éli együtt imádják az Urat (28b). -- Pál köszöntő áldása a rómaiaknak: "**Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.**" (Róm 1,7b) minden evangélikus igehirdetés kezdő mondatává vált. -- Jeruzsálem elfoglalásakor a kegyelem és békesség csak Jeremiás próféta és az őt a ciszternából megmentő etióp királyi szolga, Ebed-Melek (akinek a neve is a király szolgáját jelenti, ahol a király lehet persze Izráel megvakított királya, Cidkijjá, de lehet a mi Urunk is), valamint a Jeremiás tanácsa szerint átpártoló számára adatik meg (Jer 39). De **még a legrosszabb helyzetben is VAN kegyelem és békesség.** -- **Isten igéje**, amely olyan záporozó gazdagságban hullik ránk, mint a magvető kezéből a mag a földre (Lk 8,11), **maga a kegyelem és békesség.** És ebből gyógyulás lesz (26-39), és feltámadás (40-56). Ámen.

Július 12. 1Sám 2, Róm 2, Jer 40, Lk 9

Isten a kivételtől is csinálhat szabályt. – Anna kivételes kegyelmet kapott Sámuel próféta születésével. Anna hálaadó éneke (1Sám 2,1-10) hasonlít Mózes és Dávid énekeihez (5Móz 32; 2Sám 22), valamint a Magnificat-hoz és a Benedictus-hoz a Lukács szerinti evangéliumban (Lk 1,46-55 és 68-79). **De utána a kivételtől lett szabály: Annának még három fia és két lánya született (21).** Éli főpap fiainak gaztetteivel indokolja a szentíró, hogy Salamon király uralkodásának elején a palotaforradalom mellé álló Lévi törzsétől

átkerül a főpapi tiszt a Melkisédekhez hasonlóan jebúsi születésű Cádokhoz, aki már Dávid korábban is a frigidó őrzője volt (2Sám 15,24-29; 17,15; 19,12). **Salamon után már az összes főpap Cádok leszármazottja volt: a kivételből lett a szabály.** -- Nagyon szép Pál apostol gondolata a Róm 2-ben: "amikor a törvényt nem ismerő népek természetükből fakadóan cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmagukban hordozzák a törvényt" (14). Ebből is következett a II. vatikáni zsinat "anonim kereszténysége" (https://en.wikipedia.org/wiki/Anonymous_Christian), amely reménykedik abban, hogy a Jézust nem ismerők szívében is Jézus lakik, ha keresztény módon élnek. **A kivételből itt is szabály lehet.** -- **Jézus szinte minden tette "kivétel" volt.** Kivételesen sokat adó minden rászorulóknak, minden hitre térhető embernek. **Jézus egész élete a követésére hív – minket is -- TÉGED is** -- (Lk 9,23-27; 57-62), **hogy a kivételből legyen a szabály.** Urunk, adj erőt, hogy követhessünk Téged! Ámen.

Július 13. 1Sám 3, Róm 3, Jer 41, Lk 10

Szólj hozzám Uram, mert hallja a te SZOLGÁD. -- "Abban az időben ritkaság volt az **Úr igéje**" (1Sám 3,1). Ne várjuk meg, ameddig ez bekövetkezik a mi életünkben: keressük Urunkat, a testet öltött igét! Sámuelnek megszólalt az Úr. Mikor? Amikor azt mondta: "**szólj, mert hallja a te szolgád**" (10). Ebben a "helyes válaszban" a szolgád a lényeg. **Addig nem értjük meg Isten igéjét, és nem értjük meg Jézust sem, ameddig nem szolgáló szívvel akarjuk megérteni.** -- Mert nincsen igaz ember egy sem (Róm 3,10), de **Isten ingyen tesz igazzá minket meg az ő kegyelméből a hit és a Krisztus Jézusban lett váltság által** (24). -- Mert "ne annak örüljétek, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben" (Lk 10,20), azaz: **ne a "saját sikereinknek" örvendezzünk** (amelyeket csak és kizárólag Urunktól kapunk), **hanem annak, hogy jól tudtuk szolgálni Urunkat.** És akkor Jézus ujjongani fog miattunk is (21). Mert olyanok leszünk mint Mária, aki Jézus lábánál ült és figyelt rá (38-42), vagy mint az irgalmas szamaritánus, aki nem ment el a sebesült mellett (30-35). Ámen.

Július 14. 1Sám 4, Róm 4, Jer 42, Lk 11

Kérjük, hogy Urunk emeljen minket ki az ördögi körökből az Ő körébe. -- **A filiszteusok elveszik Izráeltől a szövetség ládáját** (1Sám 4,11). Ha ilyen történik velünk (*nyilván a maga konkrétságában máshogyan*), akkor kell-e ennél nagyobb figyelmeztetés arra, hogy meg kell változtatni az életünket? -- Egy következő óriási figyelmeztetés, Jeruzsálem első elpusztítása után nép a szolgaság házába, Egyiptomba akar menekülni. Jeremiás óva inti ettől őket (Jer 42) – holnap majd meglátjuk: hiába... Aztán majd meglátjuk: vesztükre... **A megátalkodottság ördögi köröket szül...** -- Képesek vagyunk még Jézust is az ördög szövetségesének mondani... (Lk 11,15). És az ördögi körök egyre csak mélyülnek... (Lk 11,24-26). -- DE: **A hitünk új életet támaszt bennünk -- és a környezetünkben is.** Ez történt Ábrahámval is, aki elindulva az ismeretlenbe, "Isten ígéretében nem kételkedett hitetlenül, sőt megerősödött a hitben dicsőséget adva Istennek" (Róm 4,20). -- És akkor együtt imádkozhatunk Urunkkal: **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.**

Július 15. 1Sám 5-6, Róm 5, Jer 43, Lk 12

Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot! (Lk 12,32) -- **Miért engedte Isten, hogy az Ő szövetségének a ládáját csak úgy elvigyék a választott néptől?** – kérdezhették sokan tegnap a "miért engedi Isten a földön a rosszat?" kérdés mintájára. Ma megkaptuk a választ: hogy a szövetség ládája letaszítsa a filiszteusok Istenét, Dágónt (1Sám 5,4) és meggyötörje a filiszteusok városait (6-12). Vissza is került iziben. Ilyen Isten gondviselése (Lk 12,22-32). -- Pál itt, az ötödik részben lendül igazán bele a rómaiaknak írott levelébe: **"tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az**

állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által" (3-5). Forgassuk ezt az igét gyakran a szívünkben. Rengeteg erőt tud adni. Kérjük el Urunktól ezt az erőt! Ámen.

Július 16. 1Sám 7–8, Róm 6, Jer 44–45, Lk 13

Növesszen minket nagyra a kegyelem. -- Milyen szép előképe Urunk, Jézus Krisztus keresztáldozatának az, amikor Sámuel próféta, Izráel nagy szorongattatásában egy szopós bárányt áldoz fel (1Sám 7,9). Emlékezzünk itt arra, hogy Jézus a Jelenések könyve eredeti, görög szövegében végig Báránykaként és nem a magyar fordítás Bárányaként van megnevezve. -- Nagy ember fiának lenni nehéz... Mindez nem menti fel sem Éli fiait (1Sám 2,12-17), sem Sámuel fiait (1Sám 8,3) az alól, hogy igen rossz útra tértek. **Izráel királyt kért (1Sám 8,6). Pedig a királyuk Isten maga volt – de: lecserélték... (7). Nem pontosan olyan ez, mint az aranyborjú? (1Móz 32) Csudába az olyan Istennel, amelyik nem kézzel fogható, neve sincs. Olyan kell nekünk, amelyik az orrunk előtt van. (És jött Jézus... És nem hiszünk neki sem...) És Isten haragja kiárad. Így volt ez Jeremiás korában és "így van ez ma is" (Jer 44,6b). -- De: **VAN reménységünk! A keresztségünk ugyanis feltámadás volt (Róm 6,4). Új, Istenben való életre.** Mert "de te ajándékul kapod az életedet, bárhová is mégy (Jer 45,5b). -- **Mert a mi Urunk, Jézus (a "vincellér") még a terméketlen fügefát (minket) is kikönyörög a gazda (Isten) kezéből, hogy adjon nekünk még türelmi időt (Lk 13,6-9).** -- De: a türelem nem végtelen. A kapu szoros (22-30). **De: lehetünk mustármag és kovász. Nőveszthet minket nagyra a kegyelem.** Ámen.**

Július 17. 1Sám 9, Róm 7, Jer 46, Lk 14

"Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?" KRISZTUS. -- Milyen sokat mondó, hogy **Izráel első királya éppen Benjámín nemzetségéből származik, amelyet (mi mást...) nem sokkal korábban szinte teljesen kiirtott Izráel (Bír 20; 1Sám 9).** Hogyan másként mutatná meg Isten jobban, hogy a.) nem jó ötlet Őt földi királyra cserélni; b.) alázkodjunk meg Urunk előtt (lásd Lk 14,7-11). És milyen szép az, amikor a "látó", Sámuel próféta csak úgy "by the way" hozzáteszi, hogy Saul a szamarai miatt pedig ne aggódjon (1Sám 9,20). Mert a látó – lát. -- Megrendítően szép vallomás mindegyikünkről saját magunkról Pál sorai a Rómaiakhoz írt levél 7. fejezetében: **"nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök" (15b); "az akarat megvolna bennem a jóra, de nem tudom véghezvinni azt" (18b); "gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint, de ... foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével" (23).** Itt kiált fel Pál: **"Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?" (24).** És meg is adja a választ: **KRISZTUS.** -- Urunk, add meg nekünk, hogy ne legyünk megízetlenült só (Lk 14,34-35), és ne találjunk kifogásokat, hogy miért nem megyünk el a Te királyi menyegződre (15-24). Ámen.

Július 18. 1Sám 10, Róm 8, Jer 47, Lk 15

SEMMI nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. -- Pál apostol elérkezik a Rómaiakhoz írott levele csúcspontjához, a 8. fejezethez. **"Az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől" (2). Ez az evangélium LÉNYEGE. Ez a reformáció lényege. Ez az életünk lényege.** A Lélek törekvése élet és békesség (6b). Ebből az élet az örök élet, a dzóé, de a békességet is éljük át mélyen. Olvassuk el a 15., 19., 26. és 28. verseket mindenképp! És többször is olvassuk el az utolsó két verset. Helyezzük ezt a két verset a szívünkre. *(Ezek voltak a lelkésszé szentelésem igéi is. Hordozom őket minden percemben.)* -- **Sault, Izráel első királyát, megszállta az Úr lelke, és más emberré lett**

(1Sám 10,6.9). **Kérjük el ezt mi is Urunktól! És ne rejtőzzünk utána el...** (22). -- Lukács evangélista 15. fejezetét az evangélium aranylapjainak szokták nevezni. Olvassuk el mindenképp az egész fejezetet. Ez Lukács saját anyaga, nincs párhuzamos leírása máshol. Éljük át azt az örömet, amely Istennek és Jézusnak a MI megtalálásunk feletti öröme. Mert **mi vagyunk az elveszett juh, az elveszett dramma és a tékozló fiú (leány...)** is. **DE: megtaláltattunk Urunk kegyelme által! Ámen.**

Július 19. 1Sám 11, Róm 9, Jer 48, Lk 16

Beleütközünk-e Krisztusba, vagy követjük? -- Milyen megrendítő az, hogy Saul király szinte ugyanúgy hívja hadba egész Izráelt (1Sám 11,7), mint annak idején a lévita (Bír 19,29). Az Úr győzelemre segíti őket, de vajon tartós lesz-e ez a királyság? Beleütközik-e Istenbe? Meglátjuk hamarosan... -- Mondjuk el magunkban Pál apostol sorait többször: "**nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené**" (Róm 9,16). Bizony. A mi összes erőlködésünk és "tehetségünk" semmit nem ér, ha nem abba az irányba megy, amerre Urunk és a Szentlélek vezet. És bizony. Vegyük észre, hogy ki a kutya, és ki a gazda... Hol van a vége a pórának? Nálunk vagy Istennél? (20-21) És ha azt hittük, hogy nálunk, akkor alaposan gondolkodjunk el... És nézzünk magunkba: **vajon Krisztus mi a számunkra? A cselekedetekből fakadó beleütközés köve? (32-33) Vagy a hitből fakadó követés köve? Nem mindegy...** Urunk add meg nekünk, hogy veled haladhassunk egész életünkben. Ámen.

Július 20. 1Sám 12, Róm 10, Jer 49, Lk 17

Van-e az üdvözülésnek receptje? -- "**Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz.**" (Róm 10,9). Ugye milyen egyszerűnek látszik az üdvözülés? Itt a "receptje". Pál megírta. Csakhogy... Ha Úrnak valljuk Jézust, akkor alá is kell rendeljük magunkat – mindenben. És ha szívünkkel hisszük, hogy Jézus feltámadt, akkor Jézussal kell nekünk is élnünk egész életünkben. Azaz: "recept" nincs az üdvözülésre. **DE: a kegyelemben bízhatunk. EZÉRT volt Nagypéntek, és ezért volt a feltámadás is.** -- **Hányszor tudunk egy nap megbocsátani?** – kérdi tőlünk Jézus (Lk 17,3-4). Kevesebb mint hétszer – ugyanazért, ugyanaznap? Ugye milyen nehéz az üdvözülés receptje? -- **Várunk-e köszönetet?** – kérdi tőlünk Jézus (7-10). Vagy tudjuk-e azt mondani ha bármekkora jót tettünk is: haszontalan szolga voltam... -- **Mondunk-e köszönetet?** – kérdi tőlünk is Jézus (11-19). Vagy mi is elmegyünk egy szó nélkül, mint tíz meggyógyított leprásból kilenc? -- **DE: Az Isten országa MÉGIS miköztünk van (azaz a görögben ugyanazt jelentve: BENNÜNK van; 21b).** -- **ÉS: "Aki segítségül hívja az Úr nevét – üdvözül."** (Róm 10,13) Urunk, add meg nekünk, hogy szívünk mélyéből segítségül tudjuk hívni a Te nevedet. Mindenben, mindenkor. Ámen.

Július 21. 1Sám 13, Róm 11, Jer 50, Lk 18

Legyen alázatunk Istennel szemben (is). -- Saul alig egy éve volt király, és máris a saját feje után, elhamarkodva ment csatába a helyett, hogy megvárta volna Sámuel és Isten áldását (1Sám 13). **Legyen türelmünk kivárni Isten idejét (amelyben ezer esztendő egy nap és egy nap ezer esztendő; 2Pt 3,8).** -- Ízlelgessük jópárszor magunkban a Rómaiakhoz írt levél 11. fejezetének ezeket a szakaszait: "**megbánhatatlanok az Isten ajándékai és az ő elhívása**" (29). "**Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön**" (32). **Örvendezzünk annak, hogy Jézus vezet minket – akkor is, ha nem tudjuk hová, hogyan és meddig.** Olvassunk el a 33-36 verseket is okvetlenül. Egy gyönyörű ima ez, amely befejezi a levél teológiai részét. Akár a mindennapi imádságunk is lehetne. -- Jeremiás a sok-sok rombolás-prófécia után elér oda, hogy a főellenség, Babilon lerombolását jósolja meg (Jer 50). Milyen gyönyörű megváltás-prófécia ez: "keresni fogják Izráel bűnét, de nem lesz, és Júda vétkeit, de nem fogják találni, mert megbocsátok azoknak, akiket meghagyok" (20).

Örömmel mellett figyelmeztető üzenet is ez nekünk: **"Elbukik a kevély, elesik, nincs, aki talpra állítsa"** (32). Vigyázzunk: **legyen alázatunk Istennel szemben.** -- Legyen bűnbánatunk, mint a vámszedőnek, és legyen erőnk ahhoz, hogy elhagyjunk az életünkől, addig fontosnak vélt dolgokat, ha Jézus hív erre bennünket (nem úgy mint a gazdag ifjú...; Lk 18). **Vegyük észre Jézust, ha elhalad mellettünk! Kiáltsunk hozzá, mint a jerikói vak! Várjuk, hittel várjuk, hogy meghallgat bennünket. És meghallgat.** Ámen.

Július 22. 1Sám 14, Róm 12, Jer 51, Lk 19

Ismerjük fel a meglátogatásunk idejét! -- A törpe eszű, érzelemvezérelt, behemót, Saul király (1Sám 9-13) nagyon hasonlít a törpe eszű, érzelemvezérelt behemót Sámsonhoz (Bír 13-16). Mindketten nagy filiszteusverők lettek... Csak a meglátogatásuk idejét felejtették el felismerni – rendszeresen. (1Sám 14). -- Pál (*felismerve az időt*) arra kér bennünket, hogy **szánjuk a mi életünket Istennek (Róm 12,1). Sőt, ne csak szánjuk, hanem adjuk is. Nem húzódozva, nem kis darabokban, nem megbánva. Egészen. És ha ez már megtörtént, döbbenjünk rá arra, hogy **"egy test vagyunk a Krisztusban"** (5). Olvassuk végig a 9-21 verseket, és **"győzzük le jóval a rosszat"** (21b). -- **Akármilyen kicsinyek is vagyunk** (mint Zákeus volt... Lk 19,1-10) **megláthatjuk Jézust.** Sőt: velünk vacsorál. Sőt: átalakítja a lelkünket. És: üdvössége lesz a mi családuknak. Mert nem ástuk el az életünk szépségeit, amelyeket Urunktól kaptunk, hanem használtuk őket -- mások javára (11-27). Jézus megsiratja Jeruzsálemet (41). Azt a Jeruzsálemet, amely hallelujázva fogadta Virágvasárnap, és amely el fogja veszejteni néhány nap múlva, mert nem ismerte fel azt az időt, amikor meglátogatta Isten. **Bárcsak felismernénk a mi meglátogatásunk idejét, mint a jerikói vak, vagy mint Zákeus!** Ámen.**

Július 23. 1Sám 15, Róm 13, Jer 52, Lk 20

Legyünk hűek ahhoz, akinek a képe ránk van vésve: Istenhez. -- Az Ószövetség egyik mai eszünkkel igen nehezen emészthető része Amalék kiirtása (1Sám 15). Amalék népének a neve a kivonulás óta (2Móz 17,8-16) egyet jelentett Isten mindenkori ellenségével. A kiirtás az ószövetségi szemlélet szerint Istennek való feláldozás volt. Ezért volt Saul bűne az, hogy éppen a zsákmány javát és a legfontosabb embert, a királyt nem áldozta fel Istennek ott helyben, amivel Istenhez is hűtlenné vált, és a többi pusztítást is értelmetlenné tette... Ráadásul Saul még emlékoszlopot is állított saját magának... (12). -- Pedig, ahogyan Pál írja (Róm 13,10): **a szeretet a törvény betöltése. – A szeretet legmagasabb foka (az agapé) csak Istentől jöhet a mi életünkbe.** Jézus az "add meg a császárnak, ami a császáré és Istennek ami Istené" mondásával (Lk 20,25) arra tanít minket, hogy **legyünk mi hűek ahhoz, akinek a képe ránk van vésve, azaz: Istenhez. Adjuk saját magunkat oda Istennek.** Ámen.

Július 24. 1Sám 16, Róm 14, JSir 1, Lk 21

Lássunk mi is Urunk szemével! -- "Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van." (1Sám 16,7). **Kérjük el Urunktól, hogy lássunk mi is az Ő szemével!** És akkor rá fogunk találni mi is az igazi királyra (aki nem más, mint Dávid király leszármazottja: Jézus). -- Ha bármikor nagy bajba kerülünk, olvassuk el Jeremiás Siralmait. És döbbenjünk rá arra, hogy elképzelhető, hogy van nagyobb baj is annál, amiben éppen vagyunk... DE: van vigasztalás. Hogy micsoda? Holnapután (JSir 3) kiderül. De már ma is el lehet olvasni :) -- Pál a Rómaiakhoz írt levelének a végére maradó sok gyakorlati tanács között egy nagyon szép általános ígét is mond: **"ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk"** (Róm 14,8). Bizony. A végidőkben (Lk 21,7-36) egyetlen ismerős lesz: Jézus. De ha ismerjük Jézust ideát, akkor szilárd reménységgel és bizonyossággal várhatunk mindent, ami az életünkben, vagy

halálunkban bekövetkezik. Mert az ég és a föld elmúlik, de Jézus beszédei nem múlnak el (Lk 21,33). Mert velünk semmi sem fog változni soha. Mert az Úr éi vagyunk – és maradunk. Ámen.

Július 25. 1Sám 17, Róm 15, JSir 2, Lk 22

A mi Urunk mindig győz. -- "Dávid időnként elment Saulhoz, de visszatért, hogy apjának juhait legeltesse Betlehemben." (1Sám 17,15) Mennyire sokatmondó ez a mondat. Dávid Saul király fegyverhordozója volt (16,21). **Dávid mégis visszatért juhokat legeltetni Betlehembe. Akárcsak Urunk, a király és pásztor. Aki Betlehemben született meg, hogy minket legeltessen – örökre.** Ki ez, aki gyaláznia meri az élő Isten seregét? (26) mondja Dávid Góliátra. És leteríti. Egyetlen kavicsal (*a Benjámin törzséből származók parittyáznia tudását lásd Bír 20,16*). (*Példát láthatunk az Ószövetség több rétegű szerkezetére is, hiszen Saul azt kérdezi Dávidtól kinek a fia [38], annak ellenére, hogy már régóta a fegyverhordozója.*) **Dávid úgy győzi le Góliátot, ahogyan majd Jézus legyőzi az ördögöt a kereszten. Végérvényesen.** -- Izráel élete azonban csak addig dicsőség, ameddig az Urat szolgálja. Amikor már nem, akkor siralomná válik, és "asszonyoknak kell megenniük a gyermekeiket" (JSir 2,20). -- De a mi megváltónk, **Jézus vágyva vágyott arra, hogy szenvedései előtt megegye az apostolokkal a páskavacsorát** (Lk 22,15). **Miért vágyódott Jézus erre ennyire? Mert éhes volt? Nyilván nem. A mi megváltásunk művét szerette volna befejezni, és ennek részeként saját magát mindörökre nekünk ajándékozni az úrvacsorában.** Ezért lehet nekünk reménységünk -- egész életünkben. "A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által." (Róm 15,13) Ámen.

Július 26. 1Sám 18, Róm 16, JSir 3, Lk 23

A mi Urunk minket halálosan szeret. -- A Biblia egyik legszebb barátságáról olvashatunk ma, amely Saul király fia, Jonáthán és Dávid között volt (1Sám 18,1-4). **A mi Urunk, Jézus is a barátainak nevezett minket** (Jn 15,14). **Nőjünk fel Urunk barátságához!** Saul a nála már "szokásos", követhetetlen logikával akar "megszabadulni" Dávidtól (6-30), amivel Dávid kezébe egyre nagyobb hatalmat ad (*no persze Isten rendelése miatt*). -- Jeremiás Siralmi gyönyörű példát mutatnak arra, hogy milyen, amikor az ember a legnagyobb bajában is rádöbben arra, hogy szereti az Úr (3,21-26). **"Jó csendben várni az Úr szabadítására."** (*Ahogy Pál írja: Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk; Róm 8,25*). "Mert nem vet el örökre az Úr. Még ha megszomorít is, irgalmaz, mert nagyon szeret." (JSir 3,31-32). **Bizony, a mi Urunk minket NAGYON szeret.** Halálosan nagyon. Még a kereszten is (Lk 23). Sőt, ott a leginkább. **A kereszten szemlélve döbbenünk rá arra, hogy mennyire szeret minket az Úr. "Térjünk meg az Úrhoz!"** (JSir 3,40b) Ámen.

Július 27. 1Sám 19, 1Kor 1, JSir 4, Lk 24

Ismerjük fel, és hirdessük Urunkat! -- Se veled, se nélküled. Saul kapcsolata Dávidhoz olyan, mint egy lidérces házasság. Meg akarja ölni (1Sám 19,1). Majd kibékül (6). Majd meg akarja ölni (9). Majd Dávid elkezd a menekülését, amelyet a könyv végéig (*a 31. fejezetig*) követhetünk majd. (*És amelyből a zsoltárok jelentős részének a témája megszületett.*) -- **"Hát részekre szakítható-e Krisztus?"** kérdezi Pál a versengő Korinthusbeliektől (1Kor 1,13a). **Gondolkodjunk el ezen mindig, ha békétlenség támad bennünk. Szét lehet-e szabdalni Urunkat, aki legyőzte az ördögöt a kereszten, és utána győztesen feltámadt?** (Lk 24,6-7). "Miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük" (1Kor 1,22-23). Gondoljuk át ezt a mondatot általánosan. **Miközben a világ BÁRMIT csinál, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük – egész életünkkel.** Tegyük így! És tartsunk ki benne! -- Jézust akkor ismerik fel az emmausi tanítványok, amikor megtöri

a kenyeret – azaz: megismétli az utolsó vacsora (azaz: minden úrvacsora) átlényegítő kegyelmét (Lk 24,31). **Ismerjük fel mi is Urunkat igéjében és az úrvacsorában.** Ámen.

Július 28. 1Sám 20, 1Kor 2, JSir 5, Jn 1

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét. (Jn 1,14)-- Fantasztikus lenne, ha el tudnánk olvasni János prólógusát (1-18) háromszor: az eszünkkel, a szívünkkel és a lelkünkkel. És akkor megérezzük ennek az igének a mélységét: **"Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre"** (16). Valamint az evangélium lényegének is: **"Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!"** (29b). És ráadásként: **"meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára"** (51b). -- **"Nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról"** (1Kor 2,2) – írja Pál a Korinthusbelieknek. **Tegyünk mi is így! Ha Jézusról tudunk, akkor: mindenről tudunk.** "A Lélek mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is" (10). Forgassuk a szívünkben ezt a mondatot. Micsoda gyönyörű gondolat ez a Szentlélek erejéről. Borzongjunk ebbe bele. Ha a Szentlélek még Isten mélységeit is megvizsgálja, akkor hogyan állunk mi előtte? Titkokkal? Aligha... "A lelki ember azonban mindent megítél, de őt senki sem ítéli meg. (15)" Mit jelent ez? Azt, hogy ha valaki a Szentlélekkel el van telve, akkor Urunk látását is megkaphatja tőle, amellyel látni képes, hogy mi a jó és mi a rossz. Sőt: a Lélek ajándéka által Krisztus-arcú is lehet, ami azt jelenti, hogy leperog róla mindaz a bűn, ami ítélet tárgya lehetne. *(Ezt kérjük, és ehhez kerülünk közelebb minden – őszinte – gyónás alkalmával.)* **"Bennünk pedig Krisztus értelme van."** Kérjük Urunk, hogy lehessen! Ámen.

Július 29. 1Sám 21–22, 1Kor 3, Ez 1, Jn 2

Ti viszont Krisztuséi vagytok. -- Dávid éppen Góliát kardját kapja meg Ahímelek (akinek a neve a király a fivérem-et jelent...) paptól (1Sám 21,10). Saul pedig eljut egy újabb mélypontra: kivégezteti egy edómival Ahímelek-et és összes paptársát (22,17-18). Kérjük Urunkat: Soha ne öntse el a gyűlölet és a rettegés a mi szívünket! *(Átfuthat a gondolat az agyunkon: Saul biztos elkárhozott. Űzzük el. Az ítélet nem a mi dolgunk. Istené. És ahogyan Pál mondja: Isten becstelenségre is csinálhat edényt/a szemétnék is kell edény; Róm 9,21/2Tim 2,20. Lehetett Saul "tragikus hős", akinek el kellett buknia, mert a nép döntése volt a hibás, amikor Isten helyett akart királyt; 1Sám 8-9. Attól még a példáját SOHA ne kövessük. Mert mi a Krisztuséi vagyunk.)* -- Forgassuk a szívünkben Pál sorait: Én ültettem, Apollós öntözött, de Isten adta a növekedést. Úgyhogy **az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja** (1Kor 3,6-7). Ha bármikor előnt minket a büszkeség valami miatt, amit tettünk, jussanak ezek a mondatok eszünkbe. **"Ti viszont Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené."** **"Mert más alapot senki sem vethet a meglévön kívül, aki Jézus Krisztus."** (23 és 11 versek). – *(Jeremiás siralmi után Báruk könyve jönne a görög fordítás szerint, de mi a héber Ószövetség szerint haladunk, ezért Ezékiel könyve jön. Fantasztikus lenne, ha el tudnánk olvasni Jeremiás íródeákja, Báruk javarészt a II. században íródott könyvét is: <https://szentiras.hu/biblia/szit/BAR>).* -- Mária mondását a kánai menyegzőn is ismételgessük magunkban: **"Bármit mond nektek [Jézus] tegyétek meg."** (Jn 2,5). Mert mi a Krisztuséi vagyunk. Ámen.

Július 30. 1Sám 23, 1Kor 4, Ez 2, Jn 3

"Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van." -- Csiki-csuki. Csakhogy a Dávid és Saul közötti csiki-csuki (1Sám 23) életre-halálra megy. És ez a csiki-csuki sok-sok példáját szolgáltatja az emberi helyezkedésnek (12; 20). **Sohase "helyezkedjünk" semmi és senki más számára, csak a mi Urunk számára.** -- Tegyük magunkévá Pál sorait: **"magam sem ítélek magam felett"** (1Kor 4,3b). Ez nem arról szól, hogy szabaduljunk meg egy életre a bűnbánattól, hanem arról, hogy **ne pusztítsuk magunkat önkínzással. Érezzük meg, hogy**

Isten szeret. "Mert Isten nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön a világ általa" (Jn 3,17) -- Forgassuk a szívünkben Pál kérdését: **"Mid van, amit nem kaptál?"** (1Kor 4,7b) mármint Istentől. Ha szépek és/vagy okosak vagyunk, azt is mind Istentől kaptuk. Legyünk alázasak. Mert **"neki [a Krisztusnak] növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem** (Jn 3,30) **Becsüljük meg azt, amink van. Használjuk a jóra.** -- Soha ne felejtjük el: **"Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van."** (Jn 3,36) Tegnap láttam egy Bibliát olvasó egyetemistát a 32-es buszon. Istennek legyen hála! Mélyüljön el bennünk is a hit, és örvendezzünk ezen. Ámen.

Július 31. 1Sám 24, 1Kor 5, Ez 3, Jn 4

Az élet forrása. -- Mennyire vagyunk nagylelkűek? Nem a százforintossal a kéregetőnek, hanem azzal szemben, aki meg akar gyilkolni minket? Tanulhatunk Dávidtól, aki a pont az ő barlangjában a szükségét végző Saul nem ölte meg, hanem: békülni akart (1Sám 24). Az élet egyik forrása a békességteremtés. **"Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek"** (Mt 5,9). És még Saul szíve is meglágyul: "A te hangod ez, Dávid fiam? És Saul hangosan sírni kezdett." (1Sám 24,17) -- Pál megfogalmazza az egyházból való kiátkozás első szabályait (1Kor 5). Később csak azt felejtettük el ebből, hogy 1.) addig tartott, ameddig a kiátkozott meg nem tért (lásd Ez 3,21 is); 2.) nem a kárhozatról szólt, hanem éppen az ellenkezőjéről, az üdvözülés esélyéről: "átadjuk az ilyet a Sátánnak teste pusztulására, hogy lelke üdvözüljön az Úrnak ama napján" (1Kor 5,5). Az élet fontos forrása a testvérek figyelmeztetése. -- **Isten igéje olyan édes mint a méz** (Ez 3,3) még akkor is, ha nagyon kemény ítéletet tartalmaz. Mert mindig meg lehet térni a gonosziságból, és közel lehet jutni Istenhez – Jézus által. Mert az élet igazi forrása Isten igéje és Jézus, a testet öltött ige. -- **"Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki – mondja a mi Urunk, Jézus Krisztus – soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne"** (Jn 4,14). Ámen.

AUGUSZTUS

Augusztus a hőség hava (a mi korunkban és szélességi fokainkon különösképpen...). Keressünk felüdülést – mert ha keressük, akkor kapunk felüdülést! – a Biblia igéiből ezekben a hetekben is! Tanuljunk Dávid király életéből (1Sám, 2Sám) és a választott nép fogságából (Ez). Gyönyörködjünk a János szerinti evangélium, a korinthusiakhoz és a galatákhoz írott levelek, valamint a zsoltárok mélységeiben. Erősítsen bennünket a 2025. év augusztusi igéje: "De mivel Isten mind e napig megsegített, itt állok és bizonyosságot teszek" (ApCsel 26,22). Adjon Urunk nekünk bizonyágtevő életet a nyár hevében is. Ámen.

Augusztus 1. 1Sám 25, 1Kor 6, Ez 4, Jn 5

Kerüljük el a szabadság csapdait, és a reményvesztett helyzeteinkben is kérjük Urunk segítségét. -- **"Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de nem válok semminek a rabjává"** (1Kor 6,12). Forgassuk ezeket a sorokat a szívünkben. **Kerüljük el a szabadság csapdait, amelyek rabságba visznek bennünket.** -- Milyen sokatmondó Nábálnak és a feleségének Abigail-nak a véleménye Dávidról. Nábál: "Olyan sok szolga van manapság, aki elszökött urától" (1Sám 25,10b). Abigail (*Nábál halála után, akin nem Dávid, hanem Isten áll bosszút, Dávid felesége*): "ha akad, aki üldöz, és az életedre tör, az életed, uram, akkor is az élők erszényébe lesz kötve Istenednél, az Úrnál" (20). -- Bevallom, hogy a "nem tudjátok, hogy angyalok fölött is ítélkezünk majd" páli igénél (1Kor 6,3) ki kellett nyissam a fejezet biblíamagyarázatait, mert így, újraolvasva sem értettem az ígét. Cserhádi Sándor rámutatott arra, hogy Mt 19,28 és Lk 22,30-ban Jézus maga mondta, hogy amikor az Emberfia az ő dicsőségének trónusára ül, akkor az ő tanítványai is a trónusukra fognak ülni, és ítéletet tartanak Izrael 12 törzse felett (*nyilván Jézus látásával*

teljes egységben). De hogyan jönnek ide az angyalok? A bukott angyalokra az emberrel együtt vár az utolsó ítélet. Emberek nem azért válhatnak angyalok bíráivá, mert felettük állnának, hanem mert a Krisztusban alkalmas mértéket kaptak a bírálatra. -- Szerencsétlen Ezékiel... A megnémulása után (Ez 3,26-27) egy "prófétai performansz" részeként 390 napig a bal oldalán majd 40 napig a másik oldalán kell feküdni (5-6). Nem egyszerű a próféták sorsa... -- A bethesdai beteg nem kicsivel több mint egy éve, hanem 38 éve szenvedett... Akarsz-e meggyógyulni? – kérdi tőle Jézus (Jn 5,6). A válasz nem "IGEN!" hanem a lemondás maga. Urunk mégis meggyógyítja. **A reményvesztett helyzeteinkben is kérjük Urunk segítségét.** És halljuk meg Jézus szavát: **aki hallja az én ígémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe** (24). Ámen.

Augusztus 2. 1Sám 26, 1Kor 7, Ez 5, Jn 6

Én vagyok az élet kenyere: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha. (Jn 6,35) -- "Ne veszendő eledelért fáradozzatok, hanem az örök életre megmaradó eledelért, amelyet az Emberfia ad majd nektek" (27). Jézus saját teste és vére (az úrvacsora) az az eledel, amelyből ha eszünk, élni fogunk örökké (51). -- Dávid "csak" Saul lándzsáját és vizeskorsóját veszi el, az életét meghagyja (1Sám 26,11). Csakhogy a király lándzsája a királyi hatalom jelképe volt (*István király koronázási jelvényeiből egyedül a király lándzsája volt tényleg a koronázás része. A lándzsát az 1044-es ménfői csatában III. Henrik Aba Sámuelától elvette, és Rómába küldte. Ott függött a Szent Péter bazilika kupolájában a XVIII. századig. – Dávid visszaadta a királyi lándzsát Saulnak;* 22) A vizeskorsó pedig az élet záloga volt (*ne feledjük, hogy mindez egy sivatagban történt...*). -- Ezékielnél a már "szokásos" borzalmas jövendölések mellett (anyák megeszik gyermekeiket; 3Móz 26,29; 5Móz 28,53; 2Kir 6,28; Jer 19,9; JSir 2,20; 4,10) az apák megeszik fiaikat és fiaik megeszik apáikat kiterjesztés is szerepel... (Ez 5,10). A nép Istennel szemben való engedetlensége miatt bekövetkező borzalmak (12) előképei a Jelenések könyve borzalmainak (Jel 8,9; 9,15; 9,18). -- DE: Jézus Urunk ezt kiáltja a fülünkbe: **"Az én Atyámnak az az akarata, hogy annak, aki látja a Fiút, és hisz benne, örök élete legyen; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon."** (Jn 6,40). Mi pedig válaszoljunk Péterrel: **"Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hiszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje"** (68-69). Ámen.

Augusztus 3. 1Sám 27, 1Kor 8, Ez 6, Jn 7

Aki hisz énbennem, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek. (Jn7,38) -- **"Ha valaki azt gondolja, hogy ismer valamit, az még semmit sem ismert meg úgy, ahogyan ismerni kell. De ha valaki szereti Istent, azt már ismeri Isten"** (1Kor 8,2-3). Mert az ismeretben is pontosan az a lényeg, mint a szeretetben. "Mi azért szeretünk, mert Ő előbb szeretett minket" (1Jn 4,19). És ha szeretünk, akkor Isten megismer minket (ami nem azt jelenti, hogy addig nem tudott volna rólunk mindent, hanem azt, hogy Isten velünk VAN, velünk lakozik). Mi pedig akkor kezdetünk el megismerni bármit ezen a világon, amikor elkezdjük Isten szemével látni. Ahhoz pedig az Istennel való közösség kell. Ahhoz pedig Isten szeretete. Ahhoz pedig az, hogy felismerjük: Ő előbb szeretett minket... (És itt a kör bezárul.) -- Ahogyan majd hamarosan meglátjuk, Ezékiel (akit az első transzportban, Jeruzsálem pusztulása előtt tíz évvel vittek Babilonba) pontosan addig fogja a válogatott átkait (pl. Ez 6) szórni Izráelre, ameddig Jeruzsálem el nem pusztul (Ez 24). Utána azonnal váltani fog, és minden más népre mond majd átkot, majd (Ez 36-tól) a reménység ígét hirdeti meg. -- "Az ünnep utolsó nagy napján felállt Jézus, és így kiáltott: **Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek.**" (Jn 7,37-38). Urunk, kérjük, hogy ne higgyük azt, hogy a mi földi ünnepeink adják

a végső jót. Mert a jó bor az ünnep legvégén jön (Jn 6, kánai menyegző), és az Te magad vagy. Kérjük Urunk, tölts be bennünket, és áradj ki belőlünk is. Ez lesz a mi igazi, valódi ünnepünk. Ámen.

Augusztus 4. 1Sám 28, 1Kor 9, Ez 7, Jn 8

Jézus csak egyszer írt valamit. Akkor is a porba... Az egész életét adta nekünk, nem csak a szavait. -- Saul először eltávolítja a halottidézőket (1Sám 28,3b) majd megidézeti a halott Sámuel szellemét... (7-25). És Sámuel elmondja neki a másnapi halálát. **Biztos, hogy jobb nekünk, ha tudjuk a jövőt?** -- Ezékiel korában sem válaszolt Isten: "Látomást keresnek a prófétánál, de hiába; nem tud útmutatást adni a pap, sem tanácsot a vén" (Ez 7,26b).

Kitartóan, alázattal és teljes szívvel keressük az Urat! És akkor megmutatja magát. -- "Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket" (1Kor 9,22b). Vállaljuk ezt mi is. **Találjuk meg a közösséget olyanokkal, akik nagyon távol esnek tőlünk. Mert Jézus összeköt minket.** -- Jézusnak nincs könyve. Jézus egyetlen egyszer írt csak valamit. Akkor is a porba (Jn 8,6-8). **Jézus az egész életét adta nekünk. Nem csak a szavait.** Pedig a szavai is felemelnek minket: "**Ha valaki megtartja az én ígémet, nem lát halált soha**" (51). Csakhogy Jézus maga a testet öltött ige. VELE van, aki az igével van. Ámen.

Augusztus 5. 1Sám 29–30, 1Kor 10, Ez 8, Jn 9

Nyíljon meg a szemünk az igazi látásra! -- **Gyönyörű előképét olvashatjuk a szőlőmunkások példázatának (Mt 20,1-16) Dávid életében (1Sám 30,21-25).** Az a négyszáz, aki visszaszerezte az elrabolt családjukat és vagyonukat, nem akar adni azoknak, akik megálltak félúton. Dávid így szól hozzájuk: "Ne bánjatok így azzal [*a zsákmánnyal*], amit az Úr adott nekünk! ... Amekkora a része annak, aki elment a harcba, akkora legyen annak is a része, aki a fölszerelésnél maradt." A szőlőmunkások közül, akik egész nap fáradoztak, ugyanígy lázadtak fel az ellen, hogy a késő délután érkezettek is ugyanannyi bért kaptak. De az örök életből egy van. Nincs kettő, vagy öt. **Isten ajándékát nem lehet megtagadni a testvéreinktől.** -- "**Minden szabad, de nem minden használ.**" (1Kor 10,23a). Nem a törvény előírásait, hanem a szeretet parancsát kell követnünk, amely minket és a közösségünket is építi (23b) a Krisztusban. -- Ezékiel korára (Jeruzsálem Nabukodonozor rombolása előtti utolsó éveire) a káosz lett úrrá a nép lelkén. Bálványok sokaságát imádták Isten helyett (Ez 8). **Meneküljünk Jézushoz, ha a mindent összezavaró diabolos (ördög) eluralkodik a lelkünkön.** -- A vakon született ember, akinek Jézus megteremtette a látását, először csak a tényt mondja el (Jn 9,11). Majd prófétának mondja Jézust (17). Majd hitvallást tesz arról, hogy Jézus Istentől való (33). Erre kiközösítik (34). Majd Jézussal találkozáskor felismeri, hogy Jézus Isten Fia, a Krisztus (38). **Nyíljon meg a mi szemünk is az igazi látásra! Támadjon ekkora hit a mi szívünkben is!** Ámen.

Augusztus 6. 1Sám 31, 1Kor 11, Ez 9, Jn 10

Senki sem ragadhat ki Jézus kezéből és az örök életből. -- Szép dolog, ahogyan a Jábés-Gileádiak, akiket Saul megmentett egykor (1Sám 11), Isten törvénye szerint (5Móz 21,22-23) még aznap leszedték Saulnak és a fiainak a holttestét a filiszteusok várfalának a fa karóiról és méltó módon eltemették (1Sám 31,11-13). A fára akasztás az átkozottság jelképe volt – ezért is szögezték Urunkat a keresztre. -- **Olvassuk el a szerzettetési ígék időrendben első leírását Pál apostol levelében többször is** (1Kor 11,23-26), de az utána lévő, a méltatlanságról szóló szakaszokat ne általánosítsuk, mert azok egy nagyon konkrét korinthusi helyzetre, a gazdag és a szegény különvált úrvacsorájára vonatkoznak. Ezért van gyónás és feloldozás minden úrvacsora előtt (amiből mindkettőt vegyük komolyan), hogy tisztán állhassunk Urunk színe elé. -- Ezékiel ítéletről szóló látomásai (Ez 9) a Jelenések könyve előképei (Jel 7,3; 9,4). --

Jézus, az egyetlen, a tökéletes pásztor mondja: "Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből." (Jn 10,27-28) Kérjük Urunk szabadítását, és legyen erős a reménységünk, hogyha ezt tesszük, akkor nem ragadhat ki Urunk kezéből senki, soha. Ámen.

Augusztus 7. 2Sám 1, 1Kor 12, Ez 10, Jn 11

Ti pedig a Krisztus teste vagytok. -- Dávid meggyásolja Sault, és hűséges barátját, Saul fiát, Jónáthán-t (2Sám 1). Valamint megöleti azt az embert, aki a hírt hozta, hogy ő ölte meg Sault, mivel Isten felkentjét megölni bűn. (*Nota bene: az ember hazudott, mert Sault öngyilkos lett; 1Sa 31,4*). **Ne próbáljunk mások halálából magunknak előnyt kovácsolni...** -- **"Ti pedig Krisztus teste vagytok"** (1Kor 12,27). Pál apostol Menenius Agrippa az ókorban közismert tanító meséjéből (<https://shorturl.at/YMGOL>) indult ki, amikor Urunk gyülekezetét (egyházát) Urunk testeként írta le. Ez a hasonlat az egyház egységéről és Istenben gyökeredző voltáról (*lásd Ef 1,4 a világ teremtése előtt a Krisztusban való kiválasztásról*) nagyon mély gondolatmenetek alapjává vált. -- Jézus hetedik, utolsó és legnagyobb csodája a János szerinti evangéliumban a négynapos halott, Lázár feltámasztása "akinek már szaga volt" (11,39), és a korabeli hitvilág szerint a lelke már egy nappal korábban elment az alvilágba, a Seolba. **Bármilyen lehetetlen helyzetben vagyunk is, kérjük és várjuk Urunk szabadítását.** Ámen.

Augusztus 8. 2Sám 2, 1Kor 13, Ez 11, Jn 12

A szeretet soha el nem fogy. -- Dávidot és Saul fiát egyaránt királlyá teszik. És kitör egy polgárháború Izráel törzsei között (2Sám 2). **Kérjük el Urunktól, hogy az Ő akarata-e, ha bármilyen kicsi hatalmat akarnak adni a kezünkbe.** (*A "miattam lett hatalmad, hapsikám" helyzeteket is kerüljük – bármelyik oldalon: ez is kölcsönösen életveszélyes szokott lenni...*) Mert amikor hatalom van, a szeretet igen hamar elfogy... -- Pál apostol nyilvánvalóan meglátogatta a Szentlélek, amikor leírta a szeretethimnuszt (1Kor 13). Olvassuk ezt a fejezetet háromszor: az értelmünkkel, a szívünkkel és a lelkünkkel. Éljük meg benső tapasztalásként, hogy **a szeretet soha el nem fogy** (8a). (*Mert Urunk szeretete végtelen.*) És éljük át óriási reménységként, hogy Isten Országában úgy fogjuk látni Istent (*színről színre*), ahogyan Ő lát minket (12). És akkor lesz a szeretet örök. -- Mert **Isten eltávolítja belőlünk a kőszívet, és hússzívet ad nekünk**, amely az új (*örök*) élet, amelyben Isten velünk lakozik (Ez 11,19-20). Ez lesz a szeretet kiáradása. -- **Mert Jézus nem azért jött, hogy a világot elítélje, hanem azért, hogy megmentse** (Jn 12,47). Mert Jézus magához vonz mindeneket (32). Így válik a szeretet Teljessé. Ámen.

Augusztus 9. 2Sám 3, 1Kor 14, Ez 12, Jn 13

"Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a jóval a rosszat" (Róm 12,21) -- Ahogyan tegnap írtam, az "én csináltam belőled királyt" helyzete életveszélyes... Abnér, Saul fiának a fővezére cserben hagyja Isbósetet, Saul általa királlyá tett fiát (2Sám 3,7-11). Jóáb, Dávid fővezére azonban megöli Abnért azért, mert Abnér megölte a fiát, Aszaélt (27). És a bukás köröknek még messze nincs vége... (*mint pl. Kurosawa Ran/Káosz filmjében*) -- Szép Pál apostol kérése a "transzban" lévőkhez, akik érthetetlen szövegeket mondanak, azaz nyelveken szólnak: "aki nyelveken szól, imádkozzék azért, hogy magyarázatot is tudjon adni" ... "Mert a te hálaadásod ugyan jó, de a másik nem épül belőle. Hálát adok Istennek, hogy mindnyájatoknál jobban tudok nyelveken szólni, de a gyülekezetben inkább akarok öt szót mondani értelemmel, hogy másokat is tanítsak, mintsem tízezer szót nyelveken" (1Kor 14,13-19). Pál ezzel a kérésével az igehirdetés fontosságát alapozta meg. Mert **ne a gondolkodásban legyetek gyermekek, hanem a rosszban** (20). A nyelveken szólás jel a

hitetleneknek (mint minden csoda), de a hívőkhöz az igehirdetés szól (22). Nagyon tanulságos, hogy a nyelveken szólás mindig egy missziós helyzetben valósult meg (*lásd pl. az eredeti pünkösdöt, vagy a pünkösd-i egyház elindulását 1900-ban az Azusa Street-en*), ahol tömeges megtérés volt. A hitet azonban nem elég "megszerezni", meg is kell tudni tartani. Erre "valók" az igehirdetés és a szentségek ereje (*amelyek megtérést is adnak mindig, ma is*). - Honnan tudhatjuk meg, hogy támadt-e hitünk, vagy ha támadt, (*a minden nap újra elkért kegyelem által*) megtartottuk-e? Forgassuk a szívünkben Jézus szavait: "**Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.**" (Jn 13,35). Ámen.

Augusztus 10. 2Sám 4–5, 1Kor 15, Ez 13, Jn 14

"**Én vagyok az út, az igazság és az Élet**" (Jn 14,6; *ahol az Élet az örök élet, a dzóé*). -- Mi, emberek soha nem tanulunk (*mert olyan nehéz nekünk elfogadni Jézus vezetését*)... Dávid megölette azt az embert, aki eldicsekedett neki azzal (*ráadásul hazugságot mondván...*), hogy megölte Saul (2Sám 1,15-16). Erre Saul fiának gyilkosai elvitték a fejét Dávidhoz... Hát persze, hogy még gonoszabban jártak (2Sám 4,11-12). Dávid negyven évig volt király (5,4), de majd látni fogjuk, hogy az élete tele lesz a vérontás köreivel. Pedig: követhetnénk Jézust, aki ezt mondta: "**Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek**" (Mt 5,9). -- Pál apostol egója azért nem volt kicsiny... (*nyilván a sok támadás miatt, amit kapott*) "Többet fáradtam, mint a többi apostolok valamennyien..." De, Istennek hála, hozzáteszi, hogy kegyelemből (1Kor 15,10). Pál közvetlenül ezután tisztázza, hogy a feltámadás a hitünk sarokköve, és megajándékoz minket azzal, hogy romlandó testből romolhatatlan testbe fogunk feltámadni (53). "**Halál, hol a te fullánkod? De hála legyen Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!**" (55.57) Mert Urunk helyet készít nekünk (Jn 14,3). És elküldi a Szentlelket, hogy bennünk legyen (17). Ámen.

Augusztus 11. 2Sám 6, 1Kor 16, Ez 14, Jn 15

Jézus barátai vagyunk (Jn 15,14). -- Dávid teljes erejéből szökdécselt, és pörgött az Isten ládája előtt (2Sám 14-16). Bár egyik felesége, Saul lánya, Mikal ezért szívből megvetette őt, ez a szökdécselés az Ószövetség görög fordításában, a Septuaginta-ban ugyanaz, mint amikor Mária és Erzsébet találkozásakor a magzat Keresztelő Szent János "szökdécselni" kezdett Erzsébet méhében a magzat Jézus Krisztust köszöntve (Lk 1,41). **Háromszor is gondoljuk meg, mielőtt ítélni kezdünk valami felett...** (Mt 7,1). Mert Dávidnak ez a tette az ÚR előtt való alázat volt (22). Vegyünk példát Dávidról. **Használjunk fel minden (a Szentlélek sugallta) eszközt arra, hogy alázatosak legyünk Urunk előtt.** -- Izzalmas Pál apostol "Marana tha!" kifejezése a Korinthusbelieknek írott első levele végén (16,22). Ez az arámi kifejezés, ha átok után van (*mint itt is*), akkor "Urunk jöjj!" értelmű, és Isten haragját jelenti. Ha ima után van, akkor meg "Urunk eljött." értelmű, és Isten irgalmát jelenti. Milyen elképesztően szép, hogy a Jézus által is használt arámi nyelvben, nincs különbség a kettő között. De Pál a levelét nem átokkal, hanem kegyelemmel és a Krisztus Jézusban való szeretettel fejezi be (23). **Isten irgalma (a Krisztus Jézusban) nagyobb, mint a haragja.** -- Pontosan ez látszik Ezékiel írásában is, ahol az ítélet után ott van a szabadulás (Ez 14,21-23). **Az utolsó szó itt is a szabadulásé.** Ezért kell minden igehirdetésnek a szabadulás, az evangélium meghirdetésével végződnie. -- Mert **aki Krisztusban marad, megmarad a szeretetben** (Jn 15,9). Ámen.

Augusztus 12. 2Sám 7, 2Kor 1, Ez 15, Jn 16

Krisztus legyőzte a világot (Jn 16,33b). -- Nátán prófétának ezt mondta Isten, amikor Dávid templomot akart építeni Istennek: "főlemelem majd utódodat, aki a te véredből származik, és

szilárdá teszem az ő királyságát. Ő épít házat nevem tiszteletére, én pedig megerősítem királyi trónját örökre" (2 Sám 7,12-13). Dávid fia, Salamon építette meg a Templomot. Csakhogy Dávid "utódja" nem okvetlenül a fia. Az Újszövetség szerint (Lk 1,32-33; Jn 7,42; ApCsel 2,30) **az örök trónt kapó utód: Jézus.** (A "ház" pedig az "élő kövek" egyháza – 1Pt 2,4. Fontos ehhez hozzátenni, hogy a 14-15 versek a Salamon szerinti értelmezést erősítik meg, hiszen Jézus nem követett el bűnt – ellentétben Salamonnal aki öregkorában bálványimádó lett; 1Kir 11.) -- Jézus búcsúbeszédének a végén a (Júdás eltávozása után megmaradt) 11 apostol így kiált fel: **"Hisszük, hogy az Istentől jöttél!"** (Jn 16,30b) Kérjük el Urunktól, hogy **támadjon bennünk ilyen hit a vigasztaló Szentlélek által. És akkor győzi le bennünk, saját magunkban Krisztus a világot.** -- **"Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene"** (2Kor 1,3). Ámen.

Augusztus 13. 2Sám 8–9, 2Kor 2, Ez 16, Jn 17

"Krisztus jó illata vagyunk Isten dicsőségére" (2Kor 2,15) -- Dávid is utódjának, Jézusnak a "jó illata" volt, amikor ígérete szerint vagyona visszahelyezte és asztalához ültette Saul Dávidhoz hűséges fiának, Jónathánnak a fiát, Méfíbóset-et (2Sám 9). -- Ezékiel is Jézus "jó illata", amikor Jeruzsálem végromlásának az igen szemléletes leírása után meghirdeti Isten kegyelmét (Ez 16,63). -- Olvassuk el háromszor Jézus főpapi imádságát (Jn 17): az értelmünkkel, a szívünkkel és a lelkünkkel. **Szentelj meg minket, Mennyei Atyánk, az igazsággal, a Te igéd (a Krisztus) igazság (17). Lehessünk egyek a Krisztusban és a szeretetben** (23.26). És válhassunk így a Krisztus jó illatává a környezetünkben (20). Ámen.

Augusztus 14. 2Sám 10, 2Kor 3, Ez 17, Jn 18

"Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság" (2Kor 3,17). A mi igazi szabadságunk Jézus elfogásával (Jn 18,12) kezdődött el... Az emberek a földre estek, amikor Jézus kimondta, hogy "én vagyok" (8), mert valahol a lelkük mélyén rádöbbenek arra, hogy a "Vagyok aki vagyok", az **Isten egyetlen Fia áll ott, előttük.** Pilátusnak a kérdésére: "Mi az igazság?" Jézus nem válaszol, hogy Pilátus is döbbenhessen rá a csendben, hogy **aki ott áll előtte, Ő MAGA az Igazság.** De Pilátus nem döbben rá semmire, és kimegy elítéltetni Jézust (38-40). – PEDIG: az Izrael helyreállításáról szóló ígéret (Ez 17,22-23) Jézusra is értelmezhető, mert ő az az új sarj, aki mindenben uralkodik, és akiből hatalmas fa nőtt. – **Álljunk mi is ott Jézus előtt. És legyen igazak ránk Pál sorai: "miközben ... szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre"** (2Kor 3,18). Ámen.

Augusztus 15. 2Sám 11, 2Kor 4, Ez 18, Jn 19

Bűnből – megváltásba a kereszt által. -- Dávid (*akinek számtalan felesége volt már*) "szépen", lépésenként a bűn közepébe süllyedt... (2Sám 11) Jóábot küldte el maga helyett harcolni. Unatkozott. Kukkolt. Elcsábította egyik vitéz harcosa feleségét. Amikor az asszony teherbe esett, a férjet hazahívta, leitatta, és arra akarta rávenni, hogy háljon a feleségével. De Uriás nem tette, mert (*Dávidot idézve...*) egy harcos háborúban nem mulatozik (11). Erre Dávid fondorlatos módon megölette Uriást... Majd elvette Uriás immár özvegyét, Betsabét feleségül. Ez azonban az Úrnak nem tetszett... (27b). Mégis: Betsabé későbbi fia, Salamon lesz majd a király (1Kir 1,38-40), és az ő utódja lesz Jézus (Mt 1,6). **A megváltásunk is pontosan így születik meg a bűneink tengeréből – Jézus által.** -- Mert **"ha a bűnös megtér, és nem követi el többé vétkeit, hanem ... törvény és igazság szerint él: akkor élni fog, nem kell meghalnia"** **"Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az Úr –, hanem azt, hogy megtérjen ..., és éljen"** (Ez 18,21.23). -- **Jézus a kereszten ÉRTÜNK halt meg** (Jn 19,30). -- **Jézus halálát mindenkor testünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testünkben** (2Kor 4,10). -- Mert Isten "gyűjtött

világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán" (2Kor 4,6). Ámen.

Augusztus 16. 2Sám 12, 2Kor 5, Ez 19, Jn 20

Ha valaki a feltámadt Úrban, Krisztusban van: új teremtés az. -- Te vagy az a bűnös ember! – mondta Nátán próféta Dávid királynak, amikor Dávid nagy haragra lobbant egy hozzá hasonló bűnt elkövető története miatt (2Sám 12,7; olvassuk itt el újra Dávid bűnvalló szavait, az 51. zsoltárt <https://szentiras.hu/biblia/ruf/psa/51> okvetlenül!). -- Nem csak Dávidnak, hanem mindannyiunknak Krisztus ítélőszéke elé kell, hogy álljunk (2Kor 5). Mert **Jézus "azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt"** (15). Az Úr feltámadt! Az Úr VALÓBAN feltámadt! (Jn 20) "Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre" (2Kor 5,17) Ámen.

Augusztus 17. 2Sám 13, 2Kor 6, Ez 20, Jn 21

Ma van a kegyelem ideje! -- Dávid "Betsabé-afférjának" bűnbe lépéseit szinte megismétli elsőszülött fia, Amnón a saját féltestvérével, Támárral (2Sám 13). Amnón nem bír úrrá lenni az érzésein. Készségesen követi a rossz tanácsot. Kiküld mindenkit. Behívja a hálószobájába a húgát, hogy etesse. A húga kiváló megoldást javasol a helyzetre. Még itt is megállhatna. De itt már nem tud... Az erőszakért Amnónt az öccse megöleti... **A bűn bünt nemz. – És a bűnös ember megundorodik saját magától** a számtalan gonoszság miatt, amelyet elkövetett (Ez 20,43b). -- DE: a mi Urunk ezt mondja nekünk, bűnösöknek: **"Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!"** (2Kor 6,2). -- **És a mi Urunk bevon minket az Ő szeretetébe** -- úgy, ahogyan a kérdéseivel az újra a halászásba menekülő Péter apostolt is újra bevonta (Jn 21). Ámen.

Augusztus 18. 2Sám 14, 2Kor 7, Ez 21, Zsolt 1–2

Mindenki áldott, aki Isten Fiához menekül (Zsolt 2,12). -- Dáviddal (*Nátán próféta után, aki Uriás megölése miatt mutatott rá a felelősségére, amely miatt indult el a sokadik fiú, Salamon királlyá tételéig elvezető Dávid-fiak meggyilkolási folyamata; 2Sám 12,1-10*) már másodszor "játsszák el", hogy elmondanak neki egy történetet, amelyen Dávid felháborodik, de a történet saját magáról szól (2Sám 14,1-17). És Dávid kibékül az elsőszülöttjét (*annak bűne miatt; 2Sám 13*) megölő másik fiával, Absolonnal. -- Dávid és Absolon kibékülése is példa arra, amit Pál ír a korinthusiaknak: **"minden nyomorúságunk ellenére csordultig vagyok örömmel"** (2Kor 7,2). Érezzük át ezt a fentről kapott örömet mi is, akármilyen nehézre fordul a sorsunk. Ha Jézushoz menekülünk, mindig, minden helyzetben áldottak leszünk. -- Ma, az evangéliumok után, újrakezdehetjük a zsoltárokat. **"Boldog ember az, aki az Úr törvényében gyönyörködik. Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa"** (Zsolt 1,1-3). **Mindenki áldott, aki Isten Fiához menekül** (Zsolt 2,12). Ámen.

Augusztus 19. 2Sám 15, 2Kor 8, Ez 22, Zsolt 3–4

Az Úrtól jön a szabadítás. (Zsolt 3,9) -- Dávid korábban száműzött fia (2Sám 14), Absolon, mihelyt az apja kibékül vele, száműzi az apját (2Sám 15). **Soha ne engedjünk a bosszúnak, mert a visszavágás visszavágást szül.** -- Milyen szép, hogy a mi Urunk és Istenünk pontosan a 3. zsoltárt vezérelte elénk a mai napon, azt a zsoltárt, amely **"Dávid zsoltára akkor, amikor a fia, Absolon elől menekült"** (Zsolt 3,1). (*A "Szela" egy hosszabb szünet jele, érdemes ezeknél nekünk is szünetet tartanunk az olvasásban.*) **"Tudjátok meg, hogy az Úr csodákat tesz hívével! Meghallgat az Úr, ha hozzá kiáltok"** (Zsolt 4,4). **Az Úrtól jön a szabadítás.** (Zsolt 3,9). Ámen.

Augusztus 20. 2Sám 16, 2Kor 9, Ez 23, Zsolt 5–6

"A jókedvű adakozót szereti az Isten" (2Kor 9,7b). -- Pál több fejezeten át részletesen ír arról, hogy a gazdag korinthusi gyülekezet hogyan segítse a szegényre vált Jeruzsálemieket (2Kor 9). Ebben a részben írja le Pál, hogy "a jókedvű adakozót szereti az Isten" (7b). **Istent nem lehet félszívvel szolgálni.** Adtam, de csak azért, mert muszáj volt. A langyosakat kiköpi Isten a szájából (Jel 3,16). -- A langyosak ingadoznak. Az igazi barát azonban a bajban mutatkozik meg. (*Érdekes ezt a mondást Dávid elűzetése kapcsán -- 2Sám 16 -- átgondolni, ahol az "igaz barátság" mellett a szimpla helyezkedés is szerepet játszhatott...*) Abszoln azonban mindenki szeme láttára apja feleségeivel hál... (22). A bűn bünt nemz... -- Amikor Izráel bűneiről ír, Ezékiel "szent hevületében" már eljut a vulgáritásig is (Ez 23,20). -- Azonban Isten lesújt a hazudozókra, a vérszomjas és álnok emberekre. **"De én bemehetek házádba, mert te nagyon szeretsz engem"** (Zsolt 5,8). **"Mert te, Uram, megáldod az igazat"** (13). Ámen.

Augusztus 21. 2Sám 17, 2Kor 10, Ez 24, Zsolt 7–8

"Aki pedig dicsekszik, az Úrral dicsekedjék" (2Kor 10,17). -- **Dávid király életének a története olyan fordulat, mint egy krimi – vagy mint egy shakespeare-i királydráma.** Ahitőfel szavát (*akinek olyan volt a tanácsa, mintha Isten szavát kérdezték volna meg; 2Sám 16,23*), Absolonnál fölülírja Húsaj szava (2Sám 17,14), aki Dávidot követi (2Sám 15,34), csak ezt Dávid fia, Absolon nem tudja. Ahitőfel tudja, hogy Absolon, aki mellé állt, már itt vesztett. Ezért felakasztja magát (23). -- Pál apostol olyan emberi módon tudta megírni a leveleit. A korinthusiaknak írt második leveléből (is) kiderül, hogy alapos önértékelési problémákkal küzdött: **"levelei, mondják, súlyosak és kemények ugyan, de testi megjelenése erőtlen, és beszéde szájalmas"** (2Kor 10,10). Pálról az egyetlen feljegyzés az apokrif Pál és Tekla cselekedetei iratban maradt fenn. E szerint, Pál alacsony, görbe lábú, összeérő szemöldökű, enyhén sasorrú ember volt. Hát... Nem egy erőteljes megjelenés. Pál szemei azonban kegyelemtől sugárzóak voltak. És ez a lényeg. -- Ezékielnél megékeztünk a fordulat előrejelzéséhez. Isten bejelenti Ezékielnek, hogy híradás fog jönni a már korábban Babilonba száműzött foglyoknak Jeruzsálem elestéről (Ez 24,26). A hírnök majd csak a 33 fejezetben érkezik meg. Onnan kezdve Ezékiel már csak a vigasztalás ígéit fogja szólalni. -- **Micsoda a halandó – kérdi a bujdosó, de Istenben reménykedő Dávid király – hogy Isten törődik vele, és kicsoda az emberfia, hogy Istennek gondja van rá?** (Zsolt 8,5). **Bizony semmik vagyunk, szájalmasak** (*mint a lázadó Absolon, vagy mint Pálról mondták egyesek*). **De Isten MÉGIS a gondunkat viseli, a Krisztusban.** Ezért tehát csak az Úrral dicsekszünk, a MI Urunkkal. Ámen.

Augusztus 22. 2Sám 18, 2Kor 11, Ez 25, Zsolt 9

A bánat is örömmé fordulhat az Úrban. -- Absolonnak a haja volt a fő ékessége (2Sám 14,25-26). Pontosan ez a haja okozta a vesztét (2Sám 18,8). Emlékszünk még a tegnapi ígére: **Aki dicsekedni akar, csak az Úrral dicsekedjék** (2Kor 10,17). -- Pál "listája" arról, hogy mi mindent szenvedett el a hitért (2Kor 11,24-25; *és a vértanúság még hátra van...*) megrendítő. **Mi mennyit lennénk hajlandók szenvedni a hitért?** -- Ezékiel mihelyt meghallotta Isten jóslatát arról, hogy nemsokára hír érkezik Jeruzsálem elestéről (Ez 24,25-26) rögtön témát vált. Már nem Izráel végzetét zengi a legválogatottabb durvaságokkal, hanem sorra megy az összes népen, amely Izráel ellensége volt, hogy a megjósolja az ő végüket is (Ez 25; *és további fejezetek egészen a 33.-ig*). -- Gyönyörű egységben van a Zsoltárok menete Dávid életével. Most, hogy elérkeztünk Dávid győzelméig, jön a 9., hálaadó zsoltár. Ugyanakkor az ének amire ezt éneklük a "fiú halála" ének (utalva Dávid szeretett fia Absolon halálára), amely gyönyörű kettősséget visz az egész zsoltárba, amely így egyszerre lesz öröm és bánat. **"Hálát adok az Úrnak teljes szívemből"** (Zsolt 9,2). Ámen.

Augusztus 23. 2Sám 19, 2Kor 12, Ez 26, Zsolt 10

Reménységgel Krisztus színe előtt. -- Ahogy Dávid győz, sorra jönnek a korábbi ellenségek megalázkodni (2Sám 18). Érdekes történetek derülnek itt ki... Méfíbóset, Saul fia hú maradt Dávidhoz, csak a szolgája állította róla, hogy elpártolt (2Sám 16,3), hogy övé legyen a vagyona... Dávid mindkettőt megjutalmazza, Méfíbósetet a hűségéért, a szolgát meg azért, hogy élelemmel segítette Dávidot a bajban. Még vetélkedés is kitör Dávidért (41-44). -- Nagyon szép a páli gondolatmenetben ez a rész: **"Régóta azt gondolhatjátok, hogy mentegetőzünk előttetek. Mi azonban Isten színe előtt Krisztusban beszélünk"** (2Kor 12,19). **Éljük mi is így az életünket! Legyen a beszédünk valahol mindig egy imádság ("Isten színe előtt, a Krisztusban")** amelyet a testvéreink is hallanak. -- A zsoltáros Istenhez kiált: Mikor jön el a számonkérés ideje? (Zsolt 10). Milyen szívvvel várjuk mi a számonkérést? Rettegve? Szorongva? A mások halálának előre örülve? Vagy reménységgel? Bizakodással? Várakozással? Örömmel? **"A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által"** (Róm 15,13). Ámen.

Augusztus 24. 2Sám 20, 2Kor 13, Ez 27, Zsolt 11–12

Az Úr bennünk van, és rendeződést ad életünkben. -- Rendeződik a béke – újra Dávid fennhatósága alatt (2Sám 20). De végleges rend majd csak "holnap" lesz, amikor Dávid rendben eltemetteti az előző királyt, Sault és fiait (2Sám 21,14). -- Pontosán ugyanezt kéri Pál a korinthusiaktól: mire odaér, rendeződjék a gyülekezet (2Kor 13). **"Vagy nem ismeritek fel magatokon, hogy Jézus Krisztus bennetek van? Ha nem, akkor még kipróbálatlanok vagytok"** (5). Fogadjuk el mi is Isten próbatételeit úgy, hogy ahhoz segítenek minket hozzá, hogy felismerjük: a Krisztus BENNÜNK VAN. -- **"Az Úrhoz menekülök"** (Zsolt 11,1) – mondja Dávid nagy bajában. Nem kell messze mennünk, hiszen Krisztus bennünk van. -- **Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek közössége legyen veled!** (2Kor 13,13) Ámen.

Augusztus 25. 2Sám 21, Gal 1, Ez 28, Zsolt 13–14

Béküljön meg a szívünk az egyetlen evangéliumban, a mi Urunkban. -- Régebben volt egy olyan indító vizsgakérdés az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, hogy hány evangélium van? Ha erre a vizsgázó azt mondta, hogy négy: azonnal megbukott. Miért? Pál apostol nagy erővel tanítja, hogy **csak egyetlen evangélium van** (Gal 1). Ezért is hasznos pl. a "János evangéliumát" a János szerinti evangéliumnak mondani, hiszen ezzel is hangsúlyozni tudjuk, hogy az evangélium, a jó hír egyetlen egy: Jézus Krisztus. -- Olyan szép a zsoltárok lázadó, majd megnyugvó íve. A 13. zsoltár is ezzel kezdődik: **"Meddig tart ez Uram?"** (2). Hányszor kérdeztünk már mi is ilyent az Úrtól, ugye? Néha akár "fenyegető ujjal" is... Aztán a zsoltár végére elcsendesedik a zsoltáros lelke: **"Mert én hűségemben bízom, szívből ujjongok, hogy megsegítesz. Éneklek az Úrnak, mert jót tett velem"** (6). És itt a **"jót tett"** nem biztos, hogy már a baj megoldódása, hanem a **szív megbékélése az Úrban**. Mert ez a fontos. A többi már következmény lesz. Ámen.

Augusztus 26. 2Sám 22, Gal 2, Ez 29, Zsolt 15–16

Az örök élet öröme. -- Szép az, amikor zsoltárt találunk az Ószövetség vagy az Újszövetség szövegében. Az előzőre példa Mózes (3Móz 32), Debóra (Bír 5), Anna (1Sám 2), ma pedig Dávid éneke (2Sám 22), az utóbbira a Magnificat (Lk 1,46-55) vagy a Benedictus (67-79). Dávid éneke olyan mint egy zsoltár-esszencia. A haragvó Isten olyan benne, mint egy hatalmas vulkán: füst és tűz árad belőle (2Sám 22,9). **Amikor megment az Úr, tágas térre visz minket** (20). Ez Isten végtelen, saját tere. **"Isten útja tökéletes, az Úr**

beszéde színigaz. Pajzsa ő mindazoknak, akik hozzá menekülnek" (31). -- Pál minden ízében küzd az elkülönülés ellen. Már a szereztetési igék első leírása is (1Kor 11,17-34) Pál Péter apostolt feddi meg az elkülönülése miatt (Gal 2,11-14). Persze, hogy ez miért tartozik a Galatákra, az egy más kérdés... **A Galata levél a hit által való megigazulás legpontosabb kifejtése (2,15-21).** E szöveg eredeti görög változata olyan, mint egy ihletett vers. A magyarra lefordíthatatlan gömbölyű mondatok "görögnek" ki egymás után. Aki teheti olvassa el eredetiben is. -- Dávid örömkialtása visszhangzik a 16. zsoltárban is: **"Osztályrészem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem" (6).** Ezt a szakaszt ne konkrétan hanem lelki értelemben értsük: aki Jézussal van, örök élet örökségében él MA, MOST. Így értjük meg a zsoltár végét, ahol az élet az örök élet Jézus jobbján: **"Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobbodon" (11).** Ámen.

Augusztus 27. 2Sám 23, Gal 3, Ez 30, Zsolt 17

A kegyelem fölülírja a bűnt. -- 37 kiemelkedően jó vitéze volt Dávidnak (2Sám 23,8-39), akiknek a sorát a Dávid által fondorlatosan megöletett (2Sám 11,14-27) hettita Uriás zárja. **Írd felül Urunk 36 kegyelemmel a mi bűneinket.** -- Pál meggyőzően érvel, újra elmagyarázva a Galatáknak, hogy **Isten ígérete: Jézus felülírja a mózesi törvényt,** hiszen Jézus ígérete a mózesi törvényadás előtt 430 évvel Ábrahámnak már elhangzott (Gal 3,16-18). Mire való akkor törvény? Ő volt a nevelőnk Jézus előtt (19-29). **De aki befogadta a szívébe Jézust, az már nem az előírások szabályai, hanem a szíve irányítása miatt teszi a jót.** -- Szép az, ahogyan a szabadításért könyörgő ember éneke bizakodással és örömmel végződik: **"Én pedig meglátom orcádat, mint igaz ember, öröm tölt el, ha meglátlak, amikor fölébredek" (Zsolt 17,15).** Ámen.

Augusztus 28. 2Sám 24, Gal 4, Ez 31, Zsolt 18

"Isten elküldte Fiának Lelkét a mi szívünkbe." -- **Miért volt Dávid népszámlálása (2Sám 24) bűn?** Mert az Ószövetségben, aki valaminek a nevét vagy a számát tudja, az uralja azt a valamit. Már pedig Isten népét csak Isten uralhatja ennyire. Azaz: Dávid Isten helyére tört ezzel a népszámlálási "ötletével". Ne feledjük, hogy az előző népszámlálást még Mózes idején (4Móz 1,1-2) maga Isten rendelte el. Erről itt szó sem volt. -- Gyönyörű Pál apostol képe, amely az Úrtól tanult imádságra is utal: **"Isten elküldte Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt kiáltja: Abbá, Atyám!"** (Gal 4,6). A "Fiának Lelkét" egy igen érdekes forrásszöveg az 1054-es, első (ortodox/keleti és katolikus/nyugati) egyházszakadás okainak megítéléséhez, amely teológiailag azért történt, mert a nyugatiak "betoldották" a nácea-konstantinápolyi hitvallásba azt, hogy a Szentlélek az Atyától "és a Fiútól" származik. *(A II. vatikáni zsinat engedélyezte a keletiek területén élőknek a hitvallás mindkét szövegét.)* -- A 18. zsoltárban újraolvashatjuk Dávid énekét, amelyet két nappal ezelőtt már olvashattunk (2Sám 22). **"Él az Úr, áldott az én kősziklám, magasztaltassék szabadító Istenem!"** (Zsolt 18,47.) Ámen.

Augusztus 29. 1Kir 1, Gal 5, Ez 32, Zsolt 19

Augusztus 29, péntek. **A Lélek gyümölcsei.** -- A Lélek gyümölcsei néha nagyon keserves úton jutnak erőre. Ennek egyik példaként Dávid királytól késő öregkorában sem távozott el a viszálykodás (1Kir 1). Dávid udvartartása kétfelé szakadt: egyik fia, Adónijjá királyságot pártolókra és az ezt ellenzőkre. Dávid Salamont teszi utódjává, amely Izrael fénykorához vezet el. *(Mindez a kb. 300 évvel később keletkezett Krónikák Könyvében -- 1Krón 23,1; 1Krón 29,22 – már sokkal kevesebb intrikával van leírva.)* -- **Pál gyönyörű listát sorol fel a Lélek gyümölcseiről** (Gal 5,22-23). Aki ezek szerint él, annak a szívében már belülről működik a törvény, azaz már nem kell kényszeresen engedelmeskednie a törvény szavának, hiszen a nélkül is a jót cselekszi a benne rejlő Szentlélek által. -- Gyönyörű mondatokat olvashatunk a 19. zsoltárban arról, hogy Isten igéje tökéletes. **"Az Úr félelme tiszta,**

megmarad örökké" (10). Legyen így a mi szívünkben is a bennünk lakozó Lélek által!
Amen.

Augusztus 30. 1Kir 2, Gal 6, Ez 33, Zsolt 20–21

"Egymás terhét hordozzátok" (Gal 6,2). -- Dávid is "ráhagyja" a terheit fiára és utódjára, Salamonra (1Kir 2). Igaz, ezekből a terhekből kettő aggkorú emberek meggyilkolásának kérése... Dávid halála után Salamon munkához lát. Leszámol mindenkivel: azzal is, akit kért az apja, és azzal is, akit nem... Ne általunk fel nem vállalt tetteink terhét akarjuk mással hordoztatni, hanem **a minket erőnkön felül meggyötrő saját terheink elhordozásában (és nem megbosszulásában!)** kérjünk segítséget. -- **"A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el"** (Gal 6,9) – kéri tőlünk Pál. -- **"Nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös megtérjen útjáról, és éljen"** (Ez 33,11). Ezért: ha társunkat bűnben véljük – imádkozzunk megtéréséért. Ez is teherhordozás. -- **"Ezek a harci kocsikat, amazok a lovakat emlegetik dicsekedve, mi pedig Istenünknek, az Úrnak a nevét"** (Zsolt 20,8).
Amen.

Augusztus 31. 1Kir 3, Ef 1, Ez 34, Zsolt 22

Az Úr a mi pásztorunk, őt követjük. – Istennek tetszik az, hogy Salamon neki való **engedelmességet (és ebben bölcsességet)** kért, és megad Salomonnak mindent ezen felül is (1Kir 3,11-14). **Kérjük mi elsőként és mindig Jézus követését. A többi ráadásként mind megadatik majd.** -- Az Efezusbeliekhez írott levél 1. fejezete gyönyörű magasságokba emel minket. Pál már az elején a Krisztusban a világ teremtése előtt való megszentelődésünkről beszél (4). Ezt a mondatot érdemes nem személy szerint magunkra/másokra, hanem általánosságban érteni, hiszen Krisztus valóban ott volt már a világ teremtése előtt és vele együtt a mi megváltásunk is (ld. pl. Kol 1,15-18). Túl messze vezet, ha ezt a mondatot személy szerint saját magunkra (*vagy másokra*) értelmezzük. Utána Pál így folytatja: **"A mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt; és világosítsa meg lelki szemeteket, hogy meglássátok, milyen reménységre hívott el titeket"** (Ef 1,17-18). Azaz: kérjük (mert megkapjuk) Isten és saját egész életünk valódi látását – ahogyan Urunk lát bennünket. -- Ezékiel gyönyörű jóslatot mond Jézus királyságáról: **"Majd én magam keresem meg juhaimat, és én viselem gondjukat"** (kiszabadítom, kivezetem, legeltetem, megkeresem, visszaterelem, bekötözöm, erősítem, vigyázok... Ez 34,11-16). **"Egyetlen pásztort rendelék fölénk"** (23). -- A hónap csodálatos zárása az a 22. zsoltár, amelyet (*feltételezhetően*) Urunk is elmondott a kereszten. Istentől való végtelen elhagyatottságból indul. DE: a 22. és a 23. vers között a héber szövegben van két szó: **Ő [Isten] válaszolt.** És utána megindul Isten dicsőítése. **"Mert az Úr a királyi hatalom, ő uralkodik a népeken"** (Zsolt 22,29). Amen.

SZEPTEMBER

Szeptember a szüret és a hálaadás hava. Ismét lett kenyér. Ismét lett bor. Velünk van a Krisztus. Mit kérhetünk még ezek után? Tudom itt a lista hosszú... Kezdve az egészséggel és ki tudja hol végezve... De higgyük el: az ige ereje megtart minket minden nehézségünkben. Keressük ezt most is, és az új tanévben végig. Maradjon velünk a tanévnyitó Szentlelket hívó kérése, a Veni Sancte Spiritus! Ennek örülhetünk Salamon, Illés és Elizeus történeteiben, Pál apostol leveleiben, Ezékiel és Dániel könyveiben, és a Zsoltárokból – immár másodszor. Kérjük Urunk Szentlelkét, hogy nyissa meg a szívünket az ige erejére most is. Amen.

Szeptember 1. 1Kir 4–5, Ef 2, Ez 35, Zsolt 23–24

Mi mindannyian vagyunk a Templom a Krisztusban. -- Salamon népe gyarapodik, országa rendezett, ő maga pedig készül a Templom megépítésére (1Kir 4-5). -- Gyönyörű Pál üzenete: **Isten minket is életre keltett Jézussal "és vele együtt feltámasztott, és a mennyei világba**

ültetett Krisztus Jézusban" (Ef 2,5-6). Üdvösségünk kegyelemből van a hit által (8). Mi mindannyian vagyunk a Templom a Krisztusban (20-22; mint élő kövek, ld. 1Pt 2,5). -- **Olvassuk FEL a Jó Pásztor zsoltárát, a 23 zsoltárt többször is.** Figyeljük meg a hangunkat, ahogyan olvassuk. **Kiderül-e abból, ahogyan olvassuk, hogy mi már ismerjük a Pásztort?** -- "Az Úré a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók" (Zsolt 24,1). Ámen.

Szeptember 2. 1Kir 6, Ef 3, Ez 36, Zsolt 25

Lakjon a szívünkben Krisztus. -- Tanulságos Isten ígéje a jeruzsálemi Templom építése kezdetén: nem a templom megépítését áldja meg előre (*hiszen: emlékezzünk, Istent alapvetően nem lehet egy emberi csinálmányba beszorítani; 2Sám 7,5-7*), hanem akkor ad áldást, ha Hozzá közel maradunk, amit az ószövetségi nyelvezetben a parancsolatok (*a bensőnkől, azaz az istenszeretetből fakadó; 5Móz 6,5-9*) megtartása jelez (1Kir 6). -- Ahogyan emlékszünk rá, Nebukadnezár elpusztította a Templomot. A zsoltáros is Izráel megszabadításáért könyörög (Zsolt 25). Ahogyan Ezékiel a Templom pusztulását megtudta, az Izráelt ostromozó igehirdetése Izráelt vigasztaló, az Istenben való új életet adó igehirdetéssé változott (Ez 36). Legyen ez példa nekünk: ha a tömeg "balra" megy, fontoljuk meg, hogy nem kellene-e "jobbra" menni. És fordítva. A keskeny út és a szoros kapu (Mt 7,13-14) a legtöbbször nem a tömeg útja... -- Pál hihetetlen erővel fogalmazza meg az evangélium lényegét: [Az Atya] **adja meg nektek ..., hogy hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által; hogy Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva képesek legyetek felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjétek Krisztus minden ismeret meghaladó szeretetét, hogy Isten mindent átfogó teljességére jussatok** (Ef 3,14-19). Ámen.

Szeptember 3. 1Kir 7, Ef 4, Ez 37, Zsolt 26–27

Növekedjünk fel szeretetben Jézushoz. -- Szép, hogy (*legalábbis a leírás sorrendjében*) Salamon először a Templomot kezdi el építtetni, és csak utána a saját palotáját (1Kir 7). A Templom két rézoszlopa saját magában is, és díszítéseiben (*lilium és gránátalma*) is egy sorozat termékenységi szimbólum. Szép az is, hogy Salamon a rézből (*azaz akkor is -- és már megint -- drága anyagból*) készült temérdek öntvényt méretlenül hagyta (1Kir 7,47), hiszen Isten népének (*és bármely Istennek szentelt dolognak*) a megmérése Isten dolgaiba való beleavatkozást jelentett (Ld. 2Sám 24). -- Ezékiel könyvében egy hatalmas látomást olvashatunk a feltámadásról (Ez 37,1-14). Ez Jézus korában "kicsapta a biztosítékot" a legtradicionálisabb papi nemzetségnél (*a szadduceusoknál*) akik csak Mózes könyveit (a Tórárt) fogadták el hitelesnek, amelyben nincs szó a feltámadásról. A farizeusok (*akik az egész Ószövetséget szent iratként fogták fel*) azonban feltámadás hívők voltak. Ezért tudott Pál apostol nagy zavarodottságot kelteni a Nagytanácsban (*a Sanhedrinben*) azzal, hogy ő, mint Jézus követője, feltámadáshívő (ApCsel 23,6-7). -- Fogadjuk meg Pál szavait: "**viseljétek el egymás szeretettel ... [és] növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozá, aki a fej, a Krisztus**"(Ef 4,2.15). -- Helyezzük a szívünkre Dávid kiáltását: "**Egy dolgot kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy az Úr házában lakhassam egész életemben**" (Zsolt 28,4). Ámen.

Szeptember 4. 1Kir 8, Ef 5, Ez 38, Zsolt 28–29

Legyen a mi életünk Isten idejében. -- Gyönyörű, ahogyan az Úr dicsősége (*a shekina, amely a szövetség ládája fölött lévő két kerúb között jelent meg; 3Móz 16,2*) felhöként betölti Salamon Templomát (1Kir 8,10-11). Olvassuk el többször Salamon templomszentelési imádságát (1Kir 9,22-61). Isten nem lakhat a földön. "**MÉGIS tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére**" (28). Ez a "MÉGIS" minden Istenbe vetett reménységünk

alapja – a Krisztusban. -- Nagy áldozati lakoma volt a salamoni templomszentelés vége (1Kir 9,62-66). **A mi állandó "lakománk" a Krisztus, aki "önmagát adta értünk áldozati ajándékkul, Istennek kedves illatként"** (Ef 5,2). **"Használjuk ki az alkalmas időt, mert az idők gonoszak"** (16). Itt az "alkalmas idő" a kairosz, Isten ideje. Az "idők" pedig az Istentől távol töltött idő, amelyet az ördög ural. -- A mi Urunk keresztyje miatt azonban a hívő ideje Isten ideje, a kegyelem ideje. **"Erőm és pajzsom az Úr, benne bízok szívem"** (Zsolt 28,7). **"Az Úr erőt ad népének, az Úr megáldja népét békeséggel"** (Zsolt 29,11). Ámen.

Szeptember 5. 1Kir 9, Ef 6, Ez 39, Zsolt 30

Hirdessük a kegyelem által az evangélium titkát. -- Soha nem fogom elfelejteni, hogy amikor a lelkészi vizsga-istentisztelet volt, az istentisztelet megkezdése előtt elmondtam a gyülekezetnek, hogy ez most a vizsga-istentisztelet, és idéztem Pál apostol Efezusiakhoz írott levelét: **[Könyörögjétek] "énértem is, hogy adassék nekem az ige, ha szóra nyitom a számat, hogy bátran ismertessem meg az evangélium titkát"** (Ef 6,19). Amikor kimondtam, hogy az Efezusbeliékhöz írt levélből következik egy ige, a püspök fölállt. Mivel az első sorban ült, az egész gyülekezet fölállt. Ezek után már nem lehetett "elszúnni" az istentiszteletet, mert a közösségi könyörgés ott valósult meg az orrom előtt. Átmentem... (*jelesre...*). -- **"Szüntelen zeng neked a szívem, örökké magasztallak, Uram, Istenem!"** (Zsolt 30,13) **"A kegyelem legyen mindazokkal, akik el nem múló szeretettel szeretik a mi Urunkat, Jézus Krisztust. Ámen."** (Ef 6,24).

Szeptember 6. 1Kir 10, Fil 1, Ez 40, Zsolt 31

Aki elkezdte bennetek a jó munkát, el is végzi azt. -- **Elérkeztünk az Ószövetség "pornójához"**... Ezékiel próféta könyve 40-48. fejezeteit csak a 30 éven felüliek olvashatták el Izráelben. Vajon miért? Ezekben Ezékiel az Új Templomról kapott látomást, amelynek a felépítése és méretei nem voltak azonosak a lerombolt Templomával. Ráadásul az utolsó két fejezetben egy új államrendet ír le Izráel számára, amely szintén ellenkezik a Tórával. Ilyen veszélyes iratokat "kiskorúak" nem olvashattak, mert "megrontotta" volna őket... **Ne rettegjünk az új ismeretektől. Kérjük el Urunktól azt, hogy igaz legyen: "bennünk a Krisztus értelme van"** (1Kor 2,16). -- Salamon virágzó kereskedelmi centrummá változtatta a kőszivágy közepén lévő Jeruzsálemet. Még tengeri flottát is tartott (1Kir 10) – egy olyan országban, amelynek népe hagyományosan irtózott a tengertől. **Ne féljünk mi se kilépni a "családi mintákból", ha azok túl szűk helyre szorítanak be bennünket.** -- **Pállal együtt kérjük magunknak is: "meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára"** (Fil 1,6). Forgassuk a szívünkben Pál sorait: **"nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség (21); vágyódom elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal jobb mindennél; de miattatok nagyobb szükség van arra, hogy életben maradjak"** (23-24). -- **"Hozzád menekülök, Uram, ne szégyenüljek meg soha! Legyetek erősek és bátor szívűek mind, akik az Úrban reménykedtek!"** (Zsolt 31,2.25) Ámen.

Szeptember 7. 1Kir 11, Fil 2, Ez 41, Zsolt 32

Erőnk, oltalmunk és reménységünk: a Krisztus. -- Salamon eljutott a csúcsra. (*Kérdés persze, hogy egy idős embernek mennyiben csúcs ezer feleség...*) És megbukott... (1Kir 11). **Kezdjünk el nagyon vigyázni, és nagyon alázatosnak lenni, ha elkezd nagyon jól menni a sorunk. Akkor van a veszély a legközelebb...** (*Mint ahogyan a szenvedéseink közepén van a Krisztus a legközelebb.*) -- Olvassuk el a Filippi levél Krisztus-himnuszát (Fil 2,5-11) legalább háromszor. **Járja át a szívünket annak a gyönyörúsége, hogy mi a Krisztus testvérei lehetünk. És akárhányszor bajban vagyunk, hívjuk Jézus nevét -- mert Jézus nevére MINDEN térd meghajol (10).** -- Ezékiel látomása az új Templomról (Ez 41) egy hatalmas reménység. Éppen akkor rombolták porig a régi Templomot, és Ezékiel már nemcsak a

visszatérésről, hanem egy sokkal szebb, új Templomról is prédikál. **Éljen bennünk is ekkora reménység, a legnagyobb baj közepette is.** -- Mert "Te vagy az oltalmam [Uram], megóvsz a bajtól, körülveszel a szabadulás örömeivel" (Zsolt 32,7). Ámen.

Szeptember 8. 1Kir 12, Fil 3, Ez 42, Zsolt 33

"**Nekünk a mennyben van polgárjogunk**" (Fil 3,20). -- A bölcs Salamon fia, Roboám nem hallgat Izráel bölcseire, hanem az ifjak tanácsát követve pökhendi módon, a kényszermunkákat fenntartva kezdi el a királyságát. Jeroboám, aki megszerezte Izráel törzseinek zömét (*Júda, illetve Lévi/Benjámín kivételével az összes többi*) sem lesz különb. Hogy a jeruzsálemi Templom kultuszát megtörje, országának északi és déli végén egy-egy aranyborjút építtet, hogy azt imádjá a nép (1Kir 12). Nem ismerős ez valahonnan? ... **Ha tisztséget kapunk, előbb bizonyítsunk, utána követeljünk. És ne kövessük el elődeink hibáit.** -- **Pál a Krisztusért kárnak és szemétnak ítél mindent** (Fil 3). Ez nem pillanatnyi lelkesedés, vagy elmezavar Pálnál. Pál rádöbrent arra, hogyha megkaphatja a MINDENT Jézusban, akkor ehhez képest bármi más semmi. És ez mélyen igaz. Ezért érdemes "ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve" futni (14). "**Amire eljutottunk, ahhoz ragaszkodjunk: nekünk a mennyben van polgárjogunk**" (16.20a) – mondja a római polgárjogú Pál. -- "**Maradjon velünk, Uram, szereteted, mert mi is benned reménykedünk!**" (Zsolt 33,22). Ámen.

Szeptember 9. 1Kir 13, Fil 4, Ez 43, Zsolt 34

Legyen közöttünk egyetértés az Úrban. -- Isten emberének a története megrendítő. "Átveri" egy prófétatársra, jóhiszeműen elmegy hozzá enni (*noha nem lenne szabad*), és ezért meghal, és idegen földön kell nyugodnia. A neki hazudozó ("*hazafias*") öreg prófétából pedig a bételi kultuszt megtagadó ember lesz. **De Jeroboám király hajthatatlan marad** (1Kir 13,33). Izráel Júda ellen, király király ellen, Bétel Jeruzsálem ellen, próféta próféta ellen. **Isten őrizzen meg bennünket ilyen belviszálytól.** -- Szinte **pontosan ezt a gondolatot folytatja Pál: "legyen közöttük egyetértés az Úrban"** (Fil 4,2), ahol "az Úrban" nem egy kegyes szófordulat, hanem az egyetértés egyetlen lehetséges módjának a megadása: csak az Úrban lehetséges egyetértés. Mert ami az Úr ellen van, ott előbb-utóbb gyűlölség és viszály lesz. DE: **az Úrban mindenkor örülni lehet** (4). Ámen.

Szeptember 10. 1Kir 14, Kol 1, Ez 44, Zsolt 35

Krisztus velünk VAN. -- Olyan szánalmas lesz Salamon fiának, a rossz tanácsra hallgató és Izráelt szétszakító (1Kir 12) Roboámnak a sorsa. Sisák fáraó elviszi apja aranypajzsait. DE: csináltat helyettük réz pajzsokat (*ha ló nincs, számár is jó...*) DE: a pajzsok csak akkor vannak a templomban, ha a király oda bemegy... különben rejtegetni kell őket... (1Kir 14,28). **A bűn törpeséget és rettegést szül. Ne jussunk el ide.** -- **Micsoda ellentét a Kolossébeli gyülekezet!** Pál hálát ad a **Krisztus Jézusba vetett hitükért, bennük élő szeretetért, és azért a reménységért is, amely készen van a számukra a mennyekben** (Kol 1,4-5). **Mindez nekünk is adott, mert a Krisztus velünk VAN** (28). A törpeség és a rettegés helyett. Lehet választani... Olvassuk el a 12-20 verseket többször is. **Éljük át, ahogyan a végtelen idők óta élő Krisztus magához emel minket.** Ámen.

Szeptember 11. 1Kir 15, Kol 2, Ez 45, Zsolt 36

Legyen meghasonlás helyett közöttünk békesség. -- Amikor egy ország meghasonlik önmagával, generációk hosszú sora is háborúságban élhet (1Kir 15). "**Maga a békesség Ura adjon nektek mindig minden körülmények között békességet.**" (2Thessz 3,16) -- Mennyire más a Kolossébeli gyülekezet, akiknek Pál így ír: "**örömmel látom a köztetek uralkodó szép rendet**" (Kol 2,5). **Ez a "szép rend"**, ez nem egy vallási vezető (pl. Pál)

terrorja (*ahogyan az a szektáknál olyan sokszor megnyilvánul*), hanem a **krisztusi szeretet**. Olvassuk el a 14. verset többször is. **Érezzük meg a Jézusban megélhető szabadság erejét**. -- Ezékiel a könyvének a végére igazi forradalmár lesz: a Templom új rendje után már az egész ország új rendjét írja le (Ez 45). Nem csoda, hogy a könyvének ezeket a fejezeteit később "betiltották" a 30 évnél fiatalabbak számára. -- Gondoljunk vissza a Kolossé levél 2,14-re és teljen meg a szívünk ezzel a felkiáltással: "**Uram, szereteted az égig ér, hűséged a fellegekig**" (Zsolt 36,6). Ámen.

Szeptember 12. 1Kir 16, Kol 3, Ez 46, Zsolt 37

Teremtőnk képmására állandóan megújulunk, hogy egyre jobban megismerjük Őt. -- Izráel a shakespeare-i királydrámákhoz hasonló, hányattatott sorsát olvasva (*1Kir 16*) megint Akira Kurosava filmje, a Ran jut eszembe. Az eleje (Dávid és Salamon) még (úgy ahogy) béke és stabilitás. Aztán jön az egyre jobban elterjedő káosz... **Hívjuk Jézus nevét segítségül, hogy ne jussunk el ide soha...** -- És micsoda ellenpont megint Pál: **a mi életünk a Krisztussal együtt el van rejtve Istenben** (Kol 3,3). Ez nem azt jelenti, hogy **a mi életünk** nincs, vagy eltűnt, hanem azt jelenti, hogy **a lehető legvédettebb, legtágasabb és legszabadabb helyre került**. Mert **mi a Teremtőnk képmására állandóan megújulunk, hogy egyre jobban megismerjük Őt** (10). -- "**Légy csendben, és várj az Úrra! ... "Az alázatosak öröklik a földet, és teljes békességet élveznek"** (Zsolt 37,7.11). Ámen.

Szeptember 13. 1Kir 17, Kol 4, Ez 47, Zsolt 38

A mi életünk soha nem ürül ki, mert örök. -- **Ha bízunk az Úr ígéreteiben** (*de annyira, hogy utolsó falatunkat is odaadjuk másnak, mint a sareptai özvegy Illésnek; 1Kir 17*), **akkor SOHA nem fog kiürülni** a "lisztesfazekunk" és az "olajoskorsónk" (16), azaz: **az Életünk, amely már itt, e földön is örök** (22-23). -- Mert **ahogyan Ezékiel új Templomából** (Ez 47) **forrás fakadt**, amely az élet vize (8-10.12; Jel 22,1), **úgy fog belőlünk is az élő víz folyamai kiömleni** (Jn 7,38). -- **Siess segítségünkre Urunk, szabadítónk!** (Zsolt 38,23) Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Szeptember 14. 1Kir 18, 1Thessz 1, Ez 48, Zsolt 39

Térjünk meg a mi saját bálványainktól – Istenhez! -- Illés és népe kettős csoda részesévé válik a Kármel hegyén: Isten tüzet ad az áldozatokra (*Baáléra meg nem*), és három év aszály után bőséges esőt fakaszt (1Kir 18). Majd holnap meglátjuk, mi lett mindennek az eredménye... (*Szerintem sejtitek: a "megtérés" öt percig tartott, utána Illést kettőzött erővel kezdték el üldözni.*) -- Micsoda ellentét van megint a Thesszalónikieknek írott levélben: **"Példává is lettetek minden hívő számára, ahogyan a bálványoktól Istenhez fordultatok, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok."** (1Thessz 1,7.9) -- Ezékiel mind a lévitáknak, mind a királynak területet osztana (Ez 48), ami sok feszültségtől megmentené a népet, de a korábbi törvényeknek gyökeresen ellentmond. Ugyanakkor a reménység ereje érződik minden során, amelyeket mind a teljes pusztulás (a babiloni fogság) közepén írt. – "**Várjuk Jézust, akit az Atya feltámasztott a halottak közül, és aki megszabadít minket az eljövendő haragtól**" (1Thessz 1,10). Ámen.

Szeptember 15. 1Kir 19, 1Thessz 2, Dán 1, Zsolt 40–41

Meghalljuk-e az Úr halk és szelíd hangját? -- Hiába gondolta Illés, hogy Aháb király megtér, ha látja Isten hatalmának a kezét (1Kir 18): Jezabel (Aháb *Baál- és Asera-hitű felesége*) nagyobb erő volt a királynál, mint Isten... Illés elkeseredett, elmenekült, és meg akart halni (1Kir 19,4). De Isten útnak indította prófétai küldetése beteljesítése felé. Olvassuk el a 11-12. verseket legalább háromszor. **Meghalljuk-e az Úr halk és szelíd hangját? El tudjuk-e csitítani a zajt körülöttünk és a szívünkben annyira, hogy meghalljuk?** Elizeus

prófétának, Illés utódjának az elhívása is igen szép történet (19-21; *a prófétai palást félreérthetetlen ruhadarab volt, ezért tudta Elizeus szavak nélkül is, hogy mi a "dolga", amikor Illés rádobta*). Elizeus még a ki nem mondott szót is meghallotta. -- A júdai menekült nemes, Dániel és három (*később majd a kemencéből is megmenekülő*) társa: Sadrak, Mésak és Abéd-Negó Nebukadnezzár király tanácsadója lesz (Dán 1). Dánielék végig böjtöltek (11), ameddig fogságban voltak – ezért az Úr minden szavát hallották és értették. -- **"Uram, ne vond meg tőlem irgalmadat, szereteted és hűséged őrizzen szüntelen!"** (Zsolt 40,12). **"Áldott az Úr, Izráel Istene öröktől fogva mindörökké. Ámen, ámen."** (Zsolt 41,14). Ámen.

Szeptember 16. 1Kir 20, 1Thessz 3, Dán 2, Zsolt 42–43

Jézus a mi számunkra nem a beleütközés, hanem a szilárd támasz köve.-- Aháb (*aki a felesége, Jezábel miatt újra és újra elpártol Izráel Istenétől; 1Kir 16-19*) két váratlan győzelem után futni engedi az ellenfél királyát, noha Isten nem kímélte neki sem az életét (1Kir 20). -- Mennyire más Dániel, aki Istenhez könyörög azért, hogy az őt fogva tartó király, Nebukadnezzár álmát megtudhassa és megfejthesse (Dán 2). Nebukadnezzár álmában lezuhant egy hatalmas kő, amely a királyszobrot romjaiba döntötte, és hegygé változva betöltötte a földet (34-35). Ez egy olyan mennyei királyság, amely nem semmisül meg soha (44). Könyvtárnyi magyarázat született erről a látomásról. Nekünk azonban a Máriának mondott angyali üdvözlés szavai a mérvadóak, amelyek szerint **Jézus az, aki "uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége"** (Lk 1,33). **Jézus az a szegletkő és botlató kő, amelyen összezúzza magát mindenki, aki ellene van, de amelyen biztosan megáll mindenki, aki követi** (Ézs 8,14; Lk 2,34; ApCsel 4,11; Róm 9,33; 1Pt 2,6). -- **Ahogy a szarvas kívánczik a folyóvízhez, úgy kívánczik a lelkem hozzád, Istenem!** (Zsolt 42,2). Ámen.

Szeptember 17. 1Kir 21, 1Thessz 4, Dán 3, Zsolt 44

Tartsuk meg az Úrnak adott szavunkat – és akkor mindenkor az Úrral leszünk. -- Aháb (*aki a történeti források szerint Izráel legerősebb királya volt...*) egy igen gerinctelen emberként mutatkozik meg a Királyok könyvében. Rövid időre Istenfélő lesz, böjtöl, zsákruhát hord, azután a felesége (*a Baál- és Asera-hívő Jezábel*) megint és mindig átveszi az uralmat tőle, és gonoszságot gonoszságra halmoz (*és halmoztat Ahábbal is; 1Kir 21*). **"Ha igent mondotok, az legyen igen, ha pedig nemet, az legyen nem"** (Mt 5,37). Jézus a Hegyi Beszédben ezekkel a szavaival a kitartást is követeli a Neki adott szavunk mellett, **"mivel [ha] langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból"** (Jel 3,16). -- A hűség példaképei, Sadrak, Mésak és Abednegó (*Dániel három nemesi társa, Babilon kormányzó*) nem hódoltak Nebukadnezzár arany istenszobrának (*még akkor sem, ha Isten nem szabadítaná ki őket a tüzes kemencéből; Dán 3,18*). De Isten megmentette őket az izzó kemencében is. -- Ha szavunk mellett kitartunk, akkor **"mindenkor az Úrral leszünk"** (1Thessz 4,18). Ámen.

Szeptember 18. 1Kir 22, 1Thessz 5, Dán 4, Zsolt 45

Minden az Úrral töltött percünk királyi menyegző. -- Aháb királyt, noha álruhában van, "csak úgy véletlenségből" eltalálja egy nyíl, ami miatt elvérzik (1Kir 22,35). **Ne gondoljuk, hogy elrejtőzhetünk az Úr elől, ha nem az Ő útján járunk.** -- Mi azonban ... **"vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját és mint sisakot, az üdvösség reménységét"** (1Thessz 5,8), és akkor nem ér el bennünket a "véletlenségből" kilőtt nyíl, mert a lelkünk bármely földi nyomorúságban is az Úrral lesz. -- A gőgösöket változatos módon tanítja az Úr. Ahábot a "véletlen nyíllal", Nebukadnezzárt a hét évig tartó elmezavarral (Dán 4). **Döbbenjünk rá arra, hogy milyen törpék vagyunk Istenhez képest, és adjunk hálát**

minden Vele töltött percért. -- Mert bármely az Istennel töltött percünk királyi menyegző lesz (Zsolt 45), amely a Mennyek Országá (Mt 22,1-14). Ámen.

Szeptember 19. 2Kir 1, 2Thessz 1, Dán 5, Zsolt 46–47

Soha ne becsüljük le a hatalmas Isten erejét. -- Első olvasatra meglehetősen gonosznak tűnik Isten embere, Illés próféta, hogy 102 embert agyonsújt (2Kir 1). Azonban ne feledjük, hogy az Isten megtagadásának már olyan mély gyökerei vannak az északi országrészben, hogy szinte folyamatosan újra és újra meg kell mutatni Isten erejét. *(Nem véletlen, hogy még a második ötven ember parancsnoka sem rogyott le Illés lába elé, mint a harmadik. Ha lerogyott volna, megmaradtak volna – ahogyan az első ötven is.)* **Soha ne becsüljük le a hatalmas Isten erejét.** -- Ismét micsoda ellentét a thesszalónikai gyülekezet: **"Szüntelen hálával tartozunk Istennek értetek ... hiszen hitetek nőttön-nő, és az egymás iránti szeretet gazdagodik mindnyájatokban"** (2Thessz 1,3). Én is éppen ilyen hálával imádkozom értetek. -- És megint milyen ellentét Bélsaccar király, Nebukadnezzár utóda, aki meggyalázta a jeruzsálemi Templom szent edényeit (Dán 5). Ekkor írta fel a falra Isten keze, hogy "megmérettél, könnyűnek találtattál, országod a perzsáké lesz" (25-28). És ez még aznap éjjel be is teljesedett... (30). -- **"A felséges Úr félelmetes, nagy király az egész földön"** (Zsolt 47,3) **"Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban"** (Zsolt 46,2). Ámen.

Szeptember 20. 2Kir 2, 2Thessz 2, Dán 6, Zsolt 48

Isten kegyelme vezet minket örökké. -- Gyönyörűséges történet Illés égbe szállása (2Kir 2). Ennek a napja közös titka minden prófétának. Megismétlődik a Vörös-tenger szétválásának a csodája (2Móz 14), amely Józsué honfoglalását is kísérte (Józs 3). Elizeus az elsőszülött kétszeres örökrészét (5Móz 21,17) kéri Illés Szentlelkéből. Illés távozása után a saját ruháját kettéhasítja egyedül maradottságának, és annak a jeléül, hogy nem akar, és nem is tud Illés nyomába lépni teljesen – noha ez meg fog történni, **de az már nem emberi akarat, hanem az a kegyelem, amelyet éppen ez az alázat nyit meg.** Ennek első jele, hogy Elizeus előtt is kettéválk a Jordán vize. *(Elizeus, a "kopasz", nem hirtelen haragjából átkozza meg az öt csúfoló gyermekeket [24], hanem azért, mert prófétai palástjából a gyermekek is tudták, hogy Isten szolgáját csúfolják, azaz magát Istent. Ez az, amit nem lehet tenni büntetlenül.)* -- Szép dolog, ahogyan Dárius, a perzsák királya egész éjjel imádkozik Dánielért, a "muszájból" az oroszlánok vermébe vetett kormányzójáért (Dán 6,19). A tanmese vége, hogy azok hálnak meg az oroszlánoktól, akik bevádolták őt (25). Itt sem Dániel bevádolásáról, hanem Isten hatalmának a semmibe vételéről van szó. -- **"Bizony, itt van Isten, a mi Istenünk örökkön-örökké, ő vezet minket mindhalálig"** (Zsolt 48,15). Ámen.

Szeptember 21. 2Kir 3, 2Thessz 3, Dán 7, Zsolt 49

Isten fél-szeretete nem fél-siker, hanem kudarc. -- Amikor a pusztítás éktelen dühvé változik, sem város, sem forrás, sem fa, sem föld nem marad (2Kir 3,25). Pedig ez még Mózes legkeményebb hadviselési törvényeivel is szembe megy (5Móz 20,19). Azután meg "nagy felháborodásukban" visszatérnek hazájukba (2Kir 3,27). Valahol elveszett a virtus. Az igazi győzelem helyett félgyőzelem – és harc a fák és földek ellen. **Az igazi Istenszeretet helyett – fél-szeretet. Ennyi – nem elég semmire.** -- Szinte ugyanezt a gondolatot folytatja Pál: **"Az Úr pedig irányítsa szíveteket Isten szeretetére és Krisztus állhatatosságára"** (2Thessz 3,5). A kitartás, az állhatatosság rendkívül fontos. **A fél-siker a legtöbbször kudarc.** -- Dániel próféta látomásai (Dán 7-8) a Jelenések könyvének egyik ihletői voltak. könyvtárnyi ezeknek a látomásoknak a mai korra való "magyarázata". Ne dőlünk be ezeknek. Mi a 27. verssel törődünk, amely Jézus örök királyságát vetíti előre. Akkor jön el az igazi

békességünk. -- **"Maga a békesség Ura adjon nektek mindig minden körülmények között békességet"** (2Thessz 3,16). Ámen.

Szeptember 22. 2Kir 4, 1Tim 1, Dán 8, Zsolt 50

Ne becsüljük le az imádság erejét! -- Elizeus (Illéshez hasonlóan) az ötezer ember megvendéglésének és a halottak feltámasztásának előképeit teszi meg első csodáiként (2Kir 4). A sareptai özvegyhez hasonlóan (1Kir 17,14-16) a próféta asszony házában sem fogyott ki az olaj, ameddig csak volt üres edény (5-6). Utána pedig Ábrahámhoz és Sárahoz (1Móz 18,10), valamint Zakariáshoz és Erzsébethez (Lk 1,24-25) hasonlóan a súnémi asszonynak ad időskorára gyermeket (16-17). **Amikor Elizeus szolgája, Géházi ima nélkül ráteszi Elizeus botját a halott fiú arcára, nem támad fel (31). De Elizeus imájára igen (33-35)! Ne becsüljük le az ima erejét!** -- Gyönyörűek Pál apostol sorai: **"Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok"** (2Tim 1,15). -- Dániel tapasztalásai a saját tapasztalásainkra is példát mutathatnak. Igen sokszor történik ugyanis, hogy imabeszélgetésben bekerülhetünk egy helyzetbe, amelyből semmit sem értünk. A Szentlélek néhány nap (vagy néhány év...) múlva mutatja meg nekünk ennek a helyzetnek az emberi szavakba is önthető jelentését. Mert akkorra válunk képessé ezt elviselni. -- **"Jön a mi Istenünk, nem hallgat"** (Zsolt 50,3). **Figyelmeztet bűneinkre, de szívből mondott imánkat meghallva megszabadít a gonosztól.** Ámen.

Szeptember 23. 2Kir 5, 1Tim 2, Dán 9, Zsolt 51

Isten az Ő szolgálói által jelenti ki a kegyelmét. -- **Mennyire hasonló történet Naamán és a három napkeleti bölcs története!** Naamán-t is a samáriai prófétához (Elizeushoz) küldi egy **rabszolgája**, de helyette Izráel királyához megy (2Kir 5,2-7). A három napkeleti bölcs is Izráel királyánál, Heródesnél keresi a Krisztust (Mt 2,1-2). Naamán a formalitásban hinne, és nem csodában. De **megint a szolgák térítik észhez (13). És Naamán megtér (15-19). Elizeus szolgája pedig csalni akar... De lebukik... (19-27). Legyünk az Isten hűséges szolgálói, és beteljesül az, amit kérünk és mondunk.** -- **Isten "azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére"** (1Tim 2,4). És szolgálói által jelenti ki az Ő kegyelmét, mint Jézus, Isten Szolgája, Pál, és Naamán szolgálói. -- **"Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem!"** (Zsolt 51,12). Ámen.

Szeptember 24. 2Kir 6, 1Tim 3, Dán 10, Zsolt 52-54

Kérjük Urunk kegyelmét, hogy nőhessünk fel hozzá a bennünk lakozó állatból... -- Elérkeztünk az Ószövetség egyik legkeservesebb történetéhez. Amikor Arám királya Samáriát ostromolta, az egyik anya azért fordult a királyhoz, mert a szomszédnője nem teljesítette a fogadásuk másik felét: **az ő fiát már közösen megfőzték, és megették**, de a szomszédnő a saját fiát már nem volt hajlandó megfőzni... (2Kir 6,28-29). Jaj... **Soha ne feledjünk el hálát adni azért, hogy nem jutottunk ilyen helyzetbe... És ne higgyük azt, hogy az éhség nem hozza ki az emberből az állatot ma is...** -- Érdekesek Pál szavai arról, aki *(az eredeti görög szerint)* igen erősen vágyakozik arra, és igen erősen törekszik is arra, hogy püspök legyen (1Tim 3,1). Pál ezt "tökéletes" feladatnak nevezi, és egy szava sincs arról, hogy az ennyire erős vágyakozás akár még káros is lehet. Érdeemes azonban arra is gondolni, hogy Pál korában a püspökségre való vágyakozás igen jó eséllyel a vértanúságra való vágyakozást is jelentette. Így már érthetőbb az, hogy a vágyak visszafogására nem volt szükség, mert a feladat maga szűrte meg a vágyakozókat. **Vágyakozzunk ma is bátran a Krisztus szolgálatára – egész életünket odaadva ezért.** -- **"Nevedben reménykedem, mert jó vagy híveidhez."** (Zsolt 52,11b) Ámen.

Szeptember 25. 2Kir 7, 1Tim 4, Dán 11, Zsolt 55

Én pedig Istenhez kiáltok, és az Úr megsegít engem. -- Elizeus megjövendöli Samária csodálatos szabadulását, amely teljesen úgy következik be, ahogyan megjövendölte (2Kir 7). Emlékezzünk vissza Ézsaiás könyvének a 37. fejezetére, amelynek végén (36-37) Jeruzsálem ugyanilyen csodával szabadul meg százötven évvel később. -- "Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő, ha hálaadással élnek vele" (1Tim 4,4) érdekes lenne Pál apostolt megkérdezni arról, hogy például a kábítószerek Isten teremtményei-e... Valószínű, hogy két válasza lenne 1. nem; 2. ha mégis igen, nem lehet velük élni úgy, hogy igazi, Istennek szóló hálaadás legyen az ember lelkében, mert ha lenne, akkor nem lenne kábítószerre szüksége. -- **"Én pedig Istenhez kiáltok, és az Úr megsegít engem"** (Zsolt 55,17). Ámen.

Szeptember 26. 2Kir 8, 1Tim 5, Dán 12, Zsolt 56–57

Ne akarjuk minden áron megtudni Isten terveit, hanem kövessük a Fiát, Jézust. -- A király felgyógyul, de meghal... (2Kir 8,10). Merániai Jánoséhoz hasonlóan (https://hu.wikipedia.org/wiki/Reginam_occidere) talányosak néha próféták kijelentései... No persze, ha az, akinek ezt elmondják, a felgyógyulása helyett megöli a királyt (15), akkor "minden a helyére kerül"... -- Dániellel lepecsételtették a látomásainak leírását, hogy tartsa titokban őket (Dán 12). A Jelenések könyve szimbolikája szerint **csak egyvalaki, Isten Báránya, Jézus Krisztus méltó arra, hogy átvegye, és felnyissa a lepecsételt könyvet** (*ami a kegyelem és az ítélet egészét jelképezi; Jel 5*). -- **"Magasztallak, Uram, a népek közt, zsoldárt zengek rólad a nemzetek közt, mert szereteted az égig ér, hűséged a magas fellegekig"** (Zsolt 57,10-11). Ámen.

Szeptember 27. 2Kir 9, 1Tim 6, Hós 1, Zsolt 58–59

"Erős váram az Isten, az én hűséges Istenem!"-- Jezábel, Aháb volt felesége, Isten és Illés esküdt ellensége, a kutyák martaléka lesz (2Kir 9,35-37) úgy, ahogyan Illés megjövendölte (1Kir 21,23). -- **"Minden rossznak gyökere a pénz szerelme"** (1Tim 6,10). Nem lehet elégszer elolvasni Pál apostolnak ezeket a sorait. Jezábelre és a többi bukott királyra, királynéira és anyakirálynőre gondolva hozzátehetjük ehhez: a pénz és a hatalom szerelme... - - Elérkeztünk a 12 "kisprófétához", akik – látni fogjuk – egyáltalán nem voltak kicsik. Hóseás Ámósz és Jóel (*és lehet, hogy Jónás*) kortársa volt 2800 évvel ezelőtt. A próféták sokszor egész életükkel (*így pl. házasságukkal és gyermekeikkel is*) "prófétai performanszokban" Isten igéjét hirdetik (Hós 1). Istennek már nem a népe az északi országrész, Izráel, ezért pusztulni fog (9). – De a hívőnek: **"Erős váram az Isten, az én hűséges Istenem!"** (Zsolt 59,18). Ámen.

Szeptember 28. 2Kir 10–11, 2Tim 1, Hós 2, Zsolt 60–61

"Eljegyezlek magamnak a hit ajándékával, és megismered az Urat"-- Jéhu csavaros eszű és roppantul kegyetlen ember volt (2Kir 10). Beszűntette az Aháb király korában általánossá vált Baál tiszteletet – úgy, hogy kiirtott minden Baál hívőt... (25). De az elődei által épített két aranyborjúnak változatlanul áldozatokat mutatott be... (29). Hasonló sorsra jutnak a júdai Baál hívők is, élükön a feleség-riválisai gyermekeit elpusztító anyakirálynővel, Ataljával (2Kir 11,16,18). -- De nekünk semmi ilyen történetet olvasva sincs okunk félni, **"mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét"** (2Tim 1,7). Mindig és mindenkor **őrizzük meg hitünk kincsét a bennünk lakó Szentlélek által!** (14). -- Hóseás gyönyörű reménységet ad Isten elbitangolt népének. Ez mondja az Úr: **"Eljegyezlek magamnak a hit ajándékával, és megismered az Urat"** (Hós 2,22). Kérjük Urunkól, hogy ismerhessük őt meg! Ámen.

Szeptember 29. 2Kir 12, 2Tim 2, Hós 3–4, Zsolt 62–63

Nem "betűkben" hiszünk, hanem a feltámadt, kegyelmet adó, velünk élő Krisztusban. -- Jóás, Júda királya türelmes és békés ember volt... (2Kir 12) 23 évig várt arra, hogy parancsa szerint elkezdjék javítani a jeruzsálemi Templom rongálódásait, de nem tették. Amikor nagy haderő jött ellene, minden kincsét odaadta, hogy vonuljon el. Aztán udvari emberei megölték... (21). -- **"Ha hűtlenek vagyunk, [Jézus] hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja"** (2Tim 2,13). Óriási vigasztalás ez az ige a mi ingadozó hitünknek. De azért ne bízzuk el magunkat. A Jézushoz való hűtlenkedésnek is van határa. És nem tudhatjuk, hogy nekünk személy szerint hol húzódik ez a határ. **"Az ostoba és éretlen vitatkozások elől térj ki, tudva, hogy ezek viszálykodást szülnek"** (23). Hány felesleges hitvitát lehetne elkerülni akkor, ha Pál szavait komolyan vennénk! **A szeretettel teli életünk mutatja meg Jézus jelenlétét bennünk a környezetünk számára,** és nem azok a "hitbizonyítékok", amelyeket egy kiélezett vitában ellenfelünk fejéhez vágunk. **Nem "betűkben" hiszünk, hanem a feltámadt, kegyelmet adó, velünk élő Krisztusban.** Mások megtérése pedig nem akkor következik be, amikor mi akarjuk, hanem akkor, amikor Isten megadja ezt nekik. -- **"Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok segítséget"** (Zsolt 62,2). **"Szólott egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értettem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram, a szeretet"** (12-13). **"Szereteted az életnél is jobb"** (Zsolt 63,4). Ámen.

Szeptember 30. 2Kir 13, 2Tim 3, Hós 5–6, Zsolt 64–65

"Boldog, akit kiválasztasz, és közeledbe engedsz". -- Szép az, ahogyan **Elizeus még a holtá után is csodát tett** a sírjába véletlenül belökött holttesttel (2Kir 13,21). -- Fontos az, ahogyan Pál (2Tim 3,16) és Péter apostolok (2Pt 1,19-21) hitet tesznek a prófétai beszéd, azaz a későbbi (szintén ihletett) kánoni válogatás alapján összeállított Szentírás Szentlélektől való ihletettsége mellett. **Az ige leírása, összeválogatása, magyarázata, hirdetése és befogadása mind-mind a Szentlélek által ihletett lépések** (erről részletesen szó lesz az október 16-i online bibliakörön: szeretettel várunk mindenkit!). -- **"Szeretettel kívánok, és nem áldozatot, Isten ismeretét, és nem égőáldozatokat"** – mondja az Úr (Hós 6,6). Saját képmutató templomba-járásunkat is a szögre akaszthatjuk, ha nincs bennünk szeretet és az Úr valódi ismeretének a vágya. -- **"Boldog, akit kiválasztasz, és közeledbe engedsz, hogy udvaraidban lakozzék. Hadd teljünk be házad javaival, templomod szentségével!"** (Zsolt 65,5). Ámen.

OKTÓBER

Október a reformáció hava. Ilyenkor kezdik az aszú bor szüretelését – szőlőszemenként kicsipegetve azt, ami nemes. Ilyen az a reformáció is, amely úgy újít meg, hogy megőriz, és szőlőszemenként kicsipeget mindent, ami nemes. Ebből a megújulásból, a Krisztusban való megújulásból soha nincs elég. Magunknak is újra kell ezt kezdenünk minden egyes nap. Érezzük meg Urunk gyönyörűséges őszi színeit abban is, ahogyan a különböző felekezetekből megtanuljuk egymás erényeit szeretni és tisztelni. Gyönyörködünk a történeti könyvek gazdagságában, a "kis" próféták nagy írásaiban, az apostoli levelekben és a zoltárokból. Köszönjük meg Urunknak az eddigi utunkat a Biblia vasárnapján. Adjon Urunk megújulást nekünk igéjében. Ámen.

Október 1. 2Kir 14, 2Tim 4, Hós 7, Zsolt 66–67

Az Úr a mi tanítónk és békességünk. -- Csaták, trónviszályok, összeesküvések és megint csaták (2Kir 14). Érthető mindez, hiszen mi más kerülhetne be egy történelmi könyvbe? DE: **ennyire unalmas lenne a béke?** Hogy a.) senki sem tud békében élni? b.) Ha mégis, az egy szót sem érdemel? -- Ugye, hogy ma is hányszor vagyunk úgy, hogy **a saját kívánságunk szerint gyűjtünk magunknak tanítókat** (2Tim 4,3)? Ha nem tetszik az egyik gyülekezet, elmegyünk a másikba. Túl keményeket prédikál a lelkész? Otthagyjuk. Úgy gondoljuk, hogy

"hívőbbek" vagyunk a lelkésznél? Imádkozni érte? Évtizedekig, mint az egyik dunántúli gyülekezet? Á! Dehogy! Otthagyjuk! Keresünk egy "hívőbb" lelkészt. Feltesszük-e a kérdést magunknak: ki a nem hívő ilyenkor? A lelkész vagy az, aki ima helyett elmegy? -- Hóseás gyönyörű képet ír le arról a fülledt, álságos és áskálódó légkörről, amely az "udvari politika" volt a napjaiban (Hós 7,3-7). **Mindenhová fordulnak segítségért, csak Istenhez nem** (11-16). -- Pedig: "Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vonta meg tőlem" (Zsolt 66,20). Ámen.

Október 2. 2Kir 15, Tit 1, Hós 8, Zsolt 68

A mi Urunk gyűlöli a bűnt, de szereti a bűnös embert. -- **Puccsok, öldöklés mindenhol...** ("még a terhes asszonyait is mind felhasogatta..." 2Kir 15,16b). Az északi Izráelnek a szétszórátása előtt szinte már nem volt olyan királya, aki természetes halállal halt volna meg. Olvassuk el az igeszakasz után Hós 8-at. A próféta pontosan ebben a kaotikus, északi Izrael végidőszakban élt. Így még jobban megértjük Hóseás elkeseredett dörgedelmeinek az okait. **"Szeretik a véresáldozatot, mert ha bemutatják, ők maguk ehetik a húst"** (Hós 8,13). -- Pál sem ment a szomszédba egy egész nép vádpadra állításáért: "Valaki közülük, saját prófétájuk mondta: 'A krétaiak megrögzött hazudozók, gonosz vadállatok, lusta, falánk népség.' Ez a vélemény igaz." (Tit 1,12-13). "[A hitetlenek] azt vallják, hogy ismerik Istent, de cselekedeteikkel tagadják, mert utálatosak, engedetlenek és minden jó cselekedetre alkalmatlanok" (16). **A gyülekezet vezetőjének muszáj szembesítenie a közösségét a bűneivel, de soha nem szabad elfelejtenie, hogy Urunk a bűnt ugyan kibékíthetetlenül gyűlöli, de a bűnös embert szereti.** -- A hívő lelke áldással teli: **"Legyen áldott az Isten!"** (Zsolt 68,36c). Ámen.

Október 3. 2Kir 16, Tit 2, Hós 9, Zsolt 69

Ti, Istent keresők, éledjen szívetek, mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek. -- Áház júdeai király egy kivételesen hosszú bűnlistát tudott produkálni: áldozatként elégette a saját fiát (2Kir 16,3), óriási pénzen megvásárolta, hogy Assíria királya megtámadja a testvéri országot Izráelt (7-8), pogány mintára teljesen átalakította a jeruzsálemi Templomot (10-18). Hóseás próféta Isten büntetését hirdető sorai (Hós 9) mintha erről is íródtak volna. -- Pál Titusznak írt levele gyönyörű reménységet ad: **"megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek"** (Tit 2,11). (*Még az is lehet, hogy Áháznak is az alvilág börtönében; 1Pt 3,19.*) Pál így ír Timóteusnak: **"Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére"** (1Tim 2,4). -- **"Ti, Istent keresők, éledjen szívetek!"** (Zsolt 69,33b). Éledjen a mi szívünk is! Ámen.

Október 4. 2Kir 17, Tit 3, Hós 10, Zsolt 70–71

Soha ne váljunk gyűlölködővé, mert saját magunkat zárjuk be egy börtönbe. -- Ahogyan Hóseás megjövendölte (Hós 10), (Észak)-Izráelnek betelik a végzete: elfoglalják az asszírok, és népét szétszórják (2Kir 17). A júdeaiak több mint száz évvel később bekövetkező babiloni fogsága alatt kialakult (*deuteronómiumi*) szemlélet szerint mindez az Isten ellen elkövetett bűneik miatt történt. (*Persze Júdea száz évvel tovább való megmaradásában szerepet játszhatott az is, hogy sokkal hegyvidékibb, kevésbé "útban lévő", és kevésbé csábító vidék volt.*) Az észak-izráeliek helyére samáriaiak jöttek, akik hittek is az Úrban – meg nem is. Ezért voltak még Jézus korában is "megvetett társaság" – akiket azonban az evangélium felmagasztal (*lásd irgalmas samaritanus [Lk 10,30-37], vagy a samáriai leprás [Lk 17,11-19], aki egyedül visszament hálát adni Jézusnak, stb.*). -- "Mert valamikor mi is esztelenek, engedetlenek, tévelygők voltunk, ... egymástól gyűlölték és egymást gyűlölők" (Tit 3,3). **Vigyázzunk magunkra! Soha ne váljunk gyűlölködővé! Se samáriaiakat, se pirézeket, se**

másokat ne rekesszünk ki Isten öröméből. -- "Hozzád menekülök, Uram, ne szégyenüljek meg soha!" (Zsolt 71,1). Ámen.

Október 5. 2Kir 18, Filem 1, Hós 11, Zsolt 72

Fogadjuk el, és éljük meg a saját határainkat – mert ez békességet terem. -- Mekkora kegyelem az, hogy amikor Észak-Izráel megszűnik és népe szétszóratik (2Kir 18), Júdeában egy hosszú ideig uralkodó, Istenfélő, erőskezű király van: Ezékiás (*akit már Ézsaiás könyvéből is jól ismerünk*). DE: AsszírIA étvágya telhetetlen... (*így vagyunk ezzel mi is: addig-addig törtetünk, ameddig már annyit bíznak ránk, amennyit ellátni már nem vagyunk képesek -- https://en.wikipedia.org/wiki/Peter_principle; a legtöbb hódító is a "kisgömböc csapdájába" bukik bele*). -- **Megrendítően személyes és szép Pál Filemonhoz írt levele.** A rabszolgák jelentős része abban a korban hosszú szolgálat után ugyan, de felszabadult, és a háztartás alkalmazottjaként élt tovább. Azaz, amit Pál kér, nemcsak a keresztény testvér kérése egy másik testvérhez, hogy testvérként fogadjon egy harmadikat, aki eredetileg "a szökött rabszolgája volt", hanem egy amúgy is szokásos életsors előrehozásának a kérése. Ezért is kérhet (*a rabszolgaságot egyébként támogató; 1Kor 7,21.24; Ef 6,5; 1Tim 6,1-2; Tit 2,9*) Pál ilyent. -- **"Teremjenek a hegyek békét a népnek"** (Zsolt 72,3). Urunk, az ősz a termés betakarításának az ünnepe. Add meg a világnak, hogy az idejében több béke lehessen mint eddig! Ámen.

Október 6. 2Kir 19, Zsid 1, Hós 12, Zsolt 73

Szorongattatásainkban forduljunk az Úrhoz! -- Ezékiás királyt Szanhérib asszír király többször megalázta. Ezékiás válasza: böjtölni kezd, Ézsaiás prófétához küldi a főembereit tanácsért, és kiteríti az asszír király levelét az Úr előtt a Templomban (2Kir 19,14). És Ézsaiás, noha nem tud erről az utóbbiról, követet küld, hogy Isten meghallotta Ezékiás kérését (2Kir 19,20). Az egyháztörténészek egy járványnak tudják be azt, hogy az asszír sereg nagy része csata nélkül elpusztult (35). Akárhogyan is történt, Isten beváltotta az ígését: megszabadította a hozzá hű királyt és népét. **Imádkozzunk azért, hogy nagy szorongattatásunkban ugyanilyen hűséges szívvel tudjunk a mi Urunkhoz fordulni szabadításért, mint Ezékiás.** -- A páli levelek után elérkeztünk ahhoz a levélhez, amelynek senki sem tudja a szerzőjét (Zsid 1). Gyönyörűség lesz majd olvasni a sorait. Rögtön a bevezetés igen mély: **"Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk"** (1-2). Az utolsó próféta Keresztelő Szent János volt, aki Jézus érkezését jövendölte meg (Mt 3,1-2.11-12). – Ezért mondhatjuk kettőzött hittel: **"nekem olyan jó Isten közelsége! Uramat, az Urat tartom oltalmamnak. Hirdetem minden tettetted."** (Zsolt 73,28). Ámen.

Október 7. 2Kir 20, Zsid 2, Hós 13, Zsolt 74

Hülyeségeink és szűklátókörűségünk miatt még jobban kell figyelnünk Jézusra. -- Ezékiás olyan, mint Gedeon (Bír 6,36-40) vagy a Jézus korabeliek (Lk 11,29): nem elég neki az Úr szava, jelet is kíván... **De Isten (néha) a mélyen hívőknek hajlandó teljesíteni még a hülyeségeit is.** Így történt ez Gedeonnal (Bír 6,36-40), és így történik Ézsaiással is, aki miatt az idő iránya megfordul (2Kir 20,10-11), hasonlóan a Józsué-féle csodához, amikor az idő megállt (Józs 10,12-14). És **milyen szűklátókörűek tudnak lenni még a legjobbak is...** Ezékiás annyira megörült a távoli ország, Babilon jókívánságot hozó követeinek, hogy minden aranyát megmutatta nekik (2Kir 30,13). Babilon lesz az, amelyik száz évvel később porig rombolja Jeruzsálemet, ahogyan Ézsaiás megjövendölte (17-18) és ahogyan a 74. zsoltár leírja. De erre a hírre Ezékiás megörül, mert az ő ideje alatt nem lesz ilyen... (2Kir 20,19). -- Mintha ezt a történetet folytatná a Zsidókhöz írt levél szerzője: **"Ezért tehát még**

jobban kell figyelniük a [Jézustól] hallottakra, hogy valamiképpen el ne sodródjunk" (Zsid 2,1). Ámen.

Október 8. 2Kir 21, Zsid 3, Hós 14, Zsolt 75–76

Részeseivé lettünk a Krisztusnak, ha mindvégig megtartjuk benne a bizalmat. -- Manassé, Ezékiás fia valószínűleg "nagyemberfia" komplexusban szenvedett... Mindent muszáj volt máshogyan csinálnia, mint az apjának... Még a fiát is elégette áldozatul (*abba bele sem gondolva, hogyha a kedves papa is elégette volna a fiát, az vajon ki lett volna...; 2Kir 21*). -- Mintha ezt folytatná a Zsidókhöz írt levél intelme: "**Vigyázzatok, testvéreim, senki ne szakadjon el közületek az élő Istentől hitetlen és gonosz szívvel**" (Zsid 3,12). Itt a gonosz szív nagyon fontos: az eredeti görögben ördögi szívet is jelent. Azaz: ha pillanatnyi felindulásból, vagy kényszerből elszakadunk Istentől, az nem jelent kárhozatot. De attól mentsen meg minket az Isten, hogy megváltozhatatlanul ördögi legyen a szívünk. "**Mert részeseivé lettünk Krisztusnak, ha azt a bizalmat, amely kezdetben élt bennünk, mindvégig szilárdan megtartjuk**" (14). -- **De ha megtérsz, Isten újra befogad** – írja végső összefoglalásként Hóseás (Hós, 14). Ámen.

Október 9. 2Kir 22, Zsid 4, Jóel 1, Zsolt 77

Leljük rá mi is a Bibliánkra – de ne csak a polcon, hanem a szívünkben is! -- Szerencsére Manassé unokája, Jósiás is pontosan az ellenkezőjét tette mindenben, mint a nagyapja (*miért is nem lehet egy ország életében kiegyensúlyozottság és stabilitás...; 2Kir 22*). Kétszáz évvel azelőtt, Jóás javíttatta ki utoljára a Templom rongálódásait (2Kir 12). Jósiás is megteszi ezt, miközben rálelnek (*a csaknem hatszáz éve elfeledett; 2Kir 22,22-23*) Mózesi törvénykönyvre. Ez indítja el a megtérés hullámát (10-11). **Leljük rá mi is a Bibliánkra! Ne csak a polcon, a szívünkben is.** -- Megrendítően szépek a Zsidókhöz írt levél sorai: "**Mivel tehát nagy főpapunk van, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Isten Fia, ragaszkodjunk hitvallásunkhoz. Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk**" (Zsid 4,14-16). -- Jóel kesergését a Károli-féle fordításból idézem, mert az elfelejthetetlenül szép: "Amit a sáska meghagyott, megette a szöcskő; és a mit a szöcskő meghagyott, megette a cserebogár; és a mit a cserebogár meghagyott, megette a hernyó (Jóel 1,4). **Mentsen meg minket Isten a szívünket és lelkünket rágó szöcskőtől!** Ámen.

Október 10. 2Kir 23, Zsid 5, Jóel 2, Zsolt 78

Gondolkodjunk el: biztos, hogy nincs semmilyen kitakarítani való a mi életünkben? -- Megtudhatjuk, milyen változatos hiedelmek terjedtek el Júdában: istenkék tömege, bálványpapok, férfiparáznák közvetlenül a Templom mellett, gyermekégetés, halottidézők, jövendőmondók, szerencsecsillagok... (2Kir 23) **Gondolkodjunk el a saját életünkön... Biztos, hogy nincs benne olyan, ami ebbe a sorba illene?** ("*Én ábrándoztam s szóltam Erzsikéhez: Ne válasszunk magunknak csillagot? Az országúton végig a szekérrel A négy ökör lassacskán ballagott.*" -- *Petőfi*) -- Mintha Jósiásról szólna a 78. zsoltár: "Ne legyenek olyanok, mint őseik, a dacos és lázadó nemzedék, az állhatatlan szívű nemzedék, amelynek lelke nem maradt hű Istenhez" (Zsolt 78,8). -- **Urunk, add meg nekünk, hogy ne csak olvassuk, hanem értsük a Te igédet – és akkor ott lesz a víz azonnal, amiben megkeresztelkedhetünk** (ApCsel 8,36-39). Ámen.

Október 11. 2Kir 24, Zsid 6, Jóel 3, Zsolt 79

Ne törődjünk a tiltásokkal... Térjünk meg! -- Elérkeztünk Júdea végnapjaihoz. A fogságba vitel első lépéseként Kr.e. 597-ben minden, a háborúban használható embert fogságba vitt Nebukadnezár (*így került Babilonba Ezékiel és Dániel próféta is*). Az otthagytott bábkirály mégis fellázadt ellene... (2Kir 24). Éppen ennek a folytatását írja le a mai 79. zsoltár... -- Érdekes a Zsidókhoz írt levél "nem térhetnek meg azok, akik megízlelték az Urat, de elestek" gondolatmenetét (Zsid 6,4-6) Péter apostolra vonatkoztatni... Nem lett volna-e megízlelés a Jézussal töltött három év és Jézus megdicsőülésének a szemtanúsága (2Pt 1,16-18)? Vagy csak pünkösöd számít? Van-e mindenki életében pünkösöd? A legtöbb testvérünk életében a Szentlélek évek, évtizedek folyamatos, láthatatlan munkájával dolgozik... **Ne törődjünk a tiltásokkal... Térjünk meg! A mi Urunk mindenható. Lehet hitet kérni tőle. Sőt, csak tőle lehet** (Mk 9,24). -- Jóel mintha erre is válaszolna: "Azután kitöltöm majd lelkeket minden emberre" (Jóel 3,1). **"De megmenekül mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét"** (5a). Hogy Isten pontosan mikor is hívott el bennünket (5b), az előtt-e amikor megszülettünk, vagy abban a pillanatban, amikor segítségül hívtuk az Úr nevét, azt ne akarjuk megtudni. Másoknak előírni pedig még kevésbé. Hagyjuk meg a mindenható Istennek azt, ami az Ő mindenhatóságának a része, és bízunk minden emberi értelmet meghaladó irgalmában és kegyelmében. Ámen.

Október 12. 2Kir 25, Zsid 7, Ám 1, Zsolt 80

Jézus a kegyelem örök főpapja. -- Jeruzsálemet lerombolják. A júdeai nép bármely ismerettel rendelkező részének megkezdődik a babiloni fogság (2Kir 25), amelynek sanyarúságáról szól a 80. zsoltár is. De: lesz újabb esély. Ennek szinte az első pontja az, amikor az utolsó előtti júdai királynak, Jójákinak Nebukandezár fia megkegyelmez (27-30). Bár az akkori zavaros időszakban hat év alatt három király is váltotta egymást, Jójákin kegyelme megmaradt (30; Jer 52,34). -- Gyönyörű logika az, amely a csak 1Móz 14,18-20 három verséből ismert Melkisédek történetéből a Zsolt 110,4 alapján "levezeti" azt, hogy Jézus ugyanolyan ismeretlen származású, de immár örök főpap volt, mint a jebúsi Melkisédek (Zsid 7). **"Ilyen főpapra volt szükségünk, aki szent, ártatlan, szeplőtlen, a bűnösöktől elkülönített, és az egek fölé emeltetett. Neki nincs szüksége arra, mint a főpapoknak, hogy naponta mutasson be áldozatot, előbb a saját bűneiért, azután a nép bűneiért. Mert ő ezt egyszer s mindenkorra megcselekedte, amikor önmagát adta áldozatul. Mert a törvény erőtlen embereket rendelt főpapokká, a törvény utáni eskü igéje pedig a Fiút, aki örökre tökéletes** (26-28). Ámen.

Október 13. 1Krón 1–2, Zsid 8, Ám 2, Zsolt 81–82

A Krisztusban átélt Új Szövetség az igazi öröm. -- Újrakezdhetjük Izráel és Júda történetét – ezúttal egy 3-400 évvel későbbi kiadásban, sokkal inkább Júdára koncentrálnak. Az óriási nemzetségtáblák (1Krón 1-2) is a fogság utáni korra utalnak, amikor a zsidó néphez való tartozást a nemzetségtábla felsorolása és ez alapján a származási jegyzékbe (Ezsd 8,1) való felvétel bizonyította. -- Ámoszt sokan "egyszerű pásztornak" gondolják (Ám 1,1), aki átkokat szór a mulatozó nagyurakra (*Ám 2; ahogyan a 81. és 82. zsoltár is*), pedig Ámosz fügeültetvény tulajdonos volt (Ám 7,14), akit Isten a jólétből hívott el a próféta sorsára. -- A Zsidókhoz írt levél szerzője az, aki a kulcsfontosságú szereztetési igék és 2Kor 3,6 mellett kiemeli a Jer 31,31 által megjövendölt új szövetség lényegét (Zsid 8). **Urunk, add meg nekünk azt, hogy Téged befogadva átélhessük Isten velünk kötött új szövetségét!** Ámen.

Október 14. 1Krón 3–4, Zsid 9, Ám 3, Zsolt 83–84

Jézus a saját életével is szolgálni hív. -- "[Jézus] nem bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett" (Zsid 9,12). Az eucharisztia a katolikus egyház katekizmusa szerint is (1362. pont) Krisztus

egyetlen áldozatának aktualizálása (azaz nem új áldozat). -- Ámosz a saját elhívásáról (a fügeültetvény éléről a prófétasorsba) írja ezt: "Ha az én Uram, az Úr szól, ki ne prófétálna?" (Ám 3,8). És valóban: **akit Jézus szolgálni hív, az ideig óráig halaszthatja ugyan, de ki nem térhet előle.** (Ámosz leírásából például az "elefántcsont házakat" a történeti kutatás is igazolta, hiszen a samáriai királyi palota romjainál igen sok elefántcsont darabkát találtak.) -- "Sóvárog, sőt eleped a lelkem az Úr udvarai után. Testem és lelkem ujjongva kiált az élő Istenhez. Seregek Ura, boldog az az ember, aki benned bíz!" (Zsolt 84,3.13) Ámen.

Október 15. 1Krón 5–6, Zsid 10, Ám 4, Zsolt 85

A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert a hit emberei vagyunk, hogy örök életet nyerjünk. -- A Krónikák első 9 fejezete egy végelethetetlen nemzetségtábla – *de érdemes azért a nevek között megbújó fontos információkra rábukkanni* :) -- A Zsidókhöz írt levél gyönyörűen bontja ki Jézus egyszeri, mindig érvényes áldozatát: "bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által" "járuljunk azért oda igaz szívvel és teljes hittel" "**A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett**" (Zsid 10,19b.22a.23b). "**Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitői, hogy életet nyerjünk**" (39). -- Felemelőek a 85. zsoltár sorai a ránk váró örök életről: "**Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást. Hűség sarjad a földből, és igazság tekint le a mennyből** (11-12). Ámen.

Október 16. 1Krón 7–8, Zsid 11, Ám 5, Zsolt 86

De Isten a számunkra valami különbről gondoskodott... Mi az? Megtudod, ha tovább olvasol :) -- A Zsidókhöz írt levél egyik legszebb fejezetéhez érkeztünk el. Már felütés, a hit szinte egyetlen "definíciója" a Bibliában, is remekmű. A remélt dolgokban való bizalom és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés (Zsid 11,1) legszebb példái a feltámadás és a misztériumoknak (*hitünk nagy titkainak*) az összessége (*ilyen misztérium pl. maga a feltámadás is, de pl. az úrvacsora is*). Zendüljön meg bennünk a 21 "hit által" kifejezés ereje. A hitnek ezernyi hőse volt. De "**Isten számunkra valami különbről gondoskodott, hogy ők ne nélkülünk jussanak el a teljességre**" (40). Mi ez különb? A Krisztus. -- "Magasztallak, Uram, Istenem, teljes szívből, és tisztelem nevedet örökké" (Zsolt 86,12). Ámen.

Október 17. 1Krón 9–10, Zsid 12, Ám 6, Zsolt 87–88

"A mi Istenünk emésztő tűz." (*Ez a tűz kiéget belőlünk mindent, ami nem fér össze Istennel, de UGYANEZ a tűz [az örök] életben tart minket, és a szeretet melegével hevít.*) -- Megérettük-e már azt, hogy a "a bizonyosságtevőknek mekkora fellege vesz körül" (Zsid 12,1) bennünket? Van azonban ennél még fontosabb is... **Megérettük-e már, hogy Jézusnak (a hit szerzőjének és beteljesítőjének; 2) mekkora szeretete és ereje vesz körül bennünket?** (*A levél további verseiben láthatjuk, hogy kétezer éve a gyermekek megverése [sajnos] annyira általános nevelési eszköz volt, hogy – gyermekként – még büszkének is lehetett lenni rá; "akkor vagyok neki fontos, ha [külön írva] ver alapon"... Az élet nehézségeit ma nem "Isten verésével", hanem a saját bűneinkkel hozzuk összefüggésbe, mert "Isten a szeretet"; 1Jn 4,8*) **"Ezért tehát a lankadt kezeket és a megroskadt térdeket erősítétek meg"** (12). Mert a Krisztus ereje (*ha megérezzük, és megéljük*) mindenre elég. Milyen költői kép: "a keserűség gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön" (15). (*A síró és a siránkozó között az a különbség, hogy az utóbbiban már felnövekedett a keserűség gyökere, mert nem érezte meg kellőképpen Urunk mindent átmosó és elmosó szeretetét.*) -- Mi is olyanok vagyunk, mint Ámós korában a gazdagok: "**Hárfakisérettel dalolászunk, és azt hiszik, hogy zenéjük olyan, mint Dávidé**" (Ám 6,5). Pedig **a forma semmi, ha hiányzik a mélység, ami az Isten szeretete.** – De ha megtérünk az Úrhoz, igaz lesz reánk is: "**minden**

forrásom [Uram] belőled fakad" (Zsolt 87,7). (És ez AZ a forrás, amely nem oltja ki a szeretet tüzeit.) Ámen.

Október 18. 1Krón 11–12, Zsid 13, Ám 7, Zsolt 89

Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz (Zsid 13,8). -- Ha összehasonlítjuk a Kónikák könyvét Sámuel könyvével, akkor látjuk, hogy a távolság megszépítő hatása mennyire érvényesül. Itt már csupa hős van, és a rettenthetetlenség serege. A benjámini ciklágiakról is azt olvassuk, hogy mesterei voltak a parittyázásnak (*2Krón 12,2 ahogyan Dávid maga is, amikor legyőzte Góliátot*). -- **"Nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük"** (Zsid 13,14). Az eljövendő város pedig nem más, mint Jézus, és Isten Ország, aki/ami bennünk van (Lk 17,21). Menjünk ki tehát őhöz a táboron kívülre (13), azaz: ne kövessük a tömeget, hanem kövessük Jézust, akárhová is megy. -- Olyan szomorú, amikor "próféták veszekednek" (Ám 7,10-17). Az igazán szomorú ebben az, hogy Isten "felkent szolgájából" az egyik nagyon nem az... Urunk, kérjük, hogy lelkész és pap testvéreink (*beleértve ebbe saját magamat is*) ne jussanak ebbe a helyzetbe. Ámen.

Október 19. 1Krón 13–14, Jak 1, Ám 8, Zsolt 90

Szomjazzunk az Úr igéjének a hallására! (Ám 8,11) – Gyönyörködünk az Úr Jakab levelében írott igéiben: **"Ha pedig valakinek nincsen bölcsessége, kérjen Istentől, aki készségesen és szemrehányás nélkül ad mindenkinek" - "de hittel kérje, semmit sem kételkedve"** (Jak 1,5-6). Bizony: a hittel, méghozzá erős hittel mondott ima már nem a mi imádságunk (*és Istenhez benyújtott földi kívánságlistánk...*) lesz, hanem a Szentlélek hangja zendül meg bennünk (Róm 8,26). -- **"A szegény sorsú testvér a méltóságával dicsekedjék, a gazdag pedig megalázott voltával"** (9-10). Bizony: a szükségben és bajban ne siránkozzunk, hanem vegyük észre, hogy a lelkünk a leggazdagabb helyen van: Isten Teljességében. A jólétben meg ne örvendezzünk, mert a jólét nem segít, hanem alaposan gátol minket abban, hogy az igazi jólétre, Isten Teljességébe eljussunk. Ha nincs hiányunk földi javakban, könnyen azt kezdjük hinni, hogy nincs hiányunk Istenben sem... -- **"Boldog (áldott) ember az, aki a kísértés idején kitart"** (12). **"Aki a szabadság tökéletes törvényébe tekint bele, és megmarad mellette, úgyhogy nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója: azt boldoggá teszi cselekedete"** (25). Ízlelgessük a "szabadság tökéletes törvénye" szavakat! Milyen gyönyörű önellentmondás. Azaz: dehogyis! A tökéletes törvény a mi Urunk, a Krisztus. Aki az Ő arcába tekint, aki Őt követi, az megkapja a Teljes szabadságot – és közben betartja a törvényt is, mert máshogyan élni már nem tud. De ez nem bezártság, mert a bűn meg nem látogatott néhány földi utacska helyett korábban el nem képzelhető mennyi dimenziók ezrei nyílnak meg előtte. Így tud kitartani a kísértés idején. Így és ettől lesz boldog, azaz: áldott – a Krisztusban. – Urunk: **"Kezeink munkáját tedd maradandóvá"** (Zsolt 90,17) **Ne engeddd azt Urunk, hogy abba hagyjuk azt, amit nem mi kezdtünk el saját magunkkal.** Ámen.

Október 20. 1Krón 15, Jak 2, Ám 9, Zsolt 91

A hit cselekedetek nélkül halott. -- Folytatódik Jakab tegnapi gondolatmenete: **"Vajon nem Isten választotta-e ki azokat, akik a világ szemében szegények, hogy hitben gazdagok legyenek?"** (Jak 2,5). **"Az ítélet irgalmatlan ahhoz, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság viszont diadalmaskodik az ítéleten"** (13). Az irgalmasság nem (*csak...*) úgy diadalmaskodik az ítéleten, hogy ha valamelyikünk irgalmas, nem jut ítélet alá (*mert ha kérkedve irgalmas, akkor az nem ér semmit sem*), hanem úgy, hogy aki a hitben gazdag, ahhoz a mi Urunk irgalmas lesz. Ezért boldogok a világ szemében szegények, mert övék a mennyek országa. -- **"Te hiszed, hogy egy az Isten. Jól teszed. Az ördögök is hiszik és rettegnek. A hit (azonban) halott cselekedetek nélkül"** (19,26b). Mert a cselekedetekben

mutatkozik meg, és lesz teljessé a hit. (Luther Márton "szalmalevél"-nek tartotta Jakab levelét, többek között azért, mert Jakab a "cselekedetekből való megigazolást" tanította Luther egyik legfontosabb felismerése, a hitből való megigazolás helyett. De ha jobban átgondoljuk a Jakab által írottakat, akkor rájövünk, hogy Jakab messze nem tagadta a hit által való megigazolást, de felismerte azt is, hogy a fennen hangoztatott "hit" a leleményes szeretet valóban a szívben élő hitet mutató cselekedetei nélkül halott. Ezt Luther saját maga is sokszor megfogalmazta.) – **"Ha az Urat tartod oltalmadnak, a Felsőgest hajlékodnak, nem érhet téged baj, sátradhoz közel sem férhet csapás. Mert megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon"** (Zsolt 91,11-12). **Kérjük Urunk, hogy ennek a zsolttársnak ne a második részét kérjük Tőled, hanem az elsőt.** És abból már következik a második is. Mint a valódi, mély hitből a cselekedetek. Ámen.

Október 21. 1Krón 16, Jak 3, Abd 1, Zsolt 92–93

Legalább tízszer annyi szeretet-szó kell, mint amennyi szidás. -- Jakab újabb bölcsességeihez érkeztünk: **"Olyan a nyelv tagjaink között, hogy egész testünket beszenyezi. Ezzel áldjuk az Urat és Atyát, és ezzel átkozzuk az Isten hasonlatosságára teremtett embereket... Testvéreim, nem kellene ennek így lennie** (Jak 3,6.9.10). Nézzünk magunkba... Hányszor "gyilkoltunk" már a szavainkkal? Vajon volt-e legalább tízszer annyi szeretet-szavunk? (Mert minimum tízszer annyi szeretet-szó kell egy keserű szó helyretételéhez...) -- **"A felülről való bölcsesség először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató"** (17). -- Abdiás próféta a babiloni fogság idején a Júdában maradottak körében munkálkodhatott. A mai egyetlen fejezetnyi könyve az egyik legrövidebb könyv az Ószövetségben. Ezzel a háttérrel még szebb a megszabadított Jeruzsálemből szóló jövendölése – amely Jeruzsálem lerombolása után keletkezhetett. -- **"Igaz az Úr, kősziklám ő, akiben nincs álnokság!"** (Zsolt 92,16). -- **"Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete! Áldott az Úr, Izráel Istene öröktől fogva mindörökre! És az egész nép így felelt: Ámen!"** (1Krón 16,34.36).

Október 22. 1Krón 17, Jak 4, Jón 1, Zsolt 94

Hiába menekülünk az Úr elől. Ha elhívott minket akkor is szolgálni fogunk, amikor nem akartunk. – Ma elérkeztünk az Ószövetség egyik legismertebb könyvéhez, Jónáshoz. Az engedetlen próféta "sztorija" valószínűleg egy frenetikus próféta-paródia volt, amely minden szokásos próféta sorsot az örkényistváni groteszk-ig erősített fel. Az "el is indult Jónás" utáni első óriási poénban, a "de azért, hogy Tarsisba meneküljön"-ben (Jón 1,3) Tarsis egy zsidó ember számára praktikusán a világ vége volt. **De Jónás hiába menekül: már a menekülésével is hitet támaszt** (16). "Aki a fület alkotta, az ne hallana? Aki a szemet formálta, az ne látna?" (Zsolt 94,9). Végtelen nagy az Úr hatalma. -- **Érdekes összehasonlítanunk a Krónikák első könyvét Sámuel második könyvével.** A mai, 17. fejezet az ottani 7. fejezet. A szöveg szinte ugyanaz. De: kimaradnak bizonyos zaklató részek (pl. *a Messiást is megbünteti Isten majd a bűnei miatt; 2Sám 7,14b*) és bekerülnek a fő üzenetet megerősítő részek (pl. *a Messiásról Dávid imájában 1Krón 17,17*). Szép látni azt, hogy a zsidó történelem évszázadai során egyre erősödött a Messiás várásának hite és reménysége. (Az egy más kérdés, hogy a mindenkori ellenségen győzedelmes és nem alázatos Messiást vártak...) -- Jakab levelében minden bölcsessége ellenére azért vannak olyan részek, amelyek kicsit megkérdőjelezhetőek. Pl.: "Közeledjete Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok" (Jak 4,8). Hiba bármilyen, a hit megerősödését leíró időbeli sorrendet kigondolni és (pláne!) lelki-vezetőként másokra erőltetni. Isten és a mennybement Jézus ugyanis nem az időben él. A múlt ugyanaz mint a jelen és mint a jövő. Ezért nem eldönthető, hogy ki lép először a hit megerősödésében. János levele pedig sokkal "evangélium-szerűbbet" mond: **"Mi**

azért szeretünk mert Ő előbb szeretett minket" (1Jn 4,19). -- "Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted, Uram, támogatt engem" (Zsolt 94,18). Ámen.

Október 23. 1Krón 18, Jak 5, Jón 2, Zsolt 95–96

Nagy az ereje az igaz ember imádságának. -- Aranyos dolog, ahogyan a 2Sám 8,4 ezerhétről Dávid által legyőzött lovasából az 1Krón 18,4-re már hétezer lovas lesz. **Az idő megszépíti a dolgokat :** . Ugyanakkor a papi méltóság korlátozottabbá vált: Dávid fiai már nem papok (2Sám 8,18) hanem legelsők lettek (1Krón 18,17). -- Jakab apostol figyelmeztet bennünket: **"A bíró az ajtó előtt áll"** (Jak 5,9). **Ez azonban egy hívőnek nem rettegés, hanem öröm.** Szenvedtek? Imádkoztatok! Örültök? Imádkoztatok. (13). Mintha Pál apostol hallanánk: Szüntelenül imádkoztatok (1Thessz 5,17). **"Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének"** (Jak 5,16). Bizony, nagy. Döbbenjünk rá erre mi is. -- Jónás három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, mint Urunk feltámadása előtt a földi halálban (Jón 2; Mt 12,40). **Jónás imája csupa zsolttáridézet.** Valahol ez is paródia, de attól még (*ugyanakkor és ugyanazzal*) egy gyönyörűségeken mély imádság. -- **"Énekeljétek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld!"** (Zsolt 96,1). Dicsőítsük az Urat mi is az Ő nagy irgalmáért. Ámen.

Október 24. 1Krón 19–20, 1Pt 1, Jón 3, Zsolt 97–98

Áldott a mi Urunk. -- Péter első levele egy hihetetlenül erős áldással és biztatással indul: [Jézust] **"szeretitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét** (1Pt 1,8-9). És a folytatás is ugyanilyen emelkedett: **"nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből, hanem drága véren, a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak a vérén"** (18-19). Szinte látja az ember Péter apostol, ahogyan pünkösdkor a Szentlélekkel eltelve egy olyan beszédet mond, amelyre háromezer ember megtér (ApCsel 2,14-36). -- Izgalmas a tömörítés a Krónikák könyvében. Kimarad Illés egész élete a Hóreb hegyig. De benne marad az Illés hagyomány gyöngyszeme, a Hóreb hegyi gyönyörűségeken történet és Elizeus nagyon szép elhívása (1Krón 19). Benne marad Aháb kétszeres óriási győzelme is az erkölcsi tanulsággal (1Krón 20). -- A Jónás-féle paródia elér az egyik csúcspontjához: Ninive annyira megtér, hogy még az állatok is böjtölnek és zsákruhát húznak (Jón 3,7-8). Isten megkönyörül Ninivén és ezzel Jónás negyven nap múlva pusztulást jósoló próféta szózata hazugnak bizonyul... Siker ez vagy kudarc? Holnap majd meglátjuk, hogy minek látja Isten – és minek látja Jónás... -- **"Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre"** (1Pt 1,3). Ámen.

Október 25. 1Krón 21, 1Pt 2, Jón 4, Zsolt 99–101

Isten irgalma (a Krisztusban) templomának élő köveivé tesz bennünket. -- **Miért baj az 1Krón 21 népszámlálása?** Mert Dávid nem Istenben bíz, hanem a saját számszerű hatalmában szeretne. És mert a nép számának ismeretével a saját birtokává akarja tenni a népet, amely Isten népe. Izgalmas eltérés, hogy Jóáb az 1Krón 21 szerint Lévi és Benjámín népét nem veszi számba, holott az eredeti szövegben (2Sám 24,1-10) mindent megszámlált. Lévi fiai az Istent szolgáló "különösen szent", papi törzs tagjai voltak, Benjámín törzsének területén pedig a gibeóni szentély (*és a frigyláda*) volt. Ezért volt a "kihagyásuk" (*különösen a Krónikák könyvének papi indíttatásából*) indokolt. -- **Ha nem bízunk Istenben, mint Dávid, akkor összezüzzük magunkat a megütközés kövén, amely nem más, mint: a Krisztus** (1Pt 2,7-8). **Ha azonban Urunknak valljuk Jézust, akkor mi egész életünk Isten templomának élő kövévé válik** (5). Ha Urunk a mi sarokkövünk, amelyen állunk, akkor ránk

is szilárdan lehet építeni, és irgalomra találunk (10), ahogyan bűnbánatában Dávid is (1Krón 21,27). -- **Isten nemcsak Dávidhoz és Izráelhez irgalmas, hanem (hozzánk hasonlóan) a megtért Ninivéhez is.** Jónás az Isten ellen való lázadás miatt csaknem gutaütést kap a napon, és az addig árnyat adó bokor elszáradása miatt "haragszik mindhalálíg", mert annyira sajnálja a bokor pusztulását. Hát akkor Isten ne sajnáljon meg egy egész várost? (Jón 4,9-11). -- **Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Mert jó az Úr, örökké tart szeretete, és hűsége** (Zsolt 100,1.5). Ámen.

Október 26. 1Krón 22, 1Pt 3, Mik 1, Zsolt 102

Tudunk-e áldáskívánással válaszolni a minket ért bántásra? (1Pt 3,9) "Legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet" (15). Ezt a szakaszt lehet úgy is értelmezni, hogy **valljuk meg hitünket, ha a hitvallást igénylő helyzet (status confessionis) adódik.** De ezt messze nem csak szavakkal lehet. Így a bántásra mondott áldás is ugyanez. És (példaként) az is ez volt, amikor Káldy Zoltán még segédlelkész korában az elmenekült pécsi lelkész helyett Luther kabátban a Péccsett elfoglaló orosz katonák között (*háta mögött a gyülekezettel*) bevonult az evangélikus templomba, és ott felcsendült az Erős vár a mi Istenünk! majd hálaadó istentiszteletet tartottak a templom "békés visszafoglalásáért". Meg is ölhették volna valamennyiüket. -- Adónijá pártütése és az öreg Dávid király agóniája (1Kir 1) helyett néhány évszázaddal később már egy megszépült befejezés tárul elénk: Dávid maga gyűjtötte össze a Templom építéséhez szükséges szinte összes anyagot, Salomonnak már csak "össze kellett ezt raknia" (1Krón 22). Ezzel a Templom is Dávidra vezethető vissza, és Dávid emléke is még nagyobb lesz. -- Eljutottunk Ézsaiás próféta kortársáig, az Ámósz és Hóseás korában élt Mikeás prófétáig, aki üvölt Izráel bűnei feletti gyászában, mint a sakálok, és jajgat, mint a struccok (Mik 1,8). Az eredeti héberben az üvölt szinte "transzban" kiadott hosszú, visító gyászkiáltást, a sakál akár még sárkányt is, a jajgatás gyászéneket, a strucc pedig valamilyen bagolyszerű, nagytestű, mára kihalt madarat jelent. -- A gyászoló zsoltáros a pusztai pelikánhoz és a romok között élő bagolyhoz hasonlítja magát (Zsolt 102,7). Itt a pelikán szintén nagytestű, kihalt madár a rom pedig kihalt helyet, vagy szeméttelpet is jelenthet. **Én elszáradok, mint a fű – de Te Uram örökké megmaradsz** (12-13). Áldott legyen Isten irgalma örökké! Ámen.

Október 27. 1Krón 23, 1Pt 4, Mik 2, Zsolt 103

"Legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben" (1Pt) -- A kitartó szeretet nem úgy "fedez el" a bűnöket, hogy eltakarja őket Isten szeme elől, vagy érdemként "jóvá teszi" a korábbi bűnöket a nagy könyökvédős főkönyvelő, Isten számadásaiban, hanem úgy "fedez el" őket, hogy Jézus szeretetének a visszatükrözésével vágyat kelt saját magunkban és másokban arra, hogy jók legyenek. Azaz az "elfedezi" itt nem eltakarja, hanem beburkolva meghaladja jelentésű. -- Dávid halála előtt (*a régebbi szöveg által ismét csak nem említett módon*; 1Kir 1-2) elrendezi a léviták további szolgálatát is (1Krón 23). Ez ismét a több száz év múltán sokkal erősebb papi kultusz jele. -- Mikeás próféciját "Elöttük megy, aki utat tör, áttörnek, átmennek a kapun, és kivonulnak. Elöttük megy át királyuk, élükön maga az Úr" (Mik 2,13) úgy is lehet értelmezni, hogy **Jézus a kereszthalálával és feltámadásával utat tört nekünk az örök élet felé.** -- "Irgalmas és kegyelmes az Úr, türelme hosszú, szeretete nagy. Nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet nekünk. Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt" (Zsolt 103,8.10-11). **"Áldjad, lelkem, az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét!"** (1). Ámen.

Október 28. 1Krón 24–25, 1Pt 5, Mik 3, Zsolt 104

Csak a hitben tudjuk megállni a bűn csábításait. -- Péter első levelében megismétli Isten Káinnak adott figyelmeztetését: "a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te

uralkodjál rajta" (1Móz 4,7) imígyen: **"ellenségetek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kít nyeljen el"** (1Pt 5,8). DE: egyforma a biztatás is: "ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz" (1Móz 4,7) illetve: **"álljatok neki ellen a hitben szilárdan"** (1Pt 5,9). Bizony, **CSAK az Urunk és a Szentlélek által adott hitben lehet megállni mindebben.** Ezért nem tudott Káin ellenállni az indulatainak, és ezért ölte meg öccsét, Ábelt. -- Ha elvesztjük a hitet, olyan éjszaka száll ránk, amelyben ... nem kapunk választ Istentől (Mik 3,6-7). DE: ha Urunkhoz fohászunk, Isten közelsége visszatér. -- **"Éneklek az Úrnak, amíg élek, zsoltárt zengek Istenemnek, amíg csak leszek. ... Áldjad, én lelkem, az Urat! Dicsérjétek az Urat!"** (Zsolt 104,34-35). -- **"A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, ... maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni. Ővé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen."** (1Pt 5,10-11).

Október 29. 1Krán 26–27, 2Pt 1, Mik 4, Zsolt 105

Növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus (Ef 4,15) -- Gyönyörű az a kör, amelyet Péter apostol megmutat nekünk a második levele elején: **a hitből jön a szeretet, a szeretet pedig erősíti a hitet** (2Pt 1,6-8). Olvassuk el ezt a három verset legalább háromszor és gondoljuk át a saját életünket, hogy meddig jutottunk el mindebben. Kérjük Urunkat, hogy amiből még hiányosságunk van, adjon nekünk erőt, hogy felnövekedhessünk Hozzá abban is. És olvassuk el a 16-18 verseket is legalább háromszor. **Érezzük meg annak az erejét, ahogyan Péter** (*ugyanúgy mint János; Jn 1,14*) **visszaemlékszik Jézus megdicsőülésére** (Mk 9,2-9). -- Mikeás egy gyönyörű képet fest az utolsó napokról, amelyben az Úr házának a hegye szilárdan fog állni minden hegy között, özönlének hozzá a népek és béke honol mindenütt (Mik 4,1.3). -- "Adjatok hálát az Úrnak .. Dicsérjétek az Urat!" Így kezdődik és így végződik a 105. zsoltár, amely Izrael örömeinek egy gyönyörű összefoglalása. -- Add meg Urunk a Te békességedet nekünk. Ámen.

Október 30. 1Krán 28, 2Pt 2, Mik 5, Zsolt 106

Urunk fenséges hatalmával legeltet minket. -- Gyönyörködjünk Mikeásnak abban a jóslatában, amelyet a három napkeleti bölcs kérdésére: "Hol született meg a Krisztus?" (Mt 2,4-6) fedeztek fel (Mik 5,1) **"Te pedig, efráti Betlehem, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled származik az, aki uralkodni fog Izráelen"**. **"A nyáj elé áll, és legelteti az Úr hatalmával, az Úristen fenséges nevével. Akkor nyugodtan élnek, mert hatalma kiterjed a föld határáig"** (3). -- Kiteljesedik a néhány fejezettel korábban (1Kr 22) elkezdett sok évszázaddal későbbi kép a Templomot alapító Dávid királyról, aki egy szép beszéddel átadja a tervrajzot a fiának Salamonnak (1Kr 28). Egyben leírást nyer, hogy a Templom terve és minden papi hagyomány (amely a Tóra részévé is vált; 2Móz 24-25) a Szentlélektől van (1Kr 28,12). -- **A hamis tanítók szép szavakkal fosztanak ki bennünket** (2Pt 2,3). Ezt ne csak úgy értsük, hogy Péter korában már számtalan hamis tanító volt, akik a becsapott gyülekezetek áldozatkészségéből vagyontokat gyűjtöttek maguknak (*mennyire hasonlít ez a holnap megünnepeelt reformációt közvetlenül kiváltó üdvösség-vásárra...*), hanem úgy is értsük, hogy a hamis tanítók nem a Krisztus, hanem a saját követésükre buzdítják a hallgatóikat. Csak jót ígérnek az embernek, ha hallgat rájuk (*és adakozik nekik*)... Péter viszont nem fél attól, hogy elmondja: **aki konokul és kitartóan elutasítja Jézust, annak kárhozat lesz a sorsa:** "Ezek pedig olyanok, mint az okatlan állatok, amelyek természetből fogva megfogásra és levágásra valók; azt káromolják, amit nem ismernek, és azokhoz hasonlóan fognak elpusztulni is" (12). Emlékezzünk a Jézus kapernaumi beszéde után sok tanítvány által mondottakra: "Kemény beszéd ez: ki hallgathatja őt?" (Jn 6,60). -- **Mi azonban hallgassuk a mi Urunkat, Jézust: "Az egész nép mondja: Ámen! Dicsérjétek az Urat!"** (Zsolt 106,48) Ámen.

Október 31. 1Krón 29, 2Pt 3, Mik 6, Zsolt 107

Újuljunk meg a hitünkben a Reformáció Ünnepe (is). Vajon véletlen az, hogy ma éppen a 107. zsoltárt olvassuk el, amely "Hálaadó ének nagy ünnepen"? Nem véletlen. A reformáció igazi jelentése a megváltozás, a megújulás. Újuljunk meg ma mi is! -- Az "Ő ígérete szerint új eget és új földet várunk, amelyben igazság lakik" (2Pt 3,13). **Ez az új ég és új föld bennünk saját magunkban terem meg akkor, amikor közel kerülünk Jézushoz, és követni kezdjük Őt.** -- Dávid kultusza az évszázadok előrehaladásával egyre magasabbra hágott. Az 1Krón 29-ben már Salamont, az igazán nagy királyt, már tapasztalatlan ifjúnak nevezik, akinek Dávid mindent előkészített a Templom építéséhez (1-3). Ez egy gyönyörűséges lépcsőfok volt "Dávid Fiának", a Messiásnak, azaz a názáreti Jézusnak a várásához és eléréseéhez. -- Mert a helyes istentisztelet (*ahogyan Mikeás is tanítja; Mik 6,9*) nem az állatáldozat, vagy bármiféle az Isten iránti üres kultusz, hanem az Isten iránti alázat és az ebből fakadó szeretet. Ez pedig nem más, mint Jézus közelségének és követésének a kibomlása bennünk. -- **"Növekedjete a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Övé a dicsőség most és az örökkévalóságban!"** (2Pt 3,18) Ámen.

NOVEMBER

November az egyházi év vége, az Ítélet, a Reménység és az Örök élet vasárnapja. A sorrend nem véletlen. Mindannyiunkra vár ítélet. De aki ítél, Jézus Krisztus, emberré lett azért, hogy megélhesse minden nyomorúságunkat, és magára vette minden terhünket a kereszten. Ezért a reménység Istene töltsön be minket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljünk a reménységben a Szentlélek ereje által (Róm 15,13). Olvassuk a történeti könyvek, a "kis" próféták nagy írásainak és a zsoltároknak a végét ilyen, reménységgel teli szívvel. Ez évi bibliai utunk végén pedig emelje fel az örök élet reménysége a mi szívünket a Jelenések könyve 21. és 22. fejezeteiben. Ne érjen véget a Biblia olvasása a számunkra sem most, sem pedig soha. Érezzük meg azt az erőt, ami velünk volt egy éven át, és keressük tovább Isten ígéjének a mélységeit a következő évben is! Ámen.

November 1. 2Krón 1, 1Jn 1, Mik 7, Zsolt 108–109

Halottak napja? Az örök élet napja! -- Az Újszövetség egyik ékkövéhez, János első leveléhez érkeztünk el. Erről írta Hans Urs von Balthasar, hogy olyan, mint egy csodálatos gömb. Akárhonnan akárhová mozog benne az ember, ugyanazt olvassa, csak máshogyan. Ezért hadd kérjelek meg arra benneteket, hogy ne álljatok meg az első fejezetnél, hanem olvassátok végig János levelét (*akár mind az öt nap, ameddig tart*). Csodálatos lesz így egyben. **Jánosnál már a názáreti Jézus földi személye és az örök élet egyugyanazon valóság, amelyet János (mint az utolsó, még élő szemtanú) látott, hallott, megfigyelt és tapintott** (1Jn 1,1-2). Ezt a bizonyosságot, a Krisztus és az örök élet bizonyosságát osztja meg és árasztja ki János minden hívővel, hogy örömről Teljes legyen (3-4), azaz a Krisztusban tökéletesen betelt. Figyeljük meg, hogy micsoda emelkedettséggel, micsoda erővel és micsoda költői képekkel fejt ki János ugyanazt (5-10), mint a "nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak" (Mt 6,24) a Hegyi Beszédben is elhangzó üzenete. -- Eljutottunk az utolsó történeti könyv kezdetéhez is. Salamon király ügyes fegyverkereskedő volt (2Krón 1,17b), minden bizonnyal ez volt a vagyonának az egyik alapja is. -- Mikeás a siralmak után (*kivesztek az országból a hívők... Mik 7,2a*) így kiált fel: **"De én az Urat várom, szabadító Istenemben reménykedem: meg is fog hallgatni Istenem" "az Úr az én világosságom"** (7,8). Ugyanaz a kép, mint Jánosnál – nyolcszáz évvel korábban. -- **"Hangos szóval magasztalom az Urat, és dicsérem őt a sokaság előtt, mert pártját fogja a szegénynek, megszabadítja a halálos ítélettől"** (Zsolt 109,30). Ámen.

November 2. 2Krón 2, 1Jn 2, Nahum 1, Zsolt 110–111

A KrisztusBAN való életünk az örök élet. -- A parancsolatok megtartása az, hogy a KrisztusBAN vagyunk (1Jn 2,5-6), **aki A világosság** (7-11). És megint visszatérünk (*figyeljük meg: ugyanúgy, mint tegnap; 1Jn 1,5-10*) a Hegyi Beszéd "nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak" (Mt 6,24) üzenetére, de itt már ezt is az örök étellel köti össze: **Ne szeressétek a világot, mert aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké** (15-17). Ki az aki Isten akaratát cselekszi? Tudjuk az előző versekből: aki a KrisztusBAN van. Hát nem MINDEN ugyanarról szól már itt? De... Mert aki az igazságot cselekszi, az mind a Krisztustól született (29). És itt a gömb megint körbeért... -- Elérkeztünk Nahum prófétához, aki Kr.e. hatszáz évvel Ninive bukásáról ír. (*Ez az a Ninive, amelyik Jónásnál kegyelmet kapott, amelyet Jónás a hasonló próféciái megcsúfolásának élt meg.*) -- A 110. zsoltár egy gyönyörűséges prófécia Jézusról. Ízlelgessük minden sorát. **"Megesküdött az Úr, nem bánja meg: Pap vagy te örökké, Melkisédek módján"** (4). Lassan advent közeleg. Várjuk az Urat, az örök királyt teljes szívünkkel! Ámen.

November 3. 2Krón 3–4, 1Jn 3, Nahum 2, Zsolt 112–113

Isten gyermekeinek neveznek minket – és azok is vagyunk (1Jn 3,1). -- ... **"De még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk"** (2) – folytatja János a gyönyörűséges levelét. Mert a Jézushoz való emelkedésünk, amelyben kicsi-kicsi darabkákkal egyre hasonlóbba és hasonlóbba válunk Hozzá, folyamatos. (*Folyamatos abban az értelemben is, hogy időről-időre visszaesünk. De ha nem veszítjük el a hitet és a reményt, akkor ezek a "hátralépések" egy még nagyobb előre lépést készítenek elő.*) **Ezzel a Jézushoz való hasonulással "átmentünk a halálból az életbe"** (14). Ez pedig tevékeny szeretetre (18) és önátadásra (16) indít minket. -- Igazi adventi üzenet Nahum szava: **"Jön már a hegyeken az örömhírhoz, aki békességet hirdet!"** (Náh 2,1). (*Náhumnál ez persze az ősellenség Ninivét elpusztító sereg, de számunka a minket megváltó Jézus.*) "Olyan lett Ninive, mint egy víztároló, amelynek elfolyt a vize" (9). Kérjük Urunkat, hogy soha ne legyen ilyen a mi szívünk, a mi hitünk. Ahogyan a 112. zsoltár mondja, **a hívőnek "erős a szíve, bízik az Úrban. Rendületlen a szíve, nem fél"** (7-8). -- **"Legyen áldott az Úr neve most és mindörökké!"** (Zsolt 113,2) Ámen.

November 4. 2Krón 5, 1Jn 4, Nahum 3, Zsolt 114–115

"Aki nem szeret, az nem ismerte meg Istent, mert Isten szeretet" (1Jn 4,8) -- ... **"Abban nyilvánult meg Isten irántunk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala"** (9). János, a tömörítés mestere néhány szóval leírja az evangélium lényegét. "És mi láttuk, és bizonyoságot teszünk arról, hogy az Atya elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül" (14). "A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet" (18). **"Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket"** (19). Hihetetlenül erős mondatok sorjáznak egymás után végig ebben a fejezetben. Olvassuk el őket többször is! Töltse be Urunk ígéjével a mi szívünket teljesen, és érezzük meg, ahogyan az Ő jelenléte bennünk a mi egész életünké válik. -- **"Ki sajnálja" Ninivét?** – teszi fel a kérdést Nahum próféta (Náh 3,6). Mi már tudjuk erre a választ Jónás könyvéből. **Isten** (*aki ahogyan olvastuk Jánostól, maga a szeretet*) sajnálja Ninivét, megengedi neki, hogy megtérjen, és megmenti (Jón 3). Akármilyen borzalmas is Ninive pusztulása (*és a próféta engesztelhetetlen dühe...*), mégis gyönyörködünk abban, ahogy a múlt idő és a jövő idő szinte mondatról mondatra keveredik ebben a fejezetben. Isten nem az időben él. A prófétai kijelentés sem az időben él. Kilép az időből oda, ahol Isten lakik. Mi is kiléphetünk – a szívünkbe költözött nyugalommal, derével és szeretettel. -- **"Áldjuk az Urat most és mindörökké." "Áldjon meg titeket az Úr, aki az eget és a földet alkotta!"** (Zsolt 115.18.15) Ámen.

November 5. 2Krón 6, 1Jn 5, Hab 1, Zsolt 116

"Az Úr színe előtt járhatok az élők földjén" (Zsolt 116,9)-- Gyönyörűséges Salamon templomszentelési imádsága (2Krón 6,14-42). **"Vajon lakhat-e Isten a földön, együtt az emberekkel? Hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház, amelyet én építettem"** (18). Mégis... folytatja Salamon. Csakhogy a Templomot kétszer is lerombolták, és ma sem áll ott a helyén. **Mégis lakhat Isten a földön** – folytathatjuk mi – **mibennünk, akik mint élő kövek (1Pt 2,5) épülhetünk fel Isten templomává a hitben.** -- Habakuk próféta közvetlenül Náhum után, a babiloni fogság előtti években élt, és már nem Ninive, hanem Jeruzsálem pusztulását hirdette (Hab 1). -- **"Isten parancsolatai nem nehezek"** – írja János az első levelében (1Jn 5,3). Öregkorára elment ennek a Jánosnak esze? Nem. Isten parancsai nem azért nem nehezek, mert könnyű betartani őket, hanem azért nem, mert ha bennünk él a Krisztus, akkor nem tudunk már máshogyan élni, csak úgy, hogy "automatikusan" betartjuk a parancsolatokat. **"Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk"** (5). "Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az ő Fiában van" (11). "Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek VAN" (13). Ahogyan -- Annyira szép, ahogyan János befejezi a levelét. Mi a szép ebben a suta, oda nem illő mondatban, hogy "gyermekeim, őrizkedjétek a bálványoktól"? Az, hogy sehogyan sincs ezzel a levél befejezve. Mert **János levele befejezhetetlen, hiszen ahogyan be lesz fejezve, úgy kezdődik el újra – immár a szívünkben.** Ámen.

November 6. 2Krón 7, 2Jn 1, Hab 2, Zsolt 117–118

Urunk, adj nekünk kitartást a hitben! -- A Krónikák 2. könyvében Isten elmondja (7,19-22) Salamon végét (*aki idős korára, a rengeteg feleség hatására bálványimádó lett*) és Izráel végét (*amelynek kétszer is lerombolták a Templomát*). **Kérjük az Urat, hogy adjon nekünk szilárdságot a hitben.** -- "Remélem azonban, hogy eljutok hozzátok, és személyesen beszélhetünk, hogy örömünk teljes legyen" – olvashatjuk János második levelében (2Jn 12), amelyet vagy egy konkrét nőtestvérének, vagy a görögben nőnemű egyháznak írt. Játsszunk el azzal, hogy "szó szerint" vesszük a leírtakat. Találkozhatunk a levél írójával "személyesen" is. Hol? Mikor? Az úrvacsorában, amelyben a Krisztusban való koiónia, közösség minden valaha úrvacsorát vett és venni fogó generációra is kiterjed. És akkor örömünk teljes lesz. -- **"Az igaz ember a hite által él"** (Hab 2,4). Habakuk próféta mondata (*amelyben az "igaz" az Isten által igaznak nyilvánítottat, azaz megigazultat jelent*) Pál apostol teológiájának (Róm 1,17; Gal 3,11) és az evangélikus hitnek az egyik központi magvává vált. -- Gyönyörködünk a 118. zsoltárnak a Krisztusra, a sarokköre utaló soraiban: **"Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő. Az Úrtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben. Ez az a nap, amelyet az Úr elrendelt, vigadozzunk és örüljünk ezen!"** ... **"Az Úr az Isten, ő adott nekünk világosságot."** ... **"Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!"** (Zsolt 118,22-24.27.29) Ámen.

November 7. 2Krón 8, 3Jn 1, Hab 3, Zsolt 119,1–24

Az Úr magaslatokon enged járni engem. -- Gyönyörű Habakuk próféta imádsága: **"Uram, hallottam, amit hirdettél, félelem fog el attól, amit teszel, Uram. ... De haragodban is gondolj az irgalomra!"** (Hab 3,2). Mennyire más ez, mint Jónás, aki megharagudott az Úrra (Jón 4), aki irgalmában nem pusztította el a megtért Ninivét, és ezzel semmivé tette azt, amit Jónás korábban megjövendölt. **"De én vigadozni fogok az Úr előtt, víg öröme indít szabadító Istenem. Az Úr, az én Uram ad nekem erőt; olyanná teszi lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem"** (18-19). -- Eljutottunk az egyik legszebb (*és a leghosszabb*) zsoltárhoz, a 119.-hez. Forgassuk meg a szívünk mélyén ezeket a

gyönyörű sorokat. **"Tiszta szívből adok hálát neked, tanulva igazságos döntéseidet. ...** Teljes szívből kereslek téged, ne engedd, hogy eltérjek parancsolataidtól! ... Minden gazdagságnál nagyobb öröm, ha intelmeid szerint élhetek. ... Gyönyörködöm rendelkezéseidben, igédre nem feledkezem meg. ... **Őrlődik lelkem, mert vágyódik döntéseid után mindenkor. ...** Csak a te intelmeidben gyönyörködöm, azok az én tanácsadóim" (7.10.14.16.20.24). Ámen.

November 8. 2Krón 9, Júd 1, Zof 1, Zsolt 119,25–48

Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel! -- Salamon udvara tele volt arannyal, elefántcsonttal, ébenfával, majmokkal, pávákkal, és mindennel, mi szemnek szájnak ingere (2Krón 9). Érdekes módon **a megszépítő messzeségben íródott Krónikák könyve már megfelel ennek a sok ingernek a következményéről, Salamon ezer feleségéről és leginkább: bálványozásáról** (2Kir 11). **Ezért hitelek az evangélium leírásai, mert "Ki az a hülye, aki 4 kicsit eltérő változatban hagyja meg a leglényegesebb történetét, ha egy kitalált szöveget akar kanonizálni? Ki írja le, hogy Istenét bűnöző módjára feszítették meg? Hogy a Gecsemáné kertben Jézus csaknem visszalépett? Hogy az Atyja elhagyta a kereszten? Hogy apostolai kicsinyes, féltékeny, buta és gyáva alakok voltak?"** (C. S. Lewis). -- Eljutottunk Júdas leveléig, aki nem az iskaróti Júdas, aki elárulta Jézust (*és utána felakasztotta magát; Mt 27,5*), hanem valószínűleg egy későbbi keresztény tanító. A későbbi kor kiderül például az örök tűz említéséből, amely az I. század végén keletkezett Jelenések könyvében kerül elő (Jel 20,14). -- Zofóniás próféta Jeremiás és Náhum kortársa volt. Még a Jósiás király által bevezetett nagy reform (2Kir 22-23) előtt prófétált. -- Gyönyörködünk tovább a 119. zsoltár igéiben: **"Életem a porhoz tapad: eleveníts meg igéddel! ... Érted meg velem utasításaid célját, hogy elmélkedjem csodáidon! ... Parancsolataid útján járok, mert bizakodó szívvel adsz nekem. ... Gyönyörködöm parancsolataidban, mert szeretem őket"** (25.27.32.47). Ámen.

November 9. 2Krón 10, Jel 1, Zof 2, Zsolt 119,49–72

Urunk, az Alfa és Ómega megtérésre és öröme hív. -- Elérkeztünk az Újszövetség záró könyvéhez, a Jelenések könyvéhez. A könyv az I. század végén íródott. Folytatja azt a nagyon erősen szimbolikus látásmódot, amely már Dániel próféta látomásaira (*és sok-sok hellenisztikus apokrif iratra*) is jellemző volt. Csak azokkal a szimbólumokkal érdemes foglalkoznunk, amelyeket a szöveg meg is magyaráz, mint a 7 gyertyatartó, vagy a hét csillag (20). **"Én vagyok az Alfa és az Ómega, így szól az Úr"** (Jel 1,8). Isten (és a mi Urunk, Jézus) a kezdet és a vég. Aki betölt minket és az örök életbe vezet. -- **Zofóniás megtérésre való felhívása** (*"térj magadhoz, szállj magadba, te"; Zof 2,1*) **hatoljon el a mi szívünkbe is.** Ne dőlünk nyugodtan hátra Zofóniás listáját olvastán, hogy a magyarok nincsenek is rajta... Rajta vagyunk mi is – ha nem térünk meg. -- **"Éjfélkor fölkelek, hogy hálát adjak neked igazságos döntésédért"** (Zsolt 119,62). Elképzelhető, hogy a kegyesség erős túlzásaként olvassuk ezt a sort. Ha így van, ne tegyük. Az egyik csendesnapon kérték azt tőlünk, hogy ha tudunk, keljünk fel éjfélkor (vagy számunkra az éjszaka közepén), menjünk be a kápolnába, olvassunk el egy igeszakaszt, és imádkozzunk vele kapcsolatban. Fantasztikus megtapasztalás volt napokig így élni. Sokkal elmélyültebb volt az elmélkedés az álom közepéből riadva, semmint máskor. Érdemes kipróbálni! **"Uram, én örökségem! ... Jobb nekem a te törvényed, mint ezernyi arany és ezüst"** (55.72). Ámen.

November 10. 2Krón 11–12, Jel 2, Zof 3, Zsolt 119,73–96

Tied vagyok, Uram! -- Izráel és Júda szétválásának az igazi vesztese a hit lett, hiszen az északi törzsek elkergették a lévitákat, Isten szolgáit, mert Isten kultuszát a Júda fővárosában, Jeruzsálemben lévő Templom kultuszával azonosították (2Krón 11,14-15). Itt ütött vissza az,

hogy Dávid akarata szerint Salamon "végleges" házat, Templomot épített az Úrnak, noha az Úr az elején még ezt nem akarta (2Sám 7,5-7.12-14), de elfogadta úgy, mint korábban a királyságot (1Sám 8,7). Roboámot az egyiptomi fáraó kifosztja (2Krón 12,9). Szánalmas, ahogyan rézre cserél utána mindent, ami addig arany volt... (10). -- Érezzük át az efezusi gyülekezetnek írottakat: **"nincs meg már benned az első szeretet"** (Jel 2,4). **Kitartóan tudjuk-e szeretni az Urat?** Akkor is, ha rosszul megy sorunk? **"Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját"** (10b). -- **"Izráel maradéka nem cselekszik hamisan, nem beszél hazugságot, és nem lesz csalárd nyelv a szájában"** (Zof 3,13). Kedves hívő testvérem: **Izráel maradéka mi vagyunk.** Hát: legyünk is (kérjük el ezt Urunktól). -- **"Szabadításod után sóvárog lelkem, igédben reménykedem. ... Uram, igéd örökké megmarad, szilárdan, akár az ég. ... Tied vagyok!"** (Zsolt 119,81.89.94). Ámen.

November 11. 2Krón 13, Jel 3, Hag 1, Zsolt 119,97–120

Íme, nyitott ajtót adtam eléd. -- 2Krón 13: Testvérharc. Vagy keresztes háború? Ötszáz ezer halott... Muszáj ezt tényleg, mindig? Urunk, adj békességet az emberi szívekbe! -- A szárdisziaknak írja Jézus, de szívleljük meg mi is: **"az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy"** .. **"Térj meg!"** (Jel 3,1.3). A mi valódi életünk nem biológia. A valódi (örök) Életünk: a Krisztus. De a mi reménységünk az egész életünkre szól: **"Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be"** (8). De vigyázzunk (és imádkozzunk), ne "hűljön ki bennünk a hit": **"mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból"** (16). **"Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a mezítelen"** (17). **"Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem"** (18). -- Haggeus próféta a fogság után visszatérők között Zakariás próféta kortársa volt. **Várjuk azt, hogy jólét legyen, és utána építjük majd újjá a Templomot? Nem döbbenünk rá arra, hogy a Templom miatt kerülhettünk ide? Előbb kell elkezdni a Templomot és utána jön a jólét is.** A Jordán is csak akkor vált szét, amikor a papok már beléptek a folyóba (Józs 3,15-16). Az ajándék nem jöhet az ajándék (tettekkel is történő) kérése előtt... -- **"Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága"** (Zsolt 119,105). Ámen.

November 12. 2Krón 14–15, Jel 4, Hag 2, Zsolt 119,121–144

Tégy értelmessé, hogy éljek! -- A 119. zsoltár e kérése nem "okosságot" kér. Isten megértését kéri, méghozzá türelemmel, kitartással, egy egész emberi élet erre való nyitottságával. Kérjük el mi is ezt Urunktól. És akkor élni fogunk – örökké. **Az istentiszteletünk igen sok elemében a Jelenések könyvében is leírt, folyamatos, mennyei istentisztelet mása:** "Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, és aki van, és aki eljövendő! ... Méltó vagy, Urunk és Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség, a tisztesség és a hatalom" (Jel 4,8.11). -- **"Csak sóhajtozom, úgy vágyódom parancsolataid után" ... "Intelmeid örökké igazak, tégy értelmessé, hogy éljek!"** (Zsolt 119,131.144). Ámen.

November 13. 2Krón 16, Jel 5, Zak 1, Zsolt 119,145–176

Méltó a megöletett Bárány... -- A Jel 5-öt olvasva olvassuk el Pilinszky Jánostól az Introituszt is: https://www.babelmatrix.org/works/hu/Pilinszky_J%C3%A1nos/Introitusz **"A bárány az, ki nem fél közülünk, egyedül ő, a bárány, kit megölték. Végigkocog az üvegtengeren és trónra száll. És megnyitja a könyvet."** Istennek legyen hála a mi Urunkért, Jézusért, a Bárányért! **Mert "méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás ... örökkön-örökké."** (Jel 5,12-13). -- Ászá király betegségében sem az Úrhoz fordult, hanem az orvosokhoz (2Krón 16,12). Amikor ezt a mondatot furcsálljuk, ne feledjük, hogy csaknem

háromezer évvel később már másutt tart az orvostudomány. Ugyanakkor a jó orvos messze nem csak a testet gyógyítja. Nagyon sok bajban az messze nem elég... -- **"Megtartja lelkem intelmeidet, mert nagyon szeretem azokat ... Szabadításodra vágyom, Uram, törvényedben gyönyörködöm"** (Zsolt 119,167.174). Ámen.

November 14. 2Krón 17, Jel 6, Zak 2, Zsolt 120–122

Ha az Úrhoz kiáltok, meghallgat engem. -- Elkezdődik az utolsó idők borzalmainak a leírása a Jelenések könyvében: **"az ég is eltűnt, mint egy felgöngyölődő papírtekercs"** (Jel 6,14). DE: figyeljük meg, hogy a hitben kitartóaknak mindig adatik valami: itt fehér ruha (11) úgy, mint majd holnap Zakariásnál Jósua főpapnak (Zak 3,10). -- Zakariás is a fogság utáni kor prófétája volt. Isten neki is elmondta, hogy ott fog élni népével, és ő maga védelmezi őket (Zak 2,9.14). És a nép itt is kiterjesztődik minden hívőre (15). -- Elérkeztünk a zarándok-zsoltárokhoz, amelyeket a nagy ünnepekre Jeruzsálemben menő (*vagy már érkező*) zarándokok énekelhettek. **"Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltok, és ő meghallgat engem"** (Zsolt 120,1). **"Megőríz az Úr jártodban-keltesben, most és mindenkor"** (Zsolt 121,8). Ámen.

November 15. 2Krón 18, Jel 7, Zak 3, Zsolt 123–125

Akik az Úrban bíznak, olyanok, mint a Sion hegye, amely nem inog, hanem örökre megáll -- Szinte látja az ember Aháb királyt, aki nem tehet mást, szép lassan elvérzik a csata közben... Mert engedetlen volt, és nem figyelt Isten szavára (2Krón 18,25-26.34). -- A 144 ezer elpecsételt embert (Jel 7,3-4) nehogy szó szerint vegyük, mint a Jehova tanúi... Már náluk is "betelt a létszám" 1931-ben... Azóta a "maradék" nem a mennybe, hanem paradicsomi földre kerül. Szegények... Saját szűkagyúságuk áldozatai. A Jelenések könyve szinte minden sora szimbólum. Gyönyörű, ahogyan a mennyei istentisztelet immár a minden nemzetből érkező vértanúkkal kiegészülve folytatódik tovább (9-17). -- A Jósua főpap kegyelménél a "dorgáljon meg az Úrban" (Zak 3, a Sátánnak kért "dorgálás" azért nem annyira ejnye-bejnye, mint ahogyan a magyarban hangzik. Megfélemlítés, elutasítás értelme is van. (A Szent István Társulat fordításában pl. parancsoljon áll.) Itt található a Sarjadékról, azaz: Jézus Krisztusról szóló egyik szép prófécia is: **"Azt a csodát jelzik ezek a férfiak, hogy én elhozom szolgálmat, a Sarjadéket!"** (8). -- **"A mi segítségünk az Úr nevében van, aki az eget és a földet alkotta"** (Zsolt 124,8). **"Akik az Úrban bíznak, olyanok, mint a Sion hegye, amely nem inog, hanem örökre megáll"** (Zsolt 125,1). Ámen.

November 16. 2Krón 19–20, Jel 8, Zak 4, Zsolt 126–128

Nem nagy akarással (vagy tehetséggel) érjük el az életünk legfontosabb dolgait, hanem kegyelemből kapjuk. -- **"Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel!"** – üzeni az angyal Zakariás próféta könyvében Júda vezetőjének (Zak 4,6). Mennyire szépen rímel ez Pál apostol üzenetére: **"nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené"** (Róm 8,16). És mennyire rímel minderre a 127. zarándokzsoltár **"Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába óvják azt az örök"** (1). -- A Jelenések könyvében elérkeztünk az utolsó (7.) pecsét feltöréséig, amikor még a mennyei istentisztelet is abbamaradt fél órára (Jel 8,1). Ekkor kezdődik a hét trombitászó (amelyet majd a harag hét pohara követ). A borzalmak leírása mellett sokkal fontosabb, hogy **mindvégig és sorban figyelmeztetések hangzanak el a földön** (lásd pl. 13), **hogy akik eddig még nem tértek meg, térjenek meg.** -- **"Akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget"** (Zsolt 127,2b). Ámen.

November 17. 2Krón 21, Jel 9, Zak 5, Zsolt 129–131

Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat. -- A Jelenések könyvének fantáziája minden eddigi fölé hág az emberkínzó

sáskákkal és a farkuk végével ölő lovakkal (Jel 9,5.19). De az emberek még erre sem térnek meg... (20-21) Pedig még itt is megtehették volna... Azaz. értsük meg, hogy a **Jelenések könyvének borzalmai** nem egy elmebeteg agy szüleményei, hanem **paradox módon a kegyelem bemutatása: még az utolsó pillanatban is meg lehet térni**. Ez a legfontosabb üzenet. -- Zakariás próféta látomásai (a bűnöket/bűnösöket listázó, repülő irattekercs; repülő ólom-véka benne a gonosz asszonnyal; Zak 5,1-4.6-8) igen hasonlóak a Jelenések könyvéhez. Itt is a megtérésre hívó, intő jelek ezek. -- Elérkeztünk az egyik legszebb bűnbánati zsoltárhoz, a De profundis-hoz. "**A mélységből kiáltok hozzád, Uram! Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt**" (Zsolt 130,1.3.4.6). "**Mint a gyermek, olyan most a lelkem. Bízál az Úrban most és mindörökké!**" (Zsolt 131,2-3). Ámen.

November 18. 2Krón 22–23, Jel 10, Zak 6, Zsolt 132–134

Ó, mily szép és mily gyönyörűsége, ha a testvérek egyetértésben élnek! -- Királlyá lett testvér a testvéreit (2Krón 21,4), királynővé lett anya a saját családja gyermekit irtja ki (2Krón 22,10) a hatalomért... A főpap azonban megöleti a királynőt és az elrejtett király-gyermecket királlyá téve visszaállítja a rendet. Júda története olyan, mint egy shakespeare-i királydráma. **Évezredek telnek, évezredek múlnak, de az emberiség mit sem változik... Imádkozzunk azért, hogy ez velünk ne így legyen.** -- A 9. fejezetben közjáték van a Jelenések könyve borzalmaiban, amely azonban a második jaj előtti, átmeneti csend. -- Zakariás négy harci kocsija a vörös, fekete, fehér és tarka lovakkal (Zak 6,1-3) is a Jelenések könyve négy: fehér, vörös, fekete és fakó lovon ülő lovasának (Jel 6) az előképe. -- A zarándokok búcsúénekével (Zsolt 134) a végére értünk a zarándokénekeknek. Gyönyörködjük az utolsó kettőben (133-134), olvassuk el őket többször. "**Ó, mily szép és mily gyönyörűsége, ha a testvérek egyetértésben élnek!**" (Zsolt 133,1). Ámen.

November 19. 2Krón 24, Jel 11, Zak 7, Zsolt 135–136

"**Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!**" (Zsolt 136,1). -- Jóás, a Jójádá főpap által megmentett a királlyá emelt király csak addig hú az Istenhez, ameddig a mentora, Jójádá él. Annak halála után még a fiát, Zekarja prófétát is a Templom udvarán megkövezteti. Puccsot hajtanak végre ellene, és megölik (2Krón 24). -- Szinte ugyanilyen történet a Jel 11, de ott két, megölt prófétáról van szó, akik harmadnapra feltámadnak, és felmennek a mennybe (11-12). (*Valahol a hellenisztikus szimbolikus iratok általános hibái az ilyen és hasonló túlzások, amelyek Jézus Krisztus életének legszebb misztériumait "multiplikálják". De: a Jelenések könyve azért is válhatott egyedül kanonizálttá közülük, mert pl. itt is rögtön utána Jézus királyi uralmát hirdeti meg; 15*). -- Ne böjtöt tartsunk, hanem Isten akarata szerint éljünk – üzeni Zakariás által Isten (Zak 7). -- Elérkeztünk a hálaadó zsoltárokhoz. "**Dicsérjétek az Urat! Dicsérjétek az Úr nevét, dicsérjétek az Urat**" (Zsolt 135,1). Ámen.

November 20. 2Krón 25, Jel 12, Zak 8, Zsolt 137–138

Isten szájalomra indul népe iránt. -- Amácjá király, miután legyőzi egyik szomszédját, elhossa annak isteneit és azokat imádja... (2Krón 25,14). Sikertelen csatába megy Izráellel, utána ugyanúgy megölik mint az apját... (2Krón 24,25.25,27). -- A Jelenések könyve továbbmegy a krisztusi misztériumok "copy-paste-jében": a feltámadás és mennybemenetel után most a megtestesülés van soron (Jel 12). A nap-ba öltözött asszony gyermekét Isten megmenti a gonosztól (5). A Sátán, az örök vádló, levettetett a mennyből a földre, mert a Bárány vére legyőzte (9-11). -- **Isten szájalomra indul népe iránt** (Zak 8,2). És megtérnek a népek (23). -- "**Magasztallak, Uram, teljes szívemből**" (Zsolt 138,1). Ámen.

November 21. 2Krán 26, Jel 13, Zak 9, Zsolt 139

Minden oldalról körülfogtál, kezedet rajtam tartod. -- Zakariás könyvében elérteztünk a legfontosabb részhez, a Messiásról szóló próféciához (Zak 9,9-17). **"Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és számaron ül, számarcsikó hátán"** (9). **"Pásztorolja népét, mint egy nyáját"** (16). -- A megpuccsolt apja és nagyapja után Uzzijjá király bölcsen uralkodik – egészen addig, ameddig már főpap nem szeretne lenni... Élete végét leprásan, elzárva éli meg (2Krán 26). -- Ahogyan az "ördög helyettese", a hétfejű, tízszarvú fenevad feltűnik a földön öt bezzeg képes mindenki imádni (Jel 13,8): az emberiség semmiből sem tanul. **"Itt van szükség a szentek állhatatosságára és hitére"** (10). **Vajon a mi életünkben hol van (lenne...) szükség állhatatosságra és hitre?** A második fenevadnál már a számmisztika is bejön, ő lesz a 666 (18). Ennek (*mint ahogyan többi szimbólumnak*) jelentését ne kutassuk. **A lényegi üzenet nem a szimbólumokban, hanem a hit szükségességében van.** -- Elérteztünk az egyik legszebb zsoltárhoz, a 139-eshez. Olvassuk el többször is. **"Uram, te megvizsgálasz és ismersz engem ... Mily drágák nekem szándékaid, Istenem, mily hatalmas azoknak száma! Számolgom, de több a homokszemeknél, és a végén is csak nálad vagyok ... vezess az örökkévalóság útján!"** (Zsolt 119,1.5.17-18.24). Ámen.

November 22. 2Krán 27–28, Jel 14, Zak 10, Zsolt 140–141

Urunk, maradjon szilárd a hitünk a nehézségek közepén is. -- Áház júdeai király elégette a fiait... ráadásként még kifosztotta, és bezáratta a Templomot is (2Krán 28,3.21.24). Népét az észak-izraeliek fogságba viszik, de mivel vértestvérek, ezért nem vetik őket rabszolgasorba, hanem a jézusi kéréseknek (Mt 25,34-40) és az irgalmas samaritánus cselekedeteinek (Lk 10,25-37) az egyik előképeként felruházzák, bekötözik, és (*a jerikói úton cselekvő irgalmas samaritánusra utaló újabb részletként*) Jerikóba viszik. -- **De a Bárány és a hívők serege ott áll a Sion hegyén, és új éneket énekel** (Jel 14,1-5). **Isten még az utolsó pillanatban is ad menekülési esélyt azoknak, akik megtérnek** (7). **"Itt van szükség a szentek állhatatosságára, akik megtartják az Isten parancsait és Jézus hitét"** (12). Valahol a Jelenések könyvének egésze az állhatatosságra buzdító irat – minden szorongattatás (*mint megírodásának idején az első, domitianus-i nagy keresztényüldözés*) közepette. -- Fontoljuk meg a 141. zsoltár kéréseit mi is: **"Uram, tégy zárat a számra, őrizd ajkaim nyílását! ... Akik pedig gonoszságban élnek, azokért még imádkozom is"** (Zsolt 141,3.5). Ámen.

November 23. 2Krán 29, Jel 15, Zak 11, Zsolt 142

Állhassunk Urunk Veled az üvegtengernél. -- Ezékiás mindent helyreállít, amelyet apja elrontott (2Krán 29). -- A végső ítélet, a harag hét pohara előtt ismét közjáték van a Jelenések könyvében (Jel 15), de itt már az üvegtengernél álló megtértek számát nem lehet pontosan tudni (Jel 15,2). -- Zakariásnál előkerül a "pásztor ára", a harminc ezüst (Zak 11,12-13; Mt 26,15), amelyet itt is a Templom kincsei közé dobnak, ahogyan Júdás is megpróbálta ezt tenni (Mt 27,5). -- Emeljük föl szívünket az Úrhoz a zsoltárossal: **"Amikor elcsügged a lelkem, te akkor is ismered utamat ... Hozz ki engem a börtönből, hogy magasztalhassam nevedet!"** (Zsolt 142,4.8) Ámen.

November 24. 2Krán 30, Jel 16, Zak 12, Zsolt 143

Kérjük el Urunktól a könyörgés lelkét. -- Ezékiás – *Salamon után először* – megtartja a páska ünnepét, amelyre összehívja egész Júdát. Kétszer hét napig ünnepelnek, hogy még nagyobb legyen az öröm (2Krán 30). -- Kiömlik a harag hét pohara és még itt is lehetne alkalom a megtérésre (Jel 16,11). Isten szava, a megtörtént (17) ugyanúgy perfektumban van,

mint Krisztus utolsó szava a kereszten: elvégeztetett (Jn 19,30). -- Gyönyörű a zakariási fogalmazás: **"kiárasztom a könnyörület és a könnyörgés lelkét"** (Zak 12,10). **Isten könnyörületének a lelke együtt jár a mi könnyörgésünk lelkével. De a könnyörgésünket sem mi akarjuk, hanem kapjuk Istentől. Kérjük tehát!** -- A 143. zsoltár is a könnyörgés zsoltára: **"Uram, hallgasd meg imádságomat, figyelj könnyörgésemre!"** (1). Ámen.

November 25. 2Krón 31, Jel 17, Zak 13, Zsolt 144

Az Úr a mi örök életet adó vizünk. -- **"Azon a napon forrás fakad Dávid háza és Jeruzsálem lakói számára, hogy lemossa a vétket és a szennyet"** jövendőli Zakariás (13,1). Gyönyörű a kereszthivatkozás itt: **"Örvendezve fogtok vizet merni a szabadulás forrásából"** (Ézs 12,3), **ami nem más, mint a Krisztus** (Jn 4,10; 7,37). Azaz: ez is egy Messiás ígélet. -- Elérkeztünk a napba öltözött asszony (Jel 12) ördögi párjához, a nagy paráznához (Jel 17). Ő nem egy konkrét asszony, hanem egy bűnös város. Lehet itt Rómára gondolni, de érdekesebb inkább általában az emberi bűnre. Ahogyan a fejezet mondja: **"Itt van szükség az értelemre, amelyben bölcsesség van"** (9). Ne ragadjunk bele a szimbólumok megértésének a kísértésébe, hanem lássuk meg mögöttük az üdvösség útját (amin a nagy parázna sose járt...). -- **"Boldog (a héberben szó szerint is: áldott) nép az, amelynek az Úr az Istene!"** (Zsolt 144,15). Ámen.

November 26. 2Krón 32, Jel 18, Zak 14, Zsolt 145

A teremtett világ dicséri az Urat -- **Ezékiás** királyról sokkal szebben el lehet olvasni a mai (2Krón 32) történeteket Ézsaiás könyve 36-39 fejezeteiben. **Szinte minden tette dicsérte az Urat.** -- Babilon (*azaz: Róma, azaz: minden földi fennhéjázás, Mammon*) pusztulása a többi részhez képest szinte már prózai egyszerűséggel van leírva a Jel 18-ban. A fejezet szinte bármelyik prófétai könyv része is lehetne. **Valahol a megátalkodottan gonoszok büntetése is dicséri az Urat.** -- Gyönyörűen párhuzamba állítható Babilon pusztulásával Jeruzsálem végső felmagasztalása Zakariás könyvének záró akkordjaként (Zak 14). Erős képekért itt nem kell a szomszédba menni: Jeruzsálem ellenségeinek "megrothad a húsuk még életükben, szemük is megrothad gödrében, nyelvük is megrothad szájukban" (12b). A folyó fakad Jeruzsálemből képe (8) összegzi az Éden (1Móz 2,10-14) és a mennyei Jeruzsálem (Jel 22,1-2) egybevágó képeit. A nem lesz többé kereskedő az Úr házában (21c) pedig Jézus templomtisztításának (Mt 21,12-13) az előképe. Az egész fejezet dicséri az Urat. -- **"Nagy az Úr, méltó, hogy dicsérjék, nagysága felfoghatatlan ... Kegyelmes és irgalmas az Úr, türelme hosszú, szeretete nagy... Az Úr dicséretét hirdeti ajkam, áldja örökké minden ember az ő szent nevét!"** (Zsolt 145,3.9.21). Ámen.

November 27. 2Krón 33, Jel 19, Mal 1, Zsolt 146–147

"Szeretlek benneteket – mondja az Úr" -- Júda királyainak gyermeknevelési skill-jei nem voltak a topon... Már Dávidot is lépten-nyomon elűzte egyik-másik fia (*hogy egymás meggyilkolásáról most ne is beszéljünk...*), utána meg sorban ez volt végig. Apák fiúkat égettek, fiúk apákat és testvéreket öltek és csaknem mindegyik király pontosan az ellenkezőjét tette annak, amit az apja. Ha az apa lerombolta az idegen isteneket, akkor felépítette őket. Ha felépítette, akkor lerombolta... (*A XXI. század polarizált viszonyai mintha pontosan ilyen állapotokat vetítenének elénk...*) Manassé sem volt jobb, mint minden páros generációban előforduló, Isten-tagadó elődei (2Krón 33). Érdekes azonban, hogy itt a 2Kir 21-hez képest lett Manassének még két élet-csavarja: elvitték horgon és bronzbilincsben Babilonba, de: visszajött, és megtért (11-17). -- **"Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!"** (Jel 19,9). **Jézus (a Bárány, aki végig báránykának van írva az eredeti görögben) mint Isten ígéje (13) és mint "királyoknak Királya és uraknak Ura" (16) jelenik meg teljes dicsőségében az Utolsó Ítéletre.** -- Elérkeztünk az utolsó prófétai

könyvhöz. Malakiás Haggeus és Zakariás után 80 évvel szolgált. Elképesztően erős felütéssel indul a könyv: "Szeretlek benneteket – mondja az Úr" (2) "Nagy az Úr Izráel határán túl is!" (5). -- Elértünk a Zsoltárok könyve végének egyre erősebb istendicséret kórusához. **Boldog** (a héberben szó szerint is: áldott) **az, akinek az Úrban van reménysége!** (Zsolt 146,5). **"Dicsérjétek az Urat!"** (147,20). Ámen.

November 28. 2Krón 34, Jel 20, Mal 2, Zsolt 148

Nyíljon meg a lelkünk az Úr jelenlétére. -- Malakiás figyelmeztet: hiába öntözzük könnyekkel az Úr oltárát azért, hogy jelenjen meg nekünk, ha az életünk nem olyan, hogy meg tudna jelenni benne az Úr (Mal 2,13-16). **Térjünk meg! Változzunk meg! Nyíljon meg a lelkünk az Úr jelenlétére. A megváltozásunkat kérjük és ne a tőlünk elfogadott áldozattal való megdicsőülésünket...** -- Jósias újra helyreállítja nagyapja, Ezékiás rendjét (2Krón 34). -- A Jelenések könyvében elérkezünk a végkifejlethez. Krisztus ezer éves uralmához a földön. A vég (a második, az örök halál) leírása (Jel 20,10.14.15) sokkalta rövidebb, mint az azt megelőző szenvedéseké volt. Ebből is megérthető, hogy **a sok kín a Jelenések könyvében** nem Isten gyűlölete a világ iránt, és még csak a sokat szenvedett keresztények gyűlölete sem kínzóik iránt, hanem **Isten hosszútűrése és irgalma, amellyel megtérések esélyeinek ezreit kínálja fel az emberiségnek.** EZÉRT ilyen "borzalmasan hosszú" az Utolsó Idők szörnyűségeinek leírása a Jel-ben. – A 148. zsoltár Assisi Szent Ferenc 2025-ben 800 éves Naphimnuszának (<https://pestiferencesek.hu/ferencesek/assisi-szent-ferenc-imai/naphimnusz/>) egyik előképe. **A menny és a föld dicsérje az Urat!** (Zsolt 148). Ámen.

November 29. 2Krón 35, Jel 21, Mal 3,1-18, Zsolt 149

Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga Isten lesz velük, és letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak. ... Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen" (Jel 21,3-6). A Jelenések könyvében eljutottunk a csodálatos befejezésig. Isten új eget és új földet teremt, és a földre ereszkedik a mennyei Jeruzsálem, amely olyan aranyosan minden elképzelhető drágakövet tartalmaz (11-21). **"Nem láttam templomot a városban, mert a mindenható Úr Isten és a Bárány annak a temploma. És a városnak nincs szüksége a napra, sem a holdra, hogy világítsanak neki, mert az Isten dicsősége világosította meg, és lámpása a Bárány"** (22-23). -- Malakiás prófétánál a következő, ötszáz évvel később élő, utolsó prófétára, Keresztelő Szent Jánosra utaló szavak ezek "Én majd elküldöm követemet, aki egyengeti előttem az utat" (Mal 3,1). Csodálatosan fontos a 6. vers, ami a Károli-féle fordításban így hangzik: **"Én az Úr, meg nem változom"**. Isten ugyanúgy állandó, mint az Ő Egyszülött Fia, **Jézus Krisztus, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz** (Zsid 13,8). -- Milyen érdekes megjegyzés Jósias királytól a lévitáknak ez: "Helyezzétek el a szent ládát a templomban, amelyet Salamon, Dávid fia, Izráel királya épített. Nem kell többé a vállatokon hordoznotok" (2Krón 35,3). Az ember azt gondolta volna, hogy a szövetség ládája már régen nem hordozás tárgya volt, hanem stabilan el volt helyezve a szentek szentjében, ahol csak a főpap láthatta, ő is csak egy évben egyszer (amikor nem látott ott konkrétan semmit, "csak" Isten dicsőségét). Ezek szerint azonban ez csak Jósias korától, azaz kb. negyedszázaddal a babiloni fogság előtt (amikortól kezdve a láda elveszett...) lett szokás. Vagy nem is lett szokás, csak a sok évszázaddal későbbi kor vetítette ezt így vissza... ? Érdekes és fontos belegondolni abba is, hogy minden nagy áldozat egyben óriási lakoma is volt. Az izráeli kősvatagban szinte soha nem ettek húst. Lepényt ettek és maximum halat. A nagy áldozati ünnepek voltak a kivételek. Nem csoda, hogy a nép olyan boldogan távozott haza: tele volt a hasa. -- **" Dicsérjétek az Urat!"** (Zsolt 149,9). Ámen.

November 30. 2Krón 36, Jel 22, Mal 3, 19-24 (Károli Bibliában: Mal 4), Zsolt 150

Az utolsó napja a bibliaolvasásunknak legyen egy új kezdet! "Jöjj, Uram Jézus!" (Jel 22,20). -- A Krónikák könyve (és ezzel az Ószövetség eredeti, héber formája) nem Jeruzsálem pusztulásával, hanem az újjáépítés ígéretével és ezzel a mondattal végződik: "Aki csak az ő népéhez tartozik közületek, legyen azzal Istene, az Úr, és menjen el!" (2Krón 36,23). "A menjen el" arra utal, hogy örvendezve vonuljon Istenhez az ő újjáépített házába. **Vonuljunk mi is minden nap a mi Urunkhoz!** -- A Jelenések könyvének és ezzel az Újszövetségnek a vége (Jel 22) megmutatja nekünk a mennyek országának csodálatos örömét, amelyben az Istenben hívőknek **"nem lesz szükségük lámpásra, sem napvilágra, mert az Úr Isten fénylik fölöttük, és uralkodnak örökkön-örökké"** (5). **"Boldogok, akik megmossák ruhájukat, mert joguk lesz az élet fájához, és bemennek a kapukon a városba"** (14). A "ruhánkat", azaz a lelkünket nem másban, mint Jézusnak a kereszten értünk ontott vérében mossuk meg (Jel 7,14). **"A Lélek és a menyasszony így szól: Jöjj! Aki csak hallja, az is mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!"** (17). – **Ezzel eljutottunk ennek a gyönyörűséges évnak a végére. Azonban ne legyen ez semminek sem a vége a számunkra, folytassuk Isten ígéjével való örömteli foglalatosságunkat. "Minden lélek dicsérje az Urat!"** (Zsolt 150) Ámen.

UTÓSZÓ

Ezzel a végére értünk annak a csodálatos utazásnak, amelyet a Biblia átolvasása jelent. Zárásként olvassuk János sorait: "De van sok egyéb is, amit Jézus tett, és ha azt mind megírnák egytől egyig, úgy vélem, maga a világ sem tudná befogadni a megírt könyveket" (Jn 21,25). "Csaltunk" is, mert **az Újszövetség könyveit kétszer is átolvastuk.** Ez azonban nagyon jót tett nekünk, mert **így kétszer annyit tanultunk arról, hogy milyen gyönyörűségesen egészíti ki a két szövetség egymást.** Mert ahogyan Urunk mondta a Hegyi Beszédben "Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltssem azokat" (Mt 5,17). **Ne hagyjuk abba a Biblia tanulmányozását! Váljon Isten ígéje mindennapi táplálékunkká.** Folytassuk akár az elmaradt részekkel, akár a kihagyott könyvekkel (Tóbiás, Judit, Báruk, Bölcsesség, Sirák Fia, Makkabeusok 1-2 <https://www.bibliaolvasovezerfonal.lutheran.hu/>) akár pedig az **Egységesített Bibliaolvasó lap <https://ebo.kre.hu> napi bibliai idézeteivel, amelyek alapján más módon újra el tudjuk olvasni a Biblia egészét még egyszer.** Nagyon köszönöm a honlap szerkesztőinek, Pálmay Kristófnak, és Sitkey-Szűcs Attilának a munkáját! Külön köszönöm a honlap "titkos" hősének, Bereczky Marianna-nak azt a sok-sok áldozatos munkát, amellyel a honlap tartalmait feltöltötte és javította! Köszönöm Mesterházy Attila webmesternek, hogy lutheran.hu oldallal kapcsolatos teendőket mesteri módon intézte. Köszönöm a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulatnak, a szentiras.hu lapjuk szerkesztőinek, külön is Harmai Gábornak a segítségüket! **Áldott Bibliaolvasást kívánok!**